

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

Кваліфікаційна наукова праця
на правах рукопису

Виноградська Голда Євгеніївна

УДК 377.36:687-051]:37.011.2](043.5)

ДИСЕРТАЦІЯ

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ ШВЕЙНОГО
ПРОФІЛЮ НА ЗАСАДАХ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО
ПАРТНЕРСТВА**

015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

01 Освіта/Педагогіка

Подається на здобуття ступеня доктора філософії.

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ **Г. Є. Виноградська**

Науковий керівник: **Базиль Людмила Олександрівна,**
доктор педагогічних наук, професор

Київ – 2025

АНОТАЦІЯ

Виноградська Г. Є. Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), галузі знань 01 Освіта/Педагогіка – Інститут професійної освіти НАПН України, Київ, 2025.

Зміст анотації

У дисертації теоретично обґрунтовано, розроблено та експериментально перевірено педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства.

Актуальність проблематики дослідження зумовлена динамікою технологізації підприємств індустрії моди, модернізацією швейного виробництва, удосконаленням техніко-технологічних операцій, виготовленням нових видів текстильних матеріалів тощо. Акцентовано такі завдання соціально-економічного поступу в умовах воєнного стану в Україні: підвищення ефективності й конкурентоспроможності галузі легкої промисловості; посилення взаємодії між державним і приватним сектором, органами державної влади й органами місцевого самоврядування для проведення необхідних реформ, зокрема вдосконалення механізму державно-приватного партнерства. Констатовано, що низка соціально-економічних перетворень посилюють необхідність оновлення змісту й запровадження нових форм підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю до професійної діяльності, що уможлиблюється на основі налагодження продуктивної співпраці державних інституцій, закладів освіти з різними громадськими, неурядовими, неприбутковими, благодійними організаціями, бізнес-структурами, фондами та фундаціями, зацікавленими у розв'язанні проблем інноваційного розвитку професійної (професійно-технічної) освіти.

У цьому зв'язку загострюється актуальність дослідження потенціалу державно-приватного партнерства стосовно забезпечення якісної, узгодженої з вимогами сучасного ринку праці професійної підготовки конкурентоспроможних, фахово мобільних кваліфікованих робітників швейного профілю. Встановлено, що ініціативи державно-приватного партнерства спрямовані мінімізацію відставання професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю від практики професійної діяльності вітчизняних та зарубіжних підприємств галузі легкої промисловості. Саме тому в умовах державно-приватного партнерства, питання якості професійної підготовки фахівців мають перейти в площину конкретних дій для визначення і створення педагогічних умов такої професійної підготовки, яка б задовільнила потреби здобувачів освіти та потенційних для них роботодавців. Відтак, постає необхідність, по-перше, уточнення змісту професійної компетентності з виокремленням найбільш затребуваних для ефективної трудової діяльності в сучасній галузі швейної промисловості здатностей; по-друге, визначення педагогічних умов, належне навчально-методичне забезпечення яких сприятиме формуванню високого рівня професійної компетентності учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти швейного профілю; по-третє, проєктування моделі формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства; по-четверте, розроблення й наукове обґрунтування контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти на засадах державно-приватного партнерства для підвищення якості їхньої підготовки до професійної діяльності в умовах сучасного виробництва.

Обґрунтовано сутнісні характеристики професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю як домінантні здатності фахівців швейних професій, що виражені в мотивах, цінностях, знаннях, уміннях і навичках, способах мислення та особистісних і професійно

важливих якостях майбутніх майстрів з пошиття одягу, необхідних для досягнення ними професійного успіху, підвищення конкурентоспроможності й адаптації на ринку праці швейної промисловості. Конкретизовано зміст поняття *«професійна компетентність кваліфікованих робітників швейного профілю»* як інтегративного особистісного утворення, що формується в процесі здобуття професійної освіти та відображає готовність і здатність особи застосовувати фахові знання, практичні вміння й навички, виявляти відповідні професійно важливі якості (здатність до концентрації та розподілу уваги, розвинені сенсомоторика, окомір, фізична витривалість, спостережливість, наявність естетичного смаку, наочно-образне та предметно-дієве мислення, інноваційність тощо), а також ціннісні орієнтації (самоорганізованість, відповідальне ставлення до обов'язків, дотримання норм і стандартів, повага до культурних й історичних традицій, усвідомлення економічних, соціальних, екологічних переваг фахової праці тощо) для здійснення результативної професійної діяльності в умовах швейного виробництва, що зумовлюється динамікою технологічного розвитку та змін у запитах ринку праці.

Відповідно до вимог роботодавців і чинних професійних стандартів конкретизовано трудові функції майстра з пошиття одягу за проектно-конструкторським, технологічним, виробничо-технічним, ремонтно-експлуатаційним напрямками діяльності й обґрунтовано структуру професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю як динамічну цілісність чотирьох взаємопов'язаних компонентів: *ціннісно-мотиваційного*, що характеризує усвідомлення власної користі від економічних та соціальних переваг професійної діяльності; *комунікативно-діяльнісного*, що обумовлюється здатністю використовувати технологічні прийоми і способи праці, практичні вміння та навички під час навчання на засадах державно-приватного партнерства; *інноваційно-когнітивного*, що передбачає оволодіння способами раціонального використання різних видів ресурсів у професійній діяльності та постійне їх удосконалення у зв'язку з появою нових технологій виробництва; *рефлексивно-оцінного*, що

виражається через критичне й інноваційне рефлексування та прогнозування результатів трудової діяльності.

Вперше визначено й науково обґрунтовано основні педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства: оновлення змісту професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю спільно з представниками підприємств галузі легкої промисловості; створення практико-орієнтованих освітніх електронних засобів у закладах професійної (професійно-технічної) освіти із залученням експертів індустрії моди; формування позитивної мотивації до оволодіння сучасними виробничими технологіями.

У дисертаційному дослідженні спроектовано *модель* формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства, що є узагальненим аналогом складного процесу, відтвореного у спрощеному вигляді з визначенням структурно-функціональних зв'язків між об'єктами дослідження. Структура пропонованої моделі представлена такими блоками: *методологічно-цільовим* (передумови, мета, принципи і підходи, що визначають загальну стратегію формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю в закладах професійної (професійно-технічної) освіти на засадах державно-приватного партнерства), *змістовим* (ціннісно-мотиваційний, інноваційно-когнітивний, комунікативно-діяльнісний, рефлексивно-оцінний компоненти структури професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю), *суб'єктно-технологічним* (суб'єкти, форми, методи і завдання партнерської взаємодії, етапи і педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю в закладах професійної (професійно-технічної) освіти на засадах державно-приватного партнерства), *результативно-оцінним* (критерії сформованості, показники, рівні та загальний результат процесу формування професійної

компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства).

Розроблена *контекстна технологія цілеспрямованого формування професійної* компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства реалізується за чотирма основними етапами: *аналітично-організаційним* (розбудова мережевої взаємодії представників закладів освіти та бізнес-структур); *спонукально-інформативним* (підвищення рівня мотивації вступників до закладів професійної (професійно-технічної) освіти щодо опанування професій швейного профілю, професійного самовизначення та подальшої самореалізації в індустрії моди через демонстрацію роботодавцями галузі перспектив працевлаштування); *формувально-когнітивним* (оволодіння здобувачами професійної (професійно-технічної) освіти традиційними й інноваційними способами та технологіями виробництва одягу в професійній діяльності на основі застосування загальних і спеціальних організаційних форм навчання на засадах державно-приватного партнерства); *діяльнісно-рефлексивним* (стимулювання рефлексивної позиції на всіх етапах особистісно-професійного самовдосконалення й саморозвитку, що зумовлюють підвищення рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю). Технологія конкретизована комплексом дієвих способів формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю в умовах державно-приватного партнерства.

У дослідженні вдосконалено *діагностичний інструментарій оцінювання рівнів сформованості* професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, зокрема визначено такі критерії та показники: *ціннісно-мотиваційний* (прояв мотивів до навчальної і професійної діяльності, сформованість особистісних, суспільних і професійних цінностей); *інноваційно-когнітивний* (здатність усвідомлювати технологічні основи індустрії моди, єдність професійних цінностей фахівців швейних професій із

загальнолюдськими та суспільними цінностями); *комунікативно-діяльнісний* (знання про способи розвитку особистості, активність у навчальній та позанавчальній діяльності); *рефлексивно-оцінний* (здатність до самоконтролю та самоаналізу власної діяльності).

Практичне значення одержаних результатів визначається впровадженням в освітню практику закладів професійної (професійно-технічної) освіти науково-методичного забезпечення формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, що охоплює: професійний стандарт до інтегрованої професії «Майстер з пошиття одягу» (код ДК 003:2010 – 7439) (наказ Мінекономіки України № 304-22 від 14.02.22), освітній стандарт до нього (наказ МОН України № 962 від 09.08.2023); *положення* Всеукраїнського конкурсу «Прорив легкої промисловості України» й Міжнародного конкурсу «Fashion Бізнес ПРОРИВ»; *програму* спецкурсу «Fashion бізнес і Fashion брендинг» та розроблений методичний інструментарій до нього; семінарсько-тренінгові заняття для підвищення кваліфікації викладачів і майстрів виробничого навчання закладів П(ПТ)О швейного профілю; профорієнтаційні кейси для підлітків, що використовувалися у перебігу педагогічного експерименту й увійшли до змістового наповнення *методичних рекомендацій*: «Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства» та *електронного посібника* «Професія творити моду» для закладів П(ПТ)О швейного профілю, в якому інтегровано знання з різних спеціальних предметів, вміщено комплекс професійно-виробничих ситуацій, тестів, питань для самоконтролю. Розроблені матеріали уможливають якісну підготовку майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю з високим рівнем сформованості професійної компетентності, що сприятиме задоволенню потреб ринку праці, розвитку готовності до безперервного навчання і здатності до наукового пізнання, трансформаціям суспільної свідомості й соціальних відносин, зміні змісту та методів виробничого навчання.

Результати теоретичного дослідження, експериментальні дані можуть використовуватися в освітньому процесі закладів професійної (професійно-технічної) освіти швейного профілю, в роботі центрів кар'єри, а також у системі післядипломної освіти, підвищення кваліфікації педагогічних працівників, науково-методичної та інноваційної освітньої діяльності тощо.

Ключові слова: професійна освіта, професійна компетентність, кваліфікований робітник, державно-приватне партнерство, педагогічні умови, педагогічна модель, інноваційні педагогічні технології, електронні освітні ресурси, майстер з пошиття одягу, швейна промисловість, роботодавці.

ABSTRACT

Vynogradskaya G. E. Formation of professional competence of future skilled workers in the sewing industry on the basis of public-private partnership. – Qualification scientific work in the form of a manuscript.

Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in the specialty 015 Vocational education (by specialization) – Institute of Vocational Education, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, 2025.

The dissertation theoretically substantiates, develops and experimentally tests pedagogical conditions for the formation of professional competence of future skilled workers in the sewing sector on the basis of public-private partnership.

The relevance of the research issues is due to the dynamics of technologization of fashion industry enterprises, modernization of sewing production, improvement of technical and technological operations, production of new types of textile materials, etc. The following tasks of socio-economic progress under martial law in Ukraine are emphasized: increasing the efficiency and competitiveness of the light industry; strengthening interaction between the public and private sectors, state authorities and local governments to carry out the necessary reforms, in particular, improving the mechanism of public-private partnership. It has been established that a number of socio-economic transformations increase the need to update the content and introduce new forms of training future qualified sewing workers for professional

activity, which is made possible by establishing productive cooperation between state institutions, educational institutions with various public, non-governmental, non-profit, charitable organizations, business structures, funds and foundations interested in solving the problems of innovative development of professional (vocational and technical) further V(VT) education.

This entails: the need to isolate from the content of professional competence those abilities that, given the needs of the profession of future workers in the garment industry, are most in demand for their further work in the garment industry; determining pedagogical conditions favorable for the development of professional competence in future specialists in the garment industry on the basis of public-private partnership; substantiation of the contextual technology of targeted formation of professional competence of future skilled workers in the sewing industry, which is effective for the development of selected abilities in institutions of vocational (vocational and technical) education on the basis of public-private partnership.

The essential characteristics of the professional competence of future skilled workers in the sewing profession are substantiated as the dominant abilities of specialists in sewing professions, which are expressed in the motives, values, knowledge, skills and abilities, ways of thinking, and personal and professionally important qualities of future sewing masters, necessary for them to achieve professional success, increase competitiveness, and adapt to the labor market of the sewing industry. The content of the concept of "professional competence of skilled workers in the sewing sector" is specified as an integrative personal formation that is formed in the process of obtaining vocational education and reflects the willingness and ability of a person to apply professional knowledge, practical skills and abilities, to demonstrate relevant professionally important qualities (ability to concentrate and distribute attention, developed sensorimotor skills, eyesight, physical endurance, observation, aesthetic taste, visual-figurative and subject-action thinking, innovation, etc.), as well as value orientations (self-organization, responsible attitude to duties, compliance with norms and standards, respect for

cultural and historical traditions, awareness of the economic, social, environmental benefits of professional work, etc.) for carrying out effective professional activities in the conditions of sewing production, which is determined by the dynamics of technological development and changes in labor market demands.

In accordance with the requirements of employers and current professional standards, the labor functions of a master tailor are specified in the design, technological, production and technical, repair and operational areas of activity and the structure of the professional competence of future skilled workers in the sewing profile is substantiated as a dynamic integrity of four interrelated components: value-motivational, which characterizes the awareness of one's own benefit from the economic and social advantages of professional activity; communicative-activity, which is determined by the ability to use technological techniques and methods of work, practical skills and abilities during training on the basis of public-private partnership; innovative-cognitive, which involves mastering the methods of rational use of various types of resources in professional activity and their constant improvement in connection with the emergence of new production technologies; reflective-evaluative, which is expressed through critical and innovative reflection and forecasting of the results of labor activity.

The study substantiates the structure of professional competence of future skilled workers in the sewing industry as a dynamic integrity of the following four interrelated components: value-motivational, which characterizes the awareness of one's own benefit from the economic and social advantages of professional activity; communicative-activity, which is determined by the ability to use technological techniques and methods of work, practical skills during training on the basis of public-private partnership; innovative-cognitive, which involves mastering the methods of rational use of resources in professional activity and their constant improvement in connection with the emergence of new production technologies; reflective-evaluative, which is expressed through critical and innovative reflection and forecasting of activity results.

For the first time, the main pedagogical conditions for the formation of professional competence of future skilled workers in the sewing industry on the basis of public-private partnership have been identified and scientifically substantiated: updating the content of professional and practical training of future skilled workers in the sewing industry together with representatives of light industry enterprises; creating practice-oriented educational electronic tools in institutions of professional (vocational and technical) education with the involvement of fashion industry experts; forming positive motivation to master modern production technologies.

The dissertation research designed a model for the formation of professional competence of future skilled workers in the sewing sector on the basis of public-private partnership, which is a generalized analogue of a complex process reproduced in a simplified form with the definition of structural and functional relationships between the objects of research. The structure of the proposed model is represented by the following blocks: methodological-target (prerequisites, goal, principles and approaches that determine the general strategy for the formation of professional competence of future skilled workers in the sewing industry in institutions of professional (vocational-technical) education on the basis of public-private partnership), content (value-motivational, innovative-cognitive, communicative-activity, reflective-evaluative components of the structure of professional competence of future skilled workers in the sewing industry), subject-technological (subjects, forms, methods and tasks of partner interaction, stages and pedagogical conditions for the formation of professional competence of future skilled workers in the sewing industry in institutions of professional (vocational-technical) education on the basis of public-private partnership), result-evaluation (formation criteria, indicators, levels and overall result of the process of forming professional competence of future skilled workers in the sewing industry on the basis of public-private partnership).

The developed contextual technology for the targeted formation of professional competence of future skilled workers in the sewing sector on the basis of public-private partnership is implemented in four main stages: analytical and

organizational (development of network interaction between representatives of educational institutions and business structures); motivational and informative (increasing the level of motivation of applicants to vocational (vocational and technical) education institutions to master sewing professions, professional self-determination and further self-realization in the fashion industry through demonstration by employers of employment prospects); formative and cognitive (mastery by applicants for vocational (vocational and technical) education of traditional and innovative methods and technologies of clothing production in professional activities based on the application of general and special organizational forms of training on the basis of public-private partnership); activity-reflective (stimulation of a reflective position at all stages of personal and professional self-improvement and self-development, which leads to an increase in the levels of formation of professional competence of future skilled workers in the sewing profile). The technology is specified by a set of effective methods of forming professional competence of future skilled workers in the sewing profile in the conditions of public-private partnership.

The study improved the diagnostic tools for assessing the levels of professional competence of future skilled workers in the sewing profession, in particular, the following criteria and indicators were identified: value-motivational (manifestation of motives for educational and professional activities, formation of personal, social and professional values); innovative-cognitive (ability to understand the technological foundations of the fashion industry, unity of professional values of sewing professionals with universal and social values); communicative-activity (knowledge of ways of developing personality, activity in educational and extracurricular activities); reflective-evaluative (ability to self-control and self-analysis of one's own activities).

The practical significance of the results obtained is determined by the implementation in the educational practice of vocational (vocational and technical) education institutions of scientific and methodological support for the formation of professional competence of future qualified workers in the sewing profile, which

includes: a professional standard for the integrated profession "Clothing Master" (code DK 003:2010 - 7439) (order of the Ministry of Economy of Ukraine No. 304-22 dated 02/14/22), an educational standard for it (order of the Ministry of Education and Science of Ukraine No. 962 dated 08/09/2023); regulations of the All-Ukrainian competition "Breakthrough of Light Industry of Ukraine" and the International competition "Fashion Business BREAKTHROUGH"; the program of the special course "Fashion Business and Fashion Branding" and the developed methodological tools for it; seminar and training classes for advanced training of teachers and masters of industrial training of V(VT)E institutions in the sewing profile; career guidance cases for teenagers, which were used during the pedagogical experiment and were included in the content of the methodological recommendations: "Formation of professional competence of future skilled workers in the sewing profile on the basis of public-private partnership" and the electronic manual "Profession of creating fashion" for V(VT)E institutions in the sewing profile, which integrates knowledge from various special subjects, contains a set of professional and production situations, tests, and questions for self-control. The developed materials enable high-quality training of future skilled workers in the sewing profile with a high level of formation of professional competence, which will contribute to meeting the needs of the labor market, developing readiness for continuous learning and the ability to scientific knowledge, transforming public consciousness and social relations, changing the content and methods of industrial training.

The results of theoretical research and experimental data can be used in the educational process of institutions of professional (vocational and technical) education in the sewing field, in the work of career centers, as well as in the system of postgraduate education, advanced training of teaching staff, scientific and methodological and innovative educational activities, etc.

Keywords: Keywords: vocational education, professional competence, skilled worker, public-private partnership, pedagogical conditions, pedagogical

model, innovative pedagogical technologies, electronic educational resources, master tailor, garment industry, employers.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Праці, у яких представлені основні наукові результати дисертації:

Статті у вітчизняних фахових наукових виданнях з педагогічних наук:

1. Виноградська Г. Є. Сучасний стан підготовки кадрів для легкої промисловості на засадах державно-приватного партнерства. *Professional Pedagogics*. 2022. № 1(24). С. 203-214. Посилання на публікацію: <https://jrnls.ivet.edu.ua/1/article/view/725>

DOI: [10.32835/2707-3092.2022.24.203-214](https://doi.org/10.32835/2707-3092.2022.24.203-214)

2. Виноградська Г. Є. Вдосконалення підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення легкої промисловості. *Professional Pedagogics*. 2022. № 2(25). С. 66-73. Посилання на публікацію: <https://jrnls.ivet.edu.ua/1/article/view/802>

DOI: [10.32835/2707-3092.2022.25.66-73](https://doi.org/10.32835/2707-3092.2022.25.66-73)

3. Виноградська Г. Є. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства. *Professional Pedagogics*. 2023. № 2(27). С. 128-137. Посилання на публікацію: <https://jrnls.ivet.edu.ua/1/article/view/886> DOI: [10.32835/2707-3092.2023.27.128-137](https://doi.org/10.32835/2707-3092.2023.27.128-137)

4. Виноградська Г. Модель формування професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2024. №3(137). С. 294-303. Посилання на публікацію: <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/06/%D0%92%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B4%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0.pdf>

DOI: [10.24139/2312-5993/2024.03/294-303](https://doi.org/10.24139/2312-5993/2024.03/294-303)

Стаття в зарубіжному науковому періодичному виданні:

5. Vynogradska G. (2025). Context technology of the targeted formation of the professional competence of qualified workers of the sewing profile on the basis of PPP. *Věda a perspektivy*. № 1(44). P. 75-83. Посилання на публікацію: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vp/article/view/18887/18907>
[https://doi.org/10.52058/2695-1592-2025-1\(44\)-75-83](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2025-1(44)-75-83)

Опубліковані праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Виноградська Г. Реалізація політики державно-приватного партнерства в оновленні професійних та освітніх стандартів швейної галузі: *Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи*: збірник матеріалів XI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 25-26 листопада 2021 р.). Хмельницький: ХНУ, 2021. С. 121-122.

7. Виноградська Г. Пропозиції роботодавців щодо підготовки кваліфікованих фахівців легкої промисловості. *Професійна освіта для сталого розвитку: виклики в умовах воєнного стану, результати і перспективи*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (20 жовтня 2022 р.). Київ: ІПО НАПН України, 2022. С. 31-35.

8. Виноградська Г. Стратегії державно-приватного партнерства для розвитку людського капіталу в професійній освіті галузі легкої промисловості країн Південної Азії. *Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання*: матеріали XVII Всеукраїнської науково-практичної конференції (звітної) Інституту професійної освіти НАПН України (м. Київ, 27-30 березня 2023 р.). Київ: ІПО НАПН України, 2023. С. 178-183.

9. Виноградська Г. Особливості викладання бізнес-дисциплін для формування фахівців з дизайну та мистецтв: брендинг креативних проєктів. *Тенденції розвитку дизайну, дизайн-освіти та мистецтвознавства*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 19 травня 2023 р.). Київ: Арт академія сучасного мистецтва імені Сальвадора Далі, 2023. С. 12-18.

10. Виноградська Г. Проблеми формування професійної компетентності кваліфікованих робітників швейної галузі на засадах публічно-приватного партнерства у науковій літературі. *Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 7-8 грудня 2023 р.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2023. С. 19-21.

11. Виноградська Г. Суть і структура професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП. *Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти*: збірник матеріалів IX Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції: у 2-х частинах (м. Біла Церква, 14 грудня 2023 р.). Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, м. Біла Церква, Україна, 2023. Ч. 1. С. 87-94.

12. Виноградська Г. Профорієнтація та популяризація професій легкої промисловості на засадах державно-приватного партнерства. *Наука та освіта в умовах викликів сьогодення*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 16 грудня 2023 р.). Чернігів: Research Europe, 2023. С. 49-53.

13. Виноградська Г. Досвід публічно-приватного партнерства у сфері професійної освіти швейного профілю країн Південної Азії. *Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання*: матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (звітної) Інституту професійної освіти НАПН України (26 лютого – 07 березня 2024 р.). Київ: ІПО НАПН України, 2024. С. 74-78.

14. Виноградська Г. Модель формування професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства. *Технологічна і професійна освіта: проблеми і перспективи*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Глухів, 9 травня 2024 р.). Глухів: Глухівський НПУ імені Олександра Довженка, 2024. С. 15-18.

15. Виноградська Г. Етапи розвитку професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП. *Орієнтири національної освіти в умовах сьогодення*: збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції (м. Луцьк, 19 травня 2024 р.). Луцьк: ВППО, 2024. С. 10-15.

16. Виноградська Г. Технологія співпраці освітян та роботодавців під час підготовки кадрів на засадах ДПП. *Інноваційний розвиток сучасної науки та освіти*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Житомир, 11 червня 2024 р.). Житомир: Research Europe, 2024. С. 28-33.

17. Виноградська Г. Стан формування професійної компетентності кваліфікованих робітників згідно опитування випускників ЗП(ПТ)О швейного профілю. *Тенденції забезпечення якості освіти*: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 23 червня 2024 р.). Дніпро: Research Europe, 2024. С. 13-17.

18. Виноградська Г. Стейкхолдери як суб'єкти впливу на підготовку кадрів для індустрії моди України. *Проблеми та перспективи економіки та менеджменту*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Черкаси, 15 серпня 2024 р.). Черкаси: Research Europe, 2024. С. 45-48.

19. Виноградська Г. Міжнародний проєкт 3D4U – приклад ефективного державно-приватного партнерства в індустрії моди України. *Achievements of Science and Education in the Modern World: Proceedings of the International Scientific Conference* (2024, June 17). UK: Bookmundo, c. Birmingham, 2024. С. 84-88.

20. Виноградська Г. Мистецькі проєкти як засіб профорієнтації та підвищення престижу професій індустрії моди. *Новітні підходи до забезпечення економічної стабільності*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 14 червня 2024 р.). Суми: Research Europe, 2024. С. 102-107.

21. Виноградська Г. Проблеми ранньої профорієнтації молоді в індустрії моди: з досвіду Fashion Globus Ukraine. *Тенденції розвитку дизайну та дизайн-*

освіти у вимірах сучасності: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 27-28 березня 2024 р). Київ: Арт Академія сучасного мистецтва імені Сальвадора Далі, 2024. С. 9-13.

22. Виноградська Г. Практико-орієнтовані проєкти у співпраці освітян та роботодавців на засадах ППП. *Модернізація освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти в контексті глобальних і національних викликів*: матеріали VI Всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Київ. 10 грудня 2024 р.). Київ: ІПО НАПН України, 2024, С. 377-380.

Опубліковані праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

23. Виноградська Г. Співпраця освітян і роботодавців: розроблення професійного стандарту. *Професійна освіта*. 2022. № 4(97). С. 22-25.

24. Виноградська Г., Царьова Є., Мейгес Т., Ткаченко Н., Тесля О., Мусієнко Т. та ін. *Професія творити моду: посібник для викладачів та майстрів виробничого навчання* [Електронний ресурс]. Fashion Globus Ukraine, 2024. URL: <https://posibnyk.fashionglobusukraine.com/> (дата звернення: 26.06.2025).

25. Виноградська Г. Є. Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства: методичні рекомендації. Київ: Видавництво Людмила, 2024. 136 с.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	22
ВСТУП.....	23
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ НА ЗАСАДАХ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА	
1.1. Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства як актуальна проблема соціально-економічної практики й професійної педагогіки.....	34
1.2. Суть і структура професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю	55
1.3. Особливості формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно- приватного партнерства в освітній практиці.....	75
Висновки до першого розділу.....	97
РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ НА ЗАСАДАХ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА	
2.1. Постановка завдань та методика дослідження.....	100
2.2. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно- приватного партнерства	113
2.3. Модель формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно- приватного партнерства	128

2.4. Контекстна технологія цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства	143
Висновки до другого розділу.....	158
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ РОБОТИ З ЦІЛЕСПРЯМОВАНОГО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ НА ЗАСАДАХ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА	
3.1. Програма і хід експериментальної роботи.....	161
3.2. Результати констатувального експерименту	172
3.3. Результати формувального експерименту	182
Висновки до третього розділу.....	201
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	205
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	210
ДОДАТКИ.....	265

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЗУ	закон України
ФПО	фахова передвища освіта
П(ПТ)О	професійна (професійно-технічна) освіта
ЗСО	загальна середня освіта
ЗП(ПТ)О	заклади професійної (професійно-технічної) освіти
ЗЗСО	заклад загальної середньої освіти
ЄС	Європейський Союз
ДПП	державно-приватне партнерство
ДОСПТО	державний освітній стандарт професійно-технічної освіти
НРК	Національна рамка кваліфікацій
СП(ПТ)О	стандарт професійної (професійно-технічної) освіти
КК	ключові компетентності
ПК	професійні компетентності
ІПК	Інститут професійних кваліфікацій
КРШП	кваліфіковані робітники швейного профілю
ГС НГПЛПУ	Громадська спілка «Національне галузеве партнерство в легкій промисловості України
ФГУ	«Фешен Глобус Юкрейн»
САПР	системи автоматизованого проєктування
МТБ	матеріально-технічна база
НПЦ	навчально-практичний центр
МВН	майстер виробничого навчання

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Соціально-економічні перетворення, що відбуваються в Україні, вимагають принципово нових підходів до професійної освіти загалом і підготовки майбутніх кваліфікованих робітників до фахової діяльності в індустрії моди зокрема. Сучасний стан інтенсифікації процесів виготовлення швейних виробів та поліпшення їх якості безпосередньо пов'язані з досягненнями в галузі виробництва нових текстильних матеріалів, модернізацією сучасного обладнання, удосконаленням техніко-технологічних операцій швейного виробництва. Динаміка технологізації підприємств індустрії моди актуалізує необхідність оновлення змісту й запровадження нових форм підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю до професійної діяльності з метою подолання соціальних викликів, задоволення потреб ринку праці, а також розвитку в суб'єктів освітніх процесів готовності до безперервного навчання, здатності до наукового пізнання, спричинених стрімкою динамікою науково-технічного прогресу, перебудовою суспільної свідомості й відносин, зміною змісту та методів виробничого навчання.

Концептуальні ідеї, що визначають пріоритетність якісної підготовки кваліфікованих робітників з високим рівнем професійної компетентності та багатофункціональними вміннями, здатними до самоорганізації та самореалізації, підготовленими до виконання комплексних (виробничих, соціально-економічних тощо) завдань, відображені у законах України «Про освіту» (2017) [269], «Про фахову передвищу освіту» (2019) [272], «Про професійну освіту» (2025) [268]; Указах Президента «Про національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» (2013) [281], «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» (2019) [286], постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (2011) [278], а також у положеннях «Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року» (2019) [284], «Стратегії розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на період до 2023 року» [321] тощо.

Необхідність спрямування змісту професійної освіти на підготовку конкурентоспроможних фахівців висвітлено у положеннях Копенгагенської декларації «Про розширення європейського співробітництва у сфері професійної освіти і навчання» («Declaration of the European Ministers for Vocational Education and Training, and the European Commission, on enhanced European cooperation in vocational education and training») [168]; стратегії «Європа – 2020: стратегія для розумного, сталого, всеосяжного зростання» («Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth») [435]; створення сприятливих умов для розвитку компетентностей здобувачів освіти – у «Брюггському комюніке про зміцнення європейського співробітництва у сфері професійної освіти і навчання на період 2012–2020 рр.» («The Brugges Communiqué on enhanced European Cooperation in Vocational Education and Training for the period 2011–2020») [437]; «Рекомендаціях Європейської комісії «Нові пріоритети співробітництва у сфері освіти і навчання» («New priorities for European cooperation in education and training») [415] та ін.

Теоретичним підґрунтям розв'язання актуального завдання щодо формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства є праці, в яких обґрунтовано: методологію й теорії професійної освіти (В. Андрущенко [7], І. Зязюн [144], В. Кремень [181], П. Лузан [199], Н. Ничкало [232], Л. Пуховська [292], В. Радкевич [298], С. Сисоєва [362] й ін.); концептуальні положення реалізації компетентнісного підходу в практику підготовки майбутніх фахівців (Л. Базиль [14], Т. Герлянд [86], І. Грищенко [99], Л. Єршова [133], С. Кіндзерська [153], В. Орлов [240], М. Пригодій [263], Г. Романова [303], В. Ягупов [357] та ін.); теоретичні основи розроблення змісту безперервної професійної освіти на основі компетентнісного підходу (С. Гончаренко [92], С. Куліковський [184], О. Онопрієнко [239], О. Пошетун [257], О. Тітова [317] й ін.); моделі професійної підготовки кваліфікованих робітників сфери послуг (І. Гриценко [96], Л. Короткова [171], С. Кравець [175], Г. Однорог [235], Н. Самойленко [308], Є. Царьова [347] й ін.); методично-технологічні основи

поліпшення якості підготовки робітничих кадрів швейного профілю та удосконалення напрямів управління освітнім процесом у закладах професійної освіти (С. Алексєєва [3], І. Андрощук [6], Н. Брюханова [33], В. Заїка [138], Л. Комісарова [164], Н. Креденець [178], О. Микитенко [214], А. Михайличенко [216] й ін.). Водночас поза увагою вітчизняних і зарубіжних учених залишається проблема формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства в закладах професійної освіти. Зазначене ускладнюється низкою суперечностей, що потребують розв'язання, і виникають між:

- об'єктивною потребою сучасного ринку легкої промисловості у конкурентоспроможних фахівцях із високим рівнем сформованості професійної компетентності та недостатнім забезпеченням у закладах професійної освіти необхідних для цього педагогічних умов;

- необхідністю удосконалення змісту професійної освіти майбутніх кваліфікованих працівників швейного профілю відповідно до новітніх тенденцій індустрії моди, науково-промислових, зокрема техніко-технологічних новацій, та недостатнім залученням стейкхолдерів до розроблення професійних, освітніх стандартів і програм;

- потребою цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю в процесі професійної підготовки на засадах державно-приватного партнерства та нерозробленістю науково обґрунтованої технології, яка б цьому сприяла.

Актуальність проблеми, недостатнє дослідження теоретико-методичних основ формування професійної компетентності майбутніх фахівців швейного профілю та наявність суперечностей зумовили вибір теми дисертації **«Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства».**

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами темами. Дисертацію виконано в межах тематичного плану наукових досліджень Інституту професійної

освіти НАПН України з теми «Тенденції розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти» (державний реєстраційний номер 0122U000539).

Тему дисертаційної роботи затверджено вченою радою Інституту професійної освіти НАПН України (протокол № 2 від 10.02.2022) та узгоджено в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень у галузі педагогіки і психології в Україні (протокол № 3 від 30.06.2022).

Об’єкт дослідження – професійна підготовка майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства для підвищення якості їхньої підготовки до професійної діяльності.

Відповідно до мети дослідження визначено такі завдання:

1. З’ясувати стан дослідженості проблеми в педагогічній теорії та її вирішення на практиці, конкретизувати суть і структуру професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю.

2. Визначити та теоретично обґрунтувати педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства.

3. Спроекувати й обґрунтувати модель формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства в закладах професійної освіти.

4. Розробити контекстну технологію цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного

профілю та через її апробацію експериментально перевірити результативність педагогічних умов.

5. Підготувати та впровадити методичні рекомендації щодо формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства.

Методи дослідження. Для розв'язання зазначених дослідницьких завдань, відповідно до специфіки предмета, на різних етапах дослідження використовували комплекс взаємопов'язаних методів дослідження: *теоретичних: аналіз та синтез* законодавчих актів і нормативно-правових документів, психолого-педагогічної й науково-методичної літератури, професійних та освітніх стандартів, освітніх програм та інших навчально-методичних джерел – для визначення стану розробленості проблеми формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю в науковій теорії та її вирішення в освітній практиці; *індукції та дедукції* – для встановлення зв'язків між базовими поняттями, їхніми ознаками й уточнення дефініцій, декомпозиції завдань дослідження й конкретизації суті та структури професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю; *узагальнення й систематизація дослідницьких даних* – для визначення перспективних напрямів наукового пошуку й уточнення змісту понять: «кваліфікований робітник швейного профілю», «компетентність кваліфікованого робітника швейного профілю», «професійна діяльність кваліфікованого робітника швейного профілю»; *логічного узагальнення* – з метою об'єднання і групування різних класифікацій професійних компетентностей в інтегральне утворення, що виявляється в здатності особистості результативно діяти у професійній сфері, а також формулювання висновків і рекомендацій щодо ефективності педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства; *педагогічне моделювання* – для розроблення моделі формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства як цілісного

уявлення його організації та внутрішнього змісту в сукупності істотних компонентів та їх взаємозв'язків; *зіставлення й узагальнення* теоретичних та експериментальних даних – для формулювання висновків за результатами проведеного дослідження; **емпіричні**: праксиметричні (вивчення педагогічного досвіду, аналіз сучасних практик державно-приватного партнерства); *діагностичні* (анкетування, бесіда, інтерв'ю, тестування) – для з'ясування мотивації здобуття професійної освіти й виконання майбутньої фахової діяльності, професійних запитів щодо опанування новітніх знань та інноваційних технологій в індустрії моди; *обсерваційні* (безпосереднє та опосередковане спостереження, самооцінювання) – для з'ясування сучасних форм, напрямів і чинників формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, у т. ч. на засадах державно-приватного партнерства; *експертне оцінювання* – для визначення найбільш ефективних педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства; *педагогічний експеримент* (констатувальний, формувальний, контрольний етапи) – для перевірки ефективності педагогічних умов і визначення результативності розробленої технології формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства; **статистичні**: χ^2 Пірсона – для статистичного опрацювання експериментальних даних.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що *вперше*:

– *теоретично обґрунтовано педагогічні умови* формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства (оновлення змісту професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю спільно з представниками підприємств галузі легкої промисловості; створення практико-орієнтованих освітніх електронних засобів у закладах професійної освіти із залученням експертів індустрії моди; формування позитивної мотивації до оволодіння сучасними виробничими технологіями здобувачами освіти),

концептуальною основою забезпечення яких є: системний, синергетичний, компетентнісний, діяльнісний, інтегративний, прогностичний, контекстний підходи;

– *спроектовано* модель формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства, що відображає методологічно-цільовий (передумови, мета, принципи і підходи до формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю в закладах професійної (професійно-технічної) освіти на засадах державно-приватного партнерства); змістовий (ціннісно-мотиваційний, інноваційно-когнітивний, комунікативно-діяльнісний, рефлексивно-оцінний компоненти структури професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю); суб'єктно-технологічний (суб'єкти, форми, методи і завдання партнерської взаємодії, етапи і педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю в закладах професійної (професійно-технічної) освіти на засадах державно-приватного партнерства); результативно-оцінний (критерії сформованості, показники, рівні та загальний результат процесу формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства) блоки, взаємозв'язок яких забезпечує якісну підготовку майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю з високим рівнем сформованості професійної компетентності;

– *розроблено* контекстну технологію цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю як сукупності педагогічно-доцільних дидактичних методів, прийомів, засобів та організаційних форм навчання, принципів і правил їх творчого застосування у процесі професійної підготовки;

– *удосконалено* діагностичний інструментарій дослідження сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, зокрема, визначено такі критерії та показники:

ціннісно-мотиваційний (потреба в набутті професійних знань, умінь, навичок; мотиви самореалізації), когнітивний (професійні знання і вміння та технології їх застосування), діяльнісний (володіння сучасними технологічними прийомами і способами роботи, самостійні дії, вміння працювати в команді); комунікативно-суб'єктний (відповідальність за власні вчинки, комунікативні вміння, вміння розв'язувати конфлікти, адекватна самооцінка тощо);

– *подальшого розвитку дістав* зміст поняття «професійна компетентність майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю»; розвиток полягає в конкретизації фахових знань, умінь, навичок, професійно важливих якостей, ціннісних установок, необхідних для здійснення професійної діяльності в галузі легкої промисловості за проєктно-конструкторським, технологічним, виробничо-технічним, ремонтно-експлуатаційним аспектами.

Практичне значення одержаних результатів визначається впровадженням в освітню практику закладів професійної (професійно-технічної) освіти науково-методичного забезпечення формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, що охоплює: професійний стандарт інтегрованої професії «Майстер з пошиття одягу» (код ДК 003:2010–7439) (наказ Міністерства економіки України № 304-22 від 14.02.22), освітній стандарт до нього (наказ Міністерства освіти і науки України № 962 від 09.08.2023); *положення* до Всеукраїнського конкурсу «Прорив легкої промисловості України» та Міжнародного конкурсу «Fashion Бізнес ПРОРИВ»; *програму* спецкурсу «Fashion бізнес і Fashion брендинг» та розроблений методичний інструментарій до нього; семінарсько-тренінгові заняття для підвищення кваліфікації викладачів і майстрів навчання закладів П(ПТ)О швейного профілю; профорієнтаційні кейси для підлітків, що використовувалися у перебігу педагогічного експерименту й увійшли до змістового наповнення *методичних рекомендацій* «Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства» та *електронного посібника* «Професія творити моду» для закладів П(ПТ)О швейного профілю, в якому інтегровано фахові знання зі спеціальних

предметів, комплекс професійно-виробничих ситуацій, тестів, питань для самоконтролю. Розроблені матеріали уможливають підготовку майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю з високим рівнем сформованості професійної компетентності, що сприятиме задоволенню потреб ринку праці, розвитку готовності до безперервного навчання і здатності до наукового пізнання, трансформаціям суспільної свідомості й соціальних відносин, зміні змісту та методів виробничого навчання. Результати теоретичного дослідження, експериментальні дані можуть бути застосовані педагогами, методистами й психологами в освітньому процесі закладів професійної (професійно-технічної) освіти швейного профілю, в роботі центрів кар'єри, а також у системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників, науково-методичної та інноваційної освітньої діяльності тощо.

Результати дисертації *впроваджено* в освітній процес: ДНЗ «Сєвєродонецький професійний ліцей» (довідка № 5 від 27.01.2025), ДПТНЗ «Одеський професійний ліцей технологій та дизайну» (довідка № 23/1 від 23.01.2025), ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг» (довідка № 530 від 17.06.2024), ДПНТЗ «Сумське вище професійне училище будівництва і дизайну» (довідка № 98/1 від 27.01.2025), ДПТНЗ «Тернопільське вище професійне училище сфери послуг і туризму», (довідка № 15 від 15.01.2025), ДПТНЗ «Харківське вище професійне училище швейного виробництва та побуту» (довідка № 102 від 26.02.2025).

Особистий внесок здобувача. В електронному посібнику *«Професія творити моду: посібник для викладачів та майстрів виробничого навчання»*, підготовленому в співавторстві з творчими колективами ДНЗ «Київське вище професійне училище технологій та дизайну одягу», ДНЗ «Хмельницький центр ПТО сфери послуг», ДНЗ «Регіональний центр професійної освіти швейного виробництва та сфери послуг Харківської області», Хустський професійний ліцей сфери послуг, здобувачці, окрім загального керівництва створення посібника, належить розгляд теоретичних питань з історії створення різних асортиментів одягу, підходів до створення колекцій, вебінарів, формулювання

рекомендацій слухачам з професій швейного профілю а також фахівцям-практикам у сфері дизайну одягу й аксесуарів (розділи 1, 2, 14, 15, 16). У дисертації не використовувалися ідеї і розробки, що належать співавторам.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження доповідалися під час масових науково-практичних заходів:

– *міжнародних конференцій і форумів*: «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи» (Україна, Хмельницький, 2021, 2022, 2023), «Технологічна і професійна освіта: проблеми і перспективи» (Україна, Глухів, 2022, 2024), «KyivTech & Fashion» (Україна, Київ, 2021, 2023), «Дуальна форма здобуття освіти: успіхи та проблеми другого року запровадження пілотного проєкту у закладах вищої та фахової передвищої освіти України» (Україна, Київ, 2021), «Професійна освіта для сталого розвитку: виклики в умовах воєнного стану, результати і перспективи» (Україна, Київ, 2022), «Тенденції розвитку дизайну, дизайн-освіти та мистецтвознавства» (Україна, Київ, 2023, 2024), «Форум з індустрії моди 3D моделювання» (Греція, Салоніки, 2023), «Партнерство освіти, бізнесу та влади заради відновлення та розвитку України: місія (не)здійсненна» (Україна, Львів, 2024), «International Conference on Innovation in Clothing clotech-2024» (Німеччина, Дрезден, 2024), «EU4Business: відновлення, конкурентоспроможність та інтернаціоналізація МСП» (Франція, Париж 2025), «Fashion for Freedom» (Італія, Мілан, 2025);

– *всеукраїнських конференцій*: «Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання» (Київ, 2022–2025), «Професійний розвиток та управління людськими ресурсами в системі післядипломної педагогічної освіти в контексті трансформації освіти» (Київ, 2021), «Кар’єрна компетентність майбутніх кваліфікованих робітників у постіндустріальному суспільстві: проблеми та перспективи розвитку» (Хмельницький, 2021), «Формування професійно-мобільного фахівця: європейський вимір» (Дніпро, 2022), «Актуальні проблеми державно-громадського управління освітою» (Київ, 2022), «Легка промисловість у закладах професійної (професійно-технічної) освіти під час воєнного стану: виклики, досягнення, перспективи» (Івано-Франківськ,

2023), «Сучасна підготовка кваліфікованих робітників легкої промисловості у закладах професійної (професійно-технічної освіти)» (Полтава, 2023), «Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти» (Біла Церква, 2023); *семінарах*: «Організація дистанційного та змішаного навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти» (Київ, 2021), «Формування м'яких навичок (soft skills) майбутніх кваліфікованих робітників в освітньому середовищі закладу професійної освіти» (Харків, 2022), «Професійний стандарт – підґрунтя результатів праці та ефективності компанії» (Київ, 2022), «Упровадження дуальної форми здобуття освіти: партнерство бізнесу та закладів освіти» (Київ, 2022), «Розвиток людського капіталу в Україні: погляд роботодавців» (Київ, 2023), Fashion-коворкінг «Професія і війна: як освітні та виробничі виклики перетворити на можливості» (Хмельницький, 2023); *вебінарах* та *засіданнях* відділу зарубіжних систем професійної освіти Інституту професійної освіти НАПН України (Київ, 2021–2025 рр.).

Публікації. Основний зміст і результати дослідження висвітлено в 25 (24 – одноосібних) наукових публікаціях, серед яких: 1 стаття у зарубіжному періодичному науковому виданні; 4 статті у вітчизняних фахових виданнях з педагогічних наук; 1 стаття у науково-методичному виданні; 17 статей і тез у збірниках матеріалів конференцій; 1 електронний навчальний посібник (у співавторстві), 1 методичні рекомендації.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається з анотації українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (448 найменувань, з них 89 – англійською мовою) та 40 додатків на 178 сторінках, оформлені окремим томом. Дисертацію ілюстровано 38 таблицями на 89 аркушах, 25 рисунками 10 аркушах. Загальний обсяг основного тексту складає 207 аркушів.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ НА ЗАСАДАХ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

1.1. Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства як актуальна проблема соціально-економічної практики й професійної педагогіки

На сучасному етапі українського державотворення, ускладненому численними викликами глобального й національного рівнів, особливої значущості набуває проблема якісної підготовки майбутніх фахівців для оборони та відбудови повоєнної України. Нині особливої ваги набуває галузь легкої промисловості, що слугує важливим і потужним джерелом забезпечення самодостатності національної економіки. Згідно з матеріалами інформаційно-аналітичних досліджень Української асоціації підприємств легкої промисловості, українські виробники упродовж 2011–2021 рр. щорічно експортували власну продукцію в понад 150 країн світу, на суму в середньому 730-900 млн. доларів, забезпечуючи майже 5% бюджетних надходжень і 2,6% товарного експорту [11].

Незважаючи на складні цивілізаційні обставини воєнного часу, вітчизняні товари індустрії моди донині користуються великим попитом у зарубіжних країнах. Однак поняття «легка промисловість» (англійською мовою «light industry»), успадковане від термінології планово-адміністративної економіки, є неприйнятним для іноземних партнерів. Натепер у світовій спільноті оперують терміном «fashion industry», що перекладається, як «індустрія моди». Вітчизняні ж дослідники Н. Адвокатова [1], В. Бабенко [12], М. Войнаренко [75], О. Волков [77],

І. Грищенко [100], Л. Дейнеко [109], О. Луговський [197], І. Максименко [207], О. Микитенко [214], І. Науменко [220], Н. Носова [227], О. Паливода [251], Т. Стівба [323], І. Тарасенко [328], Н. Фаріон [339], В. Федорак [340], Е. Шелудько [354] та ін. вживають обидві лексеми, здебільшого, як синоніми.

Автори праць із проблематики ринкової економіки І. Єпіфанова [137], В. Коновал [167], О. Паливода [251], Д. Тим [333], І. Хомишин [344] поняття «індустрія» (англ.: «industry») розуміють, як галузь економіки, сферу діяльності, що охоплює виробництво, збут товарів і послуг, а також суміжні сектори й споживчу аудиторію. Підтримуючи позицію академіка НАПН України І. Грищенка щодо «декомунізації» змісту поняття «легка промисловість» та інтеграції України у світовий простір, й з огляду на своєрідність нашого дослідження, спрямованого на розв'язання проблеми формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю з метою подальшої модернізації професійної освіти й національної економіки України загалом у повоєнний час, вважаємо, що більш влучною є лексема «індустрія моди» [99]. Відтак у дослідницькому пошуку оперуватимемо, здебільшого, означеним поняттям, подекуди вживаючи терміни «легка промисловість», «швейна промисловість» і «швейне виробництво», задля уникнення тавтологічних повторів.

Саме індустрія моди є потужною складовою сфери легкої промисловості й справедливо визнається, по-перше, успішним високотехнологічним бізнесом, що, охоплюючи виробництво і збут товарів, функціонує з урахуванням сучасного соціально-економічного досвіду й новітніх знань, і, по-друге, вагомим технологічним і людським ресурсом цивілізаційного прогресу. Як свідчить аналіз соціальної практики і результати моніторингових, аналітико-статистичних досліджень НАК, Укрлегпрому, більшість підприємств індустрії моди є приватними і невеликими: понад 60% – мікропідприємств, 25% – малих, 12% – середніх, що протягом 2023 р. поповнили державний і місцевий бюджети на 3,7 млрд. грн. [11]. Підприємства

швейної промисловості орієнтуються на споживача, жіночі трудові ресурси та джерела сировини, тому загалом поширені на всій території України. Ключові ж осередки виробництва зосереджені в різних регіонах країни, а саме: одягу й текстилю – мм. Хмельницький, Львів і Чернівці; взуття – мм. Дніпро, Запоріжжя, Одеса, Харків; близько 200 дрібніших фабрик з пошиття одягу розташовані на території Київщини. Нині в обласних центрах функціонують десятки великих швейних фабрик зі значною кількістю персоналу, що працюють, здебільшого, на експорт продукції; численні швейні підприємства середнього розміру з розширеним асортиментом, які мають одну або кілька товарних марок, і працюють за сучасними європейськими стандартами; невеликі виробництва з обмеженим асортиментом, підприємства та ательє індопошиву за вузькими спеціалізаціями мікро- і малої форм власності, а також неофіційні виробництва. Специфіка великих підприємств швейної галузі передбачає розподіл трудових функцій на потоки, тобто багаторічна професійна праця фахівця обмежується виконанням лише декількох вузьковиробничих операцій. Водночас створення малих підприємств і розвиток суб'єктів середнього бізнесу в легкій промисловості призводить до нівелювання «вузьких спеціалізацій», як-от: кравець, закрійник, швачка, вишивальниця тощо. Важливо зауважити, що в умовах воєнного стану понад 80 % фабрик надають усі послуги циклу «крій-пошиття-оздоблення», однак додана вартість виготовлюваної продукції є низькою, бо лише 11% потужних виробників одягу виробляють товари для експортування. Такі реалії спричиняють низький рівень зарплатні, а, отже, й поширення суспільної позиції про непрестижність вузьких професій швейного профілю.

Проте, динамічно трансформуючись від пострадянських до найсучасніших виробництв, підприємства індустрії моди всотують всі протиріччя, хиби, переваги й особливості життя в постійному русі та напручують потужні потенціали для подальшого інноваційного розвитку, сприяючи активізації й розвою креативного людського капіталу. Так, згідно з результатами зарубіжних моніторингових досліджень, інвестиції міжнародних

партнерів, наприклад, Британської Ради, в обладнання підприємств галузі легкої промисловості протягом 2022–2023 рр. зросли майже вдвічі (з 39,7 млн. до 62,1 млн. доларів) [32]. Нині – це численні підприємства з 17 різних підгалузей (текстильної, шкіряної, взуттєвої, швейної тощо), що характеризуються: швидким оборотом капіталу; високою рентабельністю виробництва і відповідним рівнем доданої вартості (до 50%); незначними впливами на довкілля та низькою енергоємністю виробництва (1-3% валових витрат); суттєвою ємністю внутрішнього ринку товарів (понад 125 млрд. грн.) [337]; істотними виробничими потужностями й високо-кваліфікованими кадрами в усіх регіонах (понад 75% – жінки); наявністю зовнішньоторгового обороту (4%), кадрового промислового (3,6%) й експортного потенціалів (2,6%). Відтак, закономірним вбачаємо зростання вимог роботодавців до рівня професійних компетентностей кваліфікованих робітників швейного профілю.

Дослідження реалій соціально-економічної практики останніх років свідчить, що сучасні роботодавці зацікавлені в професійно мобільних висококваліфікованих і компетентних фахівцях, із широким спектром знань і фахових умінь щодо створення і виготовлення швейної продукції на різних її етапах, швидкої адаптації до зміни асортименту на виробництві. Зважаючи на це, в межах виконання дослідження ми зініціювали професійну підготовку кваліфікованих кадрів із професії «Майстер з пошиття одягу», що інтегрує трудові функції швачки, кравця, закрійника, та розроблення відповідних професійного й освітнього стандартів. Водночас у сучасних умовах має місце дефіцит робітничих кадрів швейного профілю, що підтверджується результатами аналітичних досліджень НАК України [221; 222] і графічно візуалізовано нижче на рис. 1.

У цьому контексті науково важливим є дослідження Г. Однорог, в якому проаналізовано, порівняно та узагальнено інформаційно-аналітичні дані (270 і 334 резюме робітників швейних професій на вітчизняних та зарубіжних сайтах пошуку роботи) щодо попиту ринку праці на представників швейних професій.

Рис. 1 Стан попиту і пропозиції на ринку праці кваліфікованих робітників швейного профілю (за матеріалами НАК України)

Дослідниця стверджує, що для підприємств індустрії моди серійного виробництва, де робітник виконує конкретні операції в технологічному потоці, попит на професійно компетентних фахівців є вищим, ніж на кваліфікованих робітників швейного профілю з розвиненими ключовими навичками. Зокрема, згідно з дослідницькими розвідками Г. Однорог, 42% роботодавців потребують швачок, кравців та закрійників з розвинутими професійними й ключовими компетентностями й при цьому 58% акцентують увагу лише на професійних компетентностях або не висувають фахових критеріїв до майбутніх робітників [235; 236].

На нашу думку, «дефіцит кваліфікованих кадрів в індустрії моди виникає, якщо професії швейного профілю не є цікавими для здобувачів ЗСО, відсутня комплексна фахова підготовка, проте наявні тільки жорсткі вимоги роботодавців» [59, с. 50]. Відтак, фах кравця, закрійника, швачки, вишивальниці тощо втрачає престижність, а випускники училищ стикаються із труднощами під час працевлаштування. Для розв'язання проблем кадрового дефіциту і зростання престижу професійно-технічної освіти необхідно враховувати специфіку «міленіалів», надаючи ознак мобільності, наглядності й переконливості освітній галузі, що вбачаємо можливим на основі налагодження конструктивної взаємодії представників закладів П(ПТ)О та роботодавців галузі у розробленні, запровадженні й подальшому вдосконаленні міждисциплінарних програм, пов'язаних із креативною індустрією, популяризацією професій легкої промисловості. Вважаємо: це сприятиме збільшенню контингенту абітурієнтів, зацікавлених у здобутті освітніх і професійних кваліфікацій швейного профілю, що будуть актуальними на повоєнному ринку праці.

Отже, галузь легкої промисловості, що зумовлює професійну підготовку майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, характеризується численними соціально-економічними викликами й кризовими явищами, передумовами виникнення яких вважаємо: 1) динамічні трансформації, що спричиняють нестабільність і непередбачуваність функціонування підприємств галузі; 2) панування суспільної думки про непрестижність професій швейного профілю; 3) низька мотивація здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти до опановування нових знань і способів фахової діяльності; 4) непривабливі умови праці на застарілому обладнанні з використанням традиційних технологій на діючих виробництвах; 5) невиправдана методологія регіонального замовлення на підготовку кваліфікованих робітників швейного профілю, що передбачає економію коштів, а не забезпечення реальних потреб ринку праці; 6) нелегальне функціонування швейних підприємств. У зв'язку з цим постає суперечність

між об'єктивною потребою сучасного ринку легкої промисловості у кваліфікованих робітниках швейного профілю із високим рівнем сформованості професійної компетентності, та неспроможністю закладів професійної (професійно-технічної) освіти якісно забезпечити цілеспрямовану підготовку таких фахівців.

Безперечно пріоритетність якісної підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю з високим рівнем професійної компетентності, здатних до самоорганізації та самореалізації на основі розв'язання виробничих і соціально-економічних завдань, концептуалізована положеннями законів України: «Про освіту» [269], «Про фахову передвищу освіту» [272], «Про професійну (професійно-технічну) освіту» [268], Національної рамки кваліфікацій» [278], Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року [284], Стратегії розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на період до 2023 року [321] та іншими програмними документами.

Разом із цим зазначимо, що різноаспектні питання підготовки робітничих кадрів швейного профілю в Україні багатопланово представлено в науковій літературі за такими *тематичними напрямками*: методологія, теорія й тенденційні особливості розвитку професійно-технічної освіти України в різні періоди цивілізаційного поступу (Л. Зельман [143], М. Пузанов [291], Н. Салтан [311], А. Селецький [312], О. Товканець [334] та ін.); державне регулювання й управління системою професійно-технічної освіти України (О. Аніщенко [9], М. Вайнтрауб [37], Г. Єльнікова [336], І. Лікарчук [194] та ін.); теоретико-методичні засади професійної підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю (І. Вакарчук [38], О. Єжова [136] та ін.); організація освітнього процесу та виробничої практики в закладах П(ПТ)О (Т. Попова [261], Н. Слюсаренко [318] та ін.).

Зупинимось на аналізі найбільш важливих наукових праць для виконання завдань дослідницького пошуку детальніше. Розмаїття галузевих

підприємств сфери послуг актуалізує попит на кваліфікованих кадрів швейного профілю з різними рівнями сформованості професійної компетентності, що, за справедливою думкою В. Лозовецької й В. Радкевич, потребує: інтеграції професійного навчання з реальним виробництвом; підвищення ролі підприємств у процесі підготовки робітничих кадрів, зокрема формування у них професійних здатностей розв'язувати виробничі ситуації, виконувати реальні виробничі завдання, самостійно визначати оптимальні способи вирішення суперечливого питання, усвідомлюючи власну відповідальність за кінцевий результат праці [296].

Найбільш поширюваною ефективною практикою реалізації означених вченими завдань визначаємо співпрацю на основі партнерської взаємодії державних структур із різними громадськими, неурядовими, неприбутковими, благодійними організаціями, бізнес-структурами, фондами та фундаціями, зацікавленими у розв'язанні проблем освітнього розвитку. У цьому зв'язку актуальним є дослідження В. Андрущенка, в якому диференційовано три типи стратегій інноваційного розвитку підприємств: *стратегія перенесення* (використання зарубіжного науково-технічного потенціалу та перенесення його досягнень у сектори національної економіки); *стратегія запозичення* (освоєння виробництва високотехнологічної продукції, що вже вироблялася в інших країнах, шляхом використання власної дешевої робочої сили та наявного науково-технічного потенціалу); *стратегія нарощування* (використання власного науково-технічного потенціалу, залучення іноземних учених і конструкторів) [7]. Індустрії моди України притаманні ознаки першого та, частково, другого типу інноваційного розвитку.

Стратегічні завдання розвитку П(ПТ)О і ФПО, покликаної забезпечувати якісну підготовку фахівців для задоволення потреб ринку праці, орієнтуючись на його мінливу кон'юнктуру, декомпозуються на інституційний рівень, набуваючи специфічного смислового навантаження з урахуванням регіональної специфіки процесів децентралізації, професійної освіти та вимог роботодавців. Прогнозні очікування розвитку галузі швейного

виробництва передбачають підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції, розвиток інновацій, розширення внутрішнього ринку, удосконалення нормативно-правової бази, створення продуктів із більш високою доданою вартістю на експортні ринки. У такому контексті зазначимо, що змістом Національної економічної стратегії України на період до 2030 року актуалізовано необхідність «підвищення престижності професійної (професійно-технічної) освіти, збільшення кількості її здобувачів, у т.ч. майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю шляхом оновлення змісту та впровадження інноваційних методів організації освітнього процесу в навчальних закладах» [266] і конкретизовано механізми виконання означеного завдання. Перспективним вектором освітньої політики вбачаємо підготовку майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю до створення товарів, що не мають аналогів за межами України та популяризують власне українські історичні традиції й здобутки національної культури.

Примітно, що О. Бородієнко з-поміж важливих принципів розвитку професійної (професійно-технічної) освіти, зокрема професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, на нормативно-законодавчому рівні визначає: забезпечення соціальної взаємодії; запровадження корпоративної соціальної відповідальності й державно-приватного партнерства з метою сприяння співпраці та виконанню загальних зобов'язань для досягнення сталого споживання і виробництва товарів [30]. При цьому залученість громадськості до встановлення й подальшого дотримання «керівних принципів стратегії», як справедливо зазначають О. Бородієнко, Л. Пуховська, В. Радкевич та ін., передбачає сприяння «переходу до горизонтальної системи суспільної координації процесів прийняття і реалізації управлінських рішень з обов'язковою участю заінтересованих сторін на національному, регіональному та місцевому рівнях» [327]. Важливо, що в змісті Національної економічної стратегії: по-перше, окреслено відповідні механізми і процедури інформування, консультування й залучення всіх заінтересованих сторін, у т.ч. представників бізнесу,

соціальних партнерів, до процесів модернізації П(ПТ)О зокрема, швейного профілю; по-друге, зацентровано увагу на необхідності «створення умов для розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти» [266].

Динамічні темпи зростання автоматизації та механізації виробничих процесів швейного виробництва зумовлюють підвищення вимог до якісного рівня професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників. У зв'язку з цим зростає важливість теоретичних знань, змінюються вимоги до фахових кваліфікацій, загальнокультурного і загальноосвітнього рівнів підготовленості кваліфікованих кадрів швейного профілю й актуалізується необхідність залучення роботодавців до розроблення професійних, освітніх стандартів і програм, що є можливим в умовах державно-приватного партнерства.

Серед великої кількості дефініцій означеного феномену найбільш влучною вважаємо визначення Європейської економічної комісії ООН, що тлумачить його сутнісну природу, як інноваційну довгострокову контрактну угоду щодо розвитку інфраструктури та надання публічних послуг шляхом використання коштів, досвіду та мотивації приватного сектору у сфері котра, зазвичай, входить до відповідальності уряду [441]. Актуальним у зв'язку з цим є позиціонування О. Москвічовою державно-приватного партнерства як економічного інституту, що на макрорівні представляє збалансовану систему формалізації й узгодження різного роду інтересів суб'єктів господарювання в особі держави і бізнесу; на мікрорівні – дозволяє об'єднати ресурси і мінімізувати ризики в умовах реалізації різноманітних проєктів, у тому числі і в освітній галузі, забезпечуючи при цьому максимально можливий соціально-економічний ефект» [219].

Саме запровадження інституту ДПП упродовж останнього десятиліття у світовій соціально-економічній практиці позиціоновано одним із пріоритетних напрямів урядових стратегічних програм розвитку країн і альтернативним способом відновлення та модернізації національної економіки у повоєнний час. Так, у дослідженнях Міжнародних агенцій з

технічної допомоги, зокрема USIAD в Україні, що є ініціатором «Програми розвитку ДПП в Україні» наголошено на його значущості як «інструмента державного регулювання, що сприяє економічному розвитку» [276].

Державно-приватне партнерство уможлиблює вирішення соціально-економічних проблем і впровадження сучасних інноваційних підходів до розвитку публічного управління. Аналізуючи статистику запровадження цього явища в світі, зауважимо, що нині більшість проєктів ДПП реалізується у країнах Східної Азії, Тихоокеанського регіону, Латинської Америки, а особливо – в Індії, Туреччині та Бразилії. В Україні схвалено «План дій щодо відновлення національної економіки у воєнний та повоєнний час» [44], в змісті якого вказується на необхідності тотального перегляду місця і ролі держави у функціонуванні ринкової системи й економічних відносин.

У зв'язку з цим актуалізується необхідність вивчення реальних вимог ринку праці до кваліфікованих робітників швейного профілю, віднайдення альтернативних способів співпраці держави та бізнесу, а відтак, і дієвих механізмів ефективного управління закладами П(ПТ)О, в яких здійснюється підготовка кваліфікованих кадрів швейного профілю, для розв'язання виявленої нами третьої суперечності дослідження, що пов'язана з цілеспрямованим формуванням у них професійної компетентності в процесі професійної підготовки на засадах ДПП.

З-поміж тенденцій розвитку освіти України на загальнодержавному рівні вченими виокремлено такі: зростання значення освіти як фактора соціального розвитку в якості провідника знань та інформації; диференціація джерел фінансування й перехід до їх широкого спектру; підвищення ефективності використання коштів; інтернаціоналізація освіти, уніфікацію, що необхідна для стандартизації та визнання дипломів; зміна вимог до змісту, методів та форм освітнього процесу; зміна організаційних форм освітньої діяльності, а також глобалізація ринку освітніх послуг [74; 243; 253; 270]. Поділяючи думку Н. Ничкало, що трансформація професійної освіти, обумовлюється загальними світовими процесами, освітнім законодавством,

станом економіки, власне, освітньої системи, а також новітніми технологіями виробництва, що впливають на зміст професійної підготовки майбутніх кваліфікованих кадрів [233], визнаємо назрілу потребу упровадження інвестиційних програм розвитку закладів П(ПТ)О як пріоритету сучасної освітньої політики України. На наше переконання, залучення інвестицій у професійну підготовку майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю сприятиме підвищенню конкурентоспроможності закладів П(ПТ)О, позитивно впливаючи на їхню освітню діяльність, зокрема щодо формування професійної компетентності учнівської молоді, науково-дослідницької роботи суб'єктів освітніх процесів, умотивовуючи викладацькі колективи до створення й реалізації нових проєктів.

У цьому контексті актуальними є наукові положення праць щодо: *закономірностей, моделей, змісту, форм і технологій функціонування легкої промисловості* (М. Войнаренка [75], І. Грищенка [100], О. Луговського [197], І. Науменко [220], Н. Носової [227], Є.Шелудько [376] та ін); *теоретичних та практичних основ розвитку діяльності підприємств легкої промисловості України* (Н. Адвокатової [1], О. Волкова [77], В. Левицького [191], А. Мазаракі [202], Н. Фаріон [339] та ін.); *тенденцій розвитку підприємств галузі легкої промисловості* (Є.Головчанської [91], В. Коновал [167], В.Посторонка [262], Т. Стовби [323], І. Тарасенко [328], В. Федораки [340] та ін); *особливостей становлення внутрішнього ринку легкої промисловості й упровадження її інноваційних моделей* (Л. Дейнеко [109], М. Денисенка [111], О. Паливоди [251], К. Сіренко [314] та ін.); *стратегічного аналізу економічного середовища підприємств* (О.Азарян [2], Ю.Бажал [13], Д.Васильковського [40], В.Виговської [46], Л.Воротіної [82], О.Дьолог [132]; Я.Ромусіка [305]); *соціально-економічного потенціалу сталого розвитку України* (О.Гребенюк [95], М.Денисенко [112], В.Карюк [152], О.Майсюра [205], Р.Фалмера [338]).

Так, слушною є думка В. Коновал, що тенденції інноваційного розвитку швейних підприємств індустрії моди в умовах глобалізаційних процесів

економіки та швидкої технологізації (постійне оновлення виробничого обладнання, поява нових матеріалів та технологій обробки виробів) істотно змінюють конкурентне середовище на ринку праці, зумовлюючи нові вимоги до рівня професійної компетентності кравців, швачок, закрійників, майстрів з пошиття одягу тощо [167]. Водночас «формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, – як справедливо підкреслюють В. Маргасова і К. Сіренко, – нерозривно має бути пов'язане з урахуванням перспектив модернізації певного промислового сектора і є актуальною темою для системи професійної освіти» [208]. Зважаючи на твердження авторів, визнаємо: галузеве спрямування професійної підготовки майбутніх кваліфікованих кадрів швейного профілю необхідно узгоджувати, передовсім, із вимогами регіонального ринку праці.

За результатами виконаного нами теоретичного аналізу наукових праць означених вище авторів встановлено відсутність цілісного дослідження щодо цілеспрямованого формування професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП у закладах П(ПТ)О. Безперечно, дослідники аналізують проблеми підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю, частково враховуючи об'єктивні потреби сучасного ринку швейної промисловості. У працях О.Дубницької [129], В. Столярової [325], Є. Царьової [347], Е. Шелудько [354] та ін. розглядаються організаційно-педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю в контексті гуманізації і професіоналізації сучасної системи професійної освіти й навчання. Водночас не можемо погодитися з думкою дослідників, що професійна підготовка майбутніх висококваліфікованих робітників має бути зорієнтована лише на освітні результати, детерміновані відповідними стандартами. Відтак, у виконанні завдань дослідження вважаємо необхідним враховувати особливості професійної підготовки учнівської молоді на засадах компетентнісного підходу, що обґрунтовані у працях І. Андрощук [6], І.Беха [20], В. Білік [23], Н. Брюханової [33], Т. Десятова [120], С.Кіндзерської [153],

Н. Креденець [178], О.Локшиної [196], П. Лузана [199], С. Нечіпор [225], Н. Ничкало [229], О. Овчарук [234], О.Пометун [257], В.Радкевич [294], С.Сисоєвої [316], В. Ягупова [358] та ін. Теоретичний аналіз публікацій означених вище авторів свідчить, що реалізація компетентнісної парадигми у системі П(ПТ)О сприяє, по-перше, поліпшенню якості професійної підготовки робітничих кадрів швейного профілю; по-друге, удосконаленню напрямів управління освітнім процесом у закладах П(ПТ)О швейного профілю; по-третє, модернізації професійної освіти і навчання загалом.

Дидактичним підґрунтям розв'язання сформульованих у вступі дисертаційної роботи суперечностей стали інноваційні ідеї, обґрунтовані в наукових працях О. Бородієнко [30], І. Гриценко [96], Л. Денисенко [111], О. Дубницької [129], О. Єжової [135], Г. Комісарової [164], Л. Короткової [171], С. Кравець [175], Г. Однорог [235], В. Радкевич [294], В. Ягупова [358] та ін. У межах наукового пошуку зважаємо на наукові положення праць щодо формування професійних компетентностей викладачів і майстрів виробничого навчання закладів П(ПТ)О швейного профілю, розвитку в них професійної культури та фахової вправності, що висвітлені в Постанові Кабінету Міністрів України № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» від 21.08.2019 [121] та публікаціях Ю.Белікової [18], Т. Бикової [21], Л. Коваль [157], І. Медведенко [211], О.Пометун [257], М.Пригодія [263], В. Радкевич [296], Н. Сиско [315], Є. Царьової [348] та ін.

З огляду на сучасні тенденції тотальної діджиталізації, беремо до уваги наукові доробки О. Бондаренко [28], А.Гуржія [105], О.Діденка [106], О. Єжової [136], В.Ковальчука [159], В.Майковської [203], В.Столярової [325], М.Рябчикова [29], Хун Ху and Юцян Лу [439] та ін., в яких розглядаються питання комп'ютерного проєктування одягу та розкрито особливості інноваційних методик навчання здобувачів П(ПТ)О.

Теоретичне осмислення реалій педагогічної практики щодо підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, аналіз результатів

опитувань роботодавців і педагогічних працівників закладів П(ПТ)О, здійснених у перебігу дослідницького пошуку (див. Додаток Б), а також власний досвід переконують, що якісне забезпечення процесу формування професійної компетентності майбутніх майстрів з пошиття одягу буде можливим за таких обставин: оновлення професійних і освітніх стандартів (майстер з налагодження швейного обладнання – 57,1%; майстер з пошиття білизни – 14,3%; хутровик – 7,3%; закрійник – 14,3%; швачки-універсали – 7,1%); удосконалення професійного й виробничого навчання шляхом впровадження новітніх педагогічних технологій в освітній процес; запровадження модульної системи навчання; застосування інноваційних виробничих технологій у професійно-практичній підготовці кваліфікованих робітників швейного профілю в закладах П(ПТ)О тощо. У цьому контексті актуальними вважаємо праці П.Лузана [198], В.Кременя [182], Л. Короткової [172], Г. Лук'яненко [200], С. Мельник [212], Н. Ничкало [231], В.Радкевич [298], Є.Царьової [348] та інші джерела, в яких розглядаються особливості оновлення освітніх стандартів професійно-технічної освіти з робітничих професій та вдосконалення змісту професійного навчання.

Переорієнтація сучасного швейного виробництва й національної економіки зумовлює посилення вимог до якості пропонованих товарів і послуг, що закономірно викликає необхідність у підвищенні рівня художньо-естетичного розвитку фахівців, перетворюючи його на чинник забезпечення ефективності професійної діяльності спеціаліста та рушійну силу його професійного самовдосконалення. У цьому зв'язку зважаємо на теорії з естетики і художньої творчості, мистецької освіти, дизайну, що обґрунтовані в наукових працях І. Гриценко [97], Н. Креденець [178], В. Орлова [241], О. Отич [248], В. Прусака [289], В. Радкевич [297], О.Фурси [341; 342] та інших науковців. Важливість саме художньо-естетичної культури у підготовці кваліфікованого робітника швейного профілю переконливо аргументована в дослідженні Л. Корницької: «Недооцінка значення художньо-естетичної компоненти у змісті професійної освіти спеціалістів швейників й зокрема

кваліфікованих робітників швейного профілю, зумовлює низький рівень художньо-естетичної культури як випускників професійно-технічних закладів освіти, так і значної частини населення» [173].

Наукові доробки сучасних дослідників (Г. Васянович [41], В. Волкова [78], Л.Герганов [85], Р. Гуревич [104; 148], Н. Іванцова [146], О.Коберник [156] Л. Короткова [170], О. Кушнірецька [188], Є.Царьова [90] та ін.) свідчать про ефективність виробничого навчання. За спостереженнями дослідників, «ефективність праці робітників, які навчалися в училищах, у багато разів перевищує ефективність праці робітників, які навчаються в умовах виробництва. Так, робітники, які здобувають професійну освіту в училищах, у виготовленні швейної продукції допускають брак у 20 разів менше, ніж робітники, які навчаються в умовах виробництва» [213]. «Найбільший виробничий ефект освіта приносить там, де, власне, зміст праці потребує творчого ставлення до роботи; а там, де виробничі операції одноманітні чи їх виконання потребує переважно фізичних зусиль, між рівнем освіти та змістом праці виникає протиріччя, що позначається на об'єктивних показниках ставлення робітників до праці» [330].

Студіювання наукового дискурсу дає змогу констатувати, що проблеми професійно-виробничого навчання глибоко проаналізовано в працях В. Аніщенка [8], О. Аніщенко [9], Д.Вороніної-Пригодій [81], Л. Герганова [85], Р. Гуревича [104], Л. Гуцана [107], Г.Єльнікової [336], Н.Іванцової [146], Н. Калініченко [168], І.Медведенка [211], А.Михайличенка [216] О.Нікішиної [223], Н. Ничкало [232], В.Попової [260], В. Радкевич [300] та ін. Науковці стверджують, що така форма здобуття освіти, виражаючи найбільш повну взаємодію науки, освіти і виробництва, якнайкраще сприяє розвитку професійно значущих якостей працівників підприємств, формуванню у них професійної культури, фахової вправності, сучасного економічного мислення, набуттю вміння працювати в нових економічних реаліях для забезпечення високої продуктивності праці й ефективної зайнятості.

Соціальне партнерство виступає закономірним результатом кропіткої співпраці усіх суб'єктів державно-приватного партнерства. Ефективність соціального партнерства залежить, перш за все, від цілеспрямованої і систематичної роботи закладів П(ПТ)О щодо залучення роботодавців, представників органів влади, громадських організацій до спільної діяльності з підготовки кваліфікованих робітників як інструменту взаємоузгодження соціальних обов'язків і соціальної відповідальності. Цей процес досліджують такі вчені, як В. Бутенко [35], Л. Воротіна [83], М. Дейч [110], В. Заїка [138], А. Молчанова [217], В.Новіков [226], Є.Царьова [350].

Інформаційно-технологічні трансформації вказують на необхідність проведення додаткових досліджень із дидактики професійного навчання на виробництві. У цьому контексті актуальними є наукові ідеї про педагогічну майстерність, психопедагогіку, гуманістичну модель освіти, концепцію неперервної професійної освіти, обґрунтовані у публікаціях М. Артюшиної [10], Л. Базиль [14], Г. Васяновича [41], О. Вознюка [76], В.Волкової [78], Р. Гуревича [104], М.Тверезовської [329]; а також науково-педагогічні праці Г. Балла [15], І. Зязюна [144], М.Коляди [162], О. Овчарук [234], В. Орлова [240], О. Пометун [258], Н.Сиско [315], О. Andersen [362], Е. Bükki [371]. Для України важлива конкурентоспроможна система професійної освіти, яка, функціонує в сучасних векторах [196; 243; 302; 327] і задовольняє потреби ринку праці та розкриває поняття «людський капітал» у контексті суспільного розвитку країни [27; 140], визначає філософію людиноцентризму в стратегіях освітнього простору [145; 180] й забезпечує умови для самовираження, саморозвитку, самореалізації, постійного професійного росту особистості у професійній реалізації [1; 93]. Урахування сучасних тенденцій щодо ефективного використання технологічних ресурсів, як доведено в дослідженнях В. Аніщенка [8], Т. Бикової [21] й О. Єжової [136], уможливорює швидку адаптацію майбутніх кваліфікованих робітників до успішної роботи в умовах ускладнених технологічних процесів, пов'язаних із впровадженням наукових інновацій у практику закладів П(ПТ)О. Услід за

висновковими положеннями багатьох дослідників визнаємо: процеси модернізації змісту професійної освіти і виробничого навчання обумовлюються трансформаціями ринку праці, що характеризується високим ступенем розвитку основних форм соціально-трудової захищеності робочої сили (мова про наявність можливостей працевлаштування на сучасному ринку праці, стабільну й вільну зайнятість, підприємницьку діяльність, відтворення професійних навичок, безпеку умов праці, представництва у громадських професійних організаціях і об'єднаннях, гарантію отримання певного мінімального доходу тощо).

Науковий інтерес з *проблематики партнерства держави й бізнесу* представляють праці таких учених, як О. Вінник [45], С. Грищенко [101], О.Дугопольский [128], С. Єгоричева [134], Г. Павлова [249], А.Павлюк [250], О.Пильтяй [254], Л.Шемаєва [355], Є. Хєда [343], В.Bull [370], С. Cruz [377], J. Delmon [382], G. Hodge [398], Y. Huang [400], I. Kivleniece [406], M. Latham [410], О. Berduygina [365], інформаційно-аналітичні огляди стану здійснення державно-приватного партнерства в Україні [356], розвинутих країнах [238], країнах Європейського Союзу [327], Бангладеші [422], Індонезії [424], КНР [425], Пакістані [423]. Означені вище автори трактують державно-приватне партнерство у двох інтерпретаціях: 1) «система відносин держави й бізнесу, що широко використовується в якості інструмента економічного й соціального розвитку на міжнародних, національних, регіональних і місцевих рівнях»; 2) «конкретні проєкти, реалізовані спільно державними органами і приватними компаніями на базі об'єктів державної та комунальної власності».

Застосування ДПП в освітній сфері, його переваги та недоліки, а також моделі проаналізовано у працях: Д.Вороніна-Пригодій [79], Т.Губанової [103], В.Попової [290], I. Kivleniece [406], J. Newman [416], Н.-А. Patrinos [421], В. Pokhrel [426], Е. Yescombe [440], Р. Vries [447] та ін.

Дослідження різноманіття підходів до створення моделей освіти та підготовки кадрів для ринку праці є доступним завдяки матеріалам зарубіжних вчених: V.Arvil Adams [363], E.Bükkі (Угорщина) [371], В.Bull [370], E.Cerkez

(Румунія) [376], Z.Daija (Латвія) [378], W.Eichhorst [385], F.Ferreira (Португалія) [319], U.Hippach-Schneider (Німеччина) [399], G.Hefler [395], M.Kaňáková (Чехія) [404], C.Katansky (Болгарія) [405], Y.Korelli (Кіпр) [407], S Poulsen, C.Eberhardt [427], J.Olofsson (Швеція) [418], Rojewski J [428], I. Sancha (Іспанія) [429], H. Smulders (Нідерланди) [431], M.-L. Stenström (Фінляндія) [432], S. Tritscher-Archan (Австрія) [438], Xueping Wu & Yiqun Ye (КНР) [439], L. Vaitkutė (Литва) [442].

Актуальними для дослідницького пошуку є проаналізовані вченими моделі та принципи організації професійної освіти країн Європейського Союзу [380; 413; 415; 417], Копенгагенська Декларація з посилення європейської кооперації у професійній освіті [168], аналіз системи освіти в рамках Туринського процесу [361], матеріали країн: Бельгії [360], Болгарії [414], Великобританії [359], Естонії [446], Нідерланди [367], країн Скандинавії [403], Фінляндії [392], Франції [419], Швеції [436], ДПП країни Азії [402]. На основі вивчення матеріалів про системи підготовки кадрів для ринку праці у різних країнах світу нами підготовлено узагальнювальну таблицю, що наведена в Додатку В.

Отже, механізм державно-приватного партнерства ґрунтується на принципах: доцільності, адекватності, ефективності, збалансованості, передбачуваності, прозорості та врахування громадської думки. Погоджуючись із позиціями учених, вважаємо, що саме ДПП уможлиблює зниження ризиків, розподіл навантаження між державою та приватним сектором. При цьому, преференції для приватного сектора можуть бути відображені в передбачених податкових пільгах, зокрема можливостях відтермінування сплати окремих податків.

Зважаючи на викладене, науковий інтерес у ході виконання дослідження викликали праці українських і зарубіжних дослідників, предметом наукового пошуку яких є: *державно-приватне партнерство в професійній (професійно-технічній) освіті*: (Д. Вороніна-Пригодій [80], Т. Губанова [103], С. Кравець [327], Л. Пуховська [292], В. Радкевич [322], О. Радкевич [300] та ін.);

методологія та механізми розвитку державно-приватного партнерства (І.Бовсунівська [25], І.Брайловський [31], М.Гедз [84], Б.Данілішин [108], Н.Дутко [130], І.Дьоміна [131], І.Запатріна [141], Л.Козарезенко [159], Г.Комарницька [178], Д.Лаврентій [190], Н.Оленцевич [238], К.Павлюк [250], О.Пильтяй [255], Б.Шевченко [353]); *стан і проблеми розвитку державно-приватного партнерства в Україні* (Л.Афанасьєва [247], І.Бовсунівська [25], К.Дубич [127], С.Майстро [204], О.Макара [206], О.Москвічова [218], Г.Павлова [249], О.Полоник [256], О.Сідуняк [313], М.Солодаренко [319], *світовий досвід державно-приватного партнерства* (О.Бойко [26], О.Бородієнко [30], Б.Винницький [47], С.Єгорічева [134], В.Маргасова [208], С.Хєда [343], L. Brogaard [369], С. Cruz [377], P. Husak [401], E. Yescombe [440], Y. Wang [448] та ін.). Важливими для дослідження цієї теми є матеріали про принципи і можливості реалізації в Україні дуальної системи освіти [283], переваги та правила застосування для закладів професійної освіти [282].

Підвищення вимог до освітньої підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, зорієнтованої на формування професійної компетентності, зумовлено необхідністю розв'язання першочергових завдань, поставлених перед швейною промисловістю України: модернізацією підприємств, нарощуванням виробництва власної сировини для галузі, перехід на розроблення та виробництво власної продукції із збільшеною доданою вартістю на внутрішній та зовнішні ринки збуту. У сучасній науковій літературі розрізняють такі форми державно-приватного партнерства: концесія, оренда, управління майном, аутсорсинг, інвестиційні угоди тощо стосовно підготовки майстрів з пошиття одягу.

З огляду на зміст керівного принципу дуальної системи професійної освіти як умови якісної підготовки конкурентоспроможних професіоналів до ринку праці в Україні, її методологічних підходів та організаційних особливостей для підготовки кваліфікованих робітників [166] науковий інтерес у контексті дослідницького пошуку становлять праці українських

вчених: І. Андрейціва [6], Н.Батраченко [17], Г.Булгакова [34], В. Василенка [39], Т.Герлянд [87], О.Гилюн [89], А.Зубко [142], О.Коркіної [169], Л.Кримчак [183], Н.Кулаласвої [409], О.Кушнірецької [188], В.Кюрчева [189], Г.Романової [303], І.Савченко [309] та «Положення про підготовку фахівців за дуальною формою здобуття освіти» [283]. Суголосними вітчизняним є дослідження з означеної проблематики європейських колег R. Arnold [364], D. Koudahl [379], зведені матеріали роботодавців в аналітичному звіті [36].

Підсумовуючи результати аналізу філософської, психолого-педагогічної, соціально-економічної, навчально-методичної літератури було засвідчено очевидні здобутки у розробленні концептуальних підходів до формування професійних компетентностей майбутніх кваліфікованих робітників на засадах державно-приватного партнерства. За результатами аналізу наукових праць з проблематики формування й розвитку професійної компетентності майбутніх фахівців швейної галузі Н. Брюханова [33], В. Білик [23], О. Дубницька [129], О. Єжова [135], Л. Коваль [157], Л.Комісарова [164], С. Нечипор [225], Г. Однорог [235], Т. Попова [261], М. Рябчиков [29], Є. Царьова [348] та ін. виявлено відсутність єдності думок стосовно сутності поняття «професійна компетентність» (див. Додаток Г). Реалізацію ж стратегії ДПП пропонується здійснювати через вдосконалення механізмів посилення взаємодії між державним та приватним секторами, органами державної влади, місцевого самоврядування для проведення необхідних реформ. Водночас, у професійній педагогіці відсутні цілісні дослідження з проблематики цілеспрямованого формування професійної компетентності здобувачів П(ПТ)О швейного профілю в умовах ДПП, що зумовлює необхідність уточнення суті і структури професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у вимірі реалізації інституту державно-приватного партнерства.

1.2. Суть і структура професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю

Пріоритетною ідеєю у світовій науці й освітній практиці визнано усвідомлення людиною значущості набуття компетентностей для самореалізації в інформаційно-технологічному полікультурному соціумі. Компетентнісний підхід позиціоновано як новітній концептуальний міжнародний вектор багаторівневого оновлення освітньої галузі, що передбачає організацію процесу професійної підготовки майбутніх фахівців у проекції індивідуально-особистісного розвитку на основі його мотивації до самоосвіти. Оскільки найвищим критерієм якості підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах П(ПТ)О швейного профілю є професійна компетентність, то постає необхідність уточнення семантики центрального поняття дослідницького пошуку, утвореного лексемами «компетентність», «професійна компетентність», «кваліфікований робітник швейного профілю».

При цьому в формулюванні дефініції *«професійна компетентність майбутнього кваліфікованого працівника швейного профілю»* керуватимемося такими логемами: видові поняття повинні бути найближчими видовими поняттями даного родового; видові поняття мають взаємно виключати один одного – один предмет входить в об'єм тільки одного видового поняття; визначення не повинно містити в собі кола; не слід включати у дефініцію несуттєву ознаку; визначення має бути ясним, чітким і зрозумілим; не може визначатися поняття через поняття, ознаки якого невідомі та яке саме має бути визначене; кожному дефінієндуму може відповідати декілька дефінієнсів: $D_{fd} = D_{fn_1}$ або D_{fn_2} або або D_{fn_n} ; видовою відмінністю має бути ознака чи група ознак, притаманна тільки даному поняттю і відсутня в інших поняттях, які відносяться до цього роду; дефініція має формулюватися без заперечень – дефінієнс має містити тільки ствердження стосовно дефінієндуму [250; 252].

Відповідно до європейської термінології поняття «компетентність» розглядається як «здатність адекватно застосовувати результати навчання у певному контексті (освіта, робота, особистісний чи професійний розвиток)» [435]. Так, у документах Міжнародної комісії Ради Європи «компетентність» є центральним поняттям, зміст якого трактується як сукупність здатностей або навичок (загальних, ключових, базових) особистості, пов'язаних із практичною реалізацією набутих знань, індивідуально-особистісних ресурсів у певній діяльності, фундаментальних способів здобуття освіти, професійного навчання. Зважаючи на такі інтерпретації розуміння змісту компетентностей, в світовому просторі визначено перелік ключових навичок для кожного громадянина Європи, що позначені поняттями: «вивчати», «шукати», «думати», «співпрацювати», «діяти», «адаптуватися». У працях експертів Ради Європи (Т.Аbusland [359], I. Allinckx [360], D.Boud [368], E.Cerkez [398], A. Koukku [408], J. Olofsson [418], S. Tritscher-Archan [438] та ін.) семантика поняття «компетентність» розкривається, як здатність або готовність індивіда мобілізувати здібності й інші індивідуально особистісні властивості, опановані знання, набуті вміння для ефективного виконання конкретного завдання, що узгоджується з індивідуальними потребами та соціокультурними запитами; сукупність ставлень, цінностей, знань і навичок.

Експерти країн ЄС у визначенні сутнісного змісту компетентності акцентують увагу на здатності індивіда ефективно використовувати опановані знання та набуті фахові вміння, що забезпечує застосування ним навчальних досягнень у нових, у т.ч. нестандартних, професійно-виробничих ситуаціях. Важливо, що зарубіжні дослідники у тлумаченні суті цієї наукової категорії не обмежуються когнітивними елементами (включаючи використання теорій, концепцій як системи набутих знань тощо), а беруть до уваги її функціональні аспекти (практичні вміння, техніко-технологічні навички), атрибути міжособистісного комунікування (соціальні, корпоративні, організаційні навички), етичні цінності [374; 375; 435]. У міжнародному стандарті ISO 9000-2008 «компетентність» трактується, як продемонстрована здатність

використовувати знання, вміння та навички на практиці, а також наявний досвід і свідоме відповідальне ставлення, що потрібні та необхідні для ефективного виконання певної професійної або соціальної функції [381].

Отже, у світовій науці й освітній практиці, відповідно до означених вище праць і документів, поняття «компетентність» визначено, як спроможність людини професійно здійснювати певний вид діяльності, виконувати конкретне завдання або різновид праці. Такий підхід взято вітчизняними дослідниками за основу у створенні професійних стандартів. У Законі України «Про освіту» та Національній рамці кваліфікацій «компетентність» визначено, як «динамічну комбінацію знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що обумовлює здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність» [269].

У ч.2, ст. 13 Закону України «Про професійну (професійно-технічну) освіту» «компетентність» визначено, як результати навчання – знання, вміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, – набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти, а також продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів [268]. При цьому кожний ступінь навчання характеризується теоретичною і практичною завершеністю, що підтверджується присвоєнням відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів («кваліфікований робітник», «молодший спеціаліст») згідно з набутими професійними знаннями, вміннями і навичками.

В українському науковому просторі більшість авторів на основі рефлексії здобутків світової теорії й практики оперують дефініцією узагальнювального змісту, визначаючи «компетентність», як спроможність обирати раціональні, виважені рішення і кваліфіковано виконувати завдання, що передбачає: активізацію спеціальних структурно-організованих комплексів (підсистем) знань, умінь, навичок і ставлень як індивідуально-особистісних якостей; актуалізацію та розвиток здібностей, необхідних для

ефективного виконання функціональних обов'язків і нормативно регламентованих дій; володіння необхідними вміннями й ставленнями до предмета діяльності. З огляду на узагальнене розуміння суті компетентності й ураховуючи напрацювання в царині професійної дидактики, відзначимо, що *компетентного кваліфікованого робітника швейного профілю* вирізняє сформованість універсальних і фахових (спеціалізованих) знань (теоретичного, фактичного, операційно-технологічного характеру), високий рівень актуалізації професійних умінь, фахових навичок, професійно важливих якостей та усвідомлення стану своєї підготовленості.

В енциклопедично-довідковій літературі й наукових працях з професійної педагогіки, історії професійної (професійно-технічної) освіти й освітньої підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю (Р. Гуревича [104], О. Єжової [135], Н. Калініченко [150], С. Куликовського [184], С. Лейко [192], І. Лікарчука [195], Н. Ничкало [215; 230], В. Савченко [310], А. Селецького [312], Н. Слюсаренко [318] та ін.) наявні спроби розкрити сутність й описати структуру компонентів професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю, з урахуванням результатів вивчення генези й освітнього досвіду фахової підготовки працівників для підприємств легкої промисловості.

Так, в «Енциклопедії освіти» запропоновано подібне до законодавчого визначення: «професійна компетентність – інтегративна характеристика ділових і особистісних якостей фахівця, що відображає рівень знань, умінь, досвіду, достатніх для досягнення мети з певного виду професійної діяльності, а також моральну позицію фахівця» [144]. Дослідниця Т. Колупаєва трактує «професійну компетентність як базову характеристику діяльності спеціаліста; що включає як змістовий (знання), так і процесуальний (уміння) компоненти і має головні суттєві ознаки, а саме: мобільність знань, гнучкість методів професійної діяльності та критичність мислення» [161]. Науково цінним визнаємо методичний підхід Т. Попової до тлумачення суті фахової компетентності майбутніх фахівців швейної галузі, згідно з яким

«компетентність охоплює систему організаційних, проєктувальних, технічних, технологічних знань, умінь і навичок, професійно важливих якостей, що забезпечують їх успішну реалізацію й адаптацію індивіда до обставин професійної діяльності», а також «розкриває досягнення програмних результатів через удосконалення моделі й методики навчання інженерів-педагогів швейного профілю відповідно до рівня розвитку швейної галузі, перспектив інноваційного становлення індустрії моди» [261].

При цьому враховуємо актуальну думку Н. Ничкало, що професійна компетентність, є сукупністю знань, умінь, необхідних для ефективної професійної діяльності, а також здатностей використовувати фактичну інформацію, аналізувати, прогнозувати наслідки професійної діяльності [113]. Запропоноване визначення професійної компетентності розширено й поглиблено в дисертації Є. Царьової. Дослідниця тлумачить цей феномен, як «... інтегративну властивість особистості, що структурно та функціонально поєднує виробничий і технологічний складники професійної діяльності на основі збалансованого комплексу: знань із конкретної професії в галузі сфери послуг; умінь кваліфіковано виконувати відповідні технологічні процеси й операції; навичок планувати й успішно організовувати освітні процеси; відображає комплекс професійно важливих якостей (професійна відповідальність, організованість, пунктуальність, методичність, системність тощо), високих морально-духовних цінностей», забезпечуючи достатні рівні вихованості й навченості здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти» [347].

Отже, можна спостерігати, що думки науковців стосовно розуміння професійної компетентності фахівців можна умовно класифікувати на дві групи, за пріоритетною методологічною стратегією визначення поняття. Грунтуючись на *особистісно-орієнтованому підході*, вчені акцентують увагу на особистісних якостях, цінностях, ставленнях й трактують семантику поняття, як «інтегровану характеристику ділових і особистісних якостей...». Інші дослідники, керуючись *інструментальним підходом*, фокусують увагу на

знаннях, уміннях, навичках, оперуючи при цьому формулюванням «сукупність знань, умінь, необхідних для ефективної діяльності...». За результатами критичного осмислення різних інтерпретаційних варіантів тлумачень поняття «професійна компетентність» нами сформовано узагальнювальну таблицю, що подана в Додатку Е2.

У контексті з'ясування сутнісних характеристик досліджуваного феномену проаналізуємо професійні функції кваліфікованих робітників з професій швейного профілю. Це дасть змогу виокремити родові ознаки та властивості професійної компетентності швачок, кравців, майстрів-виробників одягу (код професії – 7433), модельєрів текстильних, шкіряних та подібних виробів, закрійників (код професії – 7435), швачок та вишивальниць (код професії – 7436), укрупнених професій текстильників, швейників та робітників подібних професій (код професії – 7439) [301]. За результатами аналізу ДСПТО з означених професій встановлено наявність спільних і відмінних родових ознак професійних компетентностей кваліфікованих робітників швейного профілю різних професій. Згідно з цими стандартами компетентності розподіляються на професійні (професійні базова та професійні профільні) і ключові, які «формуються в процесі загально-професійної, професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки». Для представленого переліку професій загальні компетентності є однаковими і визначені у стандартах такими наративами: «здатність оперативно приймати правильні рішення й ефективно діяти у нестандартних ситуаціях під час роботи; відповідально ставитися до виконання професійної діяльності; знання професійної лексики та термінології; працювати в команді, дотримуючись професійної етики; запобігати конфліктним ситуаціям» [115; 116; 117].

Професійні ж компетентності представників швейного профілю (швачка, закрійник, кравець, вишивальниця та ін.), безперечно, характеризуються власною специфікою, що враховуємо у визначенні суті і змісту структурних складників досліджуваного феномену. Наприклад, швачка здійснює пошиття виробів вручну або на різноманітних універсальних

машинках (гудзикових, петельних, вишивальних, оверлоці тощо), виконуючи низку окремих дій під час роботи (ліквідує обрив ниток, міняє шпулі, регулює натягнення ниток і частоту строчки, перевіряє якість крою, відповідність фурнітури кольору і призначенню виробу). Таким чином, у фаховій праці швачки інтегруються прості операції, що тарифікуються за першим і другим розрядами (вивертання деталі, видалення нитки тимчасових строчок, вирізання деталей тощо) та більш складні, виконання яких вимагає наявності четвертого і п'ятого розрядів (виточка рукава, з'єднання коміра з горловиною та ін.). Таким чином, швачка може виконувати весь обсяг роботи (швачка індивідуального пошиття в ательє) або одну з операцій (швачка-моторист у багатосерійному виробництві), працювати в одно-двох змінному режимі, індивідуально або у складі бригади, у вільному (швачка в ательє) або заданому темпі (на конвеєрі). Аналогічною є й ситуація з представниками інших професій. Змістом професійних стандартів досліджуваний феномен потрактовано, як сукупність фахових умінь, технологічних знань, у т.ч. основ швейного виробництва, відомостей про сучасний стан розвитку та техніко-технологічні досягнення галузі, професійно важливих якостей.

У традиційній педагогіці професійну компетентність часто ототожнюють з інтегративною якістю особистості, зважаючи на її складність, багатокomпонентність і тісний зв'язок із суб'єктивними характеристиками індивіда. Проте сучасні автори (Н.Дубницька, Н.Ничкало, S.Bullit, M.Erout) дедалі частіше акцентують на функціональній і операційній природі компетентності, наголошуючи на її структурності та динамічному характері.

Тому, аналізуючи професійні стандарти професій швейного профілю, ґрунтуючись на доробку сучасних авторів і керуючись правилами формальної логіки, дефініцію поняття *«професійна компетентність кваліфікованих робітників швейного профілю»* виводимо у лаконічній формі враховуючи загальні, основні і суттєві його властивості й не вичерпуючи усіх його характеристик, сторін і зв'язків від основних родових ознак (*знання, уміння,*

навички, досвід, особистісні якості, ставлення тощо), що структурно відображені нижче на рис. 2.

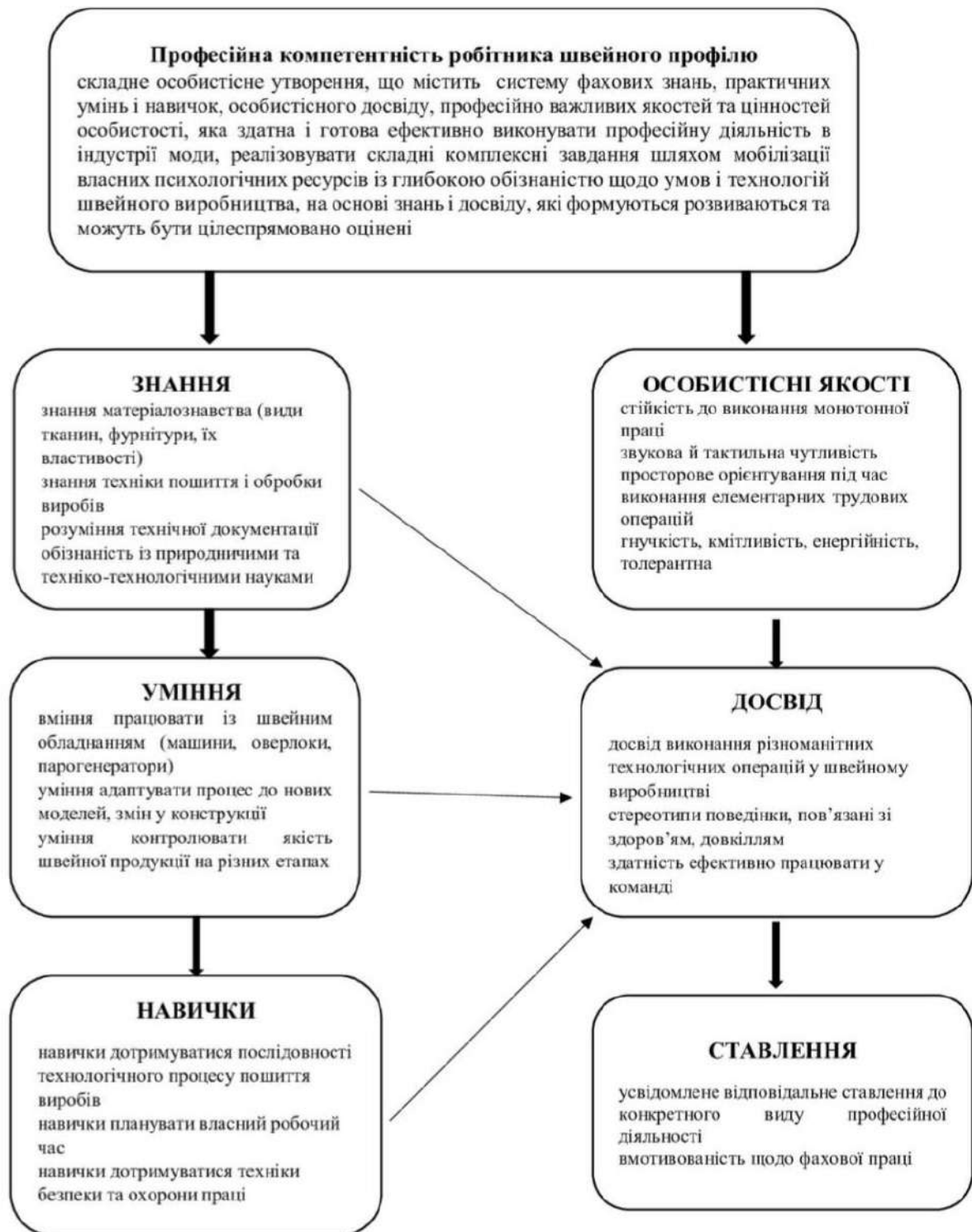

Рис. 2 Складники професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю (розроблено автором)

Вважаємо, що професійну компетентність доцільно розглядати не тільки як інтегративну якість особистості, а як структуровану й взаємопов'язану сукупність знань, умінь, навичок, досвіду та особистісних якостей, що забезпечують ефективне виконання професійних функцій. Такий підхід узгоджується з позиціями дослідників, які вказують на поетапність становлення компетентності в освітньому процесі, підкреслюючи можливість її цілеспрямованого формування, оцінювання та вдосконалення. Професійна компетентність, на відміну від цілісної інтегративної риси особистості, піддається педагогічному виміру: її розвиток може бути зафіксований у вигляді кваліфікаційних стандартів, модульно-компетентнісних програм, професійних паспортів тощо. Особливо це виявляється у прикладних галузях, де ключову роль відіграють практичні навички, досвід, моторика і точність дій, як наприклад, у сфері швейного виробництва.

Отже, професійна компетентність – це не сталий психічний конструкт, а динамічна освітньо-професійна структура, що формується, розвивається і вдосконалюється в процесі професійного становлення. У цьому контексті професійна компетентність не постає як апріорна цілісна риса особистості, а розглядається як результат цілеспрямованого формування знань, умінь, навичок, досвіду, що піддаються педагогічній діагностиці, оцінюванню та розвитку. Такий підхід відкриває можливості для практичного вимірювання рівнів сформованості компетентності працівника, чіткого опису професійних стандартів, та, що важливо, – сприяє переходу від декларативної до діяльнісної парадигми професійної освіти. Професійну компетентність можна і потрібно розглядати як структуру, яка розвивається під впливом навчального, виробничого й особистісного досвіду, а не як суб'єктивну інтегративну категорію без чітких дидактичних меж. Отже, хоч інтегративний підхід визнає цілісність особистості, вважаємо, що саме структурний, компонентний підхід дає змогу ефективно розробляти освітні програми, проводити діагностику професійної підготовки і формувати компетентного фахівця відповідно до вимог сучасного ринку праці.

На основі рефлексії здобутків фахівців з теорії й практики індустрії моди різних країн професійну компетентність розглядаємо через інтегративний (синтетичний) підхід, на підставі якого досліджуваний феномен постає як сукупність знань, досвіду, рефлексії, професійно важливих особистих якостей, а також з урахуванням ідеології діяльнісного підходу, що визначає досліджуваний феномен як динамічну багаторівневу систему, котра формується під впливом освітньо-професійного середовища. Це дає змогу інтерпретувати професійну компетентність як результат цілеспрямованого процесу, що охоплює не лише формальне засвоєння знань, але й практичну реалізацію навичок, особистісне зростання, розвиток професійних цінностей. Особливо актуально це для галузі швейного виробництва, де успішність фахівця визначається не лише майстерністю, а й здатністю адаптуватися до постійних змін, вирішувати комплексні завдання й працювати в умовах високої технологічної мінливості. Отже, теза: «реалізовувати складні комплексні завдання шляхом мобілізації власних психологічних ресурсів з глибокою обізнаністю щодо умов і технологій швейного виробництва» – чітко відображає комплексну природу діяльності в індустрії моди – «сучасне виробництво вимагає здатності застосувати набуті вміння у нових, мінливих умовах на основі професійного досвіду, відтак професійна компетентність розвивається в контексті щоденної професійної дії» [389]. Стівен Біллет підкреслює, що саме взаємодія особистості з можливостями робочого середовища визначає якість і рівень сформованої професійної компетентності, що підтверджує її залежність від контексту виробничої практики [366].

Так, узагальнюючи результати теоретичного аналізу наукових джерел, нормативно-правових документів, зокрема професійних стандартів, урахування законів формальної логіки, трактуємо *професійну компетентність кваліфікованих робітників швейного профілю* як інтегративне особистісне утворення, що формується в процесі здобуття професійної освіти та відображає готовність і здатність особи застосовувати фахові знання, уміння й навички, виявляти відповідні професійно важливі

якості (здатність до концентрації та розподілу уваги, розвинені сенсомоторика і окомір, фізична витривалість, спостережливість, наявність естетичного смаку, наочно-образне і предметно-дієве мислення тощо) та ціннісні орієнтації (самоорганізованість, відповідальне ставлення до обов'язків, дотримання норм і стандартів, критичність мислення, інноваційність, повага до культурних й історичних традицій, усвідомлення економічних, соціальних, екологічних переваг професійної діяльності тощо) для здійснення результативної професійної діяльності в умовах швейного виробництва, зумовленої динамікою технологічного розвитку та змін у запитах ринку праці.

Для уточнення структурно-змістових характеристик професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю звернемося до осмислення особливостей професійної діяльності таких фахівців. Орієнтуючись на вимоги роботодавців і ґрунтуючись на професійному стандарті, трудові функції майстра з пошиття одягу конкретизуємо за такими аспектами: *проектно-конструкторським* (розуміння графічних ескізів, моделей; конструювання, моделювання та виготовлення лекал натільної білизни, трикотажного, жіночого й чоловічого одягу); *технологічним* (виготовлення швейних виробів за індивідуальними замовленнями або в бригаді з розподілом праці; виконання всіх видів ручних, а також волого-теплових робіт із використанням сучасного обладнання для декаткування, відпарювання, зняття лас; з'єднування на універсальному й спеціальному швейному обладнанні машинними строчками деталей виробів); *виробничо-технічним* (оброблення зрізів деталей крайовими швами; петель ручним або машинним способами; оздоблення виробів строчками, додатковими деталями і фурнітурою; пришивання гудзиків; здійснення ремонту та оновлення всього асортименту одягу, підготовка виробів до примірок індивідуально або в бригадах з розподілом праці; чистка виробів у готовому вигляді); *ремонтно-експлуатаційним* (лагодження швейних виробів середньої складності з використанням машинних і ручних робіт, усунення недоліків у роботі швейного устаткування тощо).

Отже, на основі наведених міркувань маємо підстави стверджувати, що *професійно компетентний кваліфікований робітник швейного профілю* – це фахівець із широким спектром знань і вмінь щодо створення і виготовлення швейної продукції на різних її етапах, швидкої адаптації до зміни асортименту і виробничих технологій, який демонструє здатність використовувати знання, вміння та навички на практиці, а також володіє певним досвідом і характеризується усвідомленим відповідальним ставленням до конкретного виду професійної діяльності, прагнучи до професійного самоутвердження та подальшого самовдосконалення.

Сучасні дослідники виділяють різні компоненти структури досліджуваного феномену. Зокрема, І. Гриценко характеризує її як «динамічну систему, з огляду на прогнози розвитку галузі швейного виробництва, що значною мірою визначається ґрунтовністю знань кваліфікованого робітника про фактичну професійну діяльність» [98]. Відповідно до розглянутих вище професійних стандартів, в основі досліджуваного утворення має бути професійна придатність – сукупність психічних і психофізіологічних особливостей людини, необхідних для здійснення ефективної професійної діяльності.

Змістові ж складники професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю вбачаємо логічним означити такими категоріями: «знання», «здібності», «стереотипи поведінки», «зусилля».

Відтак, до функціональних аспектів професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, на нашу думку, варто віднести: мобільність, активну життєву позицію, уміння працювати в команді, мотиваційні, моральні, аутопсихологічні, ціннісно-орієнтаційні, полікультурні, комунікативні, трудові, конструкторські, художньо-естетичні, підприємницькі, інтелектуальні, інформаційні, проєктувальні здатності, а також навички мобільності. Наведені міркування аргументуємо емпіричними результатами пілотних досліджень і онлайн-опитувань, проведених серед представників бізнесу в індустрії моди з січня до березня 2024 р. [24], що

графічно візуалізовано діаграмою на рис. 3. Зауважимо, що основні тенденції щодо кваліфікаційних вимогах роботодавців проявляються в розширенні фахових обов'язків (функцій, зон відповідальності – компетенцій); виокремленні груп пріоритетних (найважливіших) професійних навичок і вмінь; орієнтації на більш високий рівень кваліфікації; зростанні ключових навичок; вимогливості до особистісних якостей працівників; вимогах націленості на саморозвиток і самонавчання.

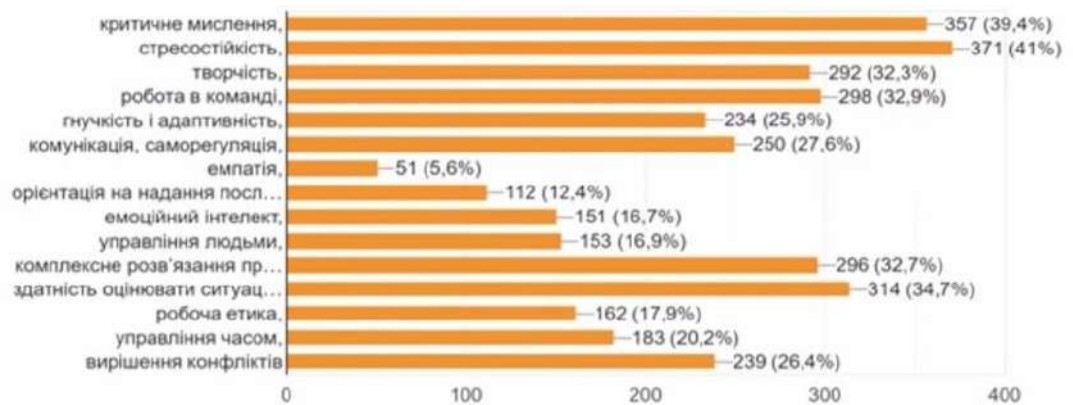

Рис. 3 Результати онлайн-опитування «Важливість навичок у професійній діяльності під час воєнного стану та у повоєнний період» [24]

Як видно з діаграми, пріоритетними для сучасних роботодавців є такі функціональні якості працівника: критичне мислення, стресостійкість, творчість, комплексне розв'язання професійних завдань, комунікабельність, вміння працювати в команді, самоорганізація і вміння планувати робочий час, вміння працювати з інформацією, презентаційні навички, здатність знаходити вихід із конфліктних ситуацій, особистісні якості (відповідальність, гнучкість, кмітливість, енергійність, толерантність).

Отже, відповідно до проаналізованих професійних стандартів з професій кравець, закрійник, майстер з пошиття одягу, результатів наукової рефлексії публікацій зарубіжних і вітчизняних учених, а також емпіричних даних онлайн-опитування роботодавців до змісту професійної компетентності необхідно додати такі якості:

– *психомоторні*: стійкість до виконання монотонної праці; звукова чутливість; просторове орієнтування під час виконання елементарних трудових операцій; тактильна чутливість;

– *когнітивні*: розуміння цілісності й взаємозумовленості набутих знань, здатність до аналізу і засвоєння технічних і спеціалізованих відомостей, поглиблення і систематизація опановуваної інформації (фактичної, фахової, операційно-технологічної); математична грамотність, обізнаність із природничими та техніко-технологічними науками;

– *соціально-особистісні*: оцінювання соціальних звичок, стереотипів поведінки, пов'язаних зі здоров'ям, довкіллям; здатність ефективно працювати у якості підлеглого; організовувати свою працю й усвідомлювати відповідальність за результати на рівні осмислення та виконання простих трудових операцій;

– *комунікативні*: вільне комунікування державною мовою, загальнокультурна грамотність;

– *інформаційні*: інформаційно-цифрова компетентність, уміння вчитись впродовж життя.

Проаналізувавши кваліфікаційні й загальнопрофесійні вимоги до професійної діяльності фахівця швейного профілю, нами виокремлено такі професійно важливі якості: хороший зір, схильність до виконання монотонної роботи, тонку дотикову чутливість пальців рук, хорошу координацію рук і зорово-моторну координацію, точний об'ємний окомір, вміння швидко переключатися з виконання однієї операції на іншу. Для успішної діяльності КРШП потрібні посидючість, акуратність, терпіння, здатність до виявлення за візуальними ознаками незначних відхилень у параметрах технологічних процесів від заданих значень, розвинута моторика (швидкість і точність рухів, відсутність тремору кистей рук), здатність до концентрації та розподілу уваги, її завадостійкість, вибірковість, обсяг, розподіл, переключення; спостережливість; наочно-образне і предметно-дієве мислення; адаптивність.

Оскільки професійна компетентність кваліфікованих робітників швейного профілю забезпечує професійну діяльність, то її структуру конкретизуємо такими складниками: мотивація щодо вибору і способу планування та виконання комплексних професійно-виробничих завдань, ціннісні установки, соціальні уявлення щодо професійної діяльності; розуміння графічних ескізів, моделей; фахові знання про особливості (способи, механізми, прийоми, засоби) конструювання, моделювання, виготовлення й оздоблення швейних виробів; уміння виконання всіх видів ручних, а також волого-теплових робіт із використанням сучасного універсального й спеціального обладнання; практичні навички здійснення ремонту, чистки виробів у готовому вигляді й оновлення всього асортименту одягу тощо.

Одного уміння виконувати професійні обов'язки не досить для досягнення цілей організації, оскільки яким кваліфікованим не був би співробітник, продуктивність його діяльності обумовлюється мотивацією до праці. Практика господарювання підтверджує, що люди з однаковим рівнем освіти працюють із різною продуктивністю та досягають різних результатів. Саме конкретизація й визначення рівнів сформованості професійної компетентності кожного майстра з пошиття одягу дає змогу виявити причину цих відмінностей і спрогнозувати успішність роботи персоналу підприємства. Жодна система управління не функціонуватиме досконало, якщо в масштабі країни, регіону або окремого підприємства не буде розроблено ефективної системи мотивації праці персоналу, що спонукала б кожного фахівця працювати продуктивно для досягнення не тільки особистісних цілей, а й мети діяльності підприємства [22; 193].

Таким чином, професійну компетентність майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, що характеризує їхню здатність і готовність висококваліфіковано реалізовувати фахові обов'язки, відповідно до сучасних теоретичних і практичних досягнень та набутого досвіду, в наближенні до світових вимог та стандартів, доцільно розглядати в цілісності чотирьох

компонентів: *ціннісно-мотиваційного*, що характеризує розуміння економічних і соціальних переваг професійної діяльності в індустрії моди; *інноваційно-когнітивного*, що передбачає володіння способами раціонального використання ресурсів у професійній діяльності та безперервне їх удосконалення у зв'язку з появою нових технологій виробництва; *комунікативно-діяльнісного*, що виражається в здатності оптимально застосовувати різні технологічні прийоми і способи роботи, реалізовувати практичні вміння для ефективного виконання комплексних завдань під час виробничого навчання й практики, організованих на засадах державно-приватного партнерства; *рефлексивно-оцінного*, що уможливорює критичне й інноваційне рефлексування і прогнозування результатів діяльності, що графічно візуалізовано нижче, на рис. 4.

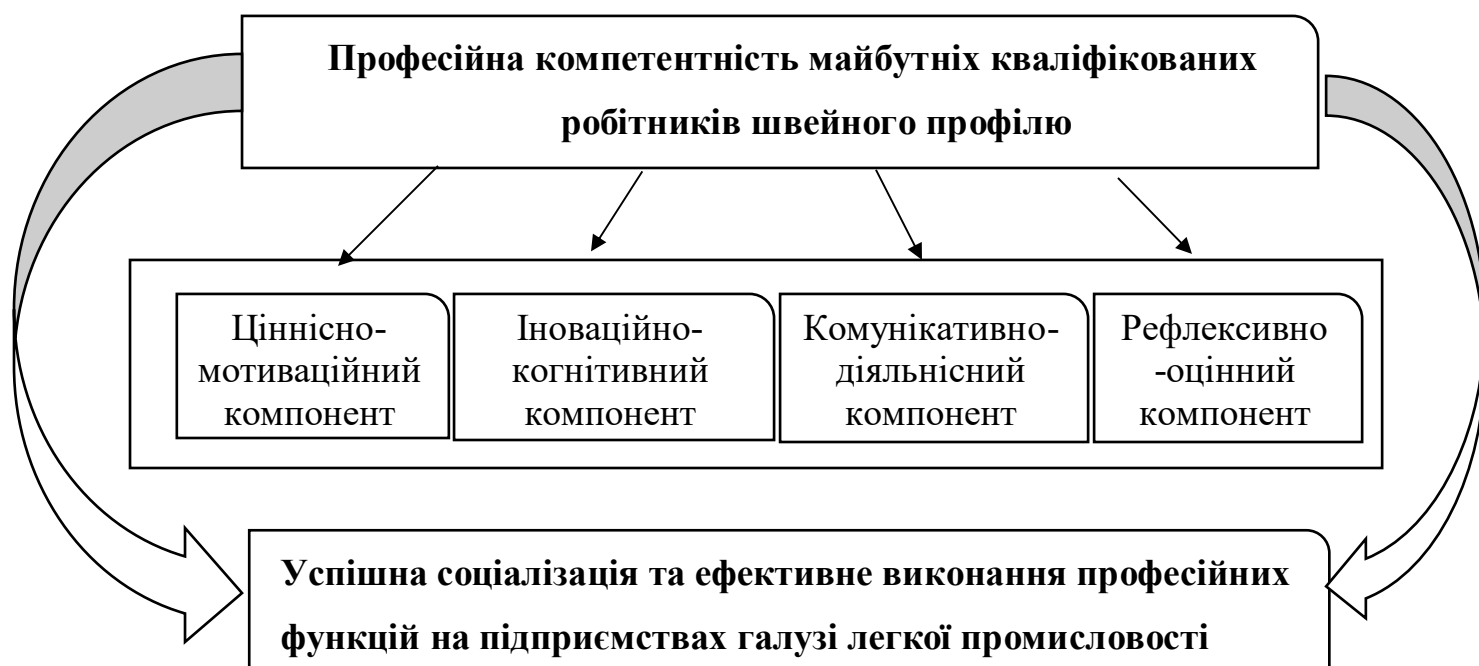

Рис. 4 Структура професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю (розроблено автором)

Зміст означених компонентів складається із сукупності ознак, за якими вони різняться. Розглянемо особливості кожного з них більш детально. **Ціннісно-мотиваційний компонент** передбачає *потребу* в набутті професійних знань, умінь, навичок; *мотиви* самореалізації; *ціннісні*

установки; стимулює творчий прояв особистості, актуалізуючи професійні інтереси, що спонукають до розширення і поглиблення фахових знань, оволодіння ефективними способами виконання комплексних завдань у межах фаху, а також вміннями робітників швейного профілю визначати оперативні, тактичні й стратегічні цілі професійної діяльності, усвідомлюючи сприйняття переваг ефективного виконання завдань фахової праці; переконання в необхідності раціонального використання наявних ресурсів. Центральним складником означеного компонента є відповідальне ставлення робітників швейного профілю до результатів своєї професійної діяльності.

Морально-етична складова професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю посилюється екзистенційним контекстом філософії людиноцентризму, зорієнтованого, за визначенням В. Кременя, на «... цінності духовні, на знання, культуру, науку, без яких життя втрачає сенс і перспективу» [180]; суголосним цьому є ідея зв'язку між професіоналізмом та професійним розвитком особистості, розкрита І. Хоржевською [345]. Як зазначає Л. Єршова, щоб готувати вмотивованих, активних, соціально відповідальних кваліфікованих робітників, які прагнуть до самореалізації, безперервного професійного розвитку та кар'єрного зростання, важливо гармонійно об'єднати загальнолюдські, суспільні та особистісні цінності «у системі аксіологічних домінант сучасної молоді» [133]. Професійна компетентність є умовою розвитку і набуття зрілої форми думок, мотивів, цінностей, спрямованості особистості, яка прагне самоствердитися у власній діяльності, реалізувати творчий потенціал, проявити свої здібності, набути авторитету у своїх колег і самого себе. Це підтверджує мотиваційну сутність природи досліджуваного феномену.

Інноваційно-когнітивний компонент охоплює сукупність фундаментальних, операційно-технологічних знань із технології, матеріалознавства, швейного обладнання та багатьох профільних предметів, спрямованих на розвиток професійної компетентності робітників швейного профілю. На основі аналізу професійних і освітніх стандартів узагальнюємо:

робітники всіх швейних професій мають: опанувати *відомості* про текстильні волокна, склад, будову та властивості тканин; асортимент тканин, нетканих матеріалів; матеріали для з'єднання деталей та фурнітуру; *розуміти принципи* роботи універсальних та спеціальних швейних машин, прасувального та пресувального обладнання, яке обслуговується; засвоїти *технологічні методи та прийоми* виконання найпростіших операцій при обробці зрізів, деталей та вузлів; бути *обізнані* з типами швів, технічними умовами та методами їх виконання, операціями й режимами виконання волого-теплової обробки; володіти основами електротехнічної підготовки, інформаційних технологій в обсязі, що є необхідним для виконання професійних обов'язків, принципами раціональної і ефективної організації праці на робочому місці, нормами, методами і прийомами безпечного ведення робіт, а також правилами і нормами охорони праці, протипожежного захисту, виробничої санітарії й особистої гігієни, вимогами нормативних актів про охорону праці і навколишнього середовища. Сформованість означених складників інноваційно-когнітивного компонента дає змогу усвідомити закономірності перебігу виробничих процесів для їх цілісного й системного сприйняття, що потрібне для реалізації конкретних практичних кроків, спрямованих на запобігання втрат продуктивного робочого часу й ресурсів, а також для нейтралізації негативних факторів, що гальмують діяльність окремого працівника чи виробничого колективу загалом. Такі знання сприяють усвідомленню причинно-наслідкових зв'язків, уможливлючи глибинне пізнання здобувачами професійної освіти особливостей виробничого процесу.

Необхідним елементом фахових знань є інноваційність обладнання та технологій, адже оновлення змісту сучасних технологій виробництва, що є прогресивними з точки зору освітніх характеристик, має важливе значення для формування професійної компетентності робітників швейного профілю. На необхідності відтворення у змісті теоретичних знань «науково-технічного потенціалу країни, виробництва конкурентоздатної продукції» наголошується також у Законі України «Про інноваційну діяльність» (2022) [264].

Важливо зауважити, що в умовах сучасного етапу НТР чітко простежується тенденція до швидкого старіння знань і досвіду персоналу, що виражається у відставанні індивідуальних знань і досвіду від сучасних вимог до посади і професії. За оцінками експертів, до 2030 року через розвиток технологій близько 375 млн людей у світі будуть змушені змінити професію або стануть безробітними, якщо не будуть розвиватись. Нова парадигма розвитку сучасного постіндустріального суспільства актуалізує необхідність формування трудового потенціалу держави, здатного на високому рівні забезпечити створення матеріальних і духовних благ. Як зазначає В. Лях, відповідно до вказаної парадигми коли «запас знань, навичок перебуває в стані постійної трансформації: старіння і поновлення», посилюється необхідність засвоєння майбутніми робітниками різноманітних способів набуття знань щодо ефективного використання ресурсів [201].

Комунікативно-діяльнісний компонент відображає володіння сучасними *технологічними прийомами і способами роботи*, практичними *вміннями та навичками* ефективного використання індивідуально-особистісних і матеріальних ресурсів. Структурно-змістові складники компонента характеризують *готовність* кваліфікованих робітників швейного профілю забезпечувати ефективність виробничих процесів, самостійність дій, уміння працювати в команді. В контексті державно-приватного партнерства цей компонент включає *здатність* засвоювати, аналізувати, реалізовувати раціональну інформацію, встановлювати міжособистісні зв'язки в системі стейкхолдерів, вибирати оптимальний стиль спілкування в різних ситуаціях.

Сукупність теоретичних знань, практичних умінь та навичок складає досвід ефективної реалізації виробничих процесів, що передбачає набуття нових знань, способів діяльності тощо на основі вже отриманих. Досвід розв'язання ситуативних завдань є цінним, адже, порівнюючи свої досягнення із запланованими (прогнозованими, спроектованими) результатами, учні осмислюють свої компетентності. Важливе значення під час виконання виробничих операцій мають уміння кваліфікованих робітників швидко

орієнтуватися у нестандартних ситуаціях, свідомо й відповідально ставитися до прийняття самостійних рішень.

Оскільки набуття професійної компетентності відбувається за умов осмислення, співставлення, порівняльного аналізу отриманих результатів і попередніх практичних дій (операцій), до структури професійної компетентності нами введено **рефлексивно-оцінний компонент**. Його наявність зумовлена урахуванням гуманістичної парадигми сучасної професійної освіти. Рефлексивно-оцінний компонент проявляється в умінні свідомо контролювати результати своєї діяльності та рівень власного розвитку, особистісних досягнень; сформованість таких якостей, як креативність, ініціативність, спрямованість на співробітництво, впевненість у собі, схильність до самоаналізу, здатність до ініціативного, критичного та інноваційного рефлексування та прогнозування результатів діяльності, а також професійно значущих знань, вмінь та навичок, відображає, що розвиток професійної компетентності робітників швейного профілю відбувається за умов осмислення всіх технологічних нюансів, співставлення та порівняння аналізу отриманих результатів з еталонним взірцем на виробництві. Рефлексивно-оцінний компонент є регулятором особистісних досягнень, самоуправління, мобільності, спонуканням до самопізнання, професійного зростання, вдосконалення майстерності, розвитку рефлексивних здібностей і формування індивідуального стилю роботи. Цей компонент визначає рівень розвитку самооцінки, розуміння власної значущості для інших людей, відповідальності за результати своєї діяльності, пізнання себе і самореалізації в процесі професійної діяльності.

Відстежені впродовж останніх десятиліть тенденції соціально-економічного розвитку свідчать про те, що процес формування професійної компетентності у майбутніх кваліфікованих робітників будь-якої галузі передбачає становлення особистості через зміни у сферах її розвитку, які відображаються результатами діяльності та моделями поведінки у соціальному та професійному середовищах. Цілеспрямований розвиток

ціннісно-мотиваційного, інноваційно-когнітивного, комунікативно-діяльнісного та рефлексивно-оцінного компонентів професійної компетентності в освітньому процесі на засадах ДПП забезпечить успішну соціалізацію кваліфікованих робітників та ефективне виконання ними професійних функцій у сфері індустрії моди.

1.3. Особливості формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства в освітній практиці

Інтенсифікація процесів виготовлення швейних виробів та поліпшення їх якості безпосередньо пов'язані з модернізацією сучасного обладнання, текстильних матеріалів, удосконаленням техніко-технологічних операцій швейного виробництва, а ефективність і зростання обсягів виробництва, темпи економічного розвитку підприємств індустрії моди зумовлюються наявністю професійно компетентних робітників, здатних фахово вирішувати виробничі й комплексні завдання. Нині в Україні функціонує 118 закладів професійної освіти швейного профілю, в яких здійснюється підготовка швачок, конструкторів, технологів з різними рівнями сформованості професійної компетентності, що дає змогу реалізовувати задуми дизайнерів та виробництво одягу [139] (див. Додаток Є).

Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю в закладах П(ПТ)О передбачено основними положеннями «Концепції розвитку професійно-технічної (професійної) освіти в Україні в умовах децентралізації» за такими трьома пріоритетними напрямками: «інтелектуалізація, впровадження в навчально-виробничий процес науково-технічних досягнень та новітніх технологій; особистісно-орієнтований підхід у професійному навчанні і вихованні; модернізація інформаційного, науково-методичного і матеріально-технічного забезпечення професійної освіти» [267]. Для з'ясування ефективних механізмів співпраці

соціальних партнерів, роботодавців і представників освітніх інституцій та виявлення тенденційних особливостей формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП в освітній практиці вбачали об'єктивну потребу проаналізувати соціально-економічні детермінанти й специфіку становлення системи П(ПТ)О з позицій формування досліджуваного феномену в майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю. Як слушно зауважує А. Селецький, «необхідною умовою розвитку педагогічної науки і практики, особливо в часи реформаційних змін, є реконструкція, осмислення та систематизація історико-педагогічного й економічно-соціального процесів, пізнання їх особливостей і закономірностей» [312].

Грунтуючись на ключових ідеях наукових праць Л. Зельман [143], Н. Калініченко [150], О. Коханко [174], М.Кучинського [187], І. Лікарчука [195], О. Локшиної [196], С. Нікітчиної [224], Н. Ничкало [228], М. Пузанова [291], Л. Пуховської [293], В. Савченко [310], Н.Салтана [311], А. Селецького [312], О. Товканець [334], Н. Слюсаренко [318], В.Супруна [322] й ін., маємо підстави констатувати наявність 14 основних періодів становлення системи професійної (професійно-технічної) освіти в Україні загалом і розвитку ЗП(ПТ)О швейного профілю зокрема (див. Додаток Ж). Критеріальними характеристиками цих періодів нами визначено:

- трансформаційні особливості розвитку змісту і форм організації навчально-виробничої діяльності учнівської молоді зумовлюються удосконаленням вигляду і форми виготовлюваних об'єктів;
- істотні зміни щодо забезпечення нормативно-правової та навчально-методичної бази освітньо-виховного й освітньо-виробничого процесів, принципів підпорядкування закладів П(ПТ)О, зокрема швейного профілю;
- способи поєднання загальноосвітньої і професійної підготовки, нових форм підготовки кваліфікованої робочої сили, у т.ч. для підприємств індустрії моди з урахуванням потреб ринку праці.

На основі дослідження історіогенези П(ПТ)О з'ясовано тенденційну закономірність про зростання якісних вимог до професійної підготовки робітничих кадрів швейного профілю й збільшення можливостей для їх задоволення. Приміром, підготовка робітників швейного профілю, безпосередньо пов'язана з формуванням і розвитком швейної промисловості, почала здійснюватися з XVIII ст., а значний її прогрес відмічався наприкінці XIX ст. При цьому провідним завданням професійної освіти в усі періоди позиціоновано забезпечення стійкого балансу між потребами в кваліфікованих робітничих кадрах та якісною їх підготовкою у закладах П(ПТ)О, а також між кількістю викладачів і майстрів виробничого навчання.

Провідною вимогою до професійної освіти вчені одностайно визначають її комплексність, що передбачало поєднання теоретичного й виробничого навчання з суспільно-політичним вихованням. Виникнення фабрично-заводського (мануфактурного) виробництва сприяло диференціації праці робітничих кадрів, що зумовило становлення *операційної* системи опанування технологічних процесів. Таким чином учнівська молодь у межах оволодіння професією швачки, кравця, закрійника, вишивальниці тощо набувала універсальних професійних знань і фахових навичок. Водночас, мали місце спроби вдосконалення операційної системи, які зумовили появу актуальної донині в умовах великих підприємств швейної галузі *операційно-предметної* системи П(ПТ)О. Суть такої освітньої парадигми полягає в тому, що первинна професійна підготовка майбутніх фахівців швейного профілю здійснюється за операційною системою навчання, а надалі – за предметною.

Більш досконалу концептуально-парадигмальну модель виробничого навчання вчені й педагоги намагалися створити шляхом поєднання операційно-предметної системи з моторно-тренувальною, що має назву *операційно-комплексної системи*. Механізмами реалізації такої професійної підготовки кравців, швачок, закрійників і вишивальниць передбачалося послідовне засвоєння учнями способів виконання двох-трьох операцій із подальшим доведенням набутих умінь до рівня навичок та виконанням

комплексних (багатоопераційних) робіт. При цьому зміст кожної такої роботи у процесі навчання поступово ускладнювався. Майбутнім кваліфікованим робітникам дозволялося самостійно обирати комплексні роботи, інструменти і визначати послідовність операцій. Такий процес тривав до повного засвоєння всіх технологічних операцій, притаманних конкретній професії. Складність організації оволодіння техніко-технологічними вміннями спонукала до пошуку простіших систем виробничого навчання, зокрема **предметно-технологічної системи**, в основі якої – предметна структура, а провідною навчальною одиницею є об'єкт роботи (продукція, вузол). Однак її практична реалізація лише частково забезпечувала виконання вимог до виробничого навчання щодо формування практичних умінь майбутніх фахівців.

Услід за авторами наукових публікацій із проблематики взаємодії освітян та роботодавців крізь призму еволюції професійної освіти (від середньовічних шкіл ремісничої майстерності – до сучасних онлайн-методик підготовки конкурентоспроможних фахівців) (Н. Боковець [27], В. Василенко [39], І.Гриценко [96], Р.Гуревич [104], Л.Зельман [143], Н. Іванцова [146], Н.Калиніченко [150] та ін.) визнаємо пропорційний зв'язок між розвитком науки, промисловості, запитами ринку праці на кваліфіковані кадри та досягненнями професійної освіти. У кожний із періодів становлення П(ПТ)О розробляли й реалізовували відповідні нормативні документи, зокрема положення закладів освіти, навчальні плани, програми, підручники, здійснювалася підготовка викладачів для професійних шкіл і стажування майстрів виробничого навчання на підприємствах галузі, що детально висвітлено в Додатку 3.

У контексті дослідницького пошуку особливо цінними є донині актуальні здобутки періоду 1929–1940 рр., що пов'язані з існуванням галузевих систем підготовки кваліфікованих робітників (у наш час їх аналогом є галузеві ради). Функціями таких осередків передбачалося налагодження співпраці між соціальними партнерами, роботодавцями й закладами П(ПТ)О швейного профілю, а також розроблення й схвалення професійних стандартів.

Науково значущими для розв'язання проблеми формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП вважаємо досягнення 1976–1985 рр., зокрема щодо механізмів управління закладами П(ПТ)О (йдеться про Госпрофобр – державний комітет із ПТО, діяльність якого детермінувалася Кабінетом Міністрів України). На нашу думку, це була найбільш дієва й ефективна система управління професійною підготовкою кваліфікованих кадрів для легкої промисловості, а відтак, визнаємо її актуальною для повоєнного відновлення України.

Отже, вивчення генези становлення П(ПТ)О крізь призму професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, результатом якої позиціонуємо професійну компетентність, дало змогу виокремити низку *позитивних тенденцій* становлення ДПП в Україні в ХХ ст., які враховуємо у виконанні завдань дослідницького пошуку: якісна організація профорієнтаційної роботи майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю; забезпечення випускників ЗЗСО безкоштовною професійно-технічною освітою, першим місцем працевлаштування, а також подальшим підвищенням здобутої кваліфікації; посилення уваги до виробничого навчання та співпраці закладів П(ПТ)О швейного профілю з підприємствами; модернізація й автоматизація виробничих майстерень; відкриття навчально-науково-виробничих комплексів.

Водночас до *негативних явищ* формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у ХХ ст. віднесено: надмірну політизацію й ідеологізацію змісту загальноосвітньої підготовки; концентрацію уваги представників органів законодавчої та виконавчої влади, адміністрацій закладів освіти і педагогів на виконанні кількісних, а не якісних показників професійної підготовки кравців, швачок, закрійників.

Внаслідок об'єктивних труднощів сьогодення (релокація компаній, необхідність одночасного вирішення багатьох стратегічних і тактичних завдань розвитку виробництва на нових місцях, кадрова політика, віднайдення нових джерел постачання сировини тощо) в індустрії моди виникли численні

суперечності й проблемні питання, пов'язані з низькою продуктивністю праці, дефіцитом персоналу з необхідною кваліфікацією та ін. Після істотного (на 25%) зниження обсягів виробництва товарів легкої промисловості у 2022 р. в наступному році цей показник зменшився лише на 1,6% [4]. Через системні недостатні інвестиції в інфраструктуру та освітній процес деякі заклади мають зношене обладнання подекуди на 60 %. Водночас, зміст та методики викладання не відповідають вимогам роботодавців, а співпраця закладів П(ПТ)О з органами місцевої влади і бізнес-партнерів характеризується нестійкістю й епізодичністю. Це свідчить про залежність стану функціонування підприємств галузі від імпорتنих поставок сировини, матеріалів і комплектуючих для подальшого виготовлення продукції. Постійне оновлення виробничого обладнання, використання нових матеріалів та інноваційних технологій оброблення виробів, інших тенденцій розвитку підприємств під впливом глобалізаційних процесів економіки й швидкої технологізації істотно змінюють конкурентне середовище на ринку праці й формують нові виклики до професійних навичок та компетентностей фахівців.

За результатами пілотних досліджень, проведених у межах дослідницького пошуку серед учнів 9 (53,2%) і 11 (46,8%) класів закладів ЗСО різних регіонів (всього 1015 осіб) з'ясовано ключові чинники вмотивованого вибору професій швейного профілю. До них віднесено: практичне ознайомлення з своєрідністю професійної діяльності конкретних представників такого фаху (кравець, закрійник, швачка, вишивальниця тощо) на основі проведення екскурсій на підприємство чи ділових зустрічей із конкретними представниками обраної професії (42,2%); поінформованість про заклад П(ПТ)О (38,3%); засвоєння додаткових довідково-інформаційних матеріалів про специфічну природу фаху (кравець, закрійник, швачка, вишивальниця тощо) (25%); консультування кар'єрних радників, психологів, інших фахівців з професійної орієнтації (22,1%); тестування з метою професійного самовизначення щодо професійного майбутнього (17,5%) [48].

Услід за сучасними вченими (С. Алексєєва [3], П. Горностаї [88], І.Зязюн [145], Л. Єршова [133], В.Кавецький [149], Г.Кравчук [177], І.Матійків [210], І.Хоржевська [345] та ін.), вважаємо, що усвідомлений вибір майбутньої професії – це вже результат, а формування професійних інтересів та намірів – це довготривалий та складний процес, котрий розпочинається з початкової школи [122]. Водночас згідно з результатами пілотних опитувань учнів 9, 11 класів, проведених нами у ході дослідницького пошуку в 2020–2021 рр., понад 75% школярів не мали уявлення про власне професійне майбутнє. Тільки 5% опитаних мали чіткі професійні орієнтири щодо здобуття професійної освіти і майбутньої роботи за фахом у царині індустрії моди.

Усунення розриву між знаннями, вміннями, навичками, способами діяльності, яких набувають майбутні кваліфіковані робітники швейного профілю, та затребуваними роботодавцями професійними якостями є надзвичайно актуальною проблемою не тільки для України, а й для багатьох країн світу. Досвід Німеччини, Франції, Данії та інших демократичних країн переконливо свідчить, що державна політика у сфері професійної (професійно-технічної) освіти буде ефективною лише за умови, якщо для її розроблення й реалізації залучатимуться широкі кола громадськості.

Результати вивчення досвіду професійної підготовки фахівців швейного профілю в країнах, де історично розвинена галузь легкої промисловості, зокрема в КНР, Індії, Туреччині, Бангладеші – презентовані в працях L. Brogaard [369], CPD RMG Study [372], M.Latham [410]), Newman J. [416], B. Pokhrel [426], M. Tansen [434], Suraj Vaidya [433], Xueping Wu [439], S. Vangen [443], VNA [445], Y.Wang [448] дали змогу виокремити позитивні тенденційні особливості, для адаптивного застосування у процесі формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю:

– налагоджений механізм участі державних структур в освітньому процесі, що умовжливає тісний зв'язок між опануванням актуального змісту теоретичного навчання і практичної підготовки;

- пріоритетність професійного навчання на робочому місці, що реалізується на основі активної участі асоціацій підприємців у плануванні, реалізації, контролі, а інколи й у фінансуванні власне освітньої підготовки;

- визначений сучасними виробничими потребами зміст професійного навчання; гнучка модульна структура змісту навчальних програм.

Позитивний досвід економічно розвинених країн Швеції, Нідерландів, Іспанії, Франції, Естонії може бути корисним для вітчизняної системи професійної підготовки кваліфікованих робітників з високим рівнем професійної компетентності. Наслідуючи Н. Дутко, вважаємо, що характерними ознаками дієвих механізмів забезпечення державно-приватного партнерства є: довготривалість взаємовідносин між органами державної влади й приватними партнерами; збереження державної та комунальної форм власності на об'єкти у процесі впровадження механізмів управління інфраструктурою приватними партнерами; дотримання принципів відкритості та прозорості органів державної влади у визначенні приватних партнерів; надання якісних та недорогих послуг; поєднання ресурсів фінансово-кредитних установ під гарантії органів державної влади; чіткий розподіл у договорі державно-приватного партнерства ризиків, зобов'язань та відповідальності; контроль за якістю надання послуг приватними партнерами, моніторинг результативності проєктів за участю громадських організацій [130].

Інноваційні процеси, що відіграють важливу роль у контексті розвитку економіки України, викликають необхідність впровадження сучасних форм, методів і технологій, досягнень науково-технічного прогресу в соціальний, економічний та освітній простір, законодавчо підсилюючи економічні та освітні інтереси України у сфері ДПП. Одним з основних напрямів трансформації національної системи П(ПТ)О на сучасному етапі є її подальше реформування щодо розвитку співпраці закладів освіти з приватними партнерами, а дієвим засобом підвищення їх ефективного функціонування є розвиток партнерських відносин держави. ДПП, на нашу думку, це –

екосистема, в якій діяльність усіх учасників (освітян, роботодавців, здобувачів освіти та суспільства), незалежно від масштабу, має бути гармонійною та ефективною, з точки зору прав, повноважень можливостей та реалізацій ідей співпраці. Механізм, який забезпечує підґрунтя для спільної відповідальності закладів П(ПТ)О, громади і бізнесу в розвитку галузі швейної промисловості, має нині пріоритетне значення для національної економіки та передбачає партнерську взаємодію стейкхолдерів у спільному вирішенні різноманітних аспектів у підготовці кадрів для галузі. Грамотне застосування ДПП є підґрунтям для якісних змін у освітній сфері нашої держави.

Отже, потреба в удосконаленні підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю, результатом якої є високий рівень сформованості професійної компетентності, викликана *низкою об'єктивних чинників*, а саме: низький рівень престижності професій швачка, кравець, закрійник; невідповідність змісту існуючих державних освітніх стандартів із цих професій сучасним видам професійної діяльності таких робітників; недостатнє забезпечення навчально-виробничого процесу новітніми науково-методичними розробками й електронними засобами навчання; використання неефективних моделей управління; відсутність системного моніторингу щодо діяльності закладів П(ПТ)О; застарілість нормативно-правової бази стосовно змін на ринку праці і професій, кваліфікаційних характеристик робітничих професій; необґрунтованість економічно доцільних (виправданих) нормативів вартості навчання здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти з робітничих професій тощо.

Для осучаснення освітньої підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю з високим рівнем сформованості професійної компетентності невід'ємною умовою є поширення суспільної думки про привабливість професійної освіти, усвідомлення її викликів та обмежень. «Жодна ініціатива не може бути реалізована в недружньому середовищі і є успішною тоді, якщо її приймають на індивідуальному рівні й на рівні суспільства» [117].

За стандартних підходів до організації професійної підготовки майбутніх кравців, закрійників і швачок у закладах П(ПТ)О змістом освітніх стандартів [115], [116], [117] і програм [244], [245], [246] передбачено опанування традиційних і новітніх методів обробки швейних виробів. При цьому педагогічним працівникам важливо досягти усвідомленого розуміння майбутніми фахівцями взаємозумовленості вибору методів обробки швейних виробів і особливостей конструкцій виробів, властивостей матеріалів, технологічних можливостей наявного обладнання. У такому контексті підкреслимо: технологія сучасного швейного виробництва набуває якості малоопераційності, а розширення спектру застосування хімічних термопластичних матеріалів передбачає використання ультразвукового високочастотного зварювання, термодруку, нанесення нових видів оздоблення на текстильні матеріали та готові вироби.

Забезпечення практико-орієнтованості фахової освіти майбутніх кваліфікованих робітників з високим рівнем професійної компетентності для підприємств індустрії моди передбачено змістом Копенгагенської декларації «Про розширення європейського співробітництва у сфері професійної освіти і навчання» [380]. Потреба створення сприятливих умов для розвитку компетентностей учнівської молоді актуалізована в тексті Брюгтського комюніке про зміцнення європейського співробітництва у сфері професійної освіти і навчання на період 2012–2020 рр. [437], а також у Рекомендаціях Європейської комісії «Нові пріоритети співробітництва у сфері освіти і навчання» [383] тощо. Однак існуюча невідповідність сучасного стану професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю інноваціям науково-технічного прогресу загострює об'єктивну потребу осучаснення її змісту та застосування нових форм організації освіти, що уможливить не тільки професійне зростання кожного здобувача П(ПТ)О, а й сприятиме їхньому індивідуального розвитку, віднайденню самих себе в царині індустрії моди. Відтак увиразнюється суперечність між достатньо розвинутим інноваційним потенціалом індустрії моди і невідповідним станом

формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю. Основні передумови виникнення цієї невідповідності стосуються інституційного рівня функціонування закладів П(ПТ)О й ігнорування можливостей і потенціалів державно-приватного партнерства.

За нинішніх обставин вітчизняного державотворення важливо створити максимально комфортні умови для самовираження, саморозвитку, самореалізації, постійного професійного і особистісного росту кожного суб'єкта освітнього процесу. Наразі з-поміж пріоритетних запитів роботодавців – підготовка робітничих кадрів із високим рівнем сформованості професійної компетентності, здатних ефективно і відповідально виконувати складні виробничі завдання, підготовлених до постійного професійного зростання, соціальної і професійної мобільності. Нині з'являються багато провайдерів формальної, інформальної та неформальної освіти, що зосереджують зусилля на наданні освітніх послуг з успішної самореалізації в нових обставинах. Вивчення досвіду багатьох підприємств швейного виробництва, які власними силами організували підготовку чи перепідготовку кадрів для своїх потреб, переконує, що доцільним є співробітництво педагогів з освітніми, консалтинговими, виробничими й іншими структурами з надання освітніх послуг. Сучасні дослідження свідчать про зміни характеру та ролі феномена професійної освіти і навчання упродовж двох останніх десятиліть, які можна виразити такими ключовими характеристиками: значна диверсифікація щодо провайдерів, рівнів професійної освіти і навчання цільових груп тощо; збільшення горизонтальної і вертикальної гнучкості; відновлення акценту на елементах навчання на засадах продуктивної діяльності; інтеграція (гібридизація) систем навчання, навчальних програм, кваліфікацій тощо. Використання різних форм, методів та технологій навчання сприяє взаємодії в організації процесів підвищення кваліфікації та перекваліфікації кадрів легкої промисловості. Отже, сприяння розвитку навчання на робочих місцях, включаючи якісне стажування, розвиток

учнівства і наставництва, різні схеми дуальної освіти, що допоможуть швидко перейти від навчання до трудової діяльності – це спільна частина взаємодії освітян та роботодавців у процесі підготовки кадрів.

Варто відмітити, що в управлінні розвитком професійної освіти і навчання, результатом якого є набуття учнями високого рівня професійної компетентності, важлива роль належить партнерству усіх учасників та зацікавлених сторін. Відтак, державно-приватне партнерство постає, як надзвичайно складне явище, котре охоплює не лише економічні, а й соціальні та публічно управлінські відносини. Означена форма організації кооперативних процесів між недержавними й державним секторами, де чітко визначені способи і механізми спільного інвестування та сформований відповідний розподіл отриманого результату є соціально значущою і вкрай важливою. У цьому контексті слушною вважаємо позицію Н. Ничкало: «Лише в системній діяльності на всіх рівнях, органічній єдності професійно-педагогічної дії можна досягати того високого цивілізаційного рівня, якого потребує сучасна доба» [230]. Інноваційні процеси швейної галузі реалізуються як системний комплекс зміни цілей, змісту, методів, форм здобуття освіти, засобів професійної діяльності майстрів з пошиття одягу, що характеризуються новизною, високою ефективністю, узгодженістю з іншими нововведеннями. Примітно, що в сучасній освітній практиці набувають розповсюдження технології проблемного, програмного, різнорівневого, адаптивного, модульного, інтерактивного, імітаційно-рольового навчання тощо. Міжнародний досвід показав, що модернізація економіки й освіти можлива тільки на підґрунті об'єднання зусиль держави і приватного бізнесу, що у світовій практиці реалізується в рамках інституту державно-приватного партнерства, яке знайшло своє місце серед пріоритетів урядових стратегічних програм розвитку як альтернативний спосіб розвитку національної економіки.

Актуальним вбачаємо осучаснення матеріально-технічної бази закладів П(ПТ)О швейного профілю, створення новітніх підручників і навчальних посібників, змістове наповнення яких висвітлює сучасні технології індустрії

моди, спонукаючи студентів до професійного становлення й у подальшому кар'єрного зростання. Вирішення цих завдань є можливим на основі впровадження інституту ДПП. Так, упродовж останніх десяти років оптимізовано мережу закладів професійної освіти й з фокусом на потреби регіонального ринку праці реформовано систему підготовки майбутніх кваліфікованих кадрів швейного профілю. Проте досвід реалізації проєктів на умовах ДПП в Україні доволі незначний. Експерти з питань ДПП виділяють цілу «низку інституційних проблем, що гальмують процес формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП: політична нестабільність; непривабливий інвестиційний клімат; недосконале нормативно-правове регулювання у сфері інвестиційної та регуляторної діяльності, а також податкового законодавства; нерозробленість чітких механізмів гарантування публічною владою виконання взятих на себе зобов'язань; необхідність врегулювання фінансової підтримки ДПП проєктів на загальнодержавному й регіональному рівнях; низький рівень довіри громадян до органів державної влади та їхньої обізнаності щодо переваг реалізації інвестиційних проєктів на засадах ДПП; відсутність фахівців з питань ДПП достатньо високого рівня, зокрема, з боку державного партнера; недосконалість методології оцінювання ефективності проєктів, забезпечення прозорого механізму проведення конкурсів на участь у ДПП; тривалість строків реалізації проєктів ДПП та неможливість урахувати при укладенні договору про ДПП всі ризики; недосконалість інституційного середовища» [57], [118], [430].

Розглянемо фактори впливу на розвиток ДПП в професійній освіті швейної галузі більш детально.

Нормативно-правове регулювання розвитку ДПП в Україні характеризується багаторівневою в певній мірі неузгодженістю, створює ризики для неефективного використання цього механізму в активізації інвестиційної діяльності. Важливим є наявність ризиків інвестування за відсутності гарантій держави через політичну нестабільність у країні та

невизначеність умов: потужні швейні підприємства індустрії моди спроможні забезпечувати фінансування підготовки кваліфікованих кадрів з високим рівнем сформованості професійної компетентності, однак не мають гарантій щодо ефективності цих вкладень. Наприклад, забезпечуючи формування професійної компетентності засобами дуальної освіти безпосередньо на підприємствах, роботодавцям важливо мати гарантії, що підготовлені у такий спосіб кваліфіковані кадри відпрацюють на цьому підприємстві. Для вдосконалення процесу формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих кадрів швейного профілю на засадах ДПП, в Україні необхідно створити структурно-логічну модель відносин держави, бізнесу та суспільства. У цьому контексті важливими є виокремлені В. Радкевич основні тенденції розвитку ДПП у сфері професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу:

- мотивація розвитку партнерства ґрунтується на забезпеченні фінансових стимулів підготовки кваліфікованих фахівців для їх працевлаштування на ринку праці;

- ДПП регулюється федеральним і регіональним законодавством у сфері професійної освіти і навчання та реалізується на основі договірних відносин і співфінансування;

- ризики державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти і навчання пов'язані з питаннями забезпечення якості та відповідності професійних навичок вимогам ринку праці, що постійно змінюються;

- роль приватного сектора вища, ніж роль регулятора провайдера послуг у сфері професійної освіти і навчання, оскільки він має більшу заінтересованість у якості професійних навичок; приватний сектор умотивований вирішувати проблеми відповідності професійних навичок потребам ринку праці й ринкової конкуренції [300].

Для цього необхідним є проведення реформ щодо вдосконалення механізму державно-приватного партнерства, посилення взаємодії між державним і приватним секторами, органами державної влади й органами

місцевого самоврядування. Так, Законом України «Про державно-приватне партнерство» було створено законодавче підґрунтя для співробітництва державного і приватного секторів задля підвищення конкурентоспроможності та залучення інвестицій в економіку України [165], Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо усунення регуляторних бар'єрів для розвитку державно-приватного партнерства та стимулювання інвестицій в Україні» [274] введено додаткові «механізми стимулювання розвитку цих правовідносин» [273].

Економічно доцільне впровадження ДПП для формування високого рівня професійної компетентності майбутніх кваліфікованих кадрів швейного профілю вбачаємо можливим за умови налагодження конструктивної взаємодії профільних закладів П(ПТ)О з приватним сектором на основі формальних домовленостей, що забезпечить створення сприятливих обставин для підготовки конкурентоспроможних фахівців галузі відповідно до запитів ринку праці й з урахуванням ризиків (див. Табл.1.7 Додаток II).

Одним із найбільш ефективних методів підготовки висококваліфікованих робітників швейного профілю є співпраця відповідних закладів П(ПТ)О із соціальними партнерами, які володіють сучасними виробничими технологіями, з роботодавцями, що потребують трудових кадрів швейних професій та готові інвестувати в цей процес час та ресурси – дуальна модель професійної освіти і навчання. У класичному вигляді така модель існує лише в Німеччині, Австрії та Швейцарії. Дослідники відносять її до змішаних моделей систем професійної освіти і навчання, що характеризуються інтеграцією різних типів управління. Найчастіше, це – комбінація ринкового і державного управління в тій чи іншій пропорції. У світовій історії освіти такі моделі називають «кооперативними системами підготовки». Їх сегменти наявні в більшості національних систем професійної освіти і навчання. За сукупністю ознак дослідники виокремлюють три варіанти таких систем.

Модель сполучення (the model of formation en alternance) поширюється в країнах, де традиційно функціонує середня технічна школа (Франція і країни

її колоніального впливу). Орієнтація на знання, яких можливо набути тільки в умовах реального виробництва, на ймовірному робочому місці, зумовлює розгортання партнерства між середньою технічною школою і компаніями у напрямі професійної підготовки молоді. У Франції, наприклад, професійний еквівалент «Рівень А» (Baccalaureat Professionnel) передбачає таку форму підготовки, що поєднує шкільне і виробниче навчання [412].

Промислова модель підготовки з латино-американськими ознаками обумовлюється особливостями фінансування, що передбачає сплату податку компаніями економічного сектора країни (промисловість, торгівля, сільське господарство тощо) для забезпечення професійної підготовки кваліфікованих кадрів. Розміри податку пропорційні загальній платіжній спроможності компанії з урахуванням кількості робітників і службовців. Відрахування робляться у центральний фонд фінансування всіх форм професійної підготовки. Безпосереднє управління і керівництво професійною підготовкою здійснюють адміністративні та стандартизаційні ради, так звані «контрольні комітети», що включають організації працедавців, представників міністерств (освіти і праці), профспілок тощо. Важливо, що за такої форми здобуття освіти курси базової, спеціальної, професійної і часткової підготовки, а також подальше професійне (виробниче) навчання проводяться у промислових тренувальних майстернях (industry-wide training workshops) і технологічних центрах за визначеними методиками і процедурами у тісній співпраці з підприємствами [385].

Дуальна модель професійної освіти і навчання, яку розуміємо, як професійно-педагогічну навчальну систему з двома місцями навчання. Її функціональна дуальність, з одного боку, ґрунтується на інтеграції двох різних моделей управління професійною підготовкою майбутніх кваліфікованих робітників. Стабільними передумовами створення такої системи мають бути: наявність сектора підготовки, який працює і регулюється за законами ринку (приватний сектор), і на який впливає держава, застосовуючи правові стандарти [125; 126; 282].

Означена форма здобуття освіти в Україні конвенційно детермінується змістом Закону України «Про професійну освіту» [268], «Концепцією підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти» [283] та «Положенням про дуальну форму здобуття професійної (професійно-технічної) освіти» [279]. З 01 вересня 2019 р. елементи дуальної форми здобуття освіти впроваджують у 262 закладах професійної (професійно-технічної) освіти, з-поміж яких – швейного профілю. До цього процесу залучені понад 1 тис. роботодавців. За програмами дуальної освіти навчаються понад 12 тис. учнів. Навчання майбутніх КРШП відбувається за такою логікою: теоретичний цикл та формування первинних навичок з професії швейного профілю здійснюється в закладі освіти (30% навчального часу), а формування складних та комплексних навичок – на виробництві (70% навчального часу).

Це дає змогу скоротити витрати освітніх закладів на закупівлю та утримання виробничого обладнання, а тісний контакт із підприємством індустрії моди враховує його вимоги до підготовки майбутніх кадрів швейного профілю. Під час практичного навчання на підприємстві майбутні робітники набувають цінний досвід професійної діяльності. Завдяки комбінації теорії та практики у здобувачів П(ПТ)О зростає вмотивованість до опанування фаху майстра з пошиття одягу з можливістю подальшого працевлаштування на конкретному підприємстві, демонструючи високий показник ефективності. У результаті дуальної форми здобуття освіти майбутні КРШП поглиблюють засвоєні знання, розвивають професійні вміння й навички, набувають цінний досвід виконання завдань професійної діяльності. Окрім цього, відбувається розширення соціалізації учнівської молоді через відчуття себе в професії, приналежності до професійної громади, осмислення самотійного життя та кар'єрного зростання в умовах конкретного виробництва. Важливо, що здобувачі освіти на таких програмах мають щомісячну грошову винагороду від роботодавців.

Однак, згідно з результатами досліджень ефективності ДПП у підготовці кадрів швейного профілю, проведеного в 2022 році ГС НГПЛУ [48] та ІПО НАПН України тільки 43% опитаних представників з 65 закладів П(ПТ)О задекларували навчання з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти. Донині не розроблено чітких механізмів щодо розподілу відповідальності між державою і реальним сектором економіки в професійній освіті, нерегламентованими є права та обов'язки сторін, відсутня система стимулів роботодавців, зацікавлених у підготовці кваліфікованих робітників швейного профілю з високим рівнем сформованості професійної компетентності. Важливою перевагою професійної освіти є її гнучкість та швидка реакція на запити ринку праці: набути професійних умінь у закладах П(ПТ)О можуть не лише випускники закладів ЗСО, а й дорослі, які хочуть підвищити кваліфікацію або змінити професію. Галузеве спрямування професійної підготовки кваліфікованих робітників повинно узгоджуватись із вимогами регіонального ринку праці, який постійно стимулює національну професійну освіту до інноваційного розвитку. Взаємозв'язок запитів на підготовку фахівців із відповідним рівнем сформованості професійної компетентності для підприємств індустрії моди і пропозиції закладів П(ПТ)О, зазвичай, визначається ринком праці. Професійні кваліфікації орієнтуються переважно на поточну професійну ситуацію, без урахування прогностичних рішень.

Таким чином, особливостями успіху дуальної системи здобуття освіти загалом, зокрема формування професійної компетентності майбутніх КРШП, визнаємо: об'єднання зусиль державного апарату, робітничих профспілок і роботодавців, зацікавлених у підготовці висококваліфікованих кадрів швейного профілю; зв'язок із принципами громадянського виховання (виховання особистості, яка максимально ефективно виконує завдання держави); опора на теорію безперервної освіти; утвердження тотожності інтеграції в суспільство та отримання робочих навиків; розподіл відповідальності за професійну освіту між державою і реальним сектором

економіки тощо [36].

З 2017 р. в Україні оновлюються освітні програми, МТБ закладів П(ПТ)О швейного профілю задля вдосконалення процесу підготовки майбутніх кравців, швачок, закрійників до професійної діяльності, а її результатом є інтегративне особистісне утворення, що обґрунтоване нами як професійна компетентність.

Виконання «Плану пріоритетних дій Уряду щодо реалізації пілотного проєкту з модернізації підготовки робітників за конкретними професіями» уможливило створення *навчально-практичних центрів* (далі–НПЦ) як інноваційних структурних підрозділів закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Цільовими настановами їх діяльності, згідно з «Типовим положенням про навчально-практичний центр» передбачено: впровадження сучасних технологій в освітній процес підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю; забезпечення якісної підготовки учнівської молоді до професійної діяльності відповідно до сучасних стандартів і потреб ринку праці; організація підвищення кваліфікації, зокрема стажування викладачів закладів П(ПТ)О швейного профілю й майстрів виробничого навчання; професійне навчання незайнятого населення, а також профорієнтаційна робота [280]. За період 2017–2023 рр. у всіх регіонах України на базі підприємств легкої промисловості було створено й дооснащено новітнім обладнанням 29 навчально-практичних центрів швейного профілю (див. Додатки К, К1).

Вивчення досвіду їх функціонування, здійснюване нами упродовж 2020–2023 рр., свідчить про такі п'ять основних напрямів діяльності цих підрозділів:

- налагодження конструктивної взаємодії між підприємствами, закладами різних рівнів освіти, державним, обласними, районними і міськими центрами зайнятості, органами виконавчої влади і місцевого самоврядування, громадськими організаціями тощо;

- координування (застосування ефективних способів і методів) співпраці закладів П(ПТ)О з роботодавцями (швейними підприємствами й

приватними майстернями, ательє індпошиву й іншими зацікавленими організаціями) з заводами-виробниками тканин, що уможлиблює впровадження в роботу НПЦ перспективного виробничого досвіду, інноваційних технологій, технік, новітнього обладнання, інструментів і матеріалів, зокрема оновленої версії системи автоматизованого проєктування одягу САПР;

- розроблення новітніх методик професійного й виробничого навчання на основі вивчення перспективного вітчизняного і зарубіжного досвіду та його адаптованого використання, а також апробації кращих освітніх практик;

- пошиття швейних виробів за індивідуальними замовленнями, з використанням прогресивних технологій обробки, сучасних клейових матеріалів, комп'ютерної систем САПР;

- підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів П(ПТ)О швейного профілю, робітників швейних підприємств, стажування майстрів виробничого навчання та викладачів професійно-теоретичної підготовки за професіями швачка, кравець, закрійник, майстер з пошиття одягу.

За результатами вивчення досвіду НПЦ крізь призму формування професійної компетентності майбутніх КРШП нами виокремлено безпосередні напрями діяльності центрів, що стосуються дослідницького пошуку, й унаочнено нижче на рис. 5.

Окрім позитивних характеристик, нами виявлено проблемні питання осучаснення професійної (професійно-технічної) освіти швейного профілю, а саме:

- неефективність співпраці закладів П(ПТ)О з реальними роботодавцями, представниками органів влади у межах відповідних секторів економіки та виробництва;

- недостатньо якісна професійна підготовка кваліфікованих робітників швейного профілю, що визначається переважанням в учнів середнього рівня

сформованості професійної компетентності, їх низькою конкурентоздатністю, мобільністю та неспроможністю задовольнити реальні потреби ринку праці;

– незбалансованість між попитом ринку праці і пропозицією щодо кваліфікованих робітників швейного профілю;

– відсутність чітких критеріїв оптимізації мережі закладів П(ПТ)О та залучення інвестицій для створення сучасних НППЦ тощо.

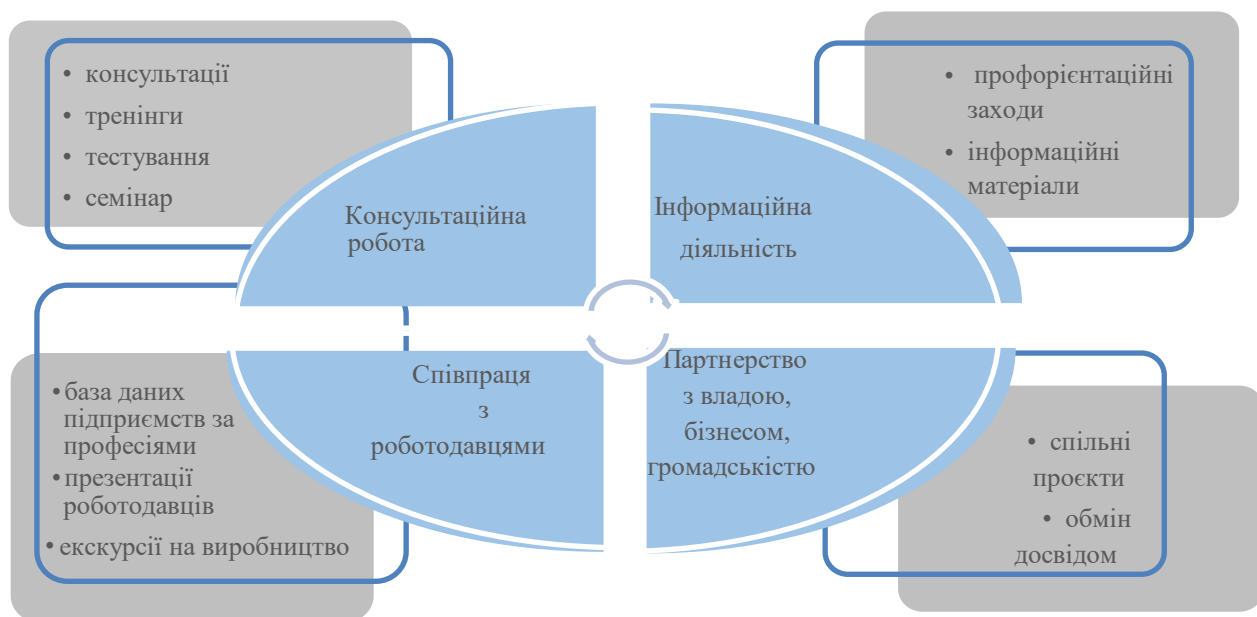

Рис.5 Напрями діяльності навчально-практичних центрів, що пов'язані з формуванням професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю (розроблено автором)

Означені явища негативно впливають на загальне суспільне уявлення про стан формування професійної компетентності майбутніх КРШП в закладах П(ПТ)О й зумовлюються, на нашу думку, скороченням населення, поширенням стереотипних уявлень про низький престиж і другорядність професійно-технічної освіти, збільшенням можливостей для випускників закладів ЗСО щодо вступу в заклади вищої освіти, що спричиняє збільшення в 1,5 рази числа їхніх абітурієнтів на відміну від Європи, де популярності набуває саме навчання в професійно-технічних закладах [185].

У контексті виконання завдань повоєнного відновлення України важливо створити ефективну технологію цілеспрямованого формування

професійної компетентності майбутніх кваліфікованих кадрів швейного профілю на засадах ДПП. Відтак схвальними є заходи державної політики, що детермінують кооперацію освітян і роботодавців. Так, змістом Закону України № 4147 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо функціонування національної системи кваліфікацій» [275], передбачено запровадження часткових кваліфікацій й «легалізацію» галузевих рад, на кшталт таких структур у Великобританії та Німеччини [373]. Метою їх діяльності визначено налагодження роботи між галузями й освітою, створення і затвердження сучасних професійних кваліфікацій (професійних стандартів). Така практика спрямована на забезпечення неперервності послідовного набуття професійної компетентності майбутніми кваліфікованими робітниками швейного профілю відповідно до вимог сучасного ринку праці.

Ефективний досвід реалізації ДПП в формуванні професійної компетентності кадрів для легкої промисловості України було реалізовано ГС «НГПЛУ «ФГУ», Подільським кластером моди (м. Хмельницький), Західноукраїнським кластером індустрії моди (м. Львів), Харків Фешен кластером, Фешен Кластер Юкрейн (м. Бахмут), Асоціацією легкої промисловості (м. Рівне). У представників кожного з означених осередків стейкхолдерів виявлено бажання до активної участі в забезпеченні процесів якісної підготовки майбутніх кваліфікованих кадрів з високим рівнем сформованості професійної компетентності для підприємств індустрії моди України, що проявляється в спільному проведенні масових профорієнтаційних заходів; модернізації МТБ закладів П(ПТ)О; участі в розробленні професійних і освітніх стандартів, програм; оновленні змісту професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю; організації сучасних форм проходження виробничої практики на базі підприємств галузі; стажуванні педагогічного персоналу. На підставі осмислення набутого позитивного досвіду реалізації ДПП щодо підготовки компетентних кваліфікованих кадрів швейного профілю укладено практичні рекомендації, які висвітлені в публікаціях автора та подані в табл. 1.9 Додатку Л.

Отже, реалізація заходів щодо розвитку кооперації роботодавців із закладами П(ПТ)О швейного профілю України дає змогу ефективно формувати мережу закладів освіти та максимально враховувати особисті таланти й покликання майбутніх фахівців; зважати на реальні потреби економіки у професійних кадрах, їхні кількісні й якісні характеристики, а також підвищувати якісну складову професійної підготовки робітників, результатом якої є професійна компетентність. В умовах державно-приватного партнерства, питання якості професійної підготовки фахівців має перейти в площину конкретних дій для визначення і створення педагогічних умов такої професійної підготовки, яка б задовільнила потреби здобувачів освіти та потенційних для них роботодавців. Державно-приватне партнерство постає корисним механізмом, яке допоможе успішно модернізувати освітню галузь в Україні, зокрема в контексті формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю.

Висновки до першого розділу

Результати вивчення літературних джерел свідчать, що формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю є актуальною теоретичною проблемою соціально-економічної практики та професійної педагогіки. Опрацювання наукової літератури дало змогу узагальнити філософський, економічний, соціальний, морально-етичний аспекти процесу професійної підготовки кваліфікованих робітників з високим рівнем професійної компетентності, що уможлиблюється на засадах ДПП. Узагальнення результатів аналізу наукових джерел, інформаційно-аналітичних оглядів засвідчило наявність системних проблем і цивілізаційних викликів у галузі швейного виробництва, пов'язаних із підготовкою майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, а саме: динамічні трансформації, що спричиняють нестабільність і непередбачуваність функціонування підприємств галузі; панування суспільної думки про неprestижність професій швейного профілю; низька мотивація здобувачів

П(ПТ)О до опанування нових знань і способів діяльності; непривабливі умови праці на застарілому обладнанні з використанням традиційних технологій на діючих виробництвах; невиправдана методологія регіонального замовлення на підготовку кваліфікованих робітників швейного профілю, що передбачає економію коштів, а не забезпечення реальних потреб ринку праці тощо. На основі аналізу соціально-економічних показників констатовано, що для повоєнного відновлення України стратегічно важливим є забезпечення швейної промисловості як інноваційного успішного високотехнологічного бізнесу на основі сучасного досвіду і новітніх знань через формування продуктивних взаємозв'язків між наукою, освітою та реальним виробництвом, де одним з визначальних чинників є висока професійна компетентність майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю. З'ясовано, що така форма здобуття освіти, виражаючи найбільш повну взаємодію науки, освіти і виробництва, якнайкраще сприяє розвитку професійно значущих якостей кваліфікованих кадрів, формуванню у них професійної культури, фахової вправності, сучасного економічного мислення.

На основі застосування правил формальної логіки, враховуючи результати аналізу наукових досліджень, трудових функцій кваліфікованих кадрів швейного профілю та уточнених визначень понять «компетентність», «професійна компетентність», «кваліфікований робітник швейного профілю» *професійну компетентність майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю* обґрунтовано як інтегративне особистісне утворення, що формується в процесі здобуття професійної освіти і відображає готовність і здатність особи застосовувати фахові знання, уміння й навички, виявляти відповідні професійно важливі якості (здатність до концентрації та розподілу уваги, розвинені сенсомоторика і окомір, фізична витривалість, спостережливість, наявність естетичного смаку, наочно-образне і предметно-дієве мислення тощо) та ціннісні орієнтації (самоорганізованість, відповідальне ставлення до обов'язків, дотримання норм і стандартів, критичність мислення, інноваційність, повага до культурних й історичних традицій, усвідомлення

економічних, соціальних, екологічних переваг професійної діяльності тощо) для здійснення результативної професійної діяльності в умовах швейного виробництва, зумовленої динамікою технологічного розвитку та змін у запитах ринку праці.

Узагальнено, що з метою досягнення відповідності між потребами ринку швейних послуг та рівнем готовності кваліфікованих кадрів до ефективного виконання професійних функцій на підприємствах галузі легкої промисловості, процеси модернізації змісту професійно-практичної підготовки доцільно розвивати на засадах державно-приватного партнерства через партнерську взаємодію роботодавців і закладів професійної (професійно-технічної) освіти у спільному вирішенні питань щодо оновлення кваліфікаційної характеристики (розроблення професійного, освітнього стандартів з професії); удосконалення на їх основі змісту П(ПТ)О; реформування системи професійно-технічної освіти на основі використання результатів імплементації діючих моделей ДПП для реалізації стратегічних цілей розвитку професійно-технічної освіти України; використання інноваційних освітніх програм професійної підготовки та перепідготовки персоналу для галузі легкої промисловості, у тому числі шляхом дуальної освіти; вдосконалення форм і механізмів мотивації роботодавців для організації на своїх базах різних видів навчально-виробничої діяльності, підвищення кваліфікації та стажування педагогічних працівників для підвищення престижності професійної освіти; створення педагогічних та організаційних умов такої професійної підготовки, яка б задовільнила потреби здобувачів освіти та ринок праці.

Основні положення, висвітлені у першому розділі дисертації, знайшли своє відображення у публікаціях автора [48, 49, 54, 55, 57, 58, 60, 65, 72, 73].

РОЗДІЛ 2.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ НА ЗАСАДАХ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

2.1. Постановка завдань та методика дослідження

У змісті підрозділу висвітлимо загальну методику виконання дисертаційного дослідження. Згідно з теоретичними положеннями відомих науковців і методологів С. Гончаренка [92], П. Лузана [199], С. Сисоєвої [316], Ю. Сурміна [326] й ін. методику психолого-педагогічного дослідження розуміємо як сукупність дій, операцій, процедур, прийомів, методів, засобів науково-методичного апарату окремої галузі, що використовуються за попередньо визначеною чи спроектованою логікою з метою розв'язання окремого завдання чи наукової проблеми.

Важливими вимогами розроблення методики дослідницького пошуку визнаємо цілісність і достовірність отримання і первинного опрацювання емпіричних даних для досягнення мети і виконання завдань дослідницького пошуку. У дослідженні формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства загальну методику проектуємо з урахуванням напрацювань у наукознавстві, професійній дидактиці, психології, теорії і методиці професійної освіти. Дослідницький пошук зорієнтуємо на розв'язання суперечностей у професійній підготовці кваліфікованих робітників швейного профілю в закладах П(ПТ)О, що підтверджують необхідність формування професійної компетентності здобувачів професійної освіти на засадах ДПП. Означене інтегральне утворення усвідомлюємо каталізатором особистісного й професійного становлення кваліфікованих робітників швейного профілю, що обумовлює їхню самореалізацію й самовдосконалення у фаховій праці.

Провідною концептуальною ідеєю дослідницького пошуку є розуміння

формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП як спеціально організованого процесу співпраці освітян та роботодавців швейної галузі із врахуванням багатьох факторів, що впливають на цей процес. При цьому, концепцію, услід за С. Гончаренком розглядаємо як сукупність поглядів на окреме педагогічне явище чи процес, які аргументують логіку і доцільність наукової теорії [287].

Проблема формування професійної компетентності учнівської молоді досліджується в контексті сучасної освітньої парадигми, що ґрунтується на теорії гуманістичної філософії освіти, й передбачає створення для здобувачів П(ПТ)О сприятливих умов щодо самореалізації, зокрема на основі ДПП. Результатом такого процесу визначаємо сформовану професійну компетентність кваліфікованих робітників швейного профілю, що забезпечує їхню готовність до самореалізації і розвитку у професійній діяльності, характеризуючи здатність формувати особистісно-професійну «Я-концепцію», досягати фахової майстерності й охоплює ціннісно-мотиваційний, комунікативно-діяльнісний, інноваційно-когнітивний, рефлексивно-оцінний компоненти.

Провідну концептуальну ідею дослідницького пошуку втілено в *загальній гіпотезі*: формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю буде більш ефективним, якщо здійснюватиметься на засадах ДПП за дотриманням таких педагогічних умов: оновлення змісту професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю спільно з представниками підприємств галузі легкої промисловості; створення практико-орієнтованих освітніх електронних засобів у закладах професійної освіти із залученням експертів індустрії моди; формування позитивної мотивації до оволодіння сучасними виробничими технологіями здобувачами освіти.

Загальна гіпотеза конкретизується частковими припущеннями: підвищення рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю в закладах П(ПТ)О можливе, якщо:

– методологічне обґрунтування суті професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю та її формування на засадах державно-приватного партнерства ґрунтуватиметься на системному, синергетичному, компетентнісному, діяльнісному, особистісно-орієнтованому, інтегративному й контекстному підходах, що дають змогу означити кореляційні зв'язки у розв'язанні завдань дисертаційного дослідження;

– структура професійної компетентності визначатиметься як складно-структурована динамічна цілісність взаємопов'язаних компонентів: ціннісно-мотиваційного, що характеризує усвідомлення власної користі від економічних та соціальних переваг професійної діяльності; комунікативно-діяльнісного, що обумовлюється здатністю використовувати технологічні прийоми і способи роботи, практичні вміння під час навчання на засадах ДПП; інноваційно-когнітивного, що передбачає оволодіння способами раціонального використання ресурсів у професійній діяльності та постійне їхнє удосконалення у зв'язку із появою нових технологій виробництва; рефлексивно-оцінного, що виражається через критичне й інноваційне рефлексування та прогнозування результатів діяльності;

– обсяг і зміст професійної підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю визначатимуться з урахуванням наукових інновацій швейного виробництва і легкої промисловості, новітніх методологічних підходів і принципів професійної дидактики, зокрема державно-приватного партнерства, рівнів освоєння здобувачами П(ПТ)О соціокультурних цінностей і цінностей фахової праці, оволодіння теорією і практикою її здійснення як засобу осмислення, оцінювання та інтерпретації об'єктів і явищ швейного виробництва як зразків національної спадщини;

– процес формування професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП у цілісності її компонентів визначатиметься узгодженням, системним характером усіх циклів освітньо-професійної підготовки в закладах П(ПТ)О та забезпечуватиметься поєднанням освітніх традицій з новітніми технологіями навчання,

інтерактивними формами й методами організації освітнього й освітньо-виробничого процесу;

- модель формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства розглядатиметься як відкрита відносно автономна ієрархічна структура і складова загальної системи професійної підготовки таких фахівців у закладах П(ПТ)О;

- цілеспрямоване формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю передбачатиме максимальне використання потенціалу рефлексії роботодавців, соціальних партнерів, викладачів і здобувачів П(ПТ)О у здійсненні професійної діяльності.

Наукове пізнання педагогічних об'єктів має підпорядковуватися провідній концептуальній ідеї дослідження, спрямовуватися на досягнення мети шляхом виконання відповідних завдань. На основі результатів аналізу психолого-педагогічних досліджень проблеми, а також запитів педагогічної практики у дисертаційній роботі поставлено **загальну наукову мету**: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП для підвищення якості їхньої підготовки у закладах П(ПТ)О. З огляду на сформульовану мету, на основі нормативних вимог щодо науково-дослідницької діяльності нами спроектовано план дослідницького пошуку, в якому конкретизовано кожне з п'яти основних завдань, методи і прогнозовані наукові результати дослідження професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП.

Перше завдання – вивчити стан дослідженості проблеми в педагогічній теорії та її вирішення на практиці, конкретизувати суть і структуру поняття «професійна компетентність майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю». Для вирішення даного завдання необхідно було:

- проаналізувати цивілізаційні виклики, суспільні запити й нормативні

вимоги щодо галузі швейного виробництва і легкої промисловості, потреби підприємств легкої промисловості, соціальних партнерів, закладів П(ПТ)О, освітній досвід підготовки КРШП та виявити соціальні, психолого-педагогічні, етичні, економічні передумови формування професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП, тенденції, сучасні освітні проблеми й суперечності (методи: методологічний, теоретичний аналіз, узагальнення; результати: виявлені проблеми освітньої підготовки КРШП, встановлені суперечності між суспільними запитами та дійсним станом професійної підготовки КРШП у ЗП(ПТ)О, аргументована доцільність і актуальність на соціально-гуманітарному, конвенційному, науково-педагогічному і професійно-практичному рівнях);

- визначити базові поняття дослідження й здійснити їх дефінітивний аналіз, розкрити семантику центральної категорії дослідження «професійна компетентність кваліфікованих робітників швейного профілю» (методи: дефінітивний аналіз, синтез, логічне узагальнення, експлікація; результати: уточнені дефініції базових наукових категорій і понять, обґрунтована сутність професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, сформульована дефініція центральної наукової категорії; обґрунтовані теоретичні засади ДПП, що обумовлюють формування професійної компетентності майбутніх КРШП у закладах П(ПТ)О);

- здійснити теоретичний аналіз наукових праць із проблематики дослідження з урахуванням педагогічної поліпарадигмальності, з'ясувати стан розробленості проблеми й обґрунтувати теоретичні аспекти формування професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП в закладах професійної освіти (методи: теоретичний аналіз, експлікація, логічне узагальнення; результати: теоретичні положення розгляду професійної компетентності як особистісно-професійного феномену в аспектах особистісної самоідентифікації та самоорганізації, діяльнісно-процесуальному, взаємодії з соціокультурним і професійним оточенням, а

також суті процесу формування професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП в закладах професійної освіти, що визначають орієнтири концептуальної ідеї дослідницького пошуку);

- проаналізувати наукові праці щодо визначення компетентностей і моделювання їх структур, вимог до професійної діяльності кваліфікованих кадрів, ДОСПТО з професій «Швачка», «Кравець», «Закрійник», «Майстер з пошиття одягу» другого-п'ятого кваліфікаційних розрядів, обґрунтувати суть, структуру і зміст кожного з компонентів професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю (методи: теоретичний аналіз, синтез, педагогічні спостереження за діяльністю фахівців швейного профілю, вивчення й узагальнення перспективного досвіду, аналіз навчально-методичного забезпечення професійної підготовки учнівської молоді, бесіди з викладачами й майстрами виробничого навчання в контексті досліджуваної проблеми, узагальнення; результати: обґрунтована суть професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, спроектована компонентна структура професійної компетентності, охарактеризований зміст досліджуваного феномену);

- проаналізувати сучасний стан формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства в освітній практиці (методи: теоретичний аналіз нормативного і науково-методичного забезпечення процесу професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю в закладах П(ПТ)О; логічне узагальнення; усні та письмові опитування викладачів, майстрів виробничого навчання і здобувачів освіти в ракурсі досліджуваної проблеми; результати: визначені проблемні питання, суперечності й виклики функціонування професійної (професійно-технічної) освіти; виокремлені чинники формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих кадрів швейного профілю, встановлені критерії і рівні сформованості ПК здобувачів П(ПТ)О швейного профілю).

Друге завдання – визначити й теоретично обґрунтувати педагогічні

умови формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП.

Для розв'язання цього завдання необхідно було:

- виконати теоретичний аналіз наукового доробку вчених щодо визначення суті педагогічних умов формування і розвитку психолого-педагогічних феноменів (методи: дефінітивний аналіз поняття «педагогічні умови», теоретичний аналіз нормативних документів і психолого-педагогічних праць, синтез і логічне узагальнення; результати: уточнена дефініція поняття «педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у закладах П(ПТ)О; обґрунтовані педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП у закладах П(ПТ)О);

- проаналізувати напрацювання вітчизняної і зарубіжної освітньої практики щодо реалізації ДПП в практиці П(ПТ)О та виявити дієві рушійні засоби формування професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю у закладах П(ПТ)О (методи: теоретичний аналіз нормативно-правового і навчально-методичного забезпечення, вивчення навчальної документації, логічне узагальнення досягнень вітчизняного і зарубіжного освітнього досвіду щодо реалізації ДПП, педагогічні спостереження, усні й письмові опитування у контексті досліджуваної проблеми; результати: встановлені позитивні аспекти й суперечності щодо формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у практиці П(ПТ)О; визначені детермінанти формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у закладах П(ПТ)О на засадах державно-приватного партнерства);

- визначити й науково обґрунтувати найбільш ефективні педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП в закладах професійної

(професійно-технічної) освіти (методи: педагогічні спостереження письмові опитування, метод незалежної експертної оцінки; результати: обґрунтовані педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП).

Третє завдання – спроектувати модель формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства у закладах П(ПТ)О. Для вирішення даного завдання передбачалось здійснити узагальнення теоретичних положень щодо педагогічного моделювання й розроблення контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП в ЗП(ПТ)О, що включає цільові орієнтири, актуальні наукові підходи, принципи, зміст, етапи, форми, методи і засоби формування професійної компетентності, критерії та рівні її педагогічного діагностування (методи: вивчення та узагальнення наукових праць, метод теоретичного моделювання; результати: уточнене розуміння суті поняття «модель формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП», розроблена структурно-логічна граф-схема формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП у закладах П(ПТ)О);

– уточнити змістове наповнення структурних блоків моделі формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників у закладах П(ПТ)О та виявити логічні зв'язки між ними (методи: теоретичний аналіз наукових праць з означеної проблематики та логічне узагальнення його результатів; результати: розроблена й науково обґрунтована модель формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП у закладах П(ПТ)О, конкретизована комплексом методико-технологічних засобів, що візуалізують процес формування досліджуваного утворення в здобувачів професійної освіти).

Четверте завдання – розробити контекстну технологію цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю (на прикладі професії «майстер з пошиття одягу») та через її апробацію перевірити результативність педагогічних умов. Для реалізації цього завдання необхідно було: уточнити теоретичні та методичні аспекти формування професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю; визначити зміст і структурні складові технології формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю; обґрунтувати вибір методів і методичних прийомів реалізації досліджуваного процесу; шляхом апробації контекстної технології експериментально перевірити результативність педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства.

П'яте завдання – підготувати та впровадити методичні рекомендації щодо формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у закладах П(ПТ)О на засадах державно-приватного партнерства.

Методика дослідження проблеми формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю розроблена з урахуванням методичних рекомендацій щодо проведення педагогічних досліджень, викладених у наукових працях В.Білик [23], О.Дубницька [129], О.Єжова [135], Л.Комісарова [164], І.Матійків [210], Г.Однорог [236], С.Нечипор [225], Т.Ніколаєва [1], О.Романовська [304], М.Рябчиков [29] та ін.

Логіка здійснення педагогічного дослідження підпорядкована базовим законам філософії, зокрема тотожності, несуперечності, виключеного третього, достатньої підстави. Так, на основі закону тотожності процес формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю абстраговано у модель. Щоб не порушувати

логіку суджень, під час розроблення критеріїв, показників і рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників, зміст поняття «професійна компетентність» залишався однозначним і незмінним, тобто тотожним по відношенню до них. Відповідно до закону несуперечності, який за змістом близький до діалектичного закону єдності й боротьби протилежностей, для подолання виявлених протиріч методом дедукції визначено діагностичний інструментарій щодо формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю. Урахування закону виключення третього, в якому наголошується, що з двох суперечних суджень лише одне істинне, дозволило уникнути в дослідженні невизначеності, двозначних тлумачень, понять і виразів. За означеним законом були сформульовані питання в опитувальних листках.

Визначення сутності процесу формування професійної компетентності здійснюється на основі положень закону заперечення Г. Гегеля. Йдеться про те, що на підставі вже існуючих, науково доведених емпіричним шляхом положень, теорій, концепцій, зокрема безперервної освіти, парадигми збалансованого розвитку суспільства, достовірних істин обґрунтовано зміст професійної компетентності, педагогічні умови, спроектована модель формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства. Для визначення та структурування завдань дослідження було застосовано *метод декомпозиції*.

Для вирішення **першого завдання** здійснено *аналіз* соціальної, загальнонаукової, психолого-педагогічної літератури з урахуванням філософських категорій, що відображають об'єктивні зв'язки світоустрою, характеризують процес пізнання дійсності, зокрема загального, особливого, одиничного. Це дало можливість систематизувати, узагальнити масив літературних джерел відповідно до окреслених завдань наукового пошуку. Для виявлення соціальних, економічних, правових, екологічних, етичних, психолого-педагогічних основ професійної компетентності застосовано

метод аналізу нормативно-правових документів, діючих на рівні держави та основоположних документів міжнародного рівня. Здійснено *прогнозування* очікуваних результатів. Використовуючи *методи контент-аналізу, абстрагування* визначено суть і структуру поняття «професійна компетентність кваліфікованих робітників швейного профілю». Аналіз складових ДОСПТО робітників швейних професій («Швачка», «Кравець», «Закрійник», «Майстер з пошиття одягу») 2-5 кваліфікаційних розрядів дав змогу встановити співвідношення між кількістю навчальних годин, відведених на загальнопрофесійну, професійно-теоретичну та професійно-практичну підготовку. Аналіз змісту типових навчальних програм із предметів загальнопрофесійної, професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки сприяв виявленню недостатності в навчальних планах матеріалів про сучасні технології. Завдяки *аналізу* сучасного стану формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у ЗП(ПТ)О визначено чинники впливу на якісний рівень названого процесу.

Для виявлення за розробленими критеріями рівня сформованості професійної компетентності здобувачів освіти випускних груп ЗП(ПТ)О на констатувальному етапі експерименту застосовано *метод тестування* здобувачів освіти випускних груп та *метод опитування* викладачів спецпредметів, майстрів виробничого навчання, представників швейної промисловості, які брали участь у державній кваліфікаційній атестації випускників ЗП(ПТ)О. Критерії та показники сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників було виявлено *методом логічного аналізу* положень двох-факторної теорії потреб Ф. Герцберга [420], вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики випускника ПТНЗ, критеріїв кваліфікаційної атестації випускників, концептуальних підходів до визначення поняття рефлексії; застосування *методу синтезу* забезпечило об'єднання означених складових у єдину цілісність. *Методом експертного оцінювання* та *методом ранжування* виявлено найбільш значимі критерії та

показники для визначення рівня сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП.

Для вирішення **другого завдання** щодо визначення та теоретичного обґрунтування педагогічних умов, які б максимально забезпечили результативність формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю в закладах П(ПТ)О було використано *метод експертного оцінювання*. Теоретичне обґрунтування визначених педагогічних умов є результатом дедуктивних, індуктивних умовиводів.

Для вирішення **третього завдання** здійснена *прогностична екстраполяція* в освітній процес ЗП(ПТ)О моделі формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, яка одночасно є і засобом, і об'єктом експерименту. Застосування *компонентного аналізу* дало змогу розглянути її структурні компоненти цілісно, системно; деталізувати авторське бачення формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю. Враховуючи приблизну достовірність прогностичної екстраполяції в педагогіці, названий метод використано нами комплексно, у поєднанні з *методами аналогії і моделювання* на основі уявного експериментування.

У межах виконання **четвертого завдання** дослідження ми використали *метод синтезу, структурування й логічного узагальнення*, що дозволило визначити зміст і структурні складові методики формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю. У виборі методів формування професійної компетентності учнівської молоді враховано визначені Ю. Сурміним критерії, зокрема ефективність, економність, простота, а також попередній досвід застосування методів для вирішення подібних завдань. *Моніторинг* на всіх етапах дослідження уможливив корекцію технології формування професійної компетентності здобувачів П(ПТ)О швейного профілю. Для перевірки результативності визначених та теоретично обґрунтованих педагогічних умов формування

професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю використано *метод узагальнення* початкових, проміжних і кінцевих результатів теоретичних досліджень та експериментальної роботи, *метод педагогічного експерименту*. Експеримент складався з пошукового, констатувального, формувального, узагальнювального етапів. Використання *експерименту* як методу наукового пізнання проведено за рекомендаціями Ю. Сурміна [347]. На *пошуковому етапі* експерименту (2020–2021) проаналізована потреба здійснення експериментального дослідження, визначено об'єкт, предмет, його мету та завдання. Сформульована робоча гіпотеза, здійснено прогнозування очікуваних результатів. Розроблено методологічний і методичний розділи програми експерименту. Складено діагностичний інструментарій дослідження. Визначено експериментальну базу, загальну кількість респондентів для проведення експерименту.

На *констатувальному етапі* експерименту (2021–2022) проведено педагогічний аналіз сучасного стану дослідженості проблеми. Виявлено наявний рівень сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у закладах П(ПТ)О за розробленими критеріями та показниками. Визначено та теоретично обґрунтовано педагогічні умови, спроектовано модель процесу формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ДПП.

На *формувальному етапі* експерименту (2022–2023) здійснено перевірку гіпотези шляхом апробації контекстної технології формування професійної компетентності у процесі професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства.

На *узагальнювальному етапі* експерименту (2023–2024) оцінено якість і надійність отриманої інформації. Проведено статистичний і факторний аналіз практичних результатів дослідження, здійснено їх теоретичне осмислення, сформульовані загальні висновки. Розроблено методичні рекомендації щодо формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю в закладах П(ПТ)О на засадах ДПП.

Для обчислення емпіричних даних використано *методи математичної статистики*. Проведено *формалізований аналіз* отриманих результатів. Результати узагальнених числових характеристик емпіричних даних оформлено у вигляді *статистичних таблиць та діаграм*.

Для вирішення **п'ятого завдання** використано *метод синтезу* теоретичних даних, *аналізу* емпіричних даних, отриманих у результаті дослідження. Зроблено певні умовиводи, сформульовано висновки.

За обраною методикою узагальнено й систематизовано дослідницький матеріал, накопичений упродовж останніх п'яти років. Терміни виконання запланованих заходів окреслено з урахуванням оптимально необхідного часу на їх проведення. Обсяг і зміст опрацьованих 448 літературних джерел забезпечує оволодіння понятійним апаратом наукових термінів і категорій відповідно до теми дослідження, дає змогу виявити вплив сучасних тенденцій щодо професійної компетентності на організацію і зміст професійної підготовки кваліфікованих кадрів у закладах П(ПТ)О швейного профілю.

Отже, методика дослідження процесу формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю зорієнтована на втілення у реальність прогнозованих результатів наукового пошуку шляхом чіткого дотримання програми, застосування й максимального використання можливостей обраних методів, проведення запланованих заходів у повному обсязі.

2.2. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства

Ситуація на ринку праці в Україні сьогодні диктується роботодавцями, тому справедливою є їх вимога, щоб заклади П(ПТ)О надавали здобувачам освіти такий рівень знань і вмінь, який відповідав би сучасному стану техніко-технологічного розвитку галузей економіки. Професійна підготовка майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-

приватного партнерства передбачає створення таких педагогічних умов, які б максимально забезпечили її ефективність, що зумовлює необхідність чіткого уявлення про суть загальнонаукового поняття «умова». Системний аналіз психолого-педагогічної, філософської, методичної та соціологічної літератури дає можливість розглядати категорію «умови» як складник будь-якого процесу, зокрема і процесу професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників. У педагогіці існують різні підходи до визначення змісту поняття «педагогічні умови»: якісна характеристика основних факторів, процесів і явищ освітнього середовища з відповідними вимогами до організації діяльності; сукупність об'єктивних можливостей та обставин освітньої діяльності, що забезпечують розв'язання конкретного педагогічного завдання; комплекс заходів, що сприятиме підвищенню ефективності освітнього процесу [212].

Визначенню сутності педагогічних умов присвячено низку публікацій сучасних дослідників (М. Артюшиної [10], В. Беспалько [19], С. Гончаренка [92], В. Волкової [78], І. Матійків [210], О. Єжової [136], П. Лузана [199], О. Марковської [209], В. Столярової [325], Є. Хрикова [346] та ін. У межах дослідницького пошуку погоджуємося з тлумаченням педагогічних умов, «як синтезу об'єктивних можливостей змісту, форм, методів, прийомів, засобів педагогічного процесу та навчально-методичного забезпечення, що сприяють успішному вирішенню поставлених завдань» [368]. За слушним зауваженням Л. Короткової, педагогічні умови – це «комплекс різнопланових соціально-педагогічних та дидактичних чинників, необхідних і достатніх для виникнення та сталого функціонування певної педагогічної системи; сукупність природних, соціальних, зовнішніх і внутрішніх впливів, що діють на фізичний, моральний, психічний розвиток людини, її поведінку та навчання, формування особистості» [172].

Нам імпонує позиція Є. Хрикова, що педагогічні умови створюються педагогами, а фактори існують об'єктивно, незалежно від діяльності суб'єктів освітніх процесів, засади ж державно-приватного партнерства вносять свою

специфіку у професійну підготовку майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю. Тому сутність педагогічних умов розглядаємо через поняття «обставини», а не фактори. На основі вивчення й узагальнення наукових досліджень зазначених вище учених, до провідних характеристик педагогічних умов нами віднесено: практичну нормативну спрямованість організації педагогічної діяльності; спрямованість на зростання ефективності педагогічної діяльності; підвищення ймовірності досягнення мети; відповідність вимогам наукової новизни; узгодженість із педагогічними закономірностями, правилами та дидактичними принципами.

Реалізація педагогічних умов у процесі навчання, за слушною думкою В. Орлова, зумовлює досягнення визначених цілей, сприяючи ефективній навчально-виробничій діяльності здобувачів освіти, на основі вдосконалення змісту, форм та методів підготовки майбутніх фахівців [240].

Услід за Є. Царьовою, вважаємо, що залежно від способу впливу на освітній процес, педагогічні умови доцільно диференціювати на зовнішні й внутрішні [347]. Дослідниця вважає, що зовнішні умови є продуктом функціонування політичної, соціально-економічної, освітньої й інших систем зовнішнього середовища, що реалізуються через відповідні фактори. Під внутрішніми автор визнає педагогічні умови, що є похідними завданнями відповідного педагогічного процесу та являють собою сукупність педагогічних заходів, які забезпечують ефективне рішення цих завдань.

Зовнішніми умовами, за твердженням Л. Єршової, є науково-технічні та соціально-економічні зміни, що трансформують сучасне виробництво; визначення роботодавцями потреб у нових уміннях і навичках фахівців різних кваліфікаційних рівнів; усвідомлення незадовільної ефективності використовуваних технологій навчання; можливість продовжувати навчання для досягнення необхідного рівня компетентності. Внутрішні ж умови спричинені особистісними потребами здобувачів освіти та викладачів, спрямовані на зміни в управлінсько-організаційній, освітній і виробничій діяльності. Такі обставини відображають можливості суб'єктів педагогічної

діяльності, рівень узгодженості їх дій, ступінь особистісної значущості цільових пріоритетів і мети освіти для майбутніх фахівців [133].

Ми погоджуємося з запропонованими С. Сисоєвою вимогами до педагогічних умов: обумовленість змістом майбутньої професійної діяльності фахівця та специфікою його навчання; об'ємність, що передбачає необхідність вміщення сукупності об'єктивних можливостей змісту, форм, методів і матеріально-технічних факторів, що забезпечують успішне вирішення поставлених завдань; багатоплановість, що означає урахування зовнішніх (соціально-економічних, соціально-культурних) і внутрішніх умов (психолого-педагогічних, дидактичних); наявність мотиваційного, організаційного, змістового, контрольо-оцінного аспектів [316]. Наслідуючи позиції означених вище вчених визнаємо, що педагогічні умови піддаються регулюванню, підвищують, а у разі відсутності чи неповноти, – знижують ефективність педагогічної взаємодії.

Отже, у межах дослідницького пошуку педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства розуміємо як взаємопов'язаний комплекс спроектованих факторів впливу на зміст, методи, організаційні форми і матеріальні ресурси здійснення педагогічного процесу в закладах П(ПТ)О швейного профілю, відповідно до вимог суспільства та запитів ринку праці, що забезпечує досягнення поставленої мети, з урахуванням професійно-важливих якостей, ключових кваліфікацій, загальних і професійних компетентностей.

Швидкий розвиток технологій на сучасних виробництвах одягу в світі, потребує постійного оновлення змісту освіти фахівців галузі із врахуванням прогнозованого стану розвитку індустрії. Індустрія моди – одна з найбільш інноваційних секторів економіки, де застосовуються нові технології та матеріали, впроваджується обладнання з мікропроцесорним керуванням на всіх етапах виробництва товарів широкого вжитку. Відтак пошук ефективних та оптимальних організаційних і педагогічних умов – це надважливий процес

співпраці освітян і роботодавців.

Аналіз останніх досліджень та публікацій дає змогу виокремити запропоновані авторами такі педагогічні умови якісної професійної підготовки майбутніх кваліфікованих кадрів швейного профілю: оновлення змісту виробничого навчання з урахуванням змінних вимог у швейному виробництві, а також структури професійної діяльності таких фахівців; запровадження інноваційних форм і методів виробничого навчання, методики оцінювання успішності здобувачів освіти; застосування комплексного навчально-методичного забезпечення професійно-практичної підготовки кваліфікованих кадрів; участь учнів закладів П(ПТ)О в конкурсах професійної майстерності; можливість стажування майстрів виробничого навчання на інноваційних підприємствах швейної галузі; залучення роботодавців галузі в організацію виробничого навчання та практики учнів; осучаснення матеріально-технічної бази навчально-виробничих майстерень закладів П(ПТ)О швейного профілю [96].

Зазначені положення поглиблюються у дослідженні Г. Однорог, яка з-поміж найбільш значущих визначає педагогічні умови: створення сприятливого освітнього середовища для розвитку ключових компетентностей засобами інтерактивних технологій; розроблення методики розвитку ключових компетентностей майбутніх КРШП засобами інтерактивних технологій; підвищення професійної майстерності педагогічного колективу щодо застосування інтерактивних технологій з метою розвитку ключових компетентностей [236].

Науковий інтерес у контексті дослідницького пошуку становить дослідження О. Єжової, в якому педагогічні умови потрактовано, як зовнішні обставини. Авторка правомірно стверджує, що їх створення дає змогу забезпечити якісну підготовку майбутніх фахівців до професійної діяльності на виробництві. З-поміж обґрунтованих дослідницею педагогічних умов виокремлено: узгодження змісту освіти з розвитком швейної галузі; наявність кадрового, програмного, організаційного і технічного забезпечення

професійної підготовки в освітній моделі закладів П(ПТ)О; розроблення методик підготовки згідно з вимогами ринку праці [136].

У цьому контексті значний інтерес становить позиція В. Столярової щодо створення у процесі професійної підготовки майбутніх закрійників швейного виробництва таких педагогічних умов: актуалізація мотиваційного потенціалу освітнього середовища закладів П(ПТ)О; організація ефективного інформаційно-освітнього середовища; заохочення майбутніх кваліфікованих кадрів до використання сучасних технологій проектування одягу [325].

Отже, на основі теоретичного аналізу наукових праць українських вчених маємо підстави стверджувати, що від забезпечення педагогічних умов в закладах П(ПТ)О швейного профілю залежить реалізація цільових настанов професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників, у т.ч. на засадах ДПП, тобто умови створюють, а цілі та завдання реалізують. Таким чином уможлиблюється вибір ефективних засобів формування професійної компетентності майбутніх КРШП з урахуванням наявних обставин, що представляє практичну цінність у забезпеченні успішної реалізації встановлених цілей.

У межах виявлення оптимальних педагогічних умов формування професійної компетентності учнівської молоді в ЗП(ПТ)О швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства вважали необхідним максимально врахувати пропозиції всіх учасників процесу підготовки майбутніх фахівців індустрії моди й інтегровано їх відобразити у відповідних формулюваннях. У контексті нашого дослідження, яке стосується засад державно-приватного партнерства, доцільно виокремлювати організаційно-педагогічні умови, що є різновидом педагогічних умов, які залежать від особливостей організації освітнього процесу. Організаційно-педагогічні умови – сукупність факторів, що забезпечують регулювання, взаємодію об'єктів і явищ педагогічного процесу для досягнення поставленої мети, вдосконалюють міжособистісні стосунки стейкхолдерів педагогічного процесу для вирішення конкретних дидактичних завдань, сприяють

активізації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх фахівців швейного профілю, їхньої самостійності, ініціативності, професійного інтересу. Вважаємо справедливим висновок Г. Романовської яка вказує, що організаційно-педагогічні умови відображають функціональну залежність суттєвих компонентів педагогічного явища від комплексу об'єктів (речей, їх станів, процесів, взаємодій) у різних проявах [304].

Для визначення комплексу обставин, що обумовлюють реалізацію основних положень ДПП для формування професійної компетентності здобувачів П(ПТ)О швейного профілю було проведено пілотне онлайн-опитування представників роботодавців, науковців ІПО НАПН України, педагогів ДНЗ «Вінницький центр професійно технічної освіти і дизайну», ДНЗ «Луцький центр професійно-технічної освіти», ДНТНЗ «Криворізький навчально-виробничий центр», ДНЗ «Бахмутський центр професійно-технічної освіти», ДНЗ «Центр сфери обслуговування м. Житомира», ДНЗ «Хустський професійний ліцей сфери послуг», ДПТНЗ «Запорізьке училище моди і стилю», Центру професійно-технічної освіти № 1 м. Івано-Франківська, ДНЗ «Центр професійної освіти інформаційних технологій, поліграфії та дизайну м. Києва», ДНЗ «Сєвєродонецький професійний ліцей», ДНЗ «Львівське вище професійне училище побутового обслуговування», ДПТНЗ «Одеський професійний ліцей технологій та дизайну», ДНЗ «Рівненський центр ПТО сервісу і дизайну», ДПНТЗ «Сумське вище професійне училище будівництва і дизайну», ДПТНЗ «Харківське вище професійне училище швейного виробництва та побуту», ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг».

Критеріями для відбору експертів, згідно з позицією П. Лузана, є такі: компетентність; креативність (здатність вирішувати творчі завдання, метод вирішення яких повністю або частково невідомий); евристичність (здатність бачити або створювати неочевидні проблеми); предикативність (здатність передбачати або передчувати майбутні стани об'єкта); інтуїція (здатність робити висновки про досліджуваний об'єкт без усвідомлення шляхів руху

думки до цього висновку); незалежність (здатність протиставляти поширеним думкам власні); всебічність (здатність бачити проблему з різних поглядів) [199]. До цього переліку вважаємо доцільним додати критерії профілю освіти та стажу роботи на підприємствах легкої промисловості або в сфері освіти, де відбувається підготовка кадрів для цієї галузі.

Після детального аналізу наукових праць у сфері педагогіки та вивчення результатів онлайн-опитування роботодавців, викладачів, майстрів виробничого навчання й методистів закладів професійної (професійно-технічної) освіти, було визначено низку педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх КРШП в процесі їхньої підготовки у ЗП(ПТ)О на засадах ДПП [50]. За результатами опитування, в якому взяли участь 120 респондентів було відібрано 14 педагогічних умов, які найчастіше повторювалися:

1. Оновлення змісту професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю спільно з представниками підприємств галузі легкої промисловості.

2. Впровадження сучасних форм і методів виробничого навчання на підприємствах швейної галузі.

3. Створення і використання комплексного навчально-методичного забезпечення професійно-практичної підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю.

4. Проведення модернізації матеріально-технічної бази навчально-виробничих (швейних) майстерень.

5. Залучення учнів до участі в конкурсах фахової (професійної) майстерності.

6. Спільне розроблення матеріалів про індустрію моди роботодавцями та освітянами про перспективу професій швейного профілю професійну освіту.

7. Розширення участі роботодавців-замовників кадрів в організації виробничого навчання учнів.

8. Створення позитивної мотивації до оволодіння інноваційними виробничими технологіями здобувачами освіти.

9. Впровадження методики рейтингового оцінювання навчальних досягнень учнів.

10. Створення практико-орієнтованого освітнього середовища у закладах професійної освіти з максимальним використанням можливостей матеріально-технічної бази підприємств легкої промисловості.

11. Інтеграція гуманітарної, науково-дослідницької та професійно-практичної підготовки.

12. Забезпечення стажування майстрів виробничого навчання на сучасних підприємствах швейної галузі.

13. Застосування контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю.

14. Стимулювання рефлексивної позиції на етапах удосконалення, самовдосконалення та саморозвитку.

З метою визначення педагогічних умов, найвагоміших для формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства, групі експертів із 15 осіб (2 – науковці Інституту професійної освіти НАПН України з досвідом підготовки фахівців швейного профілю, 2 – методисти, 3 – технологи швейних виробництв, 4 – майстри виробничого навчання, 4 – заступники директорів закладів П(ПТ)О з навчально-виробничої (методичної) роботи) було запропоновано проранжувати педагогічні умови за значимістю, за 14-бальною шкалою, де найвищий пріоритет відповідав рангу «1», а найменш значущий – рангу «14» (див. таб. 2.1 Додатку М). Результати ранжування подано в табл. 2.1.1. Додатку М1. Загальна сума рангів, наданих експертами всім педагогічним умовам, становить 1575, а середнє значення рангу для однієї умови дорівнює 112,5.

У процесі аналізу результатів оцінювання було застосовано метод розрахунку коефіцієнта конкордації Кендалла (W) та критерію χ^2 . Коефіцієнт конкордації дозволяє визначити рівень узгодженості експертних оцінок. Він може мати значення в межах від 0 до 1: чим ближче до 1, тим вища узгодженість оцінок, а при значенні, наближеному до 0, узгодженість мінімальна. Якщо W має значення менше 0,2–0,4, це свідчить про слабку узгодженість між експертами, тоді як значення в межах 0,6–0,8 вказує на сильний рівень взаємодії. При значенні коефіцієнта W понад 0,40–0,50 рівень узгодженості оцінюється як задовільний, а якщо W перевищує 0,70–0,80 – як високий. На основі отриманих анкетних даних формується загальна матриця рангів (табл. 2.2).

Здійснимо аналіз узгодженості думок всіх експертів. Коефіцієнт конкордації розраховуємо за формулою 2.1:

$$W = \frac{12S}{m^2(n^3 - n)} = \frac{12 \cdot 40413,5}{14^2(15^3 - 15)} = 0,736 \quad (2.1)$$

де $S = 40413,5$; n – кількість експертів, m – кількість педагогічних умов.

Коефіцієнт конкордації $W = 0,736$, що вказує на високий рівень узгодженості думок експертів. Тепер здійснимо оцінку значущості коефіцієнта конкордації, використовуючи критерій узгодженості χ^2 Пірсона. Його обчислимо за формулою 2.2.

$$\chi^2 = \frac{12S}{mn(n+1)} = n(m-1)W = 15(14-1) \cdot 0,736 = 143,52 \quad (2.2)$$

Обчислений χ^2 порівнюємо з табличним значенням для числа ступенів свободи $K = n-1 = 15-1 = 14$ при рівні значущості $p = 0,05$. Оскільки розрахункове значення χ^2 (143,52) більше за табличне значення (23,685), то коефіцієнт конкордації $W = 0,736$ не є випадковим. Отже, результати є статистично значущими і можуть бути використані в подальшому дослідженні.

Таким чином, на основі результатів експертного оцінювання було визначено три основні педагогічні умови (див. рис. 6), що мають найбільший вплив на формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП за ступенем їх значущості:

1) оновлення змісту професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю спільно з представниками підприємств галузі легкої промисловості (сума рангів 21).

2) створення практико-орієнтованого освітнього середовища у закладах професійної освіти з максимальним використанням можливостей матеріально-технічної бази підприємств легкої промисловості (сума рангів 36).

3) формування позитивної мотивації до оволодіння сучасними виробничими технологіями здобувачами освіти (сума рангів 41):

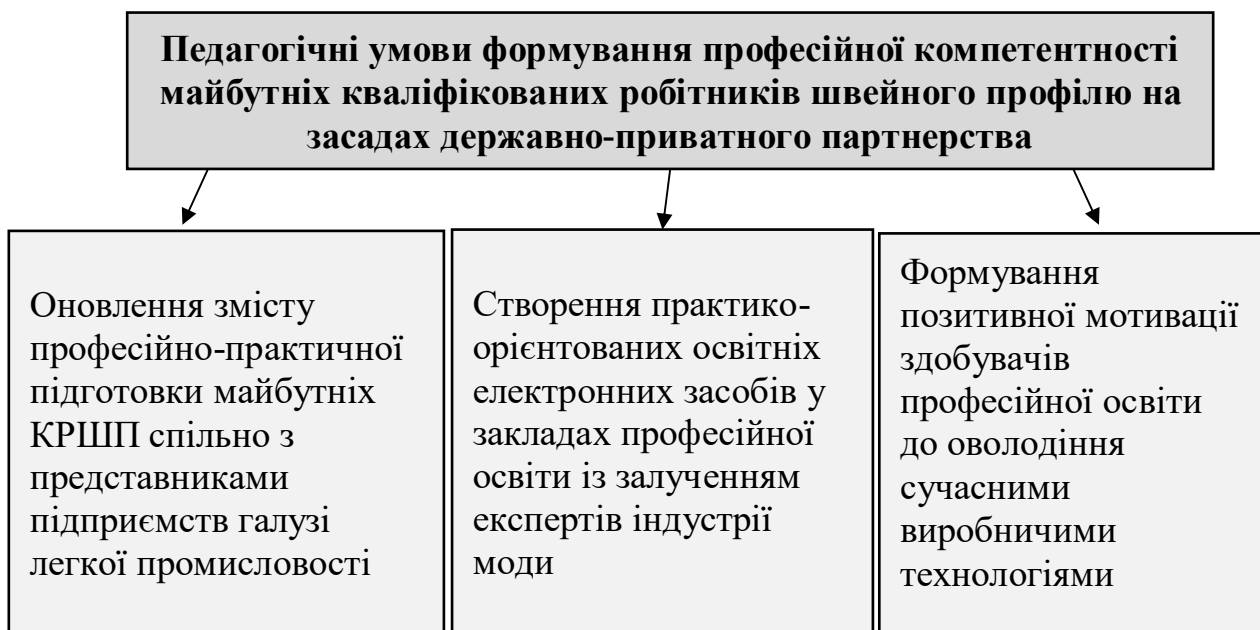

Рис. 6 Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства (розроблено автором)

Розбіжність у поглядах експертів на зміст, форми, методи та мотивацію кваліфікованих робітників швейного профілю щодо підготовки до професійної діяльності статистично незначуща й обумовлюється різною сферою діяльності експертів, низьким рівнем співпраці стейкхолдерів та

різним ставленням до даного явища; кожна група розглядає проблему з точки зору специфіки своєї сфери діяльності. Експерти продемонстрували високий рівень узгодженості думок. Переважна більшість експертів вважають, що запропоновані педагогічні умови є обґрунтованими та достатніми для ефективного формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у закладах П(ПТ)О, базуючись на принципах ДПП.

Для реалізації *першої педагогічної умови* – оновлення змісту професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю спільно з представниками підприємств галузі легкої промисловості – з урахуванням змінних вимог у швейному виробництві, структури професійної діяльності кваліфікованих робітників швейного профілю та результатів оцінювання кваліфікаційних характеристик ГС «Національне галузеве партнерство в легкій промисловості України», нами було запропоновано введення інтегрованої монопрофесії «Майстер з пошиття одягу», що поєднує трудові функції професій «Швачка», «Кравець», «Закрійник». У 2021 р. разом з групою експертів було розроблено професійний стандарт (код ДК 003:2010 – 7439) до інтегрованої професії «Майстер з пошиття одягу» (наказ Мінекономіки України № 304-22 від 14.02.22) [301] (див. Додаток Е) та освітній стандарт до нього (наказ МОН України № 962 від 09.08.2023) (див. Додаток Е 1). Згідно з означеними документами, було внесено пропозиції щодо оновлення змісту освітніх програм для закладів П(ПТ)О швейного профілю. У процесі роботи над проєктом професійного стандарту «Майстер з пошиття одягу» було визначено перелік трудових функцій, які комплексно забезпечують здобуття професійних кваліфікацій «Молодший майстер з пошиття одягу», «Майстер з пошиття одягу», «Старший майстер з пошиття одягу» [52; 53; 71]. Визначені трудові функції та відповідні їм загальні й трудові компетентності (знання, уміння та навички) інтегрують окремі трудові дії і кравця, і закрійника, і швачки. Окрім того, трудові функції майстра з пошиття одягу можуть відповідати частковим кваліфікаціям,

пов'язаним із конкретним видом роботи (наприклад, пошиття верхнього одягу або одягу для тварин), а не з «монопрофесіями». Професійна підготовка майбутніх кваліфікованих кадрів за професією «Майстер з пошиття одягу» в закладах професійної (професійно-технічної) освіти – довготривала, тому потребує створення нових освітніх програм за визначеними кваліфікаціями та їх апробації в освітньому процесі.

Для забезпечення формування знань, умінь, навичок, оволодіння якими, сприяє здатності здобувачів професійної освіти до успішного виконання виробничих завдань і трудових функцій в умовах швейного виробництва доцільно використовувати електронні навчальні ресурси. Організовується вільний доступ учнів до контенту сайтів, інформаційна наповненість яких містить матеріал з питань технологій, матеріалознавства, сучасного швейного обладнання, викладені у доступній, зрозумілій формі. За визначенням А. Гуржія й А.Лапінського, електронні засоби освітнього процесу – «програмні засоби навчального призначення, електронні бази даних з відповідним наповненням (бібліотеки електронної наочності, електронні довідники і словники тощо)» є «необхідною складовою навчального середовища нового типу» [105]. Впровадження електронних підручників (е-підручників) як засобу розвитку професійно важливих якостей і компетентностей здобувачів освіти експериментально підтвержує їх ефективність з імовірністю 95 % [386].

У рамках реалізації *другої педагогічної умови* – створення практико-орієнтованих освітніх електронних засобів у закладах професійної освіти із залученням експертів індустрії моди – за участі державних і приватних партнерів може відбуватися адаптація освітніх програм підготовки кадрів для швейної галузі. З цією метою у 2020 р. було створено електронний посібник «Професія творити моду» (<https://posibnyk.fashionglobusukraine.com/>). До авторського колективу навчального видання увійшли роботодавці галузі, педагоги Київського вищого професійного училища технологій та дизайну одягу, ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг»,

ДНЗ «Регіональний центр професійної освіти швейного виробництва та сфери послуг Харківської області», Хустського професійного ліцею сфери послуг й представники ГС «НГПЛУ «ФГЮ» для підготовки здобувачів освіти з професій швейного профілю [288].

Зміст електронного посібника зорієнтований на засвоєння здобувачами профільної професійної освіти таких відомостей: історична складова щодо хронології виникнення та трансформації жіночого одягу; методика побудови конструкцій і моделювання одягу для жінок; методика моделювання та побудови лекал одягу жіночого асортименту; інформація щодо вибору обладнання та особливості його призначення; інформація щодо особливостей підбору тканини, фурнітури з урахуванням призначення і фасону готового швейного виробу; технології обробки та оздоблення одягу, кінцевої ВТО. У посібнику вміщено кращі практики виготовлення й обробки жіночого одягу, запропоновано інноваційні шляхи в опануванні практичних навичок, вміщено розроблені авторами текстові й графічні тести. Рецензувався та доповнювався посібник досвідченими дизайнерами, виробниками одягу для того, щоб теорія та практика були пов'язані та відповідали вимогам сучасного ринку праці. Теоретичні матеріали супроводжуються вебінарами із майстер-класами. Цей проект є прикладом організації базису для співпраці освіти, громадськості та бізнесу. Зручність формату та його контент були апробовані в умовах пандемії та війни на локальному, регіональному та всеукраїнському рівні.

Реалізацію *третьої педагогічної умови* – формування позитивної мотивації до оволодіння сучасними виробничими технологіями здобувачами освіти – пов'язуємо з проведенням профорієнтаційної роботи освітянами сіпльно з роботодавцями, наприклад, на підприємствах галузі, шоу-румах чи виставкових майданчиках. З метою розширення знань здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти, надання їм можливості наочно ознайомитись із інноваційними технологіями, проводяться реальні та віртуальні екскурсії на провідні підприємства України та світу, демонструючи різні форми організації роботи, умови праці, особливості роботи автоматизованого та інноваційного

обладнання, сучасні методи обробки виробів та колекції одягу від кращих українських та світових дизайнерів [288]. У межах позааудиторних заходів здобувачі П(ПТ)О швейного профілю відвідують виставки швейної та легкої промисловості, як-от: «Kyiv Fashion», а також виставки підприємств індустрії моди у м.м. Львів, Луцьк, Одеса, Харків, Хмельницький тощо. Дієвим прикладом реалізації цієї умови є участь здобувачів П(ПТ)О в конкурсах професійної майстерності, зокрема у Всеукраїнському конкурсі «Прорив легкої промисловості України» та профорієнтаційний фестиваль «Велич і героїзм професійної освіти України» [349], організовані ГС «Національне галузеве партнерство в легкій промисловості України «ФГЮ» спільно із Асоціацією швейних училищ України. Профорієнтаційний фестиваль «Велич і героїзм професійної освіти України» з серією матеріалів про історію, досягнення та перспективність професійної освіти, які змонтовані у різних форматах для різних цільових аудиторій, представляють на платформі більше 110 ЗП(ПТ)О швейного профілю [42].

У ході дослідницького пошуку встановлено, що реалізація означених педагогічних умов є результативною, якщо на державному та регіональних рівнях забезпечено такі організаційні заходи: висвітлення успішного досвіду державно-приватного партнерства у ЗМІ, фахових виданнях і соціальних мережах; упровадження результатів, обґрунтування та поширення кращих міжнародних та вітчизняних практик, здійснення науково-методичного забезпечення ДПП [114; 298; 300; 327; 332]; створюються навчальні програми для працівників державної служби, органів місцевого самоврядування щодо взаємодії в ДПП з практичними кейсами співпраці влади, освіти, громадськості, бізнесу; залучаються приватні інвестиції як збільшення фінансових ресурсів для освітніх програм та осучаснення матеріально-технічної бази закладів П(ПТ)О, реалізуються дуальні моделі професійної освіти. Означені аспекти підсилять вищевказані педагогічні умови, а ДПП слугуватиме ефективним інструментом для спільної роботи державних та приватних секторів у модернізації всієї системи освіти.

2.3. Модель формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства

Проблема підвищення якості професійної підготовки майбутніх робітників є однією з актуальних, оскільки трудовий потенціал розглядається як важливий стратегічний ресурс будь-якої держави, що передбачає його відповідність соціально-економічним вимогам сьогодення та сучасного ринку праці. Вирішення зазначеного питання залежить від модернізації не тільки змісту, форм, методів, а також від принципів П(ПТ)О, оптимізації способів і технологій організації освітнього процесу, переосмислення мети та кінцевого результату професійної підготовки майбутніх робітників у співпраці із стейкхолдерами.

Одним із завдань дисертаційного дослідження є обґрунтування й розроблення моделі формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих кадрів на засадах державно-приватного партнерства. Для розв'язання поставленого завдання ми скористалися методом педагогічного моделювання, суть якого полягає в науковому обґрунтуванні конструювання, що відповідає заданим вимогам і наміченій побудові майбутньої моделі досліджуваного педагогічного процесу, враховуючи властивості, які вивчаються в ході педагогічного експерименту. С. Гончаренко вказує, що мета педагогічного моделювання полягає у виявленні можливостей удосконалення освітнього процесу, пошуку резервів підвищення його ефективності та якості на основі аналізу моделі [92].

Моделювання в науковій літературі розглядається як дослідження об'єктів, систем, явищ або процесів шляхом побудови і визначення моделей, де останнє – представлення реального об'єкта, системи або поняття у спрощеному вигляді. У загальнометодологічному аспекті моделювання дає змогу визначити співвідношення між складовими педагогічного процесу та їх зв'язками. Як зазначає Б. Грабовецький: будь-яка модель являє собою абстраговане вираження сутності досліджуваного явища, в основі якого

лежить теорія подібності, а модель виступає в якості наближеного аналога цього явища. Модель може відтворити реальні ознаки оригінала, стати штучно створеним об'єктом у вигляді схеми, фізичних конструкцій, знакових форм або формул, який подібний досліджуваному об'єкту, проте відтворює його структуру, якості, взаємозв'язки і відношення у спрощеному вигляді [94].

Педагогічне моделювання, що виконувалося у рамках дослідження, здійснювалося за алгоритмом, запропонованим І. Осадчим. Моделюючи розвиток професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ДПП, ми здійснили такі кроки алгоритму: поставлено мету моделювання; виділено об'єкт моделювання та сформульовано його предмет; з'ясовано законодавчо-нормативне забезпечення функціонування об'єкта моделювання; розглянуто теорії, що описують зміст предмета моделювання; обґрунтовано основні допущення, що спрощують реальний об'єкт; сформовано понятійний апарат моделювання; сконструйовано модель об'єкта із застосуванням категорій, понять, тверджень і суджень; здійснено експертизу моделі об'єкта щодо дотримання принципів наукового пізнання, законів логічного мислення, чинних норм; досліджено властивості моделі (адекватність і повноту відображення дійсності, прогностичність тощо) за допомогою мисленнєвого й натурального експериментів у перебігу розв'язання конкретних педагогічних проблем із застосуванням розробленої моделі; доопрацьовано, скориговано та остаточно спроектовано модель формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ДПП [242].

На основі теоретичного аналізу наукової літератури з проблематики формування професійної компетентності фахівців швейного профілю, змісту їхньої професійної діяльності, державно-приватного партнерства, результатів константувального етапу експерименту, розроблено модель формування професійної компетентності КРШП на засадах ДПП (рис. 7), як фрагментарно узагальнений аналог складного процесу, відтвореного у наочному вигляді для визначення структурно-функціональних зв'язків об'єкта дослідження, його особливостей, виявлення механізмів удосконалення. Розроблена модель

відображає процес формування професійної компетентності та складається із чотирьох блоків: методологічно-цільового блоку, змістового, суб'єктно-технологічного та результативно-оцінювального, що взаємопов'язані між собою та всіма педагогічними умовами, забезпечуючи прогнозований результат педагогічної діяльності – розвиток професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП.

Під час розроблення моделі враховувалися вимоги законів України: «Про освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», «Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних і робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів», НРК, стандарту «Майстер з пошиття одягу». Модель зорієнтована на перевірку гіпотези дослідження, яка полягає у припущенні, що формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю буде більш ефективним, якщо здійснюватиметься на засадах ДПП за дотриманням таких педагогічних умов: оновлення змісту професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю спільно з представниками підприємств галузі легкої промисловості; створення практико-орієнтованих освітніх електронних засобів у закладах професійної освіти із залученням експертів індустрії моди; формування позитивної мотивації до оволодіння сучасними виробничими технологіями здобувачами освіти, а також організаційних обставин: залучення приватних інвестицій як збільшення фінансових ресурсів для освітніх програм та осучаснення матеріально-технічної бази закладів П(ПТ)О, реалізація дуальних моделей професійної освіти [51].

Модель виконує ілюстративну, трансляційну, пояснювальну, прогностичну функції. Ілюстративна функція полягає у наочній демонстрації зв'язків між компонентами моделі. Трансляційна – уможливорює індуктивні умовиводи за аналогією, трансляцію базових законів філософії..

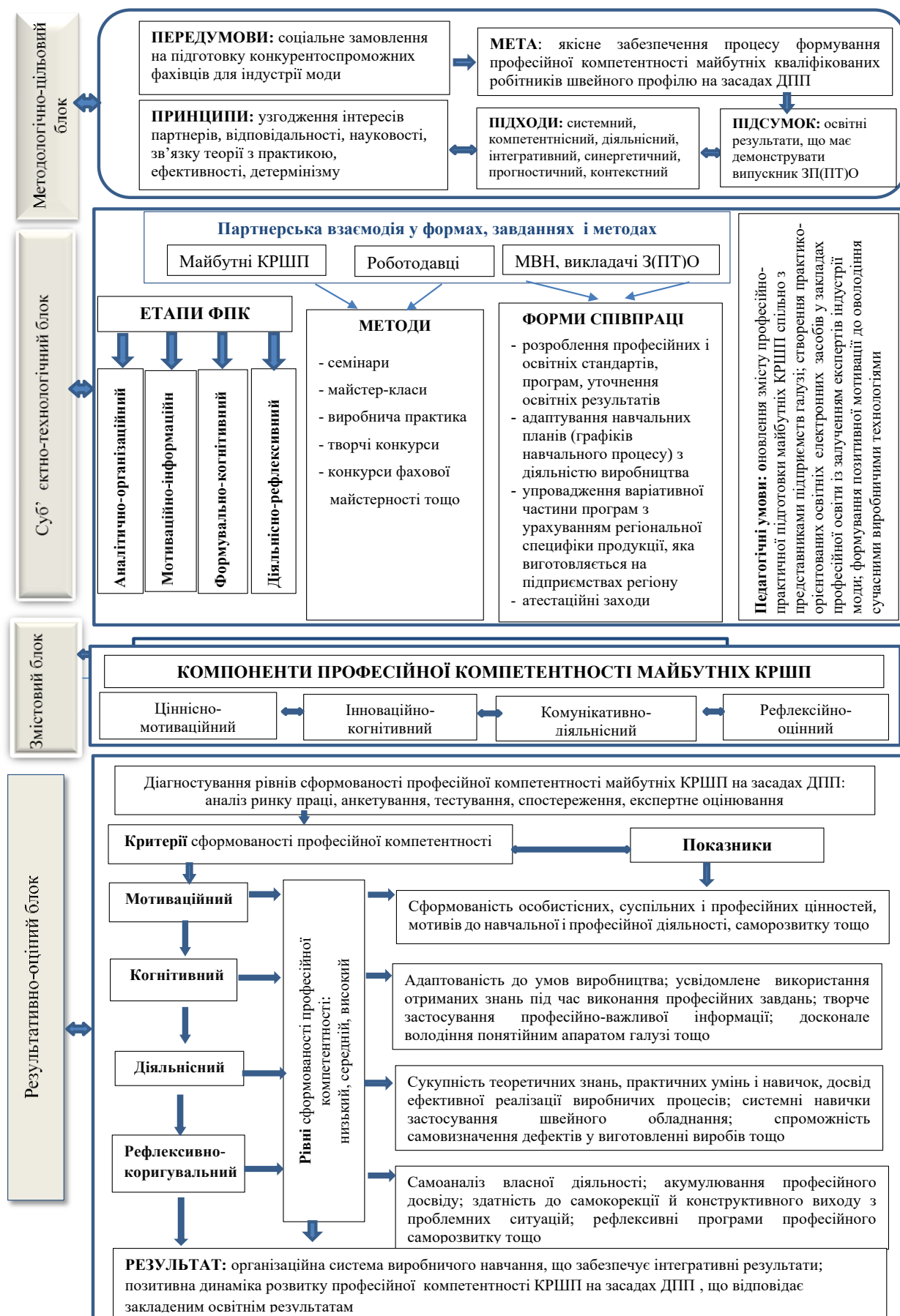

Рис. 7 Модель формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП (розроблено автором)

Пояснювальна функція моделі виявляється у доведенні необхідності розглядати процес формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих кадрів на засадах ДПП цілісно, враховуючи всі його складові. Прогностична функція моделювання виявляється в можливості припущення, наприклад, позитивного впливу визначених педагогічних умов на якість формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП. Базовий закон філософії тотожності покладено в основу моделювання процесу формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю. Зупинимося більш детально на характеристиці окремих блоків моделі.

Методологічно-цільовий блок містить передумову, мету, принципи і підходи, що визначають загальну стратегію формування професійної компетентності здобувачів П(ПТ)О швейного профілю і дидактичні принципи (науковості, детермінізму, диференціації, зв'язку теорії з практикою). Передумовою реалізації моделі є соціальне замовлення ринку праці на підготовку конкурентоспроможних, всебічно розвинутих фахівців для швейної галузі. Важливо зауважити, що реалізація соціального замовлення виступає освітнім результатом у системі вимог до професійної компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій), сформульовані спільно роботодавцями та освітянами [62]. Мета визначена як створення системи для формування високого рівня професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП відповідно до соціального замовлення держави на всебічно розвиненого, конкурентоспроможного, професійно мобільного та успішного фахівця швейної галузі, що викладено у нормативно-правових документах, а також відповідно до двоєдиної мети Брюггського комюніке, що передбачає сприяння працевлаштуванню, економічному зростанню. Відповідно до визначеної мети конкретизовано основні завдання, серед яких: формування в учнівської молоді ЗП(ПТ)О інтересу до професійної діяльності; створення умов для набуття

здобувачами освіти теоретичних знань, практичних умінь та навичок, зокрема під час дуальної форми освіти; прищеплення їм навичок самостійного пошуку навчальної інформації, критичного самоаналізу, адекватної самооцінки ефективності у своїй професійній діяльності.

На основі аналітичних узагальнень, з урахуванням результатів теоретичного аналізу, власного педагогічного досвіду, закономірностей професійної підготовки майбутніх КРШП, нами виділено низку наукових підходів та принципів, які вважаємо найбільш значущими у контексті формування професійної компетентності досліджуваної категорії фахівців. *Системний підхід* (О. Кустовська [186], І. Лікарчук [195], П. Лузан [199], С. Нікітчина [224], Н. Ничка [233], О. Пометун [257] та ін.) слугує методологічним підґрунтям цілеспрямованого формування професійної компетентності, системно впливаючи на професійно-актуальні здатності учнівської молоді, що становлять зміст чотирьох основних компонентів цієї компетентності: ціннісно-мотиваційний, інноваційно-когнітивний, комунікативно-діяльнісний, рефлексивно-оцінний. *Компетентнісний підхід* (В. Луговий [197], О. Овчарук [163], О. Онопрієнко [239], О. Пометун [257], С. Сисоєвої [316] та ін.) передбачає формування і подальший розвиток актуальних здатностей професійної компетентності здобувачів П(ПТ)О швейного профілю через вплив на систему цінностей, навчально-професійну мотивацію; когнітивну сферу особистості та її навчальну і поза навчальну активність та самосвідомість із метою досягнення особистісного і професійного успіху, забезпечення спроможності випускника адаптуватися в умовах сучасного соціально-економічного простору. *Діяльнісний підхід* (Л. Герганов [85], Р. Гуревич [104], О. Єжова [135], Н. Креденець [178], В. Орлов [241] та ін.) забезпечує розвиток професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю через залучення здобувачів освіти до різноманітних форм діяльності, спрямованих на застосування теоретичних знань на практиці, особливо під час дуальної форми освіти, розвиток самоосвіти та самопізнання, активізацію комунікативних та

організаторських здібностей, використання цифрових технологій, розвиток критичного і творчого мислення, оскільки діяльність, що регулюється усвідомленою метою і спрямована на творче перетворення, – найважливіший чинник і умова формування особистості. *Інтегративний підхід* (Т. Герлянд [86], І. Козловська [160], П. Лузан [199], Є. Царьова [348] та ін.) передбачає взаємозв'язок і взаємодоповнюваність навчальних курсів (загально-професійної, професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки, навчальної та позанавчальної діяльності, факультативного спецкурсу), програм наставництва та менторства, що забезпечують створення сприятливого освітнього середовища як системи організації цілісного процесу формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП. Реалізація *прогностичного підходу* (Т. Герлянд [86], М. Коляда [162], В. Орлов [241] та ін.) передбачає орієнтацію процесу формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю з урахуванням перспектив розвитку сучасного виробництва, ймовірних змін у характері технологічних процесів, де спільними зусиллями освітян та роботодавців формується сучасне навчальне середовище, створюється матеріально-технічна база закладу П(ПТ)О, удосконалюється зміст професійної освіти відповідно до потреб ринку праці. Згідно з *контекстним підходом* професійна компетентність фахівців зорієнтована, перш за все, на практичну діяльність здобувачів професійної освіти, формування у них умінь аналізувати виробничі ситуації як цілісний динамічний процес, визначати причинно-наслідкові зв'язки, виявляти ініціативу, ставити досяжні цілі і з урахуванням рівня розвитку сучасної легкої промисловості знаходити оптимальний варіант їх досягнення. *Синергетичний підхід* уможливорює розгляд професійної компетентності як цілісного відкритого феномену, що може самоорганізовуватися й саморозвиватися під впливом зовнішніх факторів і внутрішніх чинників. Термін «синергетика» означає співробітництво, спільну дію, а тому синергетичний підхід найчастіше пов'язують із пріоритетом індивідуальності,

переходом від об'єктів до ситуацій, відмовою від жорсткої детермінації освітнього процесу, визнанням неоднозначності результатів освіти. Саме синергетика дає можливість дослідити сутнісну природу формування й розвитку професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП, охарактеризувати відкритість цього процесу, його складність, невизначеність, автономність та динамічність.

Поряд з методологічними підходами необхідно враховувати і сукупність принципів: науковості, детермінізму, диференціації, зв'язку теорії з практикою, системності і послідовності навчання, адаптивності, ефективності, зв'язку навчання з життям, свідомості й активності учнів у навчанні, наочності, колективного характеру та індивідуального підходу. Відповідно, важливе значення для формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю має освітнє середовище, створене спільно освітянами та роботодавцями, позитивна мотивація до професії, чітка зорієнтованість на відповідні професійні цілі, які обумовлюють ціннісні орієнтації, мотиви та прагнення учнівської молоді до самореалізації.

У процесі формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю важливо дотримуватися як загально дидактичних принципів описаних вище так і специфічних принципів ефективного державно-приватного партнерства (узгодження інтересів сторін партнерства, взаємної вигоди, рівноправності, етичності відносин, спільної відповідальності та фінансування, децентралізації управління, верховенства формальних стосунків, зв'язку теорії з практикою й продуктивною діяльністю).

Як показує практика, всі принципи навчання є взаємопов'язаними і не є результативними окремо один від одного. *Суб'єктно-технологічний блок* відображає функціонування три суб'єктної взаємодії «освітній персонал закладу професійної освіти (майстри виробничого навчання, викладачі) – здобувачі освіти (майбутні кваліфіковані робітники швейного профілю) – роботодавці галузі», від їхньої тісної співпраці залежить кінцевий результат

педагогічної діяльності – підготовка висококваліфікованих робітничих кадрів відповідно до вимог сучасного ринку праці, а спільна взаємодія є потужним джерелом розвитку всіх учасників освітнього процесу. Тут же вказані і компоненти (зміст, організаційні форми, засоби навчання, взаємовідносини між МВН, роботодавцями і здобувачами освіти), що конструюють педагогічну й освітню систему. Цей блок передбачає спільні проєкти між стейкхолдерами: розвиток учнівства та наставництва, дуальної форми навчання, спільної розробки професійних та освітніх стандартів, навчальних та освітніх програм, визначенні результатів навчання освітянами з роботодавцями, стажування МВН на підприємствах роботодавців тощо.

Реалізація суб'єктно-технологічного блоку узгоджується з етапами розробленої нами контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю й складається з таких етапів: аналітично-організаційного, мотиваційно-інформаційного, формувально-когнітивного, діяльнісно-рефлексивного. На *аналітично-організаційному етапі* розбудовується мережева взаємодія представників закладів освіти та бізнесу, аналізуються потреби ринку у кваліфікованих кадрах на локальному та регіональному рівнях, формується об'єм регіонального замовлення. На *мотиваційно-інформативному етапі* відбувається широка просвітницька компанія у межах співпраці закладів освіти та роботодавців для молоді через демонстрацію перспективи подальшої роботи на престижних підприємствах із високотехнологічними процесами виробництва, можливості кар'єрного зростання у професії. На цьому ж етапі здійснюється популяризація ДПП серед роботодавців, демонструється позитивний досвід економічно розвинених країн; налагоджується соціальне партнерство з підприємствами. На *формувально-когнітивному етапі* забезпечується засвоєння здобувачами П(ПТ)О швейного профілю теоретичних знань, що необхідні для реалізації в майбутній професійній діяльності. Для цього осучаснюється зміст навчальних програм з предметів загальнопрофесійної, професійно-теоретичної і

професійно-практичної підготовки, а саме: матеріалознавства, технологій обробки виробів та теплової обробки, сучасного швейного обладнання, конструювання та моделювання швейних виробів, охорони праці тощо. На *діяльнісно-рефлексивному етапі* майбутніх кваліфіковані кадри швейного профілю оволодівають технічними прийомами і способами конструювання та пошиву швейних виробів під час виробничої практики на підприємствах галузі в т.ч. засобами дуальної форми освіти; формують вміння виявляти й усувати брак у виробництві. Перевірка практичних знань дає змогу виявити актуальну, ідеальну самооцінку й оцінку їхніх можливостей.

Важливими методико-технологічними засобами формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства є форми, методи й технології навчання, а саме: проблемного, розвивального, імітаційно-ігрового навчання; кейс-технології; ІТ-технології; технології навчального проєктування; технології самоосвіти; тренінгові технології та ін., а також методи (пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, евристичний, пошуковий, дослідницький, ігровий) і форми організації навчальної, навчально-виробничої діяльності: проблемні лекції, практичні заняття на виробництві, вебінари, спецкурси, факультативи, студії, тренінги тощо. Так, оптимальною формою для обміну досвідом, ідеями, напрацюваннями в швейній галузі є екскурсія і виробнича практика на підприємствах галузі. Взаємодія із роботодавцями – замовниками робітничих кадрів визначається результативною у плані створення нових освітніх програм професійної підготовки з максимальним урахуванням потреб підприємств, використання ефективних педагогічних технологій, навчальних програм.

Експериментально визначені і теоретично обґрунтовані педагогічні умови забезпечують взаємозв'язок між блоками моделі у процесі формування професійної компетентності. До педагогічних умов належить: оновлення змісту професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю спільно з представниками підприємств галузі

легкої промисловості; створення практико-орієнтованих освітніх електронних засобів у закладах професійної освіти із залученням експертів індустрії моди; формування позитивної мотивації до оволодіння сучасними виробничими технологіями здобувачами освіти.

Змістовий блок відображає структуру професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, що складається із чотирьох взаємопов'язаних компонентів: ціннісно-мотиваційного, інноваційно-когнітивного, комунікативно-діяльнісного, рефлексивно-оцінного та розкриває зв'язки між загальнопрофесійною, професійно-теоретичною, професійно-практичною підготовкою та позанавчальною діяльністю, сприяє системному формуванню й подальшому розвитку досліджуваного феномену.

Результативно-оцінний блок дає змогу з'ясувати зміни у рівнях розвиненості професійно актуальних здатностей професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю. Принагідно нагадаємо, що провідна ідея здійснення дослідницького пошуку полягає в тому, що розвиток однієї професійно актуальної здатності у змісті професійної компетентності свідчить про розвиток даної професійної компетентності в цілому. Тому вибір критеріїв здійснено на основі цілісного підходу, який інтегрує найважливіші характеристики професійної компетентності: сутнісні й структурно-змістові характеристики компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю.

До критеріїв сформованості досліджуваного утворення висувається низка вимог: об'єктивність, незмінність, підпорядкованість певній концептуальній основі, відображення суті змісту досліджуваного явища. Показник – компонент критерію, який деталізує явище, що досліджується. При виборі показників враховано вимоги, визначені Т. Строковою, а саме: відповідність критерію (показник повинен оптимально відображати специфічну характеристику критерію); достатня повнота (показник кожного критерію повинен бути повним, щоб не було дисбалансу між критеріями);

здатність показника до всебічного охоплення явища і забезпечення його цілісності; забезпечення максимальної інформації мінімальною кількістю показників; змістовна ясність формулювань показника, що виключає багатозначність тлумачення [186].

Отже, для комплексного аналізу рівня сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю було виділено чотири основних критерії: *мотиваційний, інноваційно-когнітивний, діяльнісний, рефлексивний*. Визначені критерії покладені в основу розроблення змісту, форм, методів, засобів для розвитку актуальних здатностей професійної компетентності майбутніх працівників швейного профілю.

Для нас цікавою є думка О. Єжової, яка вважає, що оцінювання рівнів сформованості компетентності майбутніх фахівців швейного профілю до застосування інноваційних технологій у виробничій діяльності ефективніше здійснюється за когнітивним, діяльнісним та ціннісно-мотиваційним критеріями. При цьому здобувачеві освіти пропонується три рівні готовності до інноваційної діяльності, зокрема низький (рівень початківця), середній (рівень користувача), високий (рівень кваліфікованого користувача) [136]. Інша дослідниця – Л. Руденко – для визначення рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців швейного профілю використовує такі критерії: ціннісний (прагнення до успішної професійної діяльності у швейній сфері, усвідомлення значущості професійно-комунікативних цінностей), знаннєвий (потреба в отриманні теоретичних і практичних професійно-власних якостей), діяльнісний (здатність адекватного реагування на конкретну виробничу ситуацію), адаптивний (здатний адаптації до нових виробничих умов, професійного самоутвердження) [306].

Мотиваційний критерій характеризується показниками, що спонукають здобувачів освіти до оволодіння високим рівнем професійної компетентності. Цей компонент передбачає потребу в набутті професійних знань, умінь, навичок, вияв мотивів самореалізації, ціннісних установок актуалізації в професійній компетентності, стимулює творчий прояв

особистості; передбачає наявність інтересу до вказаної категорії, який характеризує потребу особистості фахівця у знаннях, усвідомлює сприйняття переваг ефективної професійної діяльності, переконання в необхідності раціонального використання наявних ресурсів, усвідомлення власної користі від економічних та соціальних переваг професійної діяльності [352].

Тому цей критерій конкретизовано показниками: *сформованість особистісних, суспільних та професійних цінностей* (здатність усвідомлювати технологічні основи швейної галузі; здатність розуміти єдність професійних цінностей кравців і закрійників із загальнолюдськими та суспільними цінностями); *сформованість мотивів до навчальної і професійної діяльності, саморозвитку* (здатність виражати власні ідеї і почуття у процесі розроблення та виготовлення одягу; здатність визначати і ставити перед собою цілі щодо професійного вдосконалення та розвитку кар'єри у швейній галузі, мотивувати себе до професійного успіху та розвивати в собі стійкість і впевненість у долатті труднощів швейної справи), відчувати відповідальність до результатів своєї професійної діяльності (наприклад, якщо від результатів праці одного фахівця залежить ефективність всього потоку на виробництві).

Когнітивний критерій характеризується опановуванням фундаментальних знань із технології, матеріалознавства, швейного обладнання та багатьох фахових вузькопрофільних предметів, спрямованих на розвиток професійної компетентності робітників швейного профілю. Робітники всіх швейних професій мають володіти знанням матеріалознавства, технологіями обробки виробів, принципами роботи обладнання. Означене розуміння потрібне для реалізації конкретних практичних кроків, спрямованих на запобігання втрат продуктивного робочого часу й ресурсів, для нейтралізації негативних факторів, що гальмують діяльність окремого працівника чи виробничого колективу в цілому. Необхідним елементом для теоретичних знань є інноваційність обладнання та технологій, адже оновлення їх змісту щодо сучасних технологій виробництва, що є прогресивними з точки зору освітніх характеристик, має важливе значення для формування

професійної компетентності робітників швейного профілю. Характерною для цього показника є *активність у вирішенні завдань* (активність при вирішенні нестандартних ситуацій; активне використання критичного та творчого мислення; активність при доланні труднощів); *активність у використанні цифрових технологій* (активне використання електронних ресурсів для пошуку інформації, саморозвитку; *активність у співпраці та взаємодії* (активність у роботі в команді; дотримання професійної етики).

Діяльнісний критерій відображає володіння сучасними технологічними прийомами і способами роботи, практичні вміння та навички ефективного використання наявних людських і матеріальних ресурсів. В контексті ДПП цей критерій включає здатність засвоювати, аналізувати, реалізовувати раціональну інформацію, встановлювати міжособистісні зв'язки в системі стейкхолдерів, вибирати оптимальний стиль спілкування в різних ситуаціях, здатність використовувати технологічні прийоми і способи роботи, практичні вміння під час дуального навчання.

Першим критерієм рівня сформованості професійної компетентності ми обрали суб'єктну активність студентів-майбутніх КРШП. Вона виявляється в розв'язуванні нетипових, нестандартних професійних (проблемних) ситуацій, у здатності відчувати проблемність під час розв'язування професійних завдань та в самостійності постановки проблеми. Сукупність теоретичних знань, практичних умінь та навичок складає досвід ефективної реалізації виробничих процесів, що передбачає набуття нових знань, способів діяльності тощо на основі вже отриманих. Для формування досвіду в навчальному процесі під час дуальної освіти використовуються ситуативні завдання, максимально наближені до реальних умов виробництва.

Рефлексивний критерій характеризується здатністю майбутнього кваліфікованого робітника швейного профілю до самопізнання, аналізу своїх дій, прагненням до ефективної діяльності. Показниками рефлексивно-оцінного критерію є: *самоаналіз власної діяльності* (самооцінка і рефлексія власної діяльності); *відповідальність* (самоконтроль і саморозвиток).

Наявність цього критерію зумовлена урахуванням гуманістичної парадигми сучасної професійної освіти. Рефлексивно-оцінний критерій проявляється в умінні свідомо контролювати результати своєї діяльності та рівень власного розвитку, особистісних досягнень; сформованість таких якостей, як креативність, ініціативність, спрямованість на співробітництво, впевненість у собі, схильність до самоаналізу, здатність до ініціативного, критичного та інноваційного рефлексування та прогнозування результатів діяльності,

Рівень сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП визначається за результатами їх тестування, опитування викладачів спецпредметів, майстрів виробничого навчання, представників промисловості, які брали участь у державній кваліфікаційній атестації випускників; здійснення суспільно-корисної діяльності, участі у проєктах, культурно-масових заходах (конкурсах, олімпіадах, виставках тощо). Другим критерієм є інтелектуальна готовність до розв'язування ситуацій. Як критерій сформованості професійної компетентності інтелектуальна готовність має такі показники: стратегічність, рефлексивність (інтелектуальна рефлексія), оригінальність, гнучкість, критичність, що визначається за допомогою комплексу діагностичних засобів: самооцінки, методу суб'єктивного шкалювання, анкетування, спостереження, бесіди, аналізу продуктів діяльності, рефлексії у формі психологічного автопортрету, опитування викладачів та майстрів виробничого навчання, участі у проєктах, культурно-масових та фахових заходах (конкурси, виставки, змагання тощо). Визначення рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю ґрунтується на трьохрівневій шкалі оцінювання. Рівнями професійної компетентності є низький, середній і високий, а результатом – дієві зрушення у рівнях її сформованості (Таб. 2.3 Додаток Н). Таким чином, запропонована модель відображає результати проєктування системи формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП та систематизує

практико-технологічні дії щодо цілеспрямованого розвитку досліджуваного феномену.

2.4. Контекстна технологія цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства

Соціально-економічні перетворення, що відбуваються в Україні, зумовили необхідність пошуку принципово нових підходів до здійснення професійної підготовки КРШП в освітньому процесі закладів П(ПТ)О. Успішність професійної діяльності випускників професійної (професійно-технічної) освіти буде залежати від того, наскільки процес навчання орієнтований на потреби ринку праці, готовності до безперервного навчання, здатності до наукового пізнання, необхідності в якому зумовлена зростаючими темпами розвитку науки і техніки, перебудовою суспільної свідомості і відносин, зміною змісту і методів виробничого навчання. У зв'язку з цим існує потреба у розробленні такої технології, щоб максимально забезпечувала б виконання означених вище завдань.

Передовсім уточнимо зміст поняття «технологія». У перекладі з грецької мови семантика лексеми тлумачиться як «знання, вчення про майстерність». За усталеними в педагогіці твердженнями, педагогічна технологія – це змістовна техніка реалізації навчально-виховного процесу. Педагогічна технологія в загально-педагогічному розумінні характеризує сутнісну природу освітнього процесу: діяльність викладачів і здобувачів освіти, його структуру, етапи, організаційні форми, методи і засоби навчання і виховання. Освітні технології відбивають загальну стратегію розвитку освіти, єдиного освітнього простору. Їх призначення – прогнозування розвитку освіти, її конкретне проєктування і планування, прогнозування результатів, а також визначення відповідним освітнім стандартам. Прикладами освітніх технологій, на думку вчених є, концепції освіти, освітні закони, освітні системи, а на сучасному етапі – це гуманістична концепція освіти [159].

Розв'язання актуалізованої у зв'язку з вимогами роботодавців до підготовки мобільних і конкурентоспроможних фахівців, згідно з галузевими виробничими інноваціями, проблеми розвитку професійної компетентності працівників швейних підприємств є можливим на основі педагогічної технології, що передбачає тісну співпрацю та роботодавців галузі, за умови створення в ЗП(ПТ)О оптимальних організаційно-педагогічних обставин. За визначенням ЮНЕСКО, технологія – це, в загальному розумінні, системний метод створення, застосування й детермінованості процесу навчання загалом, що передбачає засвоєння знань з урахуванням технічних та людських ресурсів та їхньої взаємодії з метою оптимізації освіти [441]. Технологія – інструментарій конкретної галузі діяльності людини, набір процесів, методів і принципів, необхідний для створення кінцевого продукту, програми або іншого соціального блага. В лексико-семантичний обсяг поняття входять організаційні прийоми і операції, які виконавець застосовує під час конкретного виду активності. Технологія, на відміну від методики, не допускає варіативності, з неї не можна вилучити певні елементи. Застосування саме технологічного підходу до професійної підготовки здобувачів П(ПТ)О швейного профілю не допускає пошукової діяльності. Реалізація ідеї техніко-технологічного навчання у підготовці майстрів з пошиття одягу є можливою за умови постійного зворотного зв'язку, внесення виправлення та змін у подальшу діяльність. Методично грамотне використання технології завжди призводить до потрібної мети [331].

Зважаючи на викладене, для розв'язання завдань дисертаційного дослідження було обрано розроблення технології як інструментарію, що містить сукупність методів, прийомів та засобів формування у майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю теоретичних знань, практичних умінь і навичок у професійній діяльності, необхідної педагогам професійного навчання закладів П(ПТ)О, які працюють з роботодавцями на засадах ДПП, що позиціонуємо важливою передумовою формування кваліфікованої робочої сили в умовах динамічних техніко-технологічних змін. Відтак

контекстну технологію формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю розробляли з урахуванням концептуальних положень філософії сучасної освіти щодо затребуваності суспільством особистості, яка зорієнтована на адаптацію до швидких змін у соціумі, досконало володіє професійними компетентностями, виявляє вміння мислити, самостійно приймати рішення, фізично й морально здорова. Розроблена в ході дослідницького пошуку технологія підготовки кадрів для швейної галузі призначена для викладачів, майстрів виробничого навчання, технологів-наставників на швейних виробництвах та інших стейкхолдерів, залучених до підготовки кадрів. Технологія містить інструментарій у вигляді сукупності організаційних умов, методів та прийомів формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП [64].

Авторська контекстна технологія цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю передбачає здійснення певних етапів, що є послідовними та взаємопов'язаними, як циклічна послідовність процесів, які визначають суть та послідовність дій із моменту ініціювання проєкту до його завершення. Їх реалізація гарантує отримання запланованого результату і конкретизується послідовністю дій, пов'язаних із: ініціюванням взаємодії, аналізом її доцільності, утворенням робочої групи для узгодження ефективної командної діяльності (формулювання і погодження цільових настанов, віднайдення оптимальних інвестиційних концепцій); розробленням критеріального підґрунтя діяльності, експертним оцінюванням (техніко-економічне обґрунтування, визначення концепції управління якістю); створенням планів і програм командної взаємодії для досягнення визначених цільових настанов; остаточним обґрунтуванням й завершенням оформлення продукту ДПП як інтегративного проєкту, що передбачає, у тому числі оцінювання його доцільності, результативності, фінансово-матеріальної та соціальної привабливості; організацією і проведенням маркетингових заходів для

залучення стейкхолдерів; моніторингом та самомоніторингом результатів (постійне відстеження процесів виконання відповідних завдань); аналізом та інтерпретацією отриманих результатів та коригуванням у разі необхідності планів і програм; визначенням перспективне моделювання подальшої спільної діяльності [332]. Ці процеси можуть бути організовані як у співпраці держави та приватного сектору, так і у формі ініціатив власне приватного сектору. Проекти у підготовці кваліфікованих робітників є важливим елементом розвитку сучасної економіки, оскільки вони сприяють підвищенню конкурентоспроможності підприємств та забезпеченню сталого розвитку соціально-економічної сфери [352].

Контекстна технологія цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП реалізується у межах чотирьох етапів: аналітично-організаційного, мотиваційно-інформаційного, формувально-когнітивного та діяльнісно-рефлексивного, що графічно візуалізовано на рис. 5 та детально презентовано в Додатку Н1. Зв'язок етапів контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ДПП із педагогічними та організаційними умовами і прикладами реалізації цих умов представлені у Додатку Н2. Розглянемо зміст означених етапів.

Перший *аналітично-організаційний етап* контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ДПП включає розбудову мережевої взаємодії представників закладів освіти та бізнесу і починається з плідного обговорення питань формування та розвитку професійної освіти регіону, аналізу потреб ринку у кваліфікованих кадрах на локальному та регіональному рівнях [54; 66; 285]. На основі реальних потреб ринку праці конкретного регіону, підтвердженої співпраці роботодавців із ЗП(ПТ)О виводиться виважений показник регіонального замовлення та чітка узгоджена стратегія щодо підготовки кадрів на засадах ДПП. На цьому етапі розроблена нами технологія конкретизується

такими стадіями: ініціювання проєктної взаємодії та створення робочої групи щодо координації спільної діяльності; визначення та взаємоузгодження цілей командної роботи; розробка критеріальної основи діяльності (технологія менеджменту якості); складання плану, програми спільної діяльності [384], [393]. Результатом проєктування в процесі роботи педагогів є рекомендації щодо змін в освітньо-професійній програмі за професією (спеціальністю).

Під час другого *мотиваційно-інформативного етапу* контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ДПП у межах співпраці закладів освіти та роботодавців відбувається широка просвітницька компанія, що включає заходи з профорієнтації для різних категорій населення (здобувачів ЗСО, непрацюючої молоді, інших вікових груп) для усвідомленого обрання ними професій швейного профілю. Основним завданням етапу є підвищення рівня мотивації абітурієнтів закладів П(ПТ)О до опанування швейних професій, професійного самовизначення та подальшої самореалізації в індустрії моди. Важливим механізмом виконання цього завдання, зокрема щодо професійного самовизначення, вибору напрямку і змісту свого подальшого розвитку, сфери та засобів реалізації індивідуальних якостей і здібностей, вважаємо демонстрацію перспектив працевлаштування роботодавцями, що узгоджена зі стратегією кадрового розвитку підприємств. Таким чином абітурієнти усвідомлюють користь розвинених особистісних якостей з точки зору власної ефективності в житті, професійної реалізації, а також покращення економічного та соціального стану країни і світу в цілому.

У цьому контексті зауважимо, що фактор мотивації є дуже важливим, бо навіть найкращий фахівець не зацікавлений у реалізації своїх знань та вмінь не принесе користі виробництву [388]. Необхідно забезпечувати співпрацю ЗП(ПТ)О та роботодавців галузі щодо розвитку спільних програм, пов'язаних із креативною профорієнтацією для молоді, популяризацією професій індустрії моди та мережі закладів, співпраці під час дуальної освіти. Означені процеси є запорукою збільшення контингенту абітурієнтів, зацікавлених у

освітніх послугах закладів професійної освіти швейного профілю та здобутті актуальними на ринку праці професійних кваліфікацій. Мотиваційний компонент етапу зорієнтований на усвідомлення цінностей, спрямованих на самореалізацію у професійному та суспільному житті.

В основі процесу вибору професійного шляху лежить прагнення людини до реалізації свого професійного потенціалу, досягнення нею вершин професійної майстерності в обраній сфері трудової діяльності. Реалізується така мета також і завдяки системи професійної орієнтації, яка покликана забезпечити умови для усвідомлення людиною свого ставлення до себе як майбутнього суб'єкта професійної праці та поведінки, що передбачає здійснення нею розгорнутого в часі й відносно самостійного пошуку професій з урахуванням, передусім, власних інтересів і можливостей, а лише згодом кон'юнктури ринку праці. Співвіднесення особистістю своєї мети, мотивів, властивостей і можливостей з потребами суспільства, емоційне переживання цього процесу є механізмом розвитку її професійного самовизначення [16]. Погоджуємось із твердження В.Кавецького, що «...професійне самовизначення не зводиться до одномоментного акту вибору професії і не закінчується із завершенням професійної підготовки за обраною спеціальністю. Професійне самовизначення здійснюється впродовж всього професійного життя: особистість, яка постійно рефлексує, переосмислює своє професійне буття і самоутверджується в професії» [149].

Як показує дослідження проведене в межах констатувального етапу експерименту 40-50% випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти швейного профілю після закінчення не працевлаштовуються на підприємствах галузі і не бачать себе в цих професіях [69], що засвідчує значні втрати ресурсів держави на освіту учнів з інертним ставленням до процесів здобуття професійної освіти та майбутньої фахової праці. Тому ефективність другого етапу обумовлюється синергією зусиль стейкхолдерів у процесі профорієнтації (регіонального уряду, місцевих ЗМІ, ЗП(ПТ)О, роботодавців та громадських організацій регіонів у профорієнтації. Науково

цінними на цю тему є дослідження Т. Кочубей [176], С. Оксамитної [237], Л. Пономаренко [259]. На цьому ж мотиваційно-інформативному етапі ефективним буде проведення заходів у межах просвітницької компанії для стейкхолдерів освіти індустрії моди на національному та регіональному рівнях: проведення форумів, семінарів, відзначення видатних роботодавців регіонів, що беруть активну участь в реалізації спільних програм підготовки кадрів для швейної індустрії через висвітлення успішного досвіду ДПП у ЗМІ, фахових виданнях і соціальних мережах, залучаючи увагу громадського сектора та суспільства. Так переконливо і публічно демонструється, що встановлення і зміцнення зв'язків із соціальними партнерами по-перше, забезпечує ЗП(ПТ)О доступом до інформації про наявні робочі місця на ринку праці з урахуванням вимог роботодавців до кваліфікаційного рівня, компетенцій робочої сили; по-друге, розширює їхні умови для профорієнтації і консультування потенційних споживачів професійних освітніх послуг; по-третє, уможлиблює доступ учасників освітнього процесу до інноваційних виробничих технологій із урахуванням пропозицій замовників робітничих кадрів у підготовці навчальних планів і програм; по-четверте, створює умови для організації стажування педагогічних працівників; по-п'яте, розширює можливості організації якісної виробничої практики здобувачів освіти та працевлаштування випускників.

Обравши професії швейного профілю і навчання у закладах П(ПТ)О, здобувачі освіти на заняттях професійної теоретичної та професійно-практичної підготовки опановують систему професійних і особистісних цінностей, що проявляється через власне ставлення до майбутньої професії, ідентифікації себе у швейній справі, ставлення до суспільства та держави. На третьому **формуально-когнітивному** етапі контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП важливо застосовувати загальні і спеціальні організаційні форми навчання, що забезпечують оволодіння ними інноваційних способів і новітніх технологій

виробництва одягу. На цьому етапі забезпечується засвоєння теоретичних знань, що необхідні для реалізації в майбутній професійній діяльності, тут важливою є участь представників підприємств галузі у розробленні освітніх програм як інваріантних дисциплін, так і спецкурсів (наприклад, авторський курсу «Fashion бізнес і Fashion брендинг» [56]) і педагогічних технологій навчання, програм розвитку підприємництва, інноваційності та конкурентоздатності. Для підвищення пізнавальної активності здобувачів освіти під час виробничої практики проводять обговорення у форматі прямого ефіру на різні теми, на кшталт: «Значення особистісних якостей для самореалізації в особистому житті та професійній діяльності»; «Вплив швейної промисловості на екологію, способи вторинної переробки одягу» тощо. На формувально-когнітивному етапі забезпечується засвоєння теоретичних знань, потрібних випускникам закладів П(ПТ)О швейного профілю для реалізації в майбутній професійній діяльності. Важливою на цьому етапі є участь представників підприємств галузі у розробленні освітніх програм і педагогічних технологій навчання, програм розвитку підприємництва [56] інноваційності та конкурентоздатності [70]. Проблема технологічності розглядається як фактор впливу на здоров'я людини, на оточуюче середовище, як фактор економічного зростання держави тощо. Більш детально освітні технології цього етапу описані в підготовлених нами методичних рекомендаціях «Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства» [73].

На цьому етапі важливо комплексно використовувати професійно адаптовані форми навчання (інтерактивні лекції, тренінгові заняття, віртуальні та реальні екскурсії на швейні підприємства, відвідування виставок легкої і швейної промисловості, дизайнерських показів, участь у конкурсах професійного спрямування тощо) та постійно перевіряти рівень засвоєння навчального матеріалу (за розділами, структурними частинами), який має всебічно закріплюватися й багаторазово повторюватися (приклад перевірки

знань у електронному посібнику «Професія творити моду» представлений у (Додаток П). Постійний зв'язок нового матеріалу із раніше засвоєним зміцнює отримані знання, зумовлює їх ґрунтовне засвоєння й усвідомлене сприйняття, допомагає глибше розуміти технологічні процеси, знаходити багатоаспектні зв'язки між ними.

Організація освітнього процесу на основі поєднання професійно-теоретичного та навчально-виробничого компонентів можлива у співпраці з підприємствами засобами реалізації конкретних проєктів, що дають змогу майбутнім кваліфікованим робітникам застосовувати набуті навички на практиці. За участі державних і приватних партнерів відбувається адаптація навчальних програм підготовки кадрів для швейної галузі. Зокрема, електронний посібник «Професія творити моду», створений у 2020 р. спільно роботодавцями та педагогічними колективами П(ПТ)О швейного профілю з міст Києва, Хмельницька, Харкова та Хуста та командою ГС «ФГЮ» для підготовки КРШП, користується популярністю у суб'єктів освітніх процесів студентів та викладачів і зібрав всі необхідні знання з блоку пошиття жіночого одягу. (<https://posibnyk.fashionglobusukraine.com/>) [288]. Це – сучасний портал, на якому можна знайти всю інформацію, починаючи від історії створення різних видів одягу, асортиментності, технологій пошиття та моделювання до рекомендацій про розробку власних колекцій. Актуальний матеріал представлений яскраво, використовується багато фото- та відеоматеріалів, що сприяють формуванню здобувачів П(ПТ)О швейного профілю вміння мислити системно, розглядати проблему багатоаспектно, виділяти головне і другорядне, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, аналізувати, робити висновки, із декількох варіантів обирати більш ефективний з урахуванням існуючих факторів. В умовах інформатизації суспільства, зросла потреба в якісній освіті, розвитку та адаптації до світових умов дистанційного навчання, що в свою чергу ґрунтується на принципах мобільного навчання та безперервної освіти. «Впровадження інноваційних педагогічних технологій у навчальний процес має значну кількість перспектив в інтеракції викладач –

студент: підвищення ролі взаємодії суб'єктів навчання, поступово зміщуючи центр навчального процесу до студента; зростання рівня і динаміки засвоєння інформації відповідно до постійних змін у суспільстві; посилення функціонального аспекту в допомогу студентам (організація індивідуального навчального процесу); реалізація зворотнього зв'язку за допомогою комунікаційних технологій; ускладнення розробки навчальних програм на основі стрімкого технологічного розвитку» [159].

Успішна реалізація завдань формувально-когнітивного етапу контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства істотно залежить від фахової діяльності майстрів виробничого навчання. В умовах сучасних техніко-технологічних змін бажано, щоб педагогічні працівники володіли глибокими технічними, педагогічними, психологічними, методичними знаннями і вміннями, вміло використовували різні способи професійної діяльності для творчого вирішення педагогічних завдань, яких можливо набути в процесі реалізації актуальних освітніх програм курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників та стажування на підприємствах галузі на засадах державно-приватного партнерства [347]. Погоджуємось з В.Ковальчуком, що «високий навчальний потенціал сучасних цифрових технологій та темпи їх розвитку, розробка і модернізація програмних засобів зумовлюють вимогу щодо удосконалення підготовки майстрів виробничого навчання» [158]. Під час цього етапу ефективною буде менторська підтримка учнів майстрами виробничого навчання, їх кар'єрне консультування, що є результативним на основі співпраці освітян і роботодавців. Партнери зі сторони роботодавців кожного закладу П(ПТ)О швейного профілю, щоб спонукати молодь до пізнання швейної промисловості, діляться досягненнями своєї компанії, розповідають про тенденції розвитку індустрії моди та сучасних технологій, закладають професійні цінності на прикладі здобутків виробничого колективу [357].

У межах четвертого *діяльнісно-рефлексивного етапу* контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ДПП відбувається стимулювання рефлексивної позиції на етапах удосконалення, самовдосконалення, саморозвитку й впливу на підвищення рівнів сформованості професійної компетентності КРШП на основі двофакторної теорії Герцберга через такі *мотиватори* як професійні досягнення, визнання успіху, інтерес до роботи як такий, відповідальне ставлення до службових обов'язків, можливість професійного зростання та *фактори контексту*: спосіб управління, політика адміністрації, умови праці, між особові стосунки на робочому місці, заробітна плата, невпевненість в стабільності, вплив роботи на особисте життя [388], С. Рукасов [307]. Аспекти мотивації працівників швейного профілю розглянуті нами в Додатку П1.

Кваліфіковані робітники швейного профілю опановують технічні прийоми й способи конструювання, а також виготовлення швейних виробів на заняттях із предметів професійно-теоретичної підготовки (лабораторні й практичні заняття), а також під час виробничої практики на підприємствах галузі, в т.ч. за дуальною формою здобуття освіти; набувають умінь виявляти й усувати брак у виробництві. Державно-приватне партнерство реалізується у вигляді надання роботодавцями приміщень, устаткування й забезпечення освітнього процесу технологічними новаціями, експертизою, яка організовується персоналом підприємства [336]. Так, засвоївши основні властивості матеріалів, учні відпрацьовують вміння заготовлювати та з'єднувати деталі крою, виконувати різні операції, тобто додаткова увага приділяється реалізації дидактичного принципу наступності й зв'язку нового матеріалу з попередньо опрацьованим дидактичним матеріалом. Для кваліфікованих робітників з високим рівнем сформованості професійної компетентності важливе значення має наявність умінь об'єктивно оцінювати свою здатність до критичного осмислення рівня своєї професійної діяльності. Методом тестування здобувачі освіти самостійно оцінюють рівень сформованості професійної компетентності за відповідними показниками

(див. Додаток Р). Показники оцінювання результатів від запровадження технології формування професійної компетентності майбутніх КРШП у процес співпраці ЗП(ПТ)О та роботодавців галузі на засадах ДПП описані в Додатку Р1.

Важливою складовою контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ДПП є спостереження за виробничим процесом, тобто його моніторинг, з подальшим аналізом отриманих результатів та корекцією дій за необхідності. Результати контрольних зрізів знань учнівської молоді з предметів загальнопрофесійної та професійно-теоретичної підготовки, до змісту яких введені відомості щодо технології, матеріалознавства, конструювання тощо, дають змогу визначити рівень опанування здобувачами П(ПТ)О швейного профілю теоретичних знань щодо ефективного оволодіння способами раціонального використання ресурсів у професійній діяльності, сприяючи їх удосконаленню у зв'язку із появою нових технологій виробництва відповідно до загальноприйнятої системи оцінювання. Під час здійснення контролю, дотримуючись рекомендацій Г. Романової, важливе значення надається мінімізації його негативного впливу на психіку здобувачів освіти [303], враховуються принципи системності, систематичності, доцільності, професійної спрямованості, валідності й надійності.

Як бачимо, реалізація контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю зорієнтована на підвищення рівня їхньої позитивної мотивації до забезпечення формування знань, умінь, навичок, оволодіння якими також сприяє здатності до бізнес-діяльності та фінансовій успішності у швейній галузі, а також усвідомлення власної користі від економічних та соціальних переваг професійної діяльності, критичне та інноваційне рефлексування та прогнозування результатів діяльності.

З метою розширення фахових знань здобувачів П(ПТ)О швейного профілю, надання їм можливості наочно ознайомитись із інноваційними

технологіями проводяться реальні та віртуальні екскурсії на провідні підприємства України та світу, демонструючи різні форми організації роботи, умови праці, особливості роботи автоматизованого та інноваційного обладнання, сучасні методи обробки виробів та колекції одягу від найкращих українських та світових дизайнерів, що подано в розділі «Фешн бібліотека» розробленого з нашою участю проєкту «Професія творити моду» (<https://posibnyk.fashionglobusukraine.com/fashionbiblioteka.html>) [288].

Підвищенню активності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю сприяють організація та участь у конкурсах фахової майстерності, ескізів моделей одягу з різної тематики (національна, інтернаціональна, екологічна тощо), конкурсах молодих дизайнерів різного рівня (локального, регіонального, всеукраїнського), проведення виставок, конкурсів за участю гуртків технічної творчості. Прикладом такого конкурсу професійної майстерності всеукраїнського рівня є започаткований у 2016 р. ГС «НГПЛУП ФГУ» та Асоціацією швейних училищ України конкурс «Прорив легкої промисловості України», що створювався саме для популяризації професійної освіти швейного профілю і професій галузі легкої промисловості [371].

Позитивний ефект у контексті реалізації розробленої нами технології формування професійної компетентності здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства має проєкт «Яскраві історії успіху українського фешн», що передбачає ознайомлення учнівської молоді під час виховних заходів та класних годин з цікавими історіями успішних людей галузі, стартапів, організацію і проведення зустрічей з випускниками, які відкрили власне виробництва, ательє, бренд надихають та мотивують до саморозвитку та активної діяльності, показують практичне значення розвинених особистісних якостей. Під час таких занять відбуваються обговорення поняття життєвого успіху, його залежності від особистісних якостей, пояснюється як формується розуміння власного особистісного потенціалу.

З метою актуалізації та розширення фахових знань, а також сприяння

розвитку екологічної свідомості здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти швейного профілю бажано, по-перше, проєктувати виготовлення моделей одягу з нетрадиційних матеріалів, по-друге, організовувати майстер-класи з переробки непотрібного одягу в інші види текстильних виробів за методикою апсайклінгу (дитячий одяг, одяг для тварин, виготовлення торбинок та еко-сумок) тощо. Окрім означеного, відзначимо, що реалізація контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства сприяє патріотичному вихованню. Безпосередніми завданнями у цьому аспекті є плетіння маскувальних сіток, проєктування ескізів та вигоготовлення військового спорядження, адаптувального одягу для поранених тощо. Приклад такої діяльності було реалізовано під час Всеукраїнського профорієнтаційного фестивалю «Велич і героїзм професійної освіти України» [42], в роботі якого було презентовано волонтерську діяльність суб'єктів освітніх процесів 118 закладів П(ПТ)О швейного профілю України.

Під час виробничої практики роботодавці приділяють увагу створенню умов усвідомлення здобувачами професійної освіти користі розвинених особистісних якостей з погляду власної ефективності в житті, професійної реалізації, а також покращення економічного та соціального стану країни й світу в цілому. Відбувається *аналіз* отриманих результатів навчання та за необхідністю їх *коригування*, спрямоване на виправлення недоліків в організації на будь-якому етапі. Під впливом очевидних, прихованих та випадкових факторів, результативність процесу цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю піддається змінам. Залежно від отриманих результатів, пріоритет надається відповідним методологічним підходам, а також дидактичним принципам, згідно з якими відбувається означений вище педагогічний процес.

У межах цього (діяльнісно-рефлексивного) етапу розробленої нами технології відбувається оцінювання ефективності реалізовуваних проєктів державно-приватного партнерства за допомогою методів незалежної експертизи. Для цього призначається одна або кілька груп фахівців-експертів, які здійснюють інтуїтивно-логічний аналіз структури проєкту ДПП, результатів його реалізації та зовнішніх факторів, що сприяють або перешкоджають виконанню на основі зазначеного аналізу визначення експертами кількісних характеристик значущості показників ефективності. При оцінюванні результатів запровадження проєкту ДПП у сфері професійної освіти для майбутнього використання результатів необхідно враховувати вплив на підвищення показників науково-технічного рівня галузі, регіону, економіки країни.

Отже, до актуальних форм співпраці ЗП(ПТ)О із роботодавцями галузі на засадах державно-приватного партнерства, спрямованих на формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю віднесено: оновлення змісту виробничого навчання з урахуванням змінних вимог у швейному виробництві, а також структури професійної діяльності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю; застосування комплексного навчально-методичного забезпечення професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю; програми підготовки (розроблення та впровадження програм навчання для підготовки робітників у швейній галузі що відповідає потребам ринку праці); запровадження інноваційних форм і методів виробничого навчання, методик оцінювання успішності здобувачів освіти; участь майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю в конкурсах професійної майстерності; осучаснення матеріально-технічної бази навчально-виробничих майстерень закладів П(ПТ)О швейного профілю; організація стажування викладачів та майстрів виробничого навчання на швейних підприємствах із інноваційним обладнанням і сучасними виробничими технологіями; практика для майбутніх кваліфікованих

робітників швейного профілю і випускників з метою отримання практичних навичок та досвіду роботи в організація виробничої практики на базі підприємств галузі; організація курсів підвищення кваліфікації (проведення курсів та тренінгів для підвищення кваліфікації працюючих робітників); екскурсії на підприємства галузі; оцінювання кваліфікаційних характеристик; спільне проведення ярмарок вакансій; спонсорство в рамках конференцій. Головним показником ефективності даної технології є порівняння показників прогнозованої потреби у кваліфікованих працівниках швейного профілю для конкретного регіону у розрізі видів економічної діяльності, фаху та кваліфікації на початку проєкту державно-приватного партнерства з реальною кількістю випускників закладів П(ПТ)О, які працевлаштовані на підприємства галузі в процесі реалізації проєкту. Означені напрями постають, як зовнішні важелі впливу на якість підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, враховуючи реальні потреби економіки у професійних кадрах, їх кількісних та якісних характеристиках.

Висновки до другого розділу

Методика дослідження проблеми формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства охоплює теоретико-методологічний опис інструментів і механізмів реалізації підготовчого, констатувального, формувального, узагальнювального етапів виконання педагогічного дослідження. Основні завдання дослідницького пошуку визначено відповідно до мети, об'єкта і предмета дослідження. Конкретизовано методи збору й аналізу інформації (теоретичні, емпіричні, статистичні), визначено їх способи і форми застосування, а також переваги для вирішення поставлених завдань. Сформульована робоча гіпотеза дозволяє прогнозувати наукові результати дослідження. Удосконалено діагностичний інструментарій дослідження сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, зокрема, визначено

такі критерії та показники: мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивно-коригувальний.

До педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства, віднесено: оновлення змісту професійно-практичної підготовки таких фахівців у закладах професійної (професійно-технічної) освіти спільно з представниками підприємств галузі легкої промисловості; створення практико-орієнтованих освітніх електронних засобів із залученням експертів індустрії моди; формування позитивної мотивації учнівської молоді до оволодіння сучасними виробничими технологіями здобувачами освіти. Реалізація педагогічних умов передбачає: популяризацію кращих практик практик державно-приватного партнерства, упровадження результатів дослідження щодо виявлення, обґрунтування та поширення перспективного вітчизняного й міжнародного досвіду та науково-методичного забезпечення державно-приватного партнерства, створення навчальних програм для працівників державної служби, органів місцевого самоврядування щодо взаємодії з представниками влади, освіти, громадськості, бізнесу, залучення приватних інвестицій як збільшення фінансових ресурсів для освітніх програм та осучаснення матеріально-технічної бази закладів П(ПТ)О, реалізацію дуальних моделей професійної освіти.

Спроектowana модель формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства представляє собою фрагментарно узагальнений аналог складного процесу, відтвореного у наочному вигляді для визначення структурно-функціональних зв'язків об'єкта дослідження, його особливостей, виявлення механізмів удосконалення і виконує ілюстративну, трансляційну, пояснювальну, прогностичну функції. Структура моделі складається із методологічно-цільового блоку, змістового, суб'єктно-технологічного та результативно-оцінного блоків, що взаємопов'язані між собою та всіма педагогічними умовами, забезпечуючи прогнозований результат педагогічної

діяльності – розвиток професійної компетентності майбутніх кваліфікованих кадрів швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства.

Розроблена контекстна технологія цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства охоплює чотири етапи: аналітично-організаційний, мотиваційно-інформаційний, формувально-когнітивний і діяльнісно-рефлексивний та спрямована на вирішення питань щодо позитивної мотивації майбутніх кваліфікованих робітників до осмисленого знаходження свого місця у професійній діяльності; усвідомлене засвоєння учнівською молоддю актуальних і глибоких фахових знань, практичних умінь та навичок володіння технологіями швейної галузі; формування здатності до критичного осмислення своїх дій.

Основні положення, висвітлені у другому розділі, знайшли своє відображення у таких публікаціях автора [50, 51, 52, 53, 54, 56, 58, 59, 61, 63, 64, 66, 67, 68, 69, 71, 72, 444].

РОЗДІЛ 3.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ РОБОТИ З ЦІЛЕСПРЯМОВАНОГО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ НА ЗАСАДАХ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

3.1. Організація та методика експериментальних досліджень

У педагогічних дослідженнях експеримент є сукупністю методів, що забезпечують обґрунтовану й об'єктивну перевірку правильності висунутої на початковому етапі дослідницького пошуку гіпотези. За твердженням П. Лузана, цей метод дозволяє глибоко оцінити ефективність запровадженої методики чи технології навчання та виховання, визначити вплив різних факторів у педагогічному процесі й обрати найоптимальніші їхні поєднання для конкретних умов. Крім того, педагогічний експеримент сприяє встановленню стабільних і повторюваних зв'язків між досліджуваними явищами, що дає змогу виявити закономірності, які формують педагогічний процес [199]. Зважаючи на зазначене, під педагогічним експериментом слід розуміти систему дослідницьких дій, спрямованих на вивчення педагогічних чинників, умов, явищ і процесів, що реалізуються у спеціально створеному середовищі. Основна мета експерименту – встановлення їхніх властивостей, взаємозв'язків і закономірностей. З огляду на це, програма дослідницько-експериментальної роботи повинна розроблятися на основі науково обґрунтованих методів, котрі забезпечують ефективну організацію й проведення педагогічного експерименту.

Дослідження науково-педагогічної літератури підтверджує, що, незалежно від змісту дослідно-експериментальної роботи, є загальновизнані принципи її організації. У нашому дослідженні ми спиралися на декілька таких ключових принципів. По-перше, експериментальне дослідження має базуватися на методологічно обґрунтованій гіпотезі. По-друге, педагогічний

експеримент повинен мати варіативний характер, що сприяє отриманню обґрунтованих і достовірних висновків. Крім того, важливим принципом є нейтралізація незалежних змінних, щоб виключити їхній вплив на залежні змінні й отримати точні результати. Об'єктивність експерименту також є необхідною складовою його організації. Окрім цього, варто враховувати всі фактори, які можуть вплинути на особистість, зокрема витрачені зусилля, час та зміни, що відбуваються у структурі особистості. Останнім принципом є орієнтація експерименту на групову та колективну взаємодію. Такий підхід дозволяє детальніше дослідити умови, чинники та причини, які впливають на педагогічні явища, а також забезпечує всебічне вивчення процесів навчання й виховання [303].

Основна мета експериментального дослідження полягає у визначенні ефективності контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності на засадах державно-приватного партнерства шляхом аналізу рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю контрольних і експериментальних груп на початковому (констатувальному) та завершальному (узагальнювальному) етапах їхнього навчання у закладах П(ПТ)О на засадах ДПП. У межах педагогічного експерименту передбачено отримання як кількісних, так і якісних даних за його етапами, їх детальне опрацювання та перевірку достовірності. Це дає змогу сформулювати науково обґрунтовані висновки щодо ефективності застосованої контекстної технології.

Концептуальна ідея дослідження закладена в загальній гіпотезі: підвищення ефективності формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю можливе за умови реалізації в освітньому процесі контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності на засадах державно-приватного партнерства. Це стане можливим за дотримання таких педагогічних умов: оновлення змісту професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників

швейного профілю спільно з представниками підприємств галузі легкої промисловості; створення практико-орієнтованих освітніх електронних засобів у закладах професійної освіти із залученням експертів індустрії моди; формування позитивної мотивації здобувачів освіти до оволодіння сучасними виробничими технологіями.

Основним завданням експериментального дослідження є практична оцінка ефективності впровадженої контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю. Завдання експерименту були сформульовані відповідно до поставленої мети та гіпотези дослідження. Вони передбачали перевірку обґрунтованості наших припущень щодо оптимальних шляхів і методів формування професійної компетентності майбутніх фахівців швейної галузі на засадах державно-приватного партнерства.

Процес планування, організації, підбору методичного забезпечення експерименту, а також аналіз і математична обробка отриманих результатів базувалися на теоретичних напрацюваннях як вітчизняних, так і зарубіжних учених, зокрема С. Гончаренка [287], М.Карташової [151], М. Кизима [155], П. Лузана [199], Ю. Сурміна [326], Н. Тверезовської [329], Є. Хрикова [346] та ін. Під час розробки програми дослідно-експериментальної роботи ми взяли до уваги її основні функції (методологічна, методична, гносеологічна, моделювальна, програмувальна, нормативна, організаційна та евристична). За Ю. Сурмінім, програма дослідження повинна містити методологічний та процедурний розділи [326]. Для досягнення цілей дослідження на кожному його етапі було дібрано й застосовано комплекс взаємопов'язаних методів, які формують організаційно-методичну основу роботи. Основні критерії якості цих методів: надійність, ефективність, економічність та валідність.

Хід проведення дослідження деталізований у програмі, що містить такі блоки: пошуковий, констатувальний, формувальний, узагальнювальний. Програма містить перелік запланованих заходів, спрямованих на реалізацію дослідницьких завдань (табл. 3.1).

**Програма дослідно-експериментальної роботи з перевірки
результативності контекстної технології цілеспрямованого формування
професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників
швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства**

Етапи	Заходи	Методи
Пошуковий 2020-2021 рр.	Формулювання проблеми дослідження; визначення його актуальності; встановлення наявних суперечностей; окреслення мети та постановка ключових завдань; визначення об'єкта та предмета дослідження; формулювання робочої гіпотези та прогнозування очікуваних результатів. Уточнення понять «компетентність» і «професійна компетентність майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю». Розроблення контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП; обґрунтування педагогічних умов; розроблення моделі формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у ЗП(ПТ)О на основі державно-приватного партнерства.	Опрацювання літератури (складання бібліографії, анотування, цитування), аналіз (нормативно-правових документів, наукової, навчально-методичної, психолого-педагогічної літератури, філософських, загальнонаукових, дидактико-технологічних знань, наукових праць вітчизняних та зарубіжних авторів, основних категорій дослідження, навчальної документації та результатів навчальної діяльності учнів), контент-аналіз, синтез, декомпозиція,

Етапи	Заходи	Методи
		абстрагування, порівняння, зіставлення, систематизація, узагальнення, індукція, дедукція, аналогія
Констатувальний 2021-2022 рр.	Складання програми дослідження, методики проведення експерименту; складання діагностичного інструментарію дослідження. Розроблення моделі формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у ЗП(ПТ)О на основі ДПП; розроблення технології формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у ЗП(ПТ)О на засадах ДПП. Визначення етапів експерименту; визначення вимірних величин, методів збирання та обробки емпіричних даних. Визначення експериментальної бази дослідження; визначення вибіркової сукупності; добір учасників експерименту; перевірка стану сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у ЗП(ПТ)О.	Тестування, опитування, бесіда, педагогічний експеримент, експертна оцінка, ранжування, коефіцієнт конкордації Кендалла. Синтез, аналіз, порівняння, зіставлення, систематизація, узагальнення, індукція, дедукція, прогностична екстраполяція, моделювання.
Формувальний 2022-2023 рр.	Визначення експериментальної бази дослідження; добір учасників експерименту;	Тестування, опитування, бесіда,

Етапи	Заходи	Методи
	перевірка гіпотези дослідження. Запровадження контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності у професійну підготовку майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у ЗП(ПТ)О на засадах ДПП	анкетування, педагогічний експеримент, спостереження, порівняння
Узагальнювальний 2023-2024 рр.	Узагальнення, систематизація, розрахунок статистичних показників; оформлення отриманих результатів дослідження; визначення перспектив подальшого наукового пошуку окресленої проблеми.	Узагальнення, систематизація. Критерій χ^2 Пірсона для перевірки статистичних гіпотез. Табличне представлення, графічне зображення результатів

Процес експериментального дослідження з цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у закладах П(ПТ)О на засадах державно-приватного партнерства тривав з 2021 по 2024 роки та охоплював такі етапи педагогічного експерименту: пошуковий, констатувальний, формувальний і узагальнювальний.

На пошуковому етапі (2020–2021 рр.) було проведено аналіз проблеми формування професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю. Формулювання проблематики дослідження містило визначення його актуальності, аналіз наявних суперечностей, окреслення мети та постановку ключових завдань. Було проведено вивчення об'єкта та визначено предмет дослідження, сформульовано робочу гіпотезу та здійснено прогнозування

очікуваних результатів. Також уточнено основні поняття, зокрема «компетентність» і «професійна компетентність майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю».

Констатувальний етап педагогічного експерименту (2021–2022 рр.) було реалізовано на базі 20 закладів професійної (професійно-технічної) освіти: ДПТНЗ «Одеський професійний ліцей технологій та дизайну»; ДПТНЗ «Харківське вище професійне училище швейного виробництва та побуту»; ДНЗ «Подільський центр професійно-технічної освіти»; ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг»; Державного навчального закладу «Центр професійної освіти інформаційних технологій, поліграфії та дизайну м. Києва»; Центру професійно-технічної освіти № 21 м. Івано-Франківська та ін. (див. Додаток Р3).

На цьому етапі дослідно-експериментальної роботи розроблено програму дослідження, визначено методичні підходи до проведення експерименту, а також створено діагностичний інструментарій для оцінювання результатів. Спроектовано модель формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників у ЗП(ПТ)О на основі державно-приватного партнерства. Сформовано контекстну технологію цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у ЗП(ПТ)О на засадах ДПП. Окреслено основні етапи проведення педагогічного експерименту, встановлено вимірювальні показники, методи збору та обробки емпіричних даних. Визначено експериментальну базу дослідження, сформовано вибірку сукупність учасників, а також здійснено оцінювання рівня сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у ЗП(ПТ)О.

Головним завданням експерименту на цьому етапі було визначення рівнів сформованості професійних знань, умінь та ключових якостей, що є необхідними для майбутніх КРШП в межах їхньої підготовки за принципами державно-приватного партнерства. Для реалізації цієї мети застосовувалися

взаємопов'язані теоретичні й емпіричні методи дослідження, зокрема: інтерв'ю, бесіда, анкетування, вибіркве спостереження та експертні оцінки. Було сформовано досліджувані групи майбутніх кваліфікованих робітників. Також визначено експертну групу для подальшого аналізу педагогічних умов, що сприяють формуванню професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю в закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

Формувальний етап педагогічного експерименту, що тривав у 2022 – 2023 роках, був спрямований на перевірку ефективності запропонованої контекстної технології формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у закладах П(ПТ)О на засадах ДПП.

На *узагальнювальному етапі* педагогічного експерименту в 2023 – 2024 роках було проведено узагальнення та порівняльний аналіз результатів, отриманих під час констатувального етапу експерименту та вхідного і вихідного вимірювання *формувального етапу* експерименту нашого дослідження. Підсумовано, систематизовано та оформлено результати дослідно-експериментальної роботи, здійснено перевірку висунутої гіпотези. У ході наукового пошуку сформульовано загальні висновки та розроблено методичні рекомендації щодо вдосконалення процесу формування професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю у закладах П(ПТ)О на засадах ДПП. Для оцінки рівня сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю застосовувався комплекс теоретичних, емпіричних та експериментальних методів.

Для реалізації педагогічного експерименту слід визначити обсяг репрезентативної вибіркової сукупності. За результатами аналізу даних, опублікованих в інформаційно-аналітичному збірнику Міністерства освіти і науки України [139], на квітень 2024 року загальна кількість кваліфікованих робітників швейного профілю в закладах П(ПТ)О досягає 8685 осіб. Обсяг

репрезентативної вибірки для проведення експериментального дослідження був обчислений з урахуванням загальної чисельності генеральної сукупності, яка становить 14136 осіб.

Обсяг репрезентативної вибірки розраховано за формулою 3.1:

$$n = \frac{1}{\Delta^2 + \frac{1}{N}}, \quad (3.1)$$

де N – обсяг генеральної сукупності;

Δ – допустима помилка репрезентативності;

n – обсяг вибіркової сукупності.

$$n = \frac{1}{(0,05)^2 + \frac{1}{14136}} = 388,993 \approx 389$$

Отже, вибіркова сукупність становить 389 осіб.

Для успішного проведення педагогічного експерименту необхідно визначити критерії, показники та рівні сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, а також здійснити підбір діагностичних інструментів для оцінювання рівнів сформованості досліджуваного утворення. С. Гончаренко трактує поняття «критерій» як метод чи спосіб оцінки певного явища [287]. Поняття «критерій» нерозривно пов'язане з поняттям «показник», який визначається як набір конкретних дій, орієнтованих на встановлення рівня сформованості або розвитку вимірюваної якості. Опираючись на аналіз наукових джерел щодо діагностики сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у ЗП(ПТ)О на засадах державно-приватного партнерства, ми розробили критерії та показники, які відповідають основним компонентам досліджуваного феномену: мотиваційному, когнітивному, діяльнісному та особистісному. Відповідні критерії, їх якісні показники та методики діагностування наведено в таблиці 3.2.

Діагностичний інструментарій для оцінювання сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства

№	Критерії	Методики діагностування	Показники
1	<i>ціннісно-мотиваційний</i>	«Діагностика реальної структури ціннісних орієнтацій особистості» (за С. Бубновим). Додаток С	Ступінь вираженості та структура ціннісних орієнтацій (11 цінностей)
		Мотивація професійної діяльності» (за К. Замфір, модифікація А. Реана). Додаток С1.	Внутрішня мотивація, зовнішня позитивна і зовнішня негативна мотивація
2	<i>інноваційно-когнітивний</i>	Авторська анкета для самооцінювання рівня професійних знань КРШП щодо інновацій в швейній галузі. Додаток С2.	Сформованість професійних знань щодо інновацій у швейній галузі
3	<i>комунікативно-діяльнісний</i>	Авторська анкета «Професійні вміння кваліфікованого робітника швейного профілю». Професійно орієнтовані вправи. Додаток С3.	Сформованість професійних вмінь і навичок
4	<i>рефлексивно-оцінний</i>	«Оцінка рівня розвитку суб'єктності особистості» (за М. Щукіною). Додаток С4.	Профіль суб'єктності-об'єктності особистості
		«Методика діагностування рівня розвитку рефлексивності» за А. Карповим), Додаток С5.	Рівень розвитку рефлексивності

Для визначення рівня сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю будемо використовувати трирівневу градацію, обґрунтовану у працях Н. Самойленко [308]. Дослідниця розрізняє високий (творчий), середній (репродуктивно-творчий) і низький (інтуїтивно-репродуктивний) рівні сформованості досліджуваної якості. Відтак у межах дослідницького пошуку диференціюємо низький, середній та високий рівні сформованості професійної компетентності

майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю. Стисло розкриємо рівневі характеристики здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти швейного профілю з різними рівнями сформованості професійної компетентності.

Низький рівень сформованості професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю проявляється у несформованому прагненні до саморозвитку; байдужому ставленні до творчої реалізації; несформованому прагненні до професійної активності; байдужістю до обраної професії; несформованим бажання отримувати професійні знання, набувати вміння і навички; відсутнє розуміння креативності і критичності мислення; байдужість до співпраці та взаємодії; байдуже ставлення до професійної діяльності.

Майбутні кваліфіковані робітники швейного профілю з *середнім рівнем* сформованості професійної компетентності відрізняються нестабільною пізнавальною мотивацією та непостійним позитивним ставленням до професії. Відтворення теоретичних знань щодо технологічних процесів без сторонньої допомоги утруднене. Невпевнене володіння технічними прийомами і способами роботи, наявність помилок; рівень виконання дій потребує корекції і періодичного контролю. Вони намагаються застосовувати спеціальні знання для вирішення виробничих ситуацій, проте не завжди можуть аргументувати своє рішення. Їхня здатність до виконання навчально-виробничих завдань обмежена переважно репродуктивними формами діяльності, з незначною кількістю продуктивних форм. Пізнавальна активність потребує спонукання. Самооцінка професійної діяльності неаргументована, безпідставна, не відповідає дійсності. Характерна фрагментарна активність до співпраці та взаємодії, ситуативна участь у вирішенні завдань та здатність відповідально ставитися до професійної діяльності.

Здобувачі професійної освіти швейного профілю з *високим рівнем* сформованості професійної компетентності характеризуються глибоким розумінням сутності професійної діяльності, мають досвід у навичках, знаннях

і ставленнях з професійного навчання, що відповідає потребам ринку праці, на заняттях, організованих у закладах П(ПТ)О та виробництвах галузі. Вони володіють необхідними професійно-особистісними якостями, знаннями зі спеціальних дисциплін і здатні ефективно застосовувати ці знання під час професійної діяльності, демонструючи впевнене володіння технічними прийомами і способами роботи, спрямованими на зменшення помилок у виробничих процесах; самостійне виявлення суб'єктивних утруднень у професійній діяльності; обґрунтований глибокий аналіз причин неефективного використання виробничого часу та ресурсів. Самостійне знаходження нових форм професійної діяльності, спрямованої на ефективне та якісне пошиття одягу, що супроводжується сильною мотивацією до використання набутих знань у своїй професійній діяльності.

3.2. Аналіз результатів констатувального етапу експерименту

Констатувальний етап експерименту проводився на базі 10 закладів професійної (професійно-технічної) освіти, а саме: ДПТНЗ «Одеський професійний ліцей технологій та дизайну»; ДПТНЗ «Харківське вище професійне училище швейного виробництва та побуту»; ДНЗ «Подільський центр професійно-технічної освіти»; ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг»; ДНЗ «Центр професійної освіти інформаційних технологій, поліграфії та дизайну м. Києва»; Центр професійно-технічної освіти № 21 м. Івано-Франківська; Луцький центр професійно-технічної освіти; ДПТНЗ «Сумське вище професійне училище будівництва і дизайну»; ДПТНЗ «Криворізький навчально-виробничий центр»; ДНЗ «Львівське вище професійне училище технологій та сервісу».

Для визначення вихідного стану рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю було організовано діагностування 430 учнів означених вище закладів П(ПТ)О. В п. 3.1 нами обґрунтовано, що репрезентативна вибіркова сукупність становить 389 осіб. Отже, 430 опитуваних всебічно і повноцінно

представляють генеральну сукупність усіх майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю щодо особливостей сформованості їхньої професійної компетентності.

Дослідження проводилося з метою оцінки стану сформованості професійної компетентності за такими її компонентами: мотиваційним, когнітивним, діяльнісним та рефлексивним. Рівень розвитку цих компонентів діагностовано за допомогою відповідних критеріїв: ціннісно-мотиваційного, інноваційно-когнітивного, комунікативно-діяльнісного та рефлексивно-оцінного, що детально охарактеризовані в підрозділі 2.3 і 3.1. На основі осмислення емпіричних даних – результатів педагогічного діагностування рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю – встановлено наявність респондентів з усіма трьома рівнями сформованості професійної компетентності, що узагальнено в таблиці 3.3 та графічно візуалізовано на рис. 8.

Таблиця 3.3.

Розподіл майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю за рівнями сформованості професійної компетентності (констатувальний етап експерименту)

Критерії	Усього осіб	Рівні					
		низький		середній		Високий	
		Осіб	%	осіб	%	осіб	%
Ціннісно-мотиваційний	430	153	35,58	236	54,88	41	9,54
Інноваційно-когнітивний	430	165	38,37	235	54,65	30	6,98
Комунікативно-діяльнісний	430	155	36,05	238	55,35	37	8,60
Рефлексивно-оцінний	430	159	36,98	235	54,65	36	8,37
За всіма критеріями	430	158	36,75	236	54,88	36	8,37

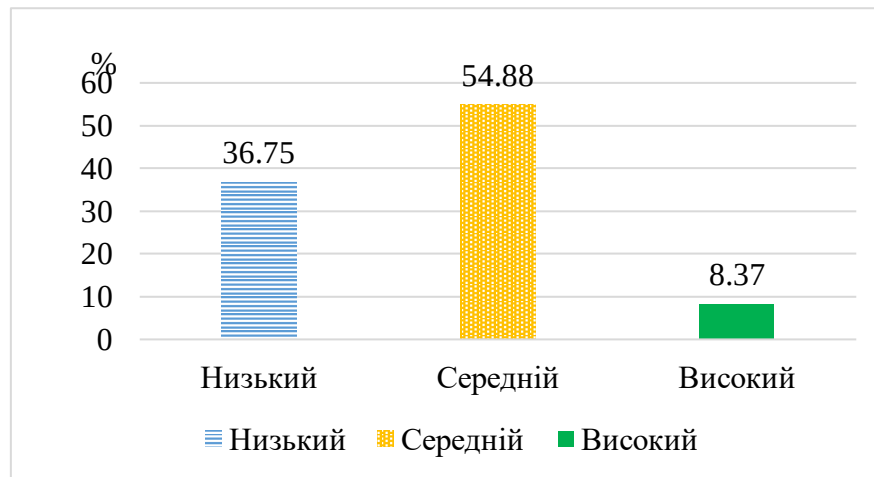

Рис. 8. Розподіл майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю за рівнями сформованості професійної компетентності (констатувальний етап експерименту, %)

Як видно з таблиці 3.3. й діаграми (рис. 8.) найбільша частка респондентів на констатувальному етапі експерименту мають середній рівень сформованості професійної компетентності – 54,88 % (236 осіб); низький рівень – притаманний 36,75 % (158 осіб); високий – 8,37 % (36 осіб).

Детальніше розглянемо, на яких рівнях була сформована професійна компетентність майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю за її окремими критеріями. Так, за *ціннісно-мотиваційним* критерієм (табл. 3.3, рис. 3.2) низький рівень сформованості професійної компетентності виявили 35,58 % (153 особи) респондентів; середній – 54,88 % (236 осіб); високий – лише 9,54 % (41 особа).

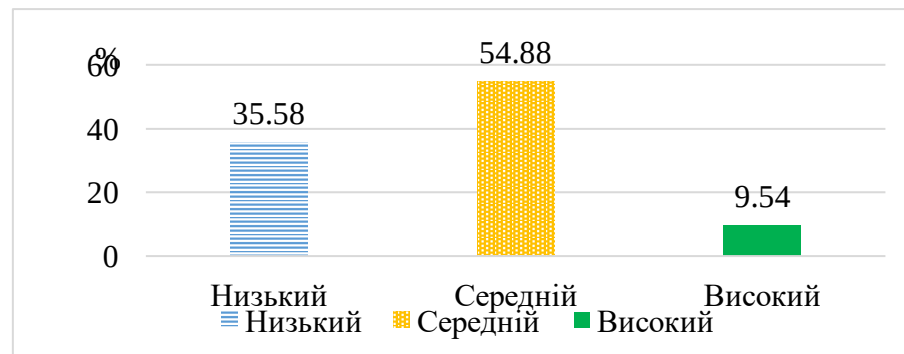

Рис. 9. Розподіл майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю за рівнями сформованості професійної компетентності, за ціннісно-мотиваційним критерієм (констатувальний етап експерименту, %)

За інноваційно-когнітивним критерієм (табл. 3.3, рис. 9) низький рівень сформованості професійної компетентності було встановлено у 38,37 % (165 осіб) респондентів; середній – 54,65 % (235 осіб); високий – лише 6,98 % (30 осіб).

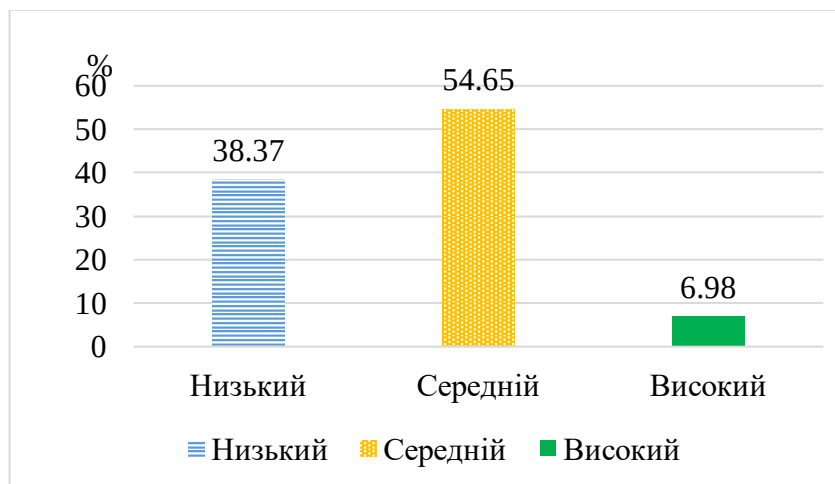

Рис. 10. Розподіл майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю за рівнями сформованості професійної компетентності за інноваційно-когнітивним критерієм (констатувальний етап експерименту, %)

За комунікативно-діяльнісним критерієм (табл. 3.3, рис. 10) низький рівень сформованості професійної компетентності було виявлено у 36,05 % (155 осіб) респондентів; середній – у 55,35 % (238 осіб); високий – у 8,60 % (37 осіб).

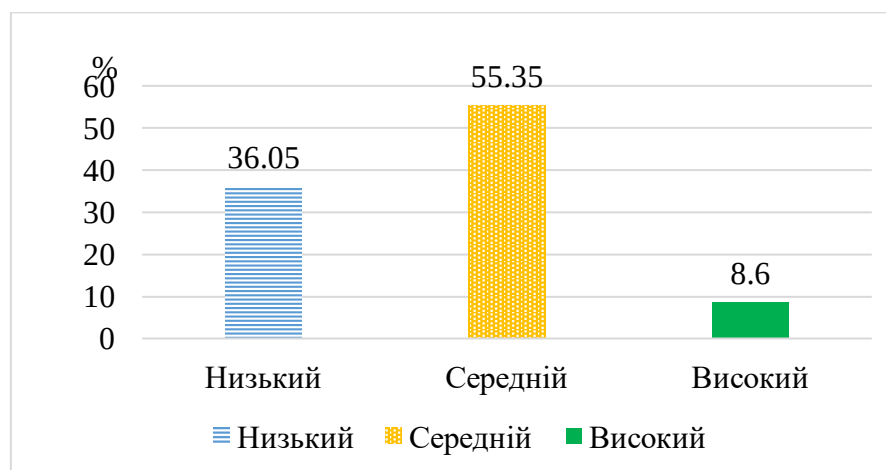

Рис. 11. Розподіл майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю за рівнями сформованості професійної компетентності, за комунікативно-діяльнісним критерієм (констатувальний етап експерименту, %)

За *рефлексивно-оцінним* критерієм (табл. 3.3, рис. 11) низький рівень сформованості професійної компетентності було виявлено у 36,98 % (159 осіб) майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю; середній – у 55,65 % (235 осіб); високий – всього 8,37 % (36 осіб).

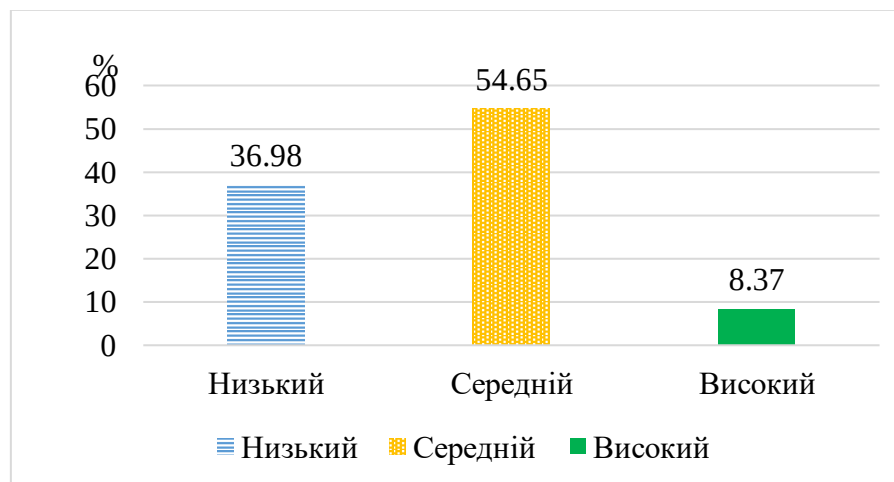

Рис. 12. Розподіл майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю за рівнями сформованості професійної компетентності, за *рефлексивно-оцінним* критерієм (констатувальний етап експерименту, %)

Як бачимо, за результатами осмислення отриманих емпіричних даних, високий рівень сформованості професійної компетентності притаманний у середньому 8,37 % респондентів. З огляду на це, постає необхідність цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю в закладах професійної (професійно-технічної) освіти, що вбачаємо ефективним з урахуванням потенціалу державно-приватного партнерства, засобами розробленої нами контекстної технології формування цієї компетентності.

Для педагогічного діагностування рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю використовували засоби Google-forms¹ опитування. Розглянемо детальніше отримані результати.

Оцінюючи рівні сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю за *рефлексивно-оцінним*

¹ https://docs.google.com/forms/d/1Sz0wPJExUmcgpyrpqAUQQ-dX3I_8Kf5W4KSNfGhJYsqc/edit#responses

критерієм, брали до уваги відповіді респондентів на такі запитання: «Чи був Ваш вибір професії усвідомлений?», «Чи працює (працював) хтось із Ваших рідних, друзів в індустрії моди?», «Чи давали Вам поради у виборі професії?», «Чи тотожні Ваші очікування від обраної професії на початку навчання та по закінченню закладу освіти швейного профілю?» тощо. Отримані емпіричні результати було проаналізовано та узагальнено, що графічно візуалізовано на рис. 13.

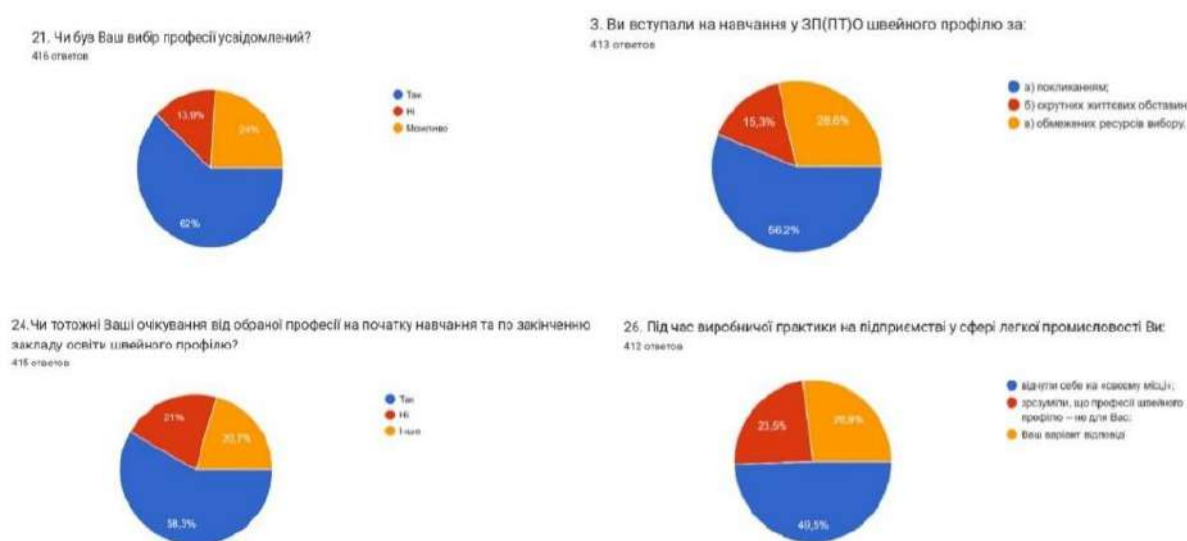

Рис. 13. Результати опитування щодо факторів впливу на вибір професії та рівень професійної самоідентифікації випускників ЗП(ПТ)О швейного профілю

Отримано відповіді 413 випускників. Ключові висновки, які зроблено за результатами опитування:

- усвідомленість вибору – більшість респондентів (62,2%) обрали професію швейного напрямку свідомо, що підтверджує певний рівень професійної орієнтації ще до вступу;
- мотивація до професії – 56,2% випускників відчували покликання до обраної професії, однак значна частина (43,8%) зробила вибір під впливом зовнішніх обставин (скрутні умови, обмеженість варіантів);

- сімейний фактор – більше третини (36,6%) випускників зазначили, що їхній вибір був зумовлений сімейними традиціями, що може свідчити про вплив професійного середовища в родині;
- практичний досвід – під час виробничої практики 49,6% респондентів відчули відповідність професії своїм очікуванням, тоді як інші усвідомили невідповідність своїх уподобань реальним умовам праці;
- очікування та реальність – майже 60% випускників (58,5%) відзначили збіг очікувань від навчання з фактичними результатами, що свідчить про ефективність освітніх програм.

Аналіз результатів самооцінювання випускників щодо їхньої професійної компетентності за *комунікативно-діяльним* і *інноваційно-когнітивним* критеріями, показав, що позитивно оцінили свої знання та навички в середньому лише 66% респондентів (рис. 13).

При цьому лише 9-14% опитаних поставили собі найвищий бал («дуже добре»), тоді як більшість (51,5-72%) визначили свій рівень як «добрий». Ще 19-34,5% випускників визнали свої знання та вміння задовільними, зокрема щодо вимог до виконання ручних і машинних швів, технології обробки виробів, роботи з швейним обладнанням, розуміння спеціалізованої термінології, вибору матеріалів (основних та клейових), а також навичок ремонту виробів. Це свідчить про посередній рівень готовності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю до фахової праці на підприємствах індустрії моди після закінчення закладу професійної (професійно-технічної) освіти.

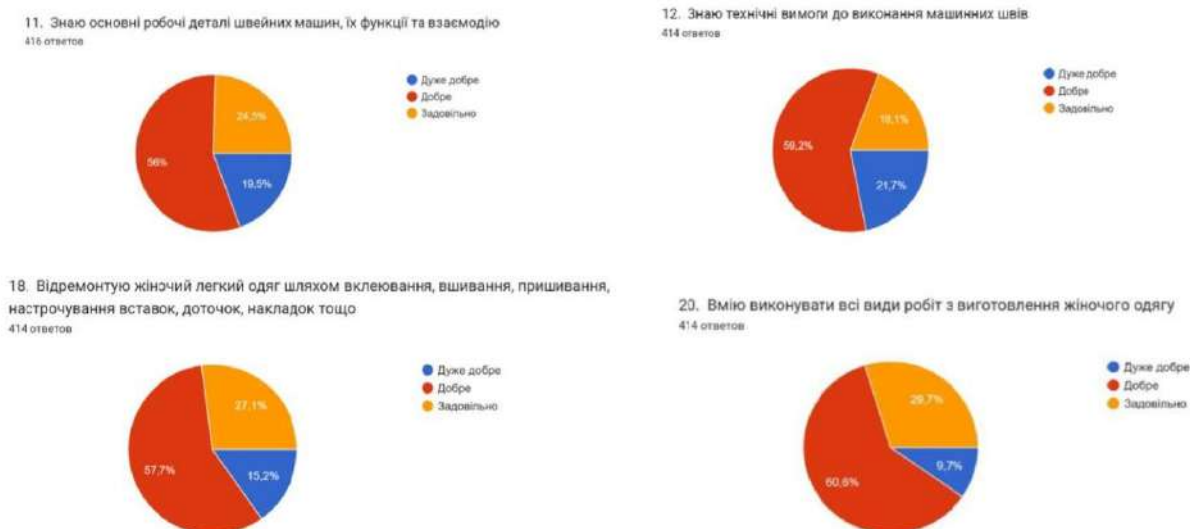

Рис. 14. Результати самооцінювання своїх професійних знань та навичок випускниками ЗП(ПТ)О швейного профілю

Сформованість професійної компетентності за *ціннісно-мотиваційним* критерієм виявилась одним із тих показників, що створюють певні ризики як для розвитку економіки України, так і для ефективного функціонування системи освіти в швейній галузі (рис. 14). Хоча значна частина випускників свідомо обирає свою професію і 57,6% вважають професії швейного профілю престижними, лише 37,1% планують працювати за здобутою спеціальністю в швейній галузі. Розподіл професійних планів випускників виглядає наступним чином: 23,6% прагнуть працювати найманими спеціалістами на підприємствах, 35,7% мають намір відкрити власну справу, 10,1% планують реалізовувати себе у фешн-індустрії за кордоном, а решта не пов'язують своє майбутнє з легкою промисловістю. Відповідаючи на питання щодо власного ставлення до професії, 17,6% хочуть стати професіоналами в галузі, 16,44% прагнуть приносити користь суспільству, 22,9% бачать у цій діяльності лише стабільний дохід, 9,7% прагнуть визнання й популярності, а 24,2% сприймають свою роботу в швейній сфері як тимчасовий етап у житті.

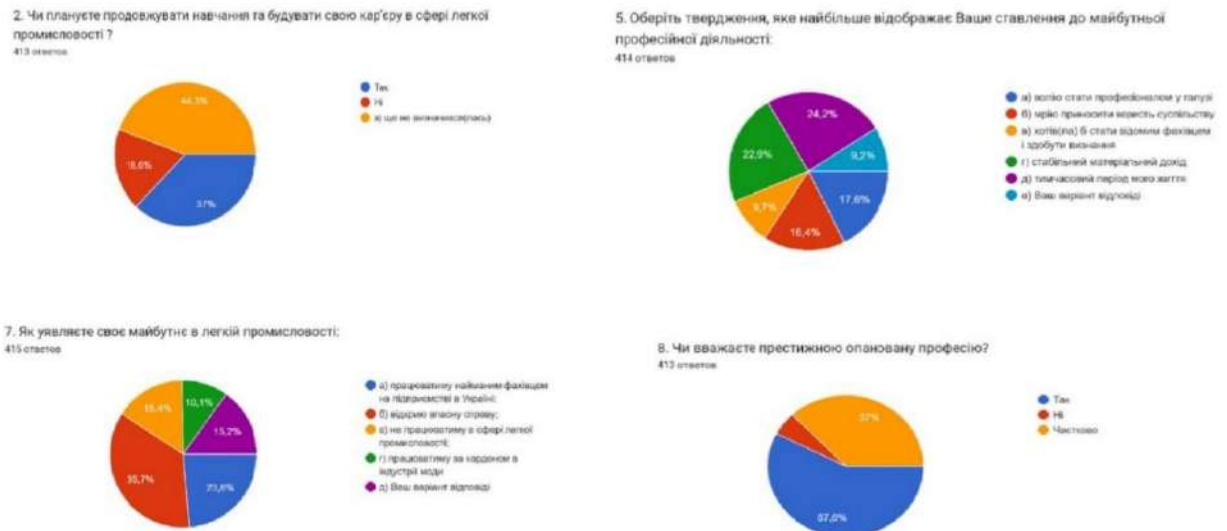

Рис. 15. Результати самооцінювання ставлення до майбутньої професійної діяльності та бачення свого місця в галузі випускниками ЗП(ПТ)О швейного профілю

Мотивація є ключовим фактором у будь-якій професійній діяльності, адже навіть найвищий рівень знань і навичок не принесе користі виробництву, якщо фахівець не зацікавлений у їхній реалізації. Саме тому питання ефективної профорієнтації вступників є нагальною проблемою загальнодержавного рівня. Нині понад 70% українських школярів не мають чіткого уявлення про свою майбутню професію, її особливості та вимоги, а також не усвідомлюють значення кар'єрного розвитку в обраній сфері. У більшості випадків вступ до закладів П(ПТ)О або вищої освіти відбувається несвідомо, а згодом молодь усвідомлює, що ця спеціальність їм не підходить, внаслідок чого витрачає особисті, моральні, матеріальні та духовні ресурси даремно. Аналіз соціально-економічних тенденцій останніх десятиліть засвідчує, що в середньому 35–45% випускників швейних спеціальностей не працевлаштовуються за фахом і не пов'язують своє майбутнє з цією галуззю. Це призводить до значних втрат як для держави, яка фінансує освіту молоді, так і для підприємств, які стикаються з гострим дефіцитом кадрів.

Важливим завданням є налагодження ефективної взаємодії між закладами професійної (професійно-технічної) освіти та роботодавцями легкої

промисловості. Така співпраця має бути спрямована на розробку та впровадження спільних програм, орієнтованих на креативну профорієнтацію молоді, популяризацію професій швейної галузі та відповідних навчальних закладів. Реалізація цих заходів сприятиме збільшенню кількості мотивованих абітурієнтів, які усвідомлено обиратимуть професійну освіту та здобуватимуть знання й кваліфікації, що відповідають сучасним вимогам ринку праці. Крім того, співпраця між освітніми установами та роботодавцями, спрямована на формування мотивації як у випускників, так і в діючих працівників підприємств, допоможе їм глибше усвідомити значення самореалізації у професійній діяльності та суспільному житті [154].

Під час виробничої практики, що передуює завершенню навчання у закладі освіти, роботодавці зосереджуються на створенні сприятливих умов для того, щоб здобувачі освіти усвідомили значущість розвитку особистісних якостей. Це сприяє не лише їхній професійній реалізації, а й підвищенню власної ефективності в житті, що в кінцевому підсумку позитивно впливає на економічний і соціальний розвиток як країни, так і світу загалом. Водночас на процес формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю можуть впливати як очевидні, так і приховані або випадкові фактори, що змінюють його результативність.

Особливу роль відіграє стимулювання рефлексивного підходу до власного розвитку та професійного вдосконалення. Зміцнення всіх критеріїв сформованості професійної компетентності КРШП можливе завдяки застосуванню двофакторної теорії Герцберга, яка передбачає використання таких мотиваторів, як професійні досягнення, визнання успіху, інтерес до роботи, відповідальність у трудовій діяльності та можливість професійного зростання [397].

Результати опитування серед випускників відкривають важливі аспекти, які потребують уваги у процесі підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю. Одним із ключових механізмів для покращення ситуації та усвідомлення необхідних змін є система державно-приватного

партнерства, яка є основою для значних перетворень в освітній галузі нашої країни. Ініціативи державно-приватного партнерства мають великий потенціал, оскільки дозволяють не лише налагодити тісну співпрацю з бізнесом і державними структурами, але й залучити громадські організації, міжнародні інституції та місцеві громади для вдосконалення підготовки фахівців. Це дозволить підвищити конкурентоспроможність майбутніх кваліфікованих робітників, які мають не лише теоретичні знання, але й практичні навички, що є необхідними для успішного старту їхньої професійної кар'єри в індустрії моди.

3.3 Аналіз результатів формувального експерименту

Для оцінки ефективності технології формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О на засадах ДПП було проведено формувальний етап експерименту. Згідно з програмою експерименту, було визначено основні завдання (п. 3.1, табл. 3.1): визначення експериментальної бази дослідження, вибір учасників експерименту, впровадження технології формування професійної компетентності в процес підготовки майбутніх швейників у ЗП(ПТ)О на основі ДПП. Найголовнішою ціллю було підтвердити або спростувати гіпотезу, згідно з якою впровадження технології формування професійної компетентності в процес професійної підготовки майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О на засадах ДПП має позитивний вплив на їх професійну компетентність, сприяючи її формуванню на високому рівні.

Паралельний педагогічний експеримент – це форма педагогічного дослідження, що передбачає одночасне вивчення впливу педагогічного нововведення на дві (або більше) груп учасників. Одну з груп призначають експериментальною (ЕГ), де впроваджується нова методика, педагогічні умови чи технологія, а іншу – контрольною (КГ), де використовуються традиційні підходи. Обидві групи мають бути максимально схожими за віком, рівнем знань, умовами навчання тощо. Порівняння результатів дозволяє

об'єктивно оцінити ефективність нововведення. Такий підхід забезпечує підвищення достовірності висновків завдяки одночасності проведення й контрольованим умовам.

Паралельний педагогічний експеримент передбачає проведення двох етапів вимірювання: вхідне та вихідне. Вхідне вимірювання проводиться одночасно в ЕГ і КГ для встановлення початкового рівня професійної компетентності майбутніх КРШП. Це дозволяє переконатися в початковій рівнозначності груп.

Вихідне вимірювання проводиться після впровадження в ЕГ технології формування професійної компетентності в процес підготовки майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О на засадах ДПП, при цьому КГ навчалися за звичайною програмою. Результати вихідного вимірювання порівнюються між собою і з результатами першого етапу. Порівняння динаміки змін у кожній групі (до і після формувального етапу експерименту) дає змогу визначити, чи саме експериментальний вплив спричинив позитивні зміни в ЕГ і чи була ефективною запроваджена технологія.

Для оцінки ефективності розробленої нами контекстної технології формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О на засадах ДПП було організовано паралельний педагогічний експеримент. Як ми вже визначили в п. 3.1, репрезентативна вибірка становить 389 осіб. У формувальному етапі експерименту брали участь в ЕГ 390 майбутніх КРШП, ще 390 – становили КГ і навчались без запровадження контекстної технології цілеспрямованого формування їхньої професійної компетентності на засадах ДПП.

Результати, отримані на вхідному та вихідному вимірюваннях в ЕГ і КГ, були порівняні з використанням методів математико-статистичного аналізу даних. Для забезпечення достовірності результатів дослідження під час підготовки до експерименту були ретельно контрольовані фактори та умови, що могли вплинути на учасників, з метою створення максимально рівних умов для всіх учнів, які брали участь у дослідженні.

Ми провели в ЕГ та КГ діагностику рівня сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП перед впровадженням технології її формування. Інструменти для діагностики були обрані відповідно до визначених критеріїв вимірювання сформованості професійної компетентності (п. 3.1, табл. 3.2). Під час формувального етапу експерименту в ЕГ у процес професійної підготовки майбутніх КРШП була інтегрована технологія формування їхньої професійної компетентності. Після формувального етапу експерименту було проведено вихідне діагностування в ЕГ та КГ, щоб визначити динаміку формування професійної компетентності майбутніх КРШП та підтвердити ефективність впровадженої технології її формування. Розглянемо більш детально зрушення щодо сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП до і після проведення формувального етапу експерименту. Динаміку сформованості професійної компетентності за кожним критерієм можна побачити в табл. 3.4 – 3.7, а також на рис. 3.9 – 3.18, які ілюструють ці зміни. Зосередимося на аналізі динаміки сформованості професійної компетентності за ціннісно-мотиваційним критерієм, порівнюючи результати до початку та після завершення формувального етапу експерименту.

Таблиця 3.4.

Динаміка сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП за ціннісно-мотиваційним критерієм (вхідне і вихідне вимірювання)

Рівень	КГ (195 осіб)				ЕГ (195 осіб)			
	Вхідне вимірювання		Вихідне вимірювання		Вхідне вимірювання		Вихідне вимірювання	
	(осіб)	(%)	(осіб)	(%)	(осіб)	(%)	(осіб)	(%)
<i>Низький</i>	136	34,87	122	31,28	138	35,39	28	7,18
<i>Середній</i>	220	56,41	228	58,46	214	54,87	282	72,31
<i>Високий</i>	34	8,72	40	10,26	38	9,74	80	20,51

Як видно з результатів вхідного вимірювання, професійна компетентність майбутніх КРШП за ціннісно-мотиваційним критерієм була у

більшості учнів сформована на середньому рівні (54,87 % в ЕГ, 56,41 % в КГ), найменш сформована професійна компетентність була на високому рівні (9,74 % в ЕГ, 8,72 % в КГ).

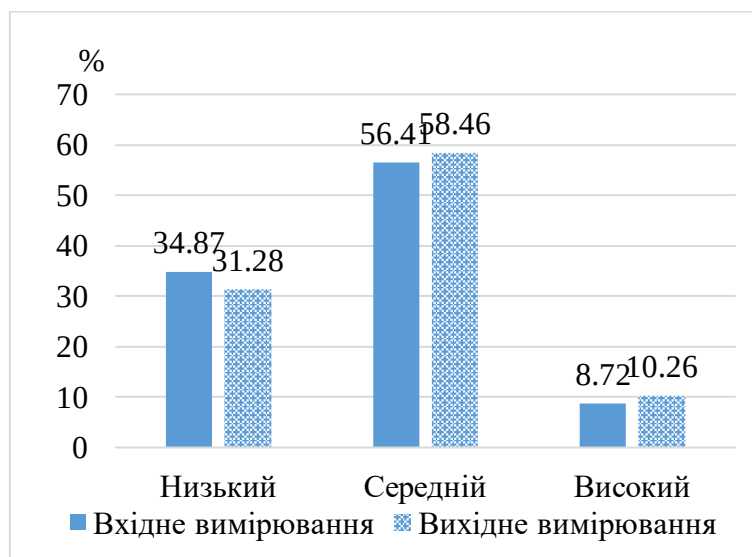

Рис. 16 Рівні сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП за ціннісно-мотиваційним критерієм (вхідне і вихідне вимірювання в КГ), %

Вихідні дані в КГ показали, що складові професійної компетентності за ціннісно-мотиваційним критерієм змінились несуттєво. Так, найбільша кількість учнів досягла середнього (58,46%) рівня сформованості професійної компетентності. Високого рівня досягли 10,26 % учнів, тоді як на низькому рівні кількість учнів зменшилась до 31,28 %.

Незначно зросли показники середнього рівня (на 2,05 %) та високого рівня (на 2,05 %), а показники низького рівня зменшились (на 3,59 %). Ці зміни не є суттєвими в процесі формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О за ціннісно-мотиваційним критерієм (табл. 3.4, рис. 3.9).

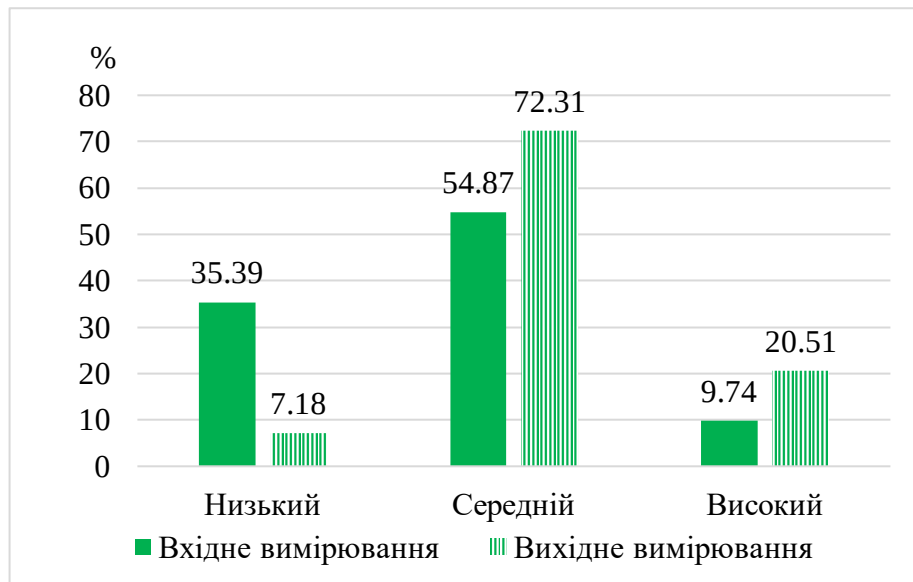

Рис. 17. Рівні сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП за ціннісно-мотиваційним критерієм (вхідне і вихідне вимірювання в ЕГ), %

Вихідні дані в ЕГ показали, що після впровадження технології формування, складові професійної компетентності за ціннісно-мотиваційним критерієм значно покращились. Так, найбільша кількість учнів досягла середнього (72,31%) рівня сформованості професійної компетентності. Високого рівня досягли 20,51 % учнів, тоді як на низькому рівні кількість учнів зменшилась до 7,18 %.

Зросли показники середнього рівня (на 17,44 %) та високого рівня (на 10,77 %), а показники низького рівня зменшились (на 28,21 %). Ці зміни свідчать про позитивний вплив контекстної технології на процес формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О на засадах ДПП за ціннісно-мотиваційним критерієм (табл. 3.4, рис. 17). Проаналізуємо динаміку сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП за *інноваційно-когнітивним* критерієм, порівнюючи результати до початку та після завершення формувального етапу експерименту.

Таблиця 3.5.

**Динаміка сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП
за інноваційно-когнітивним критерієм (вхідне і вихідне вимірювання)**

Рівень	КГ (195 осіб)				ЕГ (195 осіб)			
	Вхідне вимірювання		Вихідне вимірювання		Вхідне вимірювання		Вихідне вимірювання	
	(осіб)	(%)	(осіб)	(%)	(осіб)	(%)	(осіб)	(%)
Низький	146	37,44	122	31,28	150	38,46	34	8,72
Середній	216	55,38	232	59,49	214	54,87	280	71,79
Високий	28	7,18	36	9,23	26	6,67	76	19,49

Як видно з результатів *вхідного вимірювання*, професійна компетентність майбутніх КРШП за інноваційно-когнітивним критерієм була у більшості учнів сформована на середньому рівні (54,87 % в ЕГ, 55,38 % в КГ), найменш сформована професійна компетентність була на високому рівні (6,67 % в ЕГ, 7,18 % в КГ).

Вихідні дані в КГ показали, що складові професійної компетентності за інноваційно-когнітивним критерієм змінились несуттєво. Так, найбільша кількість учнів досягла середнього (59,49%) рівня сформованості професійної компетентності. Високого рівня досягли 9,23 % учнів, тоді як на низькому рівні кількість учнів зменшилась до 31,28 %.

Незначно зросли показники середнього рівня (на 4,11 %) та високого рівня (на 2,05 %), а показники низького рівня зменшились (на 6,16 %). Ці зміни не є суттєвими в процесі формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О за інноваційно-когнітивним критерієм (табл. 3.5, рис. 3.11).

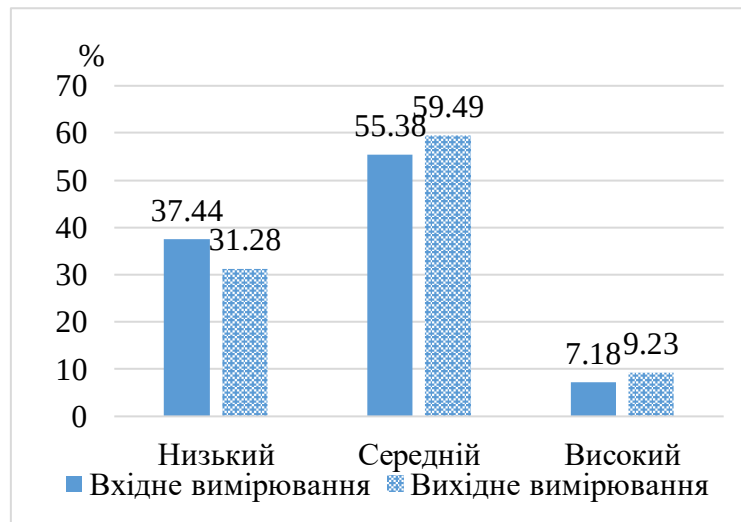

Рис. 18. Рівні сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП за інноваційно-когнітивним критерієм (вхідне і вихідне вимірювання в КГ), %

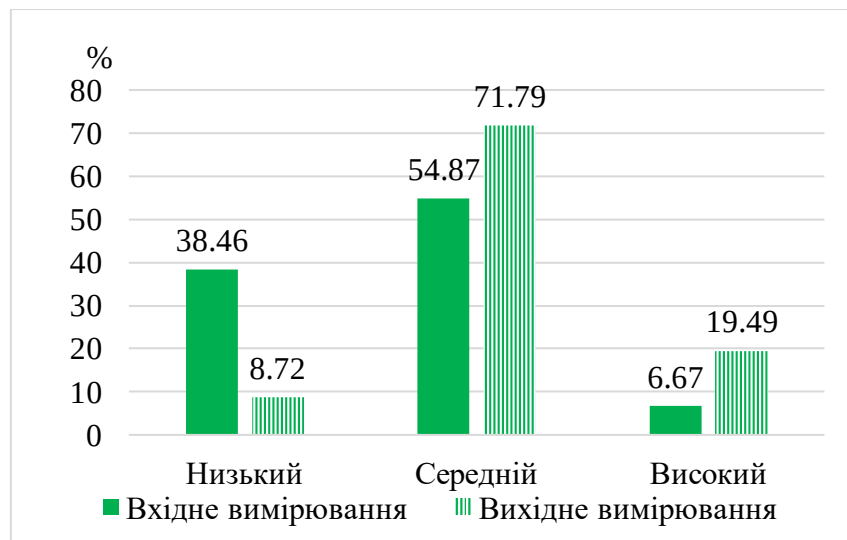

Рис. 19. Рівні сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП за інноваційно-когнітивним критерієм (вхідне і вихідне вимірювання в ЕГ), %

Вихідні дані в ЕГ показали, що після впровадження технології формування, складові професійної компетентності за інноваційно-когнітивним критерієм значно покращились. Так, найбільша кількість учнів досягла середнього (71,79%) рівня сформованості професійної компетентності. Високого рівня досягли 19,49 % учнів, тоді як на низькому рівні кількість учнів зменшилась до 8,72 %.

Зросли показники середнього рівня (на 16,92 %) та високого рівня (на 12,82 %), а показники низького рівня зменшились (на 29,74 %). Ці зміни свідчать про позитивний вплив контекстної технології на процес формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О на засадах ДПП за інноваційно-когнітивним критерієм (табл. 3.5, рис. 19).

Розглянемо, як змінився рівень сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП за *комунікативно-діяльнісним критерієм*, порівнюючи результати до початку і після завершення формувального етапу експерименту.

Таблиця 3.6.

Динаміка сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О на засадах ДПП за комунікативно-діяльнісним критерієм (вхідне і вихідне вимірювання)

Рівень	КГ (195 осіб)				ЕГ (195 осіб)			
	Вхідне вимірювання		Вихідне вимірювання		Вхідне вимірювання		Вихідне вимірювання	
	(осіб)	(%)	(осіб)	(%)	(осіб)	(%)	(осіб)	(%)
<i>Низький</i>	140	35,9	132	33,85	140	35,9	32	8,2
<i>Середній</i>	214	54,87	222	56,92	216	55,38	282	72,31
<i>Високий</i>	36	9,23	36	9,23	34	8,72	76	19,49

Як видно з результатів *вхідного вимірювання*, професійна компетентність майбутніх КРШП за комунікативно-діяльнісним критерієм була у більшості учнів сформована на середньому рівні (55,38 % в ЕГ, 54,87 % в КГ), найменш сформована професійна компетентність була на високому рівні (8,72 % в ЕГ; 9,23 % в КГ).

Вихідні дані в КГ показали, що складові професійної компетентності за комунікативно-діяльнісним критерієм змінилися несуттєво. Так, найбільша кількість учнів досягла середнього (56,92%) рівня сформованості професійної

компетентності. Високого рівня досягли 9,23 % учнів, тоді як на низькому рівні кількість учнів зменшилась до 33,85 %.

Незначно зросли показники середнього рівня (на 2,05 %). Не змінилися показники високого рівня (0,00 %). Показники низького рівня зменшились (на 2,05 %). Ці зміни не є суттєвими в процесі формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О за комунікативно-діяльнісним критерієм (табл. 3.6, рис. 3.13).

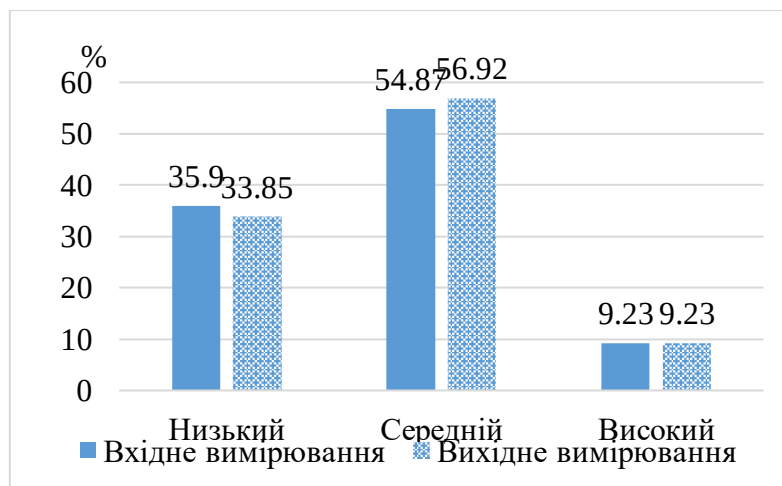

Рис. 20. Рівні сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП за комунікативно-діяльнісним критерієм (вхідне і вихідне вимірювання в КГ), %

Вихідні дані в ЕГ показали, що після впровадження технології формування, складові професійної компетентності за комунікативно-діяльнісним критерієм значно покращились. Так, найбільша кількість учнів досягла середнього (72,31%) рівня сформованості професійної компетентності. Високого рівня досягли 19,49 % учнів, тоді як на низькому рівні кількість учнів зменшилась до 8,20 %.

Зросли показники середнього рівня (на 16,93 %) та високого рівня (на 10,77 %), а показники низького рівня зменшились (на 27,70 %). Ці зміни свідчать про позитивний вплив контекстної технології на процес формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О на засадах ДПП за комунікативно-діяльнісним критерієм (табл. 3.6, рис. 3.14).

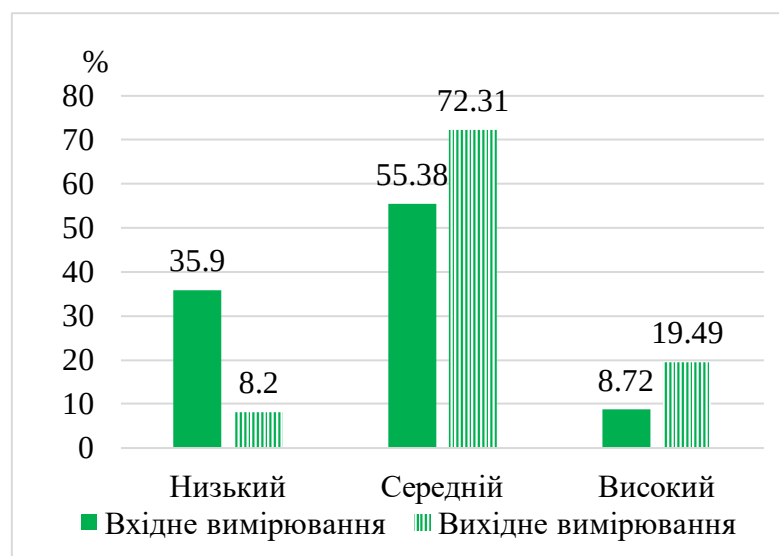

Рис. 21. Рівні сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП за комунікативно-діяльнісним критерієм (вхідне і вихідне вимірювання в ЕГ), %

Розглянемо зміни у рівнях сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП за *рефлексивно-оцінним критерієм*, порівнюючи результати на початку та після завершення формувального етапу експерименту.

Таблиця 3.7.

Динаміка сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП за рефлексивно-оцінним критерієм (вхідне і вихідне вимірювання)

Рівень	КГ (195 осіб)				ЕГ (195 осіб)			
	Вхідне вимірювання		Вихідне вимірювання		Вхідне вимірювання		Вихідне вимірювання	
	(осіб)	(%)	(осіб)	(%)	(осіб)	(%)	(осіб)	(%)
<i>Низький</i>	142	36,41	130	33,33	144	36,92	32	8,2
<i>Середній</i>	216	55,38	228	58,46	212	54,36	282	72,31
<i>Високий</i>	32	8,21	32	8,21	34	8,72	76	19,49

Як видно з результатів *вхідного вимірювання*, професійна компетентність майбутніх КРШП за рефлексивно-оцінним критерієм була у більшості учнів сформована на середньому рівні (54,36 % в ЕГ, 55,38 % в КГ),

найменш сформована професійна компетентність була на високому рівні (8,72 % в ЕГ; 8,21 % в КГ).

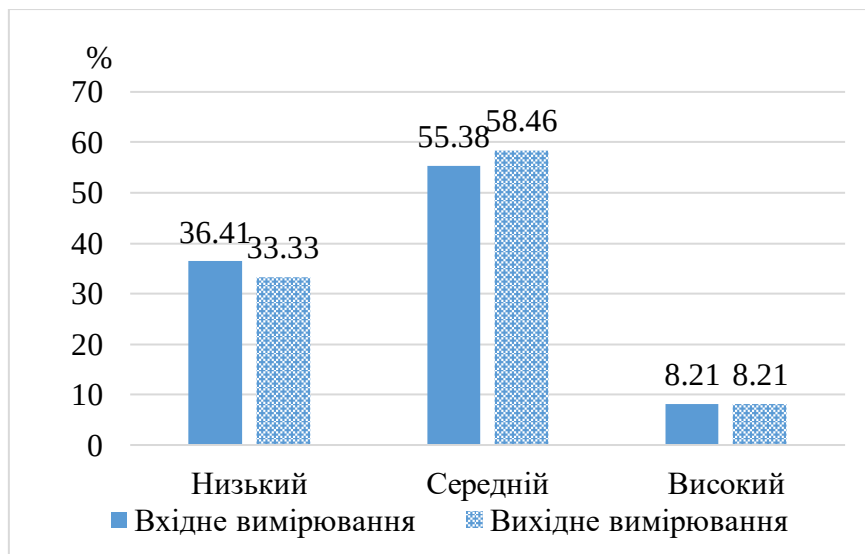

Рис. 22. Рівні сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП за рефлексивно-оцінним критерієм (вхідне і вихідне вимірювання в КГ), %

Вихідні дані в КГ показали, що складові професійної компетентності за рефлексивно-оцінним критерієм змінились несуттєво. Так, найбільша кількість учнів досягла середнього (58,46%) рівня сформованості професійної компетентності. Високого рівня досягли 8,21 % учнів, тоді як на низькому рівні кількість учнів зменшилась до 33,33 %.

Незначно зросли показники середнього рівня (на 3,08 %). Не змінились показники високого рівня (0,00 %). Показники низького рівня зменшились (на 3,08 %). Ці зміни не є суттєвими в процесі формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О за рефлексивно-оцінним критерієм (табл. 3.7, рис. 3.15).

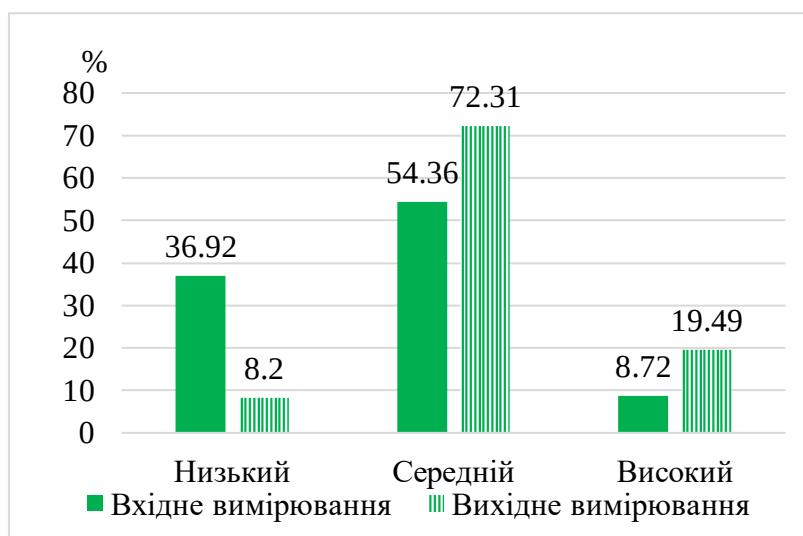

Рис. 23. Рівні сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП за рефлексивно-оцінним критерієм (вхідне і вихідне вимірювання в ЕГ), %

Вихідні дані в ЕГ показали, що після впровадження технології формування, складові професійної компетентності за рефлексивно-оцінним критерієм значно покращились. Так, найбільша кількість учнів досягла середнього (72,31%) рівня сформованості професійної компетентності. Високого рівня досягли 19,49 % учнів, тоді як на низькому рівні кількість учнів зменшилась до 8,20 %. Зросли показники середнього рівня (на 17,95 %) та високого рівня (на 10,77 %), а показники низького рівня зменшились (на 28,72 %). Ці зміни свідчать про позитивний вплив контекстної технології на процес формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О на засадах ДПП за рефлексивно-оцінним критерієм (табл. 3.7, рис. 23).

Узагальнюючи отримані дані в середньому за всіма критеріями (табл. 3.8, рис. 3.17, 3.18), можна зазначити, що в ЕГ спостерігаються суттєві позитивні зміни в динаміці формування професійної компетентності майбутніх КРШП. Ці результати свідчать про ефективність впровадженої технології формування професійної компетентності. В КГ зміни в стані сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О слабо виражені та не є суттєвими.

Таблиця 3.8.

Динаміка сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП в середньому за всіма критеріями (вхідне і вихідне вимірювання)

Рівень	КГ (390 осіб)				ЕГ (390 осіб)			
	Вхідне вимірювання		Вихідне вимірювання		Вхідне вимірювання		Вихідне вимірювання	
	(осіб)	(%)	(осіб)	(%)	(осіб)	(%)	(осіб)	(%)
<i>Низький</i>	142	36,41	126	32,31	142	36,41	32	8,2
<i>Середній</i>	216	55,38	228	58,46	214	54,87	282	72,31
<i>Високий</i>	32	8,21	36	9,23	34	8,72	76	19,49

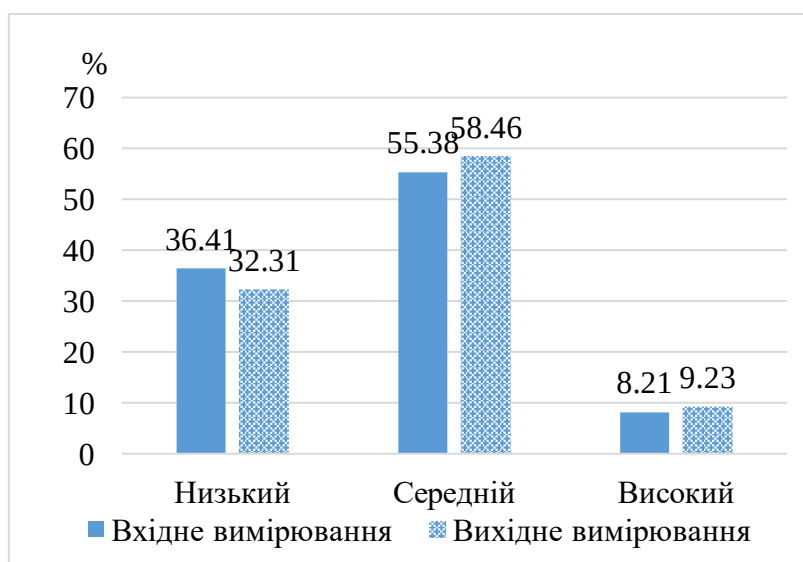

Рис. 24. Рівні сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП в середньому за всіма критеріями (вхідне і вихідне вимірювання в КГ, %)

Згідно з результатами *вхідного вимірювання в КГ*, більшість учнів мали сформованість професійної компетентності на середньому рівні (55,38%), тоді як лише 8,21% досягли високого рівня, на низькому рівні було 36,41 % учнів. За підсумками *вихідного вимірювання*, більшість учнів досягли середнього рівня (58,46 %), 9,23% показали високий рівень, а кількість учнів на низькому рівні знизилась до 32,31%. Показники середнього рівня збільшились на 3,08 %, високого рівня – на 1,02 %, а на низькому рівні спостерігається зниження на

4,10 % (див. табл. 3.8, рис. 24). Це свідчить про те, що професійна підготовка майбутніх КРШП за звичайною програмою (без запровадження контекстної технології на основі ДПП) має слабо виражену незначну динаміку формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О в середньому за всіма критеріями.

За результатами *вхідного вимірювання в ЕГ*, більшість учнів мали професійну компетентність на середньому рівні (54,87%), тоді як лише 8,72 % досягли високого рівня, на низькому рівні було 36,41 % учнів. Однак після впровадження технології формування професійної компетентності спостерігається суттєве покращення результатів. За підсумками *вихідного вимірювання*, більшість учнів досягли середнього рівня (72,31 %), 19,49% показали високий рівень, а кількість учнів на низькому рівні знизилась до 8,20 %.

Показники середнього рівня збільшились на 17,44 %, високого рівня – на 10,77 %, а на низькому рівні спостерігається зниження на 28,21 % (див. табл. 3.8, рис. 3.18). Це свідчить про те, що запроваджена контекстна технологія справила позитивний вплив на формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О на основі ДПП в середньому за всіма критеріями.

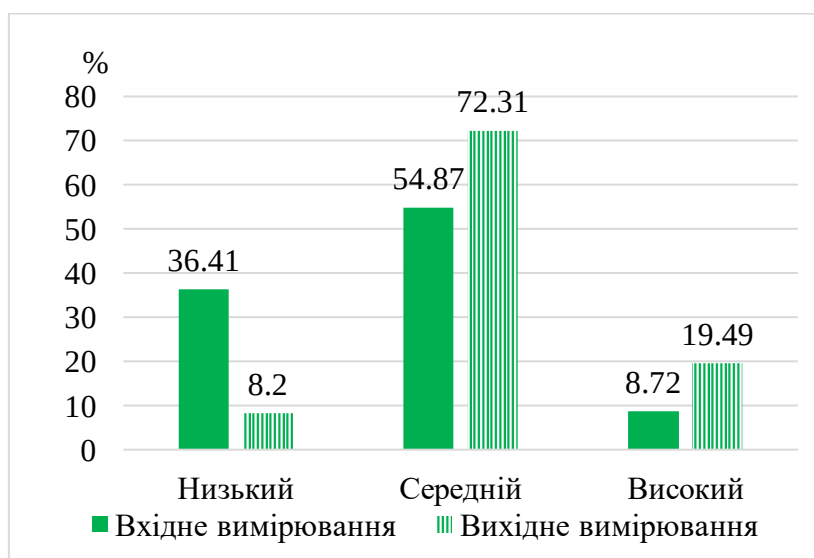

Рис. 25. Рівні сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП в середньому за всіма критеріями (вхідне і вихідне вимірювання в ЕГ),

%

Перевірка надійності отриманих у ході експерименту даних проводилася за допомогою критерію узгодженості Пірсона χ^2 [306], емпіричне значення $\chi^2_{\text{емп}}$ якого обчислюється за формулою:

$$\chi^2_{\text{емп}} = \sum_{i=1}^3 \frac{(n_E - n_T)^2}{n_T}, \quad (3.2)$$

де n_E – фактичні частоти показників на конкретному рівні сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП; n_T – теоретичні частоти показників на конкретному рівні сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП; число 3 – кількість рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП (низький, середній, високий).

Теоретичні частоти даних на конкретному рівні сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП вираховуються за формулою:

$$n_T = \frac{n}{N} \cdot M, \quad (3.3)$$

де n – кількість учнів, задіяних у досліджуваній групі; N – сума всіх учнів, задіяних у вимірюванні разом у всіх групах; M – сума учнів, задіяних у вимірюванні одночасно за одним з рівнів.

Розрахуємо кількість ступенів свободи, щоб визначити табличне значення $\chi^2_{\text{кр}}$, за формулою:

$$k = (R - 1)(p - 1), \quad (3.4)$$

де R – кількість рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП; p – кількість досліджуваних груп (2 групи).

Дослідимо статистичну значущість відмінностей в рівнях сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП за такими кроками:

- порівняння емпіричних розподілів даних, отриманих на вхідному вимірюванні в ЕГ і КГ, щоб визначити, чи ці групи максимально схожі;
- порівняння емпіричних розподілів даних, отриманих на вихідному вимірюванні в ЕГ і КГ, щоб визначити, чи є відмінності між показниками.
- порівняння емпіричних розподілів даних, отриманих на вхідному та вихідному вимірюванні в КГ в середньому за всіма критеріями професійної компетентності майбутніх КРШП;

– порівняння емпіричних розподілів даних, отриманих на вхідному та вихідному вимірюванні в ЕГ в середньому та окремо за критеріями професійної компетентності майбутніх КРШП.

Порівняємо емпіричні розподіли отриманих *на вхідному вимірюванні даних в ЕГ і КГ*, щоб визначити, чи ці групи максимально схожі і чи немає між ними статистично значущих відмінностей. Використовуючи відповідні формули, виконаємо обчислення. Для обчислень використаємо значення *в середньому за всіма критеріями*. Результати обчислень даних КГ та ЕГ в середньому за всіма критеріями професійної компетентності майбутніх КРШП подано у Додатку Р5. Для ступенів свободи $k=2$ табличне значення $\chi^2_{кр}=5,991$, при рівні статистичної значущості $\rho=0,05$. Отримали, що $0,07 < 5,991$, тобто $\chi^2_{емп} < \chi^2_{кр}$.

Таким чином, порівняння емпіричних розподілів даних, отриманих на вхідному вимірюванні в ЕГ і КГ в середньому за всіма критеріями професійної компетентності майбутніх КРШП, свідчить про рівнозначність ЕГ і КГ та відсутність статистично значущих відмінностей між групами ЕГ і КГ при рівні статистичної значущості $\rho=0,05$. Ми довели статистичну достовірність того, що *ЕГ і КГ перед початком формувального етапу експерименту не відрізнялись* за вхідними даними в середньому за всіма критеріями професійної компетентності майбутніх КРШП.

Порівняємо емпіричні розподіли отриманих *на вихідному вимірюванні даних в ЕГ і КГ*, щоб визначити, чи результати в цих групах різні і чи є між ними статистично значущі відмінності. Використовуючи відповідні формули, виконаємо обчислення. Для обчислень використаємо значення *в середньому за всіма критеріями*. Результати обчислень даних КГ та ЕГ в середньому за всіма критеріями професійної компетентності майбутніх КРШП подано у Додатку Р5. Отримали, що $75,928 > 5,991$, тобто $\chi^2_{емп} > \chi^2_{кр}$.

Таким чином, порівняння емпіричних розподілів даних, отриманих на вихідному вимірюванні в ЕГ і КГ в середньому за всіма критеріями професійної компетентності майбутніх КРШП, свідчить про статистично

значущі відмінності між групами ЕГ і КГ при рівні статистичної значущості $p=0,05$. Ми довели статистичну достовірність того, що *ЕГ і КГ після проведення формувального етапу експерименту відрізняються* за вихідними даними в середньому за всіма критеріями професійної компетентності майбутніх КРШП. Статистичну значущість відмінностей в ЕГ і КГ до та після формувального етапу експерименту в узагальненому вигляді подано в таблиці 3.13.

Таблиця 3.13.

Достовірність за критерієм узгодженості Пірсона χ^2 відмінностей між КГ та ЕГ (вхідні та вихідні дані в середньому за всіма критеріями професійної компетентності майбутніх КРШП)

Вимірювання	Відмінності між КГ та ЕГ	$\chi^2_{\text{емп}}$	< >	$\chi^2_{\text{кр}}$	P
Вхідне	статистично значущі відмінності між КГ і ЕГ відсутні; групи подібні.	0,07	<	5,991	0,05
Вихідне	відмінності між КГ і ЕГ достовірні, статистично значущі; групи відрізняються.	75,928	>	5,991	0,05

Отже, після вхідного вимірювання статистично значущі відмінності між КГ і ЕГ відсутні і наші групи подібні (для рівня значущості $p=0,05$). Після вихідного вимірювання статистичні відмінності між КГ і ЕГ статистично значущі (для рівня значущості $p=0,05$). Групи відрізняються.

Далі порівнюємо емпіричні розподіли отриманих на вхідному і вихідному вимірюванні даних в КГ, щоб визначити, чи є статистично значущі відмінності в рівнях сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП, які навчалися за традиційними для ЗП(ПТ)О програмами, без запровадження технології формування їхньої професійної компетентності на засадах ДПП. Використовуючи відповідні формули, виконаємо обчислення. Для обчислень використаємо значення в середньому за всіма критеріями. Результати обчислень даних на вхідному і вихідному вимірюванні в КГ в середньому за всіма критеріями професійної компетентності майбутніх КРШП подано у Додатку Р5. Отримали, що $1,516 < 5,991$, тобто $\chi^2_{\text{емп}} < \chi^2_{\text{кр}}$.

Таким чином, порівняння емпіричних розподілів даних, отриманих на вхідному та вихідному вимірюванні в КГ в середньому за всіма критеріями професійної компетентності майбутніх КРШП, свідчить, що *відмінності в КГ за рівнями сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП, які навчалися за традиційними для ЗП(ПТ)О програмами, статистично незначущі* (при рівні статистичної значущості $p=0,05$).

Порівняємо емпіричні розподіли отриманих *на вхідному і вихідному вимірюванні даних в ЕГ*, щоб визначити, чи є статистично значущі відмінності в рівнях сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП, які навчалися із застосуванням контекстної технології формування їхньої професійної компетентності на засадах ДПП. Використовуючи відповідні формули, виконаємо обчислення. Для обчислень використаємо значення *в середньому за всіма критеріями*.

Результати обчислень даних на вхідному і вихідному вимірюванні в ЕГ в середньому за всіма критеріями професійної компетентності майбутніх КРШП подано у Додатку Р5. Отримали, що $94,898 > 5,991$, тобто $\chi^2_{\text{емп}} > \chi^2_{\text{кр}}$.

Таким чином, порівняння емпіричних розподілів даних, отриманих на вхідному та вихідному вимірюванні в ЕГ в середньому за всіма критеріями професійної компетентності майбутніх КРШП, свідчить, що відмінності в ЕГ за рівнями сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП, які навчалися із застосуванням контекстної технології формування їхньої професійної компетентності на засадах ДПП, статистично значущі й свідчать про наявність позитивної динаміки формування професійної компетентності майбутніх КРШП (при рівні статистичної значущості $p=0,05$). Отже, *запровадження в ЕГ контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ДПП вплинуло на позитивну динаміку її формування в середньому за всіма критеріями*. Детальніше статистично значущі відмінності на рівнях сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП за кожним з критеріїв розглянемо в Додатку Р6. Узагальнимо результати статистичної обробки

числових значень, отриманих до та після проведення формувального *етапу* експерименту (табл. 3.26).

Таблиця 3.26.

Достовірність статистичної значущості впливу контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О на засадах ДПП (ЕГ, вхідні та вихідні дані за всіма критеріями)

Критерії	$\chi^2_{\text{емп}}$	< >	$\chi^2_{\text{кр}}$	Статистична значущість p
Ціннісно-мотиваційний	97,164	>	5,991	0,05
Інноваційно-когнітивний	106,458	>	5,991	0,05
Комунікативно-діяльнісний	92,598	>	5,991	0,05
Рефлексивно-оцінний	97,228	>	5,991	0,05
За всіма критеріями	94,898	>	5,991	0,05

Таким чином, порівняння емпіричних розподілів вхідних та вихідних даних формувального *етапу* експерименту в ЕГ на кожному рівні сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП показало, що між цими даними існують суттєві відмінності при статистичній значущості $p=0,05$. Ці відмінності є достовірними, отже, значна частина учнів після формувального *етапу* експерименту піднялася на вищі рівні сформованості професійної компетентності завдяки впровадженій контекстній технології її формування на засадах ДПП.

Підсумовуємо, що після вхідного вимірювання статистично значущі відмінності між КГ і ЕГ відсутні і наші групи подібні (для рівня значущості $p=0,05$). Після вихідного вимірювання статистичні відмінності між КГ і ЕГ статистично значущі (для рівня значущості $p=0,05$). Групи відрізняються.

Відмінності в КГ за рівнями сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП, які навчалися за традиційними для ЗП(ПТ)О програмами, статистично незначущі (при рівні статистичної значущості $p=0,05$).

Відмінності в ЕГ за рівнями сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП, які навчалися із застосуванням контекстної технології формування їхньої професійної компетентності на засадах ДПП, статистично значущі й свідчать про наявність позитивної динаміки формування професійної компетентності майбутніх КРШП (при рівні статистичної значущості $p=0,05$). Таким чином, було доведено, що впровадження обґрунтованої в дисертаційному дослідженні контекстної технології суттєво і позитивно впливає на формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О на засадах ДПП. Робимо висновок про досягнення поставленої мети дослідження.

Висновки до 3 розділу

Описано програму експериментального дослідження, за якою у період 2020-2024 рр., в якій визначено чотири послідовні етапи: пошуковий, констатувальний, формувальний та узагальнювальний. Визначено ЗП(ПТ)О, які здійснюють підготовку кваліфікованих робітників за спеціальностями швейного профілю, а також встановлено загальну кількість здобувачів освіти цього напрямку, що складають генеральну сукупність. Подано обґрунтування обсягу репрезентативної вибірки, яка використовувалась у педагогічному експерименті з формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, що забезпечує достовірність отриманих результатів. Створено систему діагностичних засобів для оцінювання рівня сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О за встановленими критеріями та показниками, яка містить як адаптовані методики, так і авторські розробки.

Результати оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у ЗП(ПТ)О, отримані в ході констатувального етапу експерименту, свідчать про нерівномірну сформованість окремих компонентів за визначеними критеріями та показниками. Найбільш розвиненим виявився ціннісно-мотиваційний

компонент, де рівень сформованості розподілився таким чином: високий – 9,54 %, середній – 54,88 %, низький – 35,58 %. Дещо нижчі показники зафіксовано за комунікативно-діяльнісним компонентом: високий рівень – 8,60%, середній – 55,35 %, низький – 36,05 %; та за рефлексивно-оцінним компонентом: високий рівень – 8,37 %, середній – 54,65 %, низький – 36,98 %. Найменш сформованим компонентом є інноваційно-когнітивний, де високого рівня досягли 6,98 % учнів, середнього – 54,65 %, а низького – 38,37 %. За всіма компонентами переважає середній рівень сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у ЗП(ПТ)О – 54,88 %.

Було проведено паралельний педагогічний експеримент, основною метою якого стало визначення у ЕГ та КГ достовірних змін у рівнях сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у ЗП(ПТ)О після реалізації формувального етапу дослідження. За результатами формувального *етапу* експерименту встановлено, що запроваджена контекстна технологія сприяла позитивній динаміці сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у ЗП(ПТ)О на засадах ДПП в ЕГ порівняно з КГ. За *ціннісно-мотиваційним критерієм* в ЕГ показники середнього рівня зросли на 17,44 %, високого рівня – на 10,77 %, тоді як кількість учнів із низьким рівнем сформованості компетентності зменшилася на 28,21 %. У КГ за цим критерієм показники середнього рівня зросли на 2,05 %, високого рівня – на 1,54 %, тоді як кількість учнів із низьким рівнем сформованості компетентності зменшилася на 3,59 %. Щодо *інноваційно-когнітивного критерію*, в ЕГ відбулося зростання середнього рівня на 16,92 %, високого – на 12,82 %, тоді як низький рівень знизився на 29,74 %. У КГ за цим критерієм показники середнього рівня зросли на 4,11 %, високого рівня – на 2,05 %, тоді як кількість учнів із низьким рівнем сформованості компетентності зменшилася на 6,16 %. Подібні зміни зафіксовані і для *комунікативно-діялісного критерію*: середній рівень підвищився на 16,93

%, високий – на 10,77 %, а кількість учнів із низьким рівнем зменшилася на 27,70 %. У КГ за цим критерієм показники середнього рівня зросли на 2,0 %, не змінились показники високого рівня – 0,00 %, а кількість учнів із низьким рівнем зменшилася на 2,05 %. Щодо *рефлексивно-оцінного критерію*, спостерігалася така динаміка: в ЕГ середній рівень зріс на 17,95 %, високий – на 10,77 %, тоді як низький рівень зменшився на 28,72 %. У КГ за цим критерієм показники середнього рівня зросли на 3,08 %, не змінились показники високого рівня – 0,00 %, а кількість учнів із низьким рівнем зменшилася на 3,08 %. У цілому, *середні показники за всіма критеріями* продемонстрували такі зміни: в ЕГ середній рівень сформованості підвищився на 17,44 %, високий рівень – на 10,77 %, а кількість учнів із низьким рівнем знизилася на 28,21 %. У КГ показники середнього рівня зросли на 3,08 %, не змінились показники високого рівня – 1,02 %, а кількість учнів із низьким рівнем зменшилася на 4,10 %.

Результати проведеного формувального *етапу* експерименту свідчать про позитивні зміни у сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О на основі ДПП. Це підтверджується помітним зростанням в ЕГ кількості учнів, які досягли середнього та високого рівнів сформованості компетентності після впровадження контекстної технології формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О на основі ДПП, що значно відрізняється від показників у КГ та має статистично підтверджену значущість.

Для перевірки достовірності отриманих результатів експерименту було використано критерій узгодженості Пірсона χ^2 . На початку формувального впливу статистично значущі відмінності між КГ і ЕГ відсутні, групи подібні, формувальний етап експерименту було розпочато в однакових умовах для обох груп досліджуваних ($\chi^2_{\text{емп}} < \chi^2_{\text{кр}}$, $0,07 < 5,991$, для рівня значущості $p \leq 0,05$). Після формувального впливу відмінності між ЕГ і КГ статистично значущі, що доводить ефективність застосування контекстної технології формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О на

основі ДПП ($\chi^2_{\text{емп}} > \chi^2_{\text{кр}}$, $75,928 > 5,991$, для рівня значущості $p \leq 0,05$). Критерій узгодженості Пірсона χ^2 (за рівня значущості $p \leq 0,05$) при порівнянні вхідних і вихідних даних в ЕГ: за ціннісно-мотиваційним критерієм $\chi^2_{\text{емп}} = 97,164 > \chi^2_{\text{кр}} = 5,991$; за інноваційно-когнітивним $\chi^2_{\text{емп}} = 106,458 > \chi^2_{\text{кр}} = 5,991$; за комунікативно-діяльнісним $\chi^2_{\text{емп}} = 92,598 > \chi^2_{\text{кр}} = 5,991$; за рефлексивно-оцінним $\chi^2_{\text{емп}} = 97,228 > \chi^2_{\text{кр}} = 5,991$; за всіма критеріями в середньому $\chi^2_{\text{емп}} = 94,898 > \chi^2_{\text{кр}} = 5,991$. Це підтверджує статистичну значущість отриманих змін в ЕГ. При цьому в КГ при порівнянні вхідних і вихідних даних за всіма критеріями в середньому $\chi^2_{\text{емп}} = 1,516 < \chi^2_{\text{кр}} = 5,991$. Це підтверджує, що отримані зміни в КГ статистично незначущі.

За всіма критеріями професійної компетентності майбутніх КРШП порівняння вхідних і вихідних результатів дослідження показали, що в ЕГ $\chi^2_{\text{емп}} > \chi^2_{\text{кр}}$, в КГ $\chi^2_{\text{емп}} < \chi^2_{\text{кр}}$, при чому після формувального впливу відмінності між ЕГ і КГ статистично значущі $\chi^2_{\text{емп}} > \chi^2_{\text{кр}}$ (за рівня значущості $p \leq 0,05$). Це свідчить про статистично значущі зміни у рівнях сформованості професійної компетентності учнів у ЕГ, які, завдяки впровадженій контекстній технології формування професійної компетентності на засадах ДПП, піднялися на вищі рівні. Таким чином, експериментальне дослідження підтвердило, що впровадження контекстної технології на засадах ДПП суттєво і позитивно впливає на формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у ЗП(ПТ)О.

Основні положення, розглянуті в третьому розділі, знайшли своє відображення в таких публікаціях автора [50; 63; 64; 72].

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Результати вивчення літературних джерел свідчать, що формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у ЗП(ПТ)О є актуальною теоретичною проблемою професійної педагогіки дало змогу виявити філософський, економічний, соціальний, морально-етичний аспекти процесу професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників з високим рівнем професійної компетентності й конкретизовано проблеми системного характеру, пов'язані зі специфікою функціонування галузі в умовах глобалізаційних процесів економіки та швидкої технологізації, що, без сумніву, відображається і на підготовці кадрів для галузі. Орієнтуючись на вимоги роботодавців і ґрунтуючись на професійному стандарті, трудові функції майстра з пошиття одягу конкретизовано за такими аспектами: проектно-конструкторським, технологічним, виробничо-технічним, ремонтно-експлуатаційним.

Визначено суть *професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю* як інтегративне особистісне утворення, що формується в процесі здобуття професійної освіти і відображає готовність і здатність особи застосовувати фахові знання, уміння й навички, виявляти відповідні професійно важливі якості (здатність до концентрації та розподілу уваги, розвинені сенсомоторика і окомір, фізична витривалість, спостережливість, наявність естетичного смаку, наочно-образне і предметно-дієве мислення тощо) та ціннісні орієнтації (самоорганізованість, відповідальне ставлення до обов'язків, дотримання норм і стандартів, критичність мислення, інноваційність, повага до культурних й історичних традицій, усвідомлення економічних, соціальних, екологічних переваг професійної діяльності тощо) для здійснення результативної професійної діяльності в умовах швейного виробництва, зумовленої динамікою технологічного розвитку та змін у запитах ринку праці. Обґрунтовано структуру професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю як динамічну цілісність таких чотирьох взаємопов'язаних

компонентів: *ціннісно-мотиваційний*, що характеризує усвідомлення власної користі від економічних та соціальних переваг професійної діяльності; *комунікативно-діяльнісний*, що обумовлюється здатністю використовувати технологічні прийоми і способи роботи, практичні вміння під час навчання на засадах ДПП; *інноваційно-когнітивний*, що передбачає оволодіння способами раціонального використання ресурсів у професійній діяльності та постійне їхнє удосконалення у зв'язку із появою нових технологій виробництва; *рефлексивно-оцінний*, що виражається через критичне й інноваційне рефлексування та прогнозування результатів діяльності.

Проаналізовано сучасний стан підготовки майбутніх КРШП на засадах ДПП і виокремлено фактори, які впливають на цей процес, зокрема: динамічні трансформації, що спричиняють нестабільність та непередбачуваність функціонування підприємств галузі; панування суспільної думки про непрестижність професій швейного профілю; низька мотивація здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти до опановування нових знань і способів фахової діяльності; непривабливі умови праці на застарілому обладнанні з використанням традиційних технологій на діючих виробництвах; невиправдана методологія регіонального замовлення на підготовку КРШП, що передбачає економію коштів, а не забезпечення реальних потреб ринку праці; нелегальне функціонування швейних підприємств.

Визначено й обґрунтовано *педагогічні умови* формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства: оновлення змісту професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю спільно з представниками підприємств галузі легкої промисловості; створення практико-орієнтованих освітніх електронних засобів у закладах професійної освіти із залученням експертів індустрії моди; формування позитивної мотивації до оволодіння сучасними виробничими технологіями здобувачами освіти.

У дисертаційному дослідженні спроектовано *модель* формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП, що є узагальненим аналогом складного процесу, відтвореного у спрощеному вигляді з визначенням структурно-функціональних зв'язків між об'єктами дослідження. Розроблена модель складається із чотирьох блоків: *методологічно-цільового* (передумови, мета, принципи і підходи, що визначають загальну стратегію формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю), *змістового* (ціннісно-мотиваційний, інноваційно-когнітивний, комунікативно-діяльнісний, рефлексивно-оцінний компоненти професійної компетентності), *суб'єктно-технологічного* (функціонування трьох-суб'єктної взаємодії «освітній персонал закладу професійної освіти – здобувачі освіти – роботодавці галузі»), *результативно-оцінного* (критерії сформованості, показники, рівні та загальний результат процесу формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП).

Розроблена *контекстна технологія цілеспрямованого формування професійної* компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на ДПП реалізується за такими чотирма основними етапами: *аналітично-організаційний* (розбудова мережевої взаємодії представників закладів освіти та бізнесу); *мотиваційно-інформативний* (підвищення рівня мотивації вступників до навчання в закладах П(ПТ)О й опанування професій швейного напрямку, професійного самовизначення та подальшої самореалізації в індустрії моди); *формувальньо-когнітивний* (оволодіння здобувачами П(ПТ)О традиційними й інноваційними способами і технологіями виробництва одягу у професійній діяльності через застосування загальних і спеціальних організаційних форм навчання на засадах ДПП); *діяльнісно-рефлексивний* (стимулювання рефлексивної позиції на всіх етапах особистісно-професійного самовдосконалення й саморозвитку). Удосконалено *діагностичний інструментарій оцінювання рівня сформованості* професійної

компетентності майбутніх майстрів з пошиття одягу, зокрема визначено такі критерії та показники: *ціннісно-мотиваційний інноваційно-когнітивний; комунікативно-діяльнісний рефлексивно-оцінний*. Експериментально доведено ефективність впровадження контекстної технології для формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у закладах П(ПТ)О на засадах ДПП. Це підтверджується позитивними змінами в динаміці формування професійної компетентності в ЕГ. Загалом, *середні показники в ЕГ за всіма критеріями* змінилися наступним чином: середній рівень підвищився на 17,44 %, високий рівень – на 10,77 %, а низький рівень зменшився на 28,21 %. У КГ середні показники за всіма критеріями середнього рівня зросли на 3,08 %, не змінилися показники високого рівня – 1,02 %, а кількість учнів із низьким рівнем зменшилася на 4,10 %.

У розроблених *методичних рекомендаціях* щодо формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у закладах П(ПТ)О на засадах державно-приватного партнерства з урахуванням специфіки означеного феномену конкретизовано сутнісні характеристики професійної компетентності, що формується в процесі здобуття професійної освіти та відображає готовність і здатність особи застосовувати фахові знання, практичні вміння й навички, виявляти ціннісні орієнтації й професійно важливі якості для здійснення результативної професійної діяльності в умовах швейного виробництва, що зумовлюється динамікою технологічного розвитку та змін у запитах ринку праці. Проаналізовано основні форми організації професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства, що уможлиблюють набуття високого рівня професійної компетентності й особливу увагу зосереджено на розкритті сутності ефективних способів і механізмів зміцнення партнерства між представниками закладів освіти та суб'єктами бізнесу в сфері легкої промисловості, зокрема під час спільного планування й організації освітнього

процесу, що сприяє удосконаленню обставин виробничої практики, запровадженню елементів дуального навчання, а також оцінюванню практичних умінь тощо. Запропоновано загальні практичні рекомендації щодо забезпечення продуктивної співпраці закладів професійної (професійно-технічної) освіти з роботодавцями індустрії моди на засадах державно-приватного партнерства, що уможливорює якісну підготовку професійно мобільних, конкурентоспроможних кваліфікованих робітників швейного профілю відповідно до вимог сучасного ринку праці. Відображено організаційно-змістові особливості формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства, а саме: оновлення змісту професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю спільно з представниками підприємств галузі легкої промисловості на основі створення практико-орієнтованих освітніх електронних засобів, використання в освітньому процесі яких стимулює позитивну мотивацію учнівської молоді до оволодіння сучасними виробничими технологіями. Висвітлено методико-технологічні засоби формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства як конкретних інструментів реалізації розробленої автором контекстної технології цілеспрямованого формування досліджуваного феномену. Основну увагу зосереджено на розкритті особливостей розбудови мережевої взаємодії закладів освіти й суб'єктів бізнесу, що передбачає активне залучення роботодавців до освітнього процесу, використання інноваційних виробничих технологій тощо.

Проблема підвищення якості професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю залежить від модернізації не тільки змісту, форм, методів, а також від принципів П(ПТ)О, оптимізації способів і технологій організації освітнього процесу, переосмислення мети та кінцевого результату професійної підготовки майбутніх робітників у співпраці із стейкхолдерами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адвокато́ва Н. О. Дослідження сучасного стану підприємств легкої промисловості України. *Економічні інновації*. 2012. Вип. 47. С. 5–14.
2. Азарян О., Іншин І. Реалізація економічних інтересів регіонів у моделі взаємодії держави та бізнесу. *СХІД. Спецвипуск*. 2011. № 1(108). січень. С. 21–25.
3. Алексее́ва С. Основні підходи до визначення професійної придатності особистості в умовах сучасної професійної освіти. *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка*. 2012. Вип. 4. С. 62–67.
4. Ангел Є. Як українська промисловість долає воєнні виклики. *Реанімаційний пакет реформ. Офіційний вебсайт*. URL: <https://rpr.org.ua/news/yak-ukrainska-promyslovist-dolaie-voienni-vyklyky/> (дата звернення: 12.03.2025).
5. Андрейців І. Що таке дуальна освіта і навіщо вона українцям *Українська правда. Офіційний вебсайт*. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2017/02/16/222630/> (дата звернення: 11.03.2025).
6. Андрощук І. Сучасні тенденції розвитку освіти України. *Молодь і ринок*. 2023. № 1(209). С. 17–22.
7. Андрущенко В. П. Умови та напрями інноваційного розвитку освіти. *Вища освіта в Україні*. 2009. № 3. С. 5–13.
8. Аніщенко В. М. Розвиток професійних навичок – важливий чинник підвищення продуктивності підприємства. *Модернізація професійної освіти і навчання: проблеми, пошуки і перспективи: зб. наук. праць*. Київ: ПТО НАПН України, 2011. Вип. 1. С. 191–192.
9. Аніщенко О. В., Смоляна Н. В. Теоретичне і виробниче навчання у професійно-технічних навчальних закладах: короткий термінологічний словник. Київ; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2012. 103 с.

10. Артющина М. В., Білоконь М. Я., Дремова І. Б., Кошук О. Б. та ін. Застосування особистісно-розвивальних педагогічних технологій у підготовці майбутніх кваліфікованих робітників: методичні рекомендації для педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, працівників науково-навчально-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти МОН України / за ред. Г. М. Романової. Київ: ІПТО НАПН України, 2014. 132 с.

11. Асоціація «Укрлегпром». Офіційний вебсайт. URL: <https://ukrlegprom.org/ua/analytics/> (дата звернення: 22.01.2025).

12. Бабенко В., Геращенко В. Роль індустрії моди у розвитку креативних індустрій та формуванні креативного капіталу. *Економічний простір*. 2022. № 179. С. 153–158.

13. Бажал Ю. М., Бакушевич І. В., Венесаар У., Гараєва Т. Ю. та ін. Інноваційне підприємництво: креативність, комерціалізація, екосистема / за ред. Ю. М. Бажал. Київ: Пульсари, 2015. 278 с.

14. Базиль Л. О. Педагогічні інновації в системі сучасної освіти. *Освітній простір. Глобальні, регіональні та інформаційні аспекти*. 2014. № 17. С. 11–17.

15. Балл Г. О., Медінцев В. О. Особистість як індивідуальний модус культури і як інтегративна якість особи. *Горизонти освіти*. 2011. №3. С. 7–14.

16. Балл Г. О. Професійна орієнтація: підручник для студентів. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. 240 с.

17. Батраченко Н. Кадри вирішують все. *Швейное дело и мода*. 2019. URL: https://shd.com.ua/skilled_labor (дата звернення: 09.01.2023).

18. Белікова Ю. А. Проєктування професійного саморозвитку майбутніх майстрів виробничого навчання: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2018. 275 с.

19. Беспалько В. Педагогічні технології як сучасний підхід до організації навчального процесу [Електронний ресурс]. URL: <https://studfile.net/preview/9210768/> (дата звернення: 02.01.2024).

20. Бех І. Д. Теоретико-прикладний сенс компетентнісного підходу у педагогіці. *Виховання і культура*. 2009. № 12(17,18). С. 5–7.
21. Бикова Т. Б. Іващенко М. В. Методико-теоретичні особливості засвоєння майбутніми майстрами виробничого навчання нових технологій швейного виробництва. *Професійна освіта: методологія, теорія та технології*. 2017. № 6. С. 54–71.
22. Биба В. В., Теницька Н. Б. Світовий досвід мотивації працівників та можливості його адаптації до умов підприємств України. *Економіка та управління підприємствами*. 2017. Вип. 10. С. 166–171.
23. Білик В. Формування проектувальної компетентності у майбутніх інженерів-педагогів швейного профілю в процесі професійної підготовки: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Хмельницький, 2015. 379 с.
24. Білоцерківський інститут неперервної освіти. НДР «Кваліфікаційний розрив на ринку праці в умовах війни та повоєнного відновлення економіки України» (РК № 0124U001101) [Електронний ресурс]. URL: <https://binpo.com.ua> (дата звернення: 12.01.2025).
25. Бовсунівська І. В. Публічно-приватне партнерство як об'єкт теоретичних досліджень у сфері публічного управління. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Державне управління*. 2019. Т. 30(69). № 2. С. 7–12.
26. Бойко О. Державно-приватне партнерство: світовий досвід та перспективи реалізації в Україні. *Юридична газета*. 2013. № 22. С. 42–43.
27. Боковець В. В., Москвічова О. С., Григорук І. О. Людський потенціал як невід'ємна складова розвитку економіки: монографія. Розвиток економіки та сучасний рівень менеджменту. Частина 1: Серія монографій. Одеса: Купрієнко С. В, 2019. 140 с.
28. Бондаренко О. А. Особливості проектування професійних компетенцій з матеріалознавства в програмах інтегрованих модулів професії «Кравець». *Профтехосвіта Запоріжжя*. 2011. № 16. С. 44–49.

29. Борисенко Д. В., Рябчиков Л. М. Динаміка формування вмінь студентів напрямку підготовки «Професійна освіта. Дизайн». *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. 2017. № 54-55. С. 208–215.

30. Бородієнко О. Публічно-приватне партнерство закладів професійної освіти: практичний посібник / за ред. В. О. Радкевич; Біла Церква: Видавець Пшонківський О. В., 2020. 302 с.

31. Брайловський І. А. Державно-приватне партнерство: методологія, теорія, механізми розвитку: автореф. дис. д-ра екон. наук: 08.00.01. Харків, 2015. 42 с.

32. Британська Рада в Україні. Fashion DNA Ukraine. Аналіз потреб екосистеми малого й середнього бізнесу в галузі модного дизайну: підсумковий звіт [Електронний ресурс]. URL: https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/fashion_dna_research.pdf (дата звернення: 16.04.2025).

33. Брюханова Н. О. Підходи до розуміння компетентності та компетенції в освіті. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2007. № 4. С.40–51.

34. Булгакова Г. Реалії та перспективи впровадження дуальної освіти. *Професійна освіта*. 2022. № 3. С. 13–16.

35. Бутенко В. М. Інституційні засади розвитку соціального партнерства в Україні. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету*. 2014. № 1. С. 61–65.

36. Бучинська О. В., Давліканова О. Б., Лилик І. В., Чайковська А. Б. Думки роботодавців про дуальну освіту за результатами дослідження обізнаності роботодавців про дуальну форму здобуття освіти та досвіду участі у пілотному проєкті із її запровадження на рівні фахової передвищої та вищої освіти в Україні: аналітичний звіт. Київ: Представництво Фонду імені Фрідріха Еберта в Україні, 2020. 98 с.

37. Вайнтрауб М. А., Романова Г. М., Мося, І. А., Білоконь Я. Ю. та ін. Модернізація змісту професійної освіти і навчання: теорія і практика:

монографія / за наук. ред. М. А. Вайнтрауба. Київ: ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2015. 328 с.

38. Вакарчук І. Сучасні тенденції розвитку професійно-технічної освіти: пріоритети та завдання. *Освіта України*. № 63–64. 22 серпня 2008 р.

39. Василенко В. М., Гришаєва О. В., Федоренко Л. В., Безценна Л. М., Грищук Т. С. Посібник для організаторів та наставників дуальної форми здобуття професійної освіти в умовах виробництва. Дніпро: НМЦ ПТО у Дніпропетровській області, 2020. 42 с.

40. Васильківський Д., Войнаренко М., Нижник В. Кластерна політика як чинник підвищення ефективності функціонування соціально-економічних систем. *Вісник економічної науки України*. 2017. № 1(32). С. 25–30.

41. Васянович Г. Методологічні контексти педагогічної науки на сучасному етапі її розвитку. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2013. № 3. С. 9–30.

42. Велич і героїзм професійної освіти України. Профорієнтаційний фестиваль. *Освітній портал. Офіційний вебсайт*. URL: <https://op.ua/news/osvita-v-ukraini/zavershivsyia-festival-velich-i-geroyizm-profesiynoyi-osviti-ukrayini> (дата звернення: 21.07.2024).

43. Взаємодія ринку праці та професійно-технічної освіти: механізми створення Державних стандартів професійно-технічної освіти з конкретних професій: зб. матеріалів, підготовлених у рамках реалізації українсько-німецького проекту «Підтримка реформи професійно-технічної освіти в Україні». Київ: МОН України, 2009. 276 с.

44. *Відновлення України. Офіційний вебсайт*. URL: <https://recovery.gov.ua/> (дата звернення: 06.05.2025).

45. Вінник О. Корпоративна форма державно-приватного партнерства: проблеми правового забезпечення на тлі зарубіжного досвіду: монографія. Суми: МакДен, 2012. 204 с.

46. Виговська В. В. Малий бізнес України: сучасний стан і тенденції розвитку. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. № 1(91). С. 59–65.

47. Винницький Б., Лендшел М., Онищук Б., Сегварі П. Досвід та перспективи впровадження державно-приватних партнерств в Україні та за кордоном. Київ: «К.І.С.», 2008. 294 с.

48. Виноградська Г. Є. Сучасний стан підготовки кадрів для легкої промисловості на засадах державно-приватного партнерства. *Professional Pedagogics*. 2022. № 1(24). С. 203-214. DOI: [10.32835/2707-3092.2022.24.203-214](https://doi.org/10.32835/2707-3092.2022.24.203-214)

49. Виноградська Г. Є. Вдосконалення підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення легкої промисловості. *Professional Pedagogics*. 2022. № 2(25). С. 66-73. DOI: [10.32835/2707-3092.2022.25.66-73](https://doi.org/10.32835/2707-3092.2022.25.66-73)

50. Виноградська Г. Є. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства. *Professional Pedagogics*. 2023. № 2(27). С. 128-137. DOI: [10.32835/2707-3092.2023.27.128-137](https://doi.org/10.32835/2707-3092.2023.27.128-137)

51. Виноградська Г. Модель формування професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2024. №3(137). С.294-303. DOI: [10.24139/2312-5993/2024.03/294-303](https://doi.org/10.24139/2312-5993/2024.03/294-303)

52. Виноградська Г. Реалізація політики державно-приватного партнерства в оновленні професійних та освітніх стандартів швейної галузі: *Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи*: збірник матеріалів XI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 25-26 лист. 2021 р.). Хмельницький: ХНУ, 2021. С. 121-122

53. Виноградська Г. Співпраця освітян і роботодавців: розроблення професійного стандарту. *Професійна освіта*. 2022. № 4(97). С. 22-25

54. Виноградська Г. Є. Пропозиції роботодавців щодо підготовки кваліфікованих фахівців легкої промисловості. *Професійна освіта для*

сталого розвитку: виклики в умовах воєнного стану, результати і перспективи: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (20 жовтня 2022 р.). Київ: ПО НАПН України, 2022. С. 31-35.

55. Виноградська Г. Є. Стратегії державно-приватного партнерства для розвитку людського капіталу в професійній освіті галузі легкої промисловості країн Південної Азії. *Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання*: матеріали XVII Всеукраїнської науково-практичної конференції (звітної) Інституту професійної освіти НАПН України (м. Київ, 27-30 березня 2023 р.). Київ: ПО НАПН України, 2023. С. 178-183.

56. Виноградська, Г. (2023). Особливості викладання бізнес-дисциплін для формування фахівців з дизайну та мистецтв: брендинг креативних проєктів *Тенденції розвитку дизайну, дизайн-освіти та мистецтвознавства*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 19 травня 2023 р.). Київ: Арт академія сучасного мистецтва імені Сальвадора Далі. С.17-18

57. Виноградська Г. Проблеми формування професійної компетентності кваліфікованих робітників швейної галузі на засадах публічно-приватного партнерства у науковій літературі. *Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця (НПК-2023)*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 7-8 грудня 2023 р.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2023. С. 19-21.

58. Виноградська Г. Суть і структура професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП. *Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти*: збірник матеріалів IX Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції: у 2-х частинах (м. Біла Церква, 14 грудня 2023 р.). Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, м. Біла Церква, Україна, 2023. Ч. 1. С. 87-94.

59. Виноградська Г. Профорієнтація та популяризація професій легкої промисловості на засадах державно-приватного партнерства. *Наука та освіта в умовах викликів сьогодення*: матеріали Міжнародної науково-практичної

конференції (м. Чернігів, 16 грудня 2023 р.). Чернігів: Research Europe, 2023. С. 49-53.

60. Виноградська Г. Досвід публічно-приватного партнерства у сфері професійної освіти швейного профілю країн Південної Азії. *Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (звітної) Інституту професійної освіти НАПН України (26 лютого – 07 березня 2024 р.)*. Київ: ПО НАПН України, 2024. С. 74-78.

61. Виноградська Г. Модель формування професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства. *Технологічна і професійна освіта: проблеми і перспективи: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Глухів, 9 травня 2024 р.)*. Глухів: Глухівський НПУ імені Олександра Довженка, 2024. С. 15–18.

62. Виноградська Г. Етапи розвитку професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП. *Орієнтири національної освіти в умовах сьогодення: збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції (м. Луцьк, 19 травня 2024 р.)*. Луцьк: ВППО, 2024. С. 10-15.

63. Виноградська Г. Є. Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства: методичні рекомендації. Київ: Видавництво «Людмила», 2024. 136 с.

64. Виноградська Г. Технологія співпраці освітян та роботодавців під час підготовки кадрів на засадах ДПП. *Інноваційний розвиток сучасної науки та освіти: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Житомир, 11 червня 2024 р.)*. Житомир: Research Europe, 2024. С. 28-33.

65. Виноградська Г. Стан формування професійної компетентності кваліфікованих робітників згідно опитування випускників ЗП(ПТ)О швейного профілю. *Тенденції забезпечення якості освіти: матеріали II Міжнародної*

науково-практичної конференції (м. Дніпро, 23 червня 2024 р.). Дніпро: Research Europe, 2024. С. 13-17.

66. Виноградська Г. Стейкхолдери як суб'єкти впливу на підготовку кадрів для індустрії моди України. *Проблеми та перспективи економіки та менеджменту*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Черкаси, 15 серпня 2024 р.). Черкаси: Research Europe, 2024. С. 45-48.

67. Виноградська Г. Міжнародний проєкт 3D4U – приклад ефективного державно-приватного партнерства в індустрії моди України. *Achievements of Science and Education in the Modern World: Proceedings of the International Scientific Conference* (2024, June 17). UK: Bookmundo, c. Birmingham, 2024. С. 84-88.

68. Виноградська Г. Мистецькі проєкти як засіб профорієнтації та підвищення престижу професій індустрії моди. *Новітні підходи до забезпечення економічної стабільності*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 14 червня 2024 р.). Суми: Research Europe, 2024. С. 102-107.

69. Виноградська Г. Проблеми ранньої профорієнтації молоді в індустрії моди: з досвіду Fashion Globus Ukraine. *Тенденції розвитку дизайну та дизайн-освіти у вимірах сучасності*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 27-28 березня 2024 р.). Київ: Арт Академія сучасного мистецтва імені Сальвадора Далі, 2024. С. 9-13.

70. Виноградська Г. Практико-орієнтовані проєкти у співпраці освітян та роботодавців на засадах ППП. *Модернізація освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти в контексті глобальних і національних викликів*: матеріали VI Всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Київ, 10 грудня 2024 р.). Київ: ІПО НАПН України, 2024, С. 377-380.

71. Виноградська Г. Співпраця освітян і роботодавців: розроблення професійного стандарту. *Професійна освіта*. 2022. № 4(97). С. 22-25.

72. Виноградська Г. Є. Професія творити моду: Е-посібник проєкту [Співавтори творчі колективи ДНЗ Київське вище професійне училище

технологій та дизайну одягу, ДНЗ «Хмельницький центр ПТО сфери послуг», ДНЗ «Регіональний центр професійної освіти швейного виробництва та сфери послуг Харківської області», Хустський професійний ліцей сфери послуг]. URL: <https://posibnyk.fashionglobusukraine.com/> (дата звернення: 20.12.2024).

73. Виговська С., Лузан П., Сопівник І. Основи науково-педагогічних досліджень: навчальний посібник. Київ: ДАКККиМ, 2012.

74. Войналович О. О. Глобалізація і розвиток сучасної освіти в Україні. *Науковий часопис. НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2014. Вип. 57. С. 184–186.

75. Войнаренко М. Концепція кластерів – шлях до відродження виробництва на регіональному рівні. *Економіст*. 2000. № 1. С. 29–33.

76. Вознюк О.В. Особливості педагогічної синергетики. *Історія. Філософія. Релігієзнавство. Науковий журнал*. 2009. № 2. С. 5–9.

77. Волков О. І., Гончаров Ю. В., Бокій В. І., Бондаренко О. В., Вовчок С. В. та ін. Легка промисловість України: стан, проблеми, перспективи економічного розвитку: колективна монографія / за ред. проф., чл.-кор. Академії педагогічних наук України Волкова О. І. та проф., академіка Академії економічних наук України Гончарова Ю. В. Київ: Київський національний університет технологій та дизайну, 2009. 446 с.

78 Волкова В. Педагогічні умови спрямованості навчально-виховного процесу на ціннісне відношення студентів до майбутньої професії. *Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2005. № 1. С. 166–172.

79. Вороніна-Пригодій Д., Кравець С. Регіональні особливості європейської системи державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти. *Professional Pedagogics*. 2022. №1(24). С.56–63.

80. Вороніна-Пригодій Д. А. Особливості розвитку державно-приватного партнерства з професійної освіти у Німеччині та Франції. *Розвиток сучасної науки та освіти: реалії, проблеми якості, інновації: матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції у*

Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного (м. Запоріжжя, 29-31 травня 2023 р.). Запоріжжя: ТДАТУ, 2023. С. 396–400.

81. Вороніна-Пригодій Д. А. Європейський досвід державно-приватного партнерства зі створення програм працевлаштування та зайнятості молоді. *Інноваційна професійна освіта*. 2022. Т. 1. № 2. С. 50–52.

82. Воротіна Л. І. Соціальна відповідальність підприємств малого бізнесу в конкурентному середовищі. *Теоретичні та прикладні питання економіки: зб. наук. праць*. 2008. Вип. 15. С. 32–37.

83. Воротіна Л. І. Можливості збереження підприємств сектору малого бізнесу економіки України. *Теоретичні та прикладні питання економіки: зб. наук. праць*. 2009. Вип. 19. С. 32–38.

84. Гедз М. Й. Державно-приватне партнерство як механізм активізації модернізаційних процесів в Україні. *Ефективна економіка: електронне видання*. 2011. № 10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_10_51 (дата звернення: 22.04.2023).

85. Герганов Л. Д. Професійна підготовка кваліфікованих робітників на виробництві: теорія і практика: монографія. Дніпропетровськ: ІМА-прес. 344 с.

86. Герлянд Т. М. Прогностичні підходи до професійно-технічної освіти України в умовах сьогодення. *Проблеми підготовки сучасного вчителя: зб. наук. праць*. 2014. Вип. 10. Ч. 2. С. 262–269.

87. Герлянд Т., Дрозіч І., Кулалаєва Н., Романова Г., Шимановський М. Організація дуальної форми навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти: практичний посібник. Житомир: Полісся. 304 с.

88. Горностай П., Маслоу А. Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. Київ: Парламентське видавництво, 2011. 430 с.

89. Гилюн О. В., Колісник Л. О. Чому в Україні слід розвивати дуальну вищу освіту? Соціологічний погляд. *Грані*. 2018. Т. 21. № 10. С. 87–96.

90. Гнатюк О. В., Царьова Є. С. Ефективність використання інтегрованих уроків в ПТНЗ. *Досягнення науки та практики: матеріали XVII Міжнар. наук.-практ. конф. Чернівці* [б. в.], 2015. С. 6–8.

91. Головчанська Є. Порівняльний аналіз концепцій організації виробництва одягу. *Вісник Київського національного університету технологій і дизайну*. 2011. № 5. С. 34–45.

92. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 373 с.

93. Горностай П. П. Готовність особистості до самореалізації як психологічна проблема. *Проблеми загальної та педагогічної психології*. 2004. Т. 6. Вип. 3. С. 105–110.

94. Грабовецький Б. Є. Основи економічного прогнозування: навчальний посібник. Вінниця: ВФ ТАНГ, 2000. 209 с.

95. Гребенюк О., Демешок О., Драган В., Лібанова Е. та ін. Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів: національна доповідь / за ред. акад. НАН України Е. М. Лібанової, акад. НААН України М.А. Хвеси́ка. Київ: ДУ ІЕПСР НАН України, 2014. 775 с.

96. Гриценко І. А. Педагогічні умови організації виробничого навчання учнів ПТНЗ швейного профілю: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2007. 23 с.

97. Гриценко І. Принцип естетизації у підготовці кваліфікованих робітників швейного профілю. *Професійно-художня освіта України: зб. наук. праць*. 2005. Вип. III. С. 80–86.

98. Гриценко І. Дидактичні засади організації виробничого навчання учнів ПТНЗ швейного профілю. *Дидактика професійної школи: зб. наук. праць*. 2005. Вип. 3. С. 170–173.

99. Грищенко І. М. Інноваційні підходи до забезпечення науки з наукоємним бізнесом і вищою освітою як чинник підвищення якості освіти. *Легка промисловість. Індустрія моди*. 2017. № 2(249). С. 24–27.

100. Грищенко І. М., Ізовіт В. та ін. Легка промисловість України: реалії

та перспективи [експертно-аналітична доповідь]. Київ: КНУТД, 2015. 82 с.

101. Грищенко С. Підготовка та реалізація проектів публічно-приватного партнерства: практичний посібник для органів місцевої влади та бізнесу. Київ: ФОП Москаленко О.М., 2011. 140 с.

102. Громадська спілка «Національне галузеве партнерство в легкій промисловості України «Fashion Globus Ukraine». Офіційний вебсайт. URL: <https://fashionglobusukraine.com/> (дата звернення: 06.03.2025).

103. Губанова Т. Державно-приватне партнерство у сфері освіти і науки в Україні: нормативно-правова характеристика. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 6. С. 220–224.

104. Гуревич Р. Теорія і практика навчання в професійно-технічних закладах: монографія. Вінниця: ДОВ «Вінниця, 2008. 410 с.

105. Гуржій А., Лапінський В. Електронні освітні ресурси як основа сучасного навчального середовища загальноосвітніх навчальних закладів. *Інформаційні технології в освіті*: зб. наук. праць. 2013. Вип. 15. С. 30–37.

106. Гуржій А., Діденко О., Карташова Л. Веб-квест – інноваційний компонент підручника нового покоління для системи професійно-технічної освіти. *Концептуальні засади професійного розвитку особистості в умовах євроінтеграційних процесів*: зб. наук. статей / за ред. В. Г. Кременя, М. Ф. Дмитриченка, Н. Г. Ничкало; уклад.: М. В. Артюшина, В. П. Тищенко та ін. Київ: НТУ, 2015. С. 648–657.

107. Гуцан Л. А. Особливості професійного навчання учнівської молоді в умовах профільного навчання. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*: зб. наук. праць. 2011. Вип. 1(15). С. 350–356.

108. Данилишин Б. Державно-приватне партнерство – стратегічна форма взаємодії влади і бізнесу [Електронний ресурс]. URL: <http://news.yurist-online.com/news/kmu/2> (дата звернення: 22.03.2025).

109. Дейнеко Л. В., Завгородня М. Ю. Розвиток внутрішнього ринку легкої промисловості: проблеми та можливості. *Український соціум*. 2012. № 1(40). С. 83–98.

110. Дейч М. Соціальне партнерство як інструмент взаємоузгодження соціальних обов'язків та соціальної відповідальності. *Україна: аспекти праці*. 2011. № 6. С. 27–34.

111. Денисенко М. Дослідження інноваційного розвитку підприємств легкої промисловості: стан і проблеми. *Фондовий ринок*. 2008. № 6. С. 22–28.

112. Денисенко М. Основні положення формування інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 22. С. 17–20.

113. Державні стандарти професійної освіти: теорія і методика: монографія / за ред. Н. Г. Ничкало. Хмельницький: ТУП, 2002. 334 с.

114. Державно-приватне партнерство у сфері професійної (професійно-технічної) освіти: термінологічний словник / Д. А. Вороніна-Пригодій, В.В. Попова, О. П. Радкевич, О. В. Слободяник, Я. О. Чепуренко; за голов. ред. В. О. Радкевич, С. Г. Кравець. Київ: Інститут професійної освіти НАПН України, 2022. 60 с.

115. Державний стандарт професійно-технічної освіти. Професія «Закрійник» [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesijno-tehnichna-osvita/derzhavnistandarti-navchalni-plani-ta-programi/zatverdzhnistandarti-profesijno-tehnichnoyi-osviti-2006-2016> (дата звернення: 15.04.2021).

116. Державний стандарт професійно-технічної освіти. Професія «Кравець» [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesijno-tehnichna-osvita/derzhavnistandarti-navchalni-plani-ta-programi/zatverdzhnistandarti-profesijno-tehnichnoyi-osviti-2006-2016> (дата звернення: 15.04.2021).

117. Державний стандарт професійно-технічної освіти. Професія «Швачка» [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesijno-tehnichna-osvita/derzhavnistandarti-navchalni-plani-ta-programi/zatverdzhnistandarti-profesijno-tehnichnoyi-osviti-2006-2016> (дата звернення: 15.04.2021).

118. Державно-приватне партнерство як механізм реалізації нової регіональної політики: можливості застосування та практичні аспекти підготовки і впровадження інвестиційних проектів [Електронний ресурс]. URL: http://rdpa.regionet.org.ua/images/129/PPP_report_U-LEAD_30_10_2017.pdf (дата звернення: 11.04.2021).

119. Державно-приватне партнерство в системі регулювання економіки: колективна монографія / Єфименко Т. І., Черевиков Є. Л., Павлюк К. В. та ін.; за заг. ред. члена-кореспондента. НАНУ Т. І. Єфименко. Київ: ДУ «Інститут економіки та прогнозування», 2012. 372 с.

120. Десятов Т. М. Реформування системи професійної освіти на основі компетентнісного підходу. *Порівняльна професійна педагогіка*. 2012. № 1. С. 145–151.

121. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 року № 800: станом на 31.12.2019 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#n18> (дата звернення: 09.03.2025).

122. Дікусар Т. Соціологічне дослідження з профорієнтації Миколаївського обласного центру зайнятості [Електронний ресурс]. URL: <https://mik.dcz.gov.ua/publikaciya/vybir-profesiyi-dumka-shkolyariv> (дата звернення: 12.07.2024).

123. Дослідження ринку праці: майстер з пошиття одягу. *Національне агентство кваліфікацій. Офіційний вебсайт*. URL: <https://register.nqa.gov.ua/profstandart/majster-z-positta-odagu> (дата звернення: 02.09.2024).

124. Доценко-Білоус Н. Секторальний огляд у сфері надання освітніх послуг [Електронний ресурс]. *USAID*. 2015. URL: <http://ppp-ukraine.org/wp-content/uploads/2015/12/Education-Sector-Brief-UKR.pdf> (дата звернення: 31.07.2024).

125. Дуальна освіта: переваги та правила застосування: для закладів профосвіти [Електронний ресурс]. *Міністерство освіти і науки України. Офіційний вебсайт*. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesijno-tehnichna-osvita/dualna-osvita/dlya-zakladiv-profosviti> (дата звернення: 12.03.2025).

126. Дуальна система освіти: про принципи і можливості реалізації в Україні [Електронний ресурс]. *Buki*. URL: <https://buki.com.ua/news/dualna-systema-osvity-pro-pryntsypy-imozhlyvosti-realizatsiyi-v-ukrayini/> (дата звернення: 09.01.2025).

127. Дубич К. В. Партнерство державного та недержавного суспільних секторів як ефективний механізм управління у сфері надання соціальних послуг у країнах Євросоюзу. *Державне управління: теорія та практика*. 2013. № 2. С. 117–128.

128. Длугопольський О. В., Жуковська А. Ю. Державно-приватні партнерства: зарубіжний досвід і уроки для України. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 3(129). С. 43–49.

129. Дубницька О. М. Компетентнісно-інтегративний підхід до формування професійної підготовки фахівців швейного профілю. *Нові технології навчання*. 2013. Вип. 76. С. 246–250.

130. Дутко Н. Г. Концесія, як перспективна форма державно-приватного партнерства. *Державне управління: удосконалення та розвиток: електронне видання*. 2020. № 3. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1597> (дата звернення: 01.02.2025).

131. Дьоміна І. О. Державно-приватне партнерство як механізм розвитку сфери освіти в Україні в умовах децентралізації та глобалізації. *Вчені записки ТНТ імені В. І. Вернадського. Серія: Державне управління*. 2021. Т. 32(71). № 2. С. 52–58.

132. Дьолог О. Стратегічний аналіз середовища підприємства. *Інвестиції: практика і досвід*. 2013. № 15. С. 46–48.

133. Єршова Л. М. *Трансформація системи цінностей учнівської і студентської молоді в контексті реформування вітчизняної професійної*

освіти. Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка: зб. наук. пр. / голов. ред.: В. О. Радкевич. Житомир, 2018. Вип. 16. С. 162–168.

134. Єгоричева С. Б., Лахижа М. І. Публічно-приватне партнерство в посткомуністичних країнах: монографія. Київ: ІПК ДСЗУ, 2020. 304 с.

135. Єжова О. Теорія і практика створення прогностичних моделей підготовки кваліфікованих робітників швейної галузі: монографія / за ред. М. В. Анісімова. Кіровоград: РВВ КДПУ імені В. Винниченка, 2016. 472 с.

136. Єжова О. В. Педагогічні умови підготовки фахівців швейної галузі із застосуванням прогностичних моделей. *Фізико-математична освіта*. 2018. №1(15). С. 191–194.

137. Єпіфанова І., Супрун В. Особливості управління капіталом підприємств легкої промисловості. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 5. С. 74–78.

138. Єршова Л. М. Трансформація системи цінностей учнівської і студентської молоді в контексті реформування вітчизняної професійної освіти. *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка*. 2018. Вип. 16. С. 162–168.

138. Заїка В. Соціальне партнерство в системі професійно-технічної освіти: перспективи розвитку. *Педагог професійної школи: зб. наук. праць*. Київ: Науковий світ, 2002. С. 58–64.

139. Заклади професійної (професійно-технічної) освіти. *Державна служба статистики України. Офіційний вебсайт*. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/osv_rik/osv_u/ptu_u.html (дата звернення: 12.05.2024).

140. Замараєв А. Сутність поняття «людський капітал» в контексті суспільного розвитку. *Державне управління: удосконалення та розвиток: електронне видання*. 2015. № 9. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=895> (дата звернення: 23.04.2025).

141. Запатріна І. В. У світі публічно-приватне партнерство є ширшим поняттям, ніж концесія, оренда чи управління. *Юридична газета*. 2012. № 46. 13 листопада. С. 3.

142. Зубко А. М. Організаційно-педагогічні умови удосконалення навчального процесу в системі підвищення кваліфікації педагогічних кадрів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. – 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Київ, 2002. 22 с

143. Зельман Л. Н. Підготовка кваліфікованих робітників сфери обслуговування у професійно-технічних навчальних закладах України (1969 р.– початок ХХІ століття): дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Львів, 2017. 278 с.

144. Зязюн І. А. Діалектика особистісних цінностей та смислів у розвитку особистості. *Професійно-мистецька школа у системі національної освіти*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (с. Мала Білозірка Запорізької обл. 1-3 жовт. 2008 року). Київ, Чернівці [б.в.], 2008. С. 10–13.

145. Зязюн І. А. Життєвий поступ людини у вимірі наукової і культурологічної парадигм. *Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей*: зб. матеріалів VI мистецько-педагогічних читань пам'яті професора О. П. Рудницької. Чернівці: Зелена Буковина, 2010. С. 15–24.

146. Іванцова Н. Розвиток професійної робітничої освіти без відриву від виробництва у 1921–1930 рр. в Україні: автореф. дис. ... канд. істор. наук: 07.00.01. Харків, 2008. 20 с.

148. Інноваційні педагогічні технології у трудовому навчанні: навчально-методичний посібник / В. Г. Гетта, Р. С. Гуревич, О. М. Коберник та ін. Умань: СПД Жовтий, 2008. 212 с.

149. Кавецький В. Мотиваційна основа вибору професії школярами. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2008. № 3. С. 29–35.

150. Калініченко Н. Шкільна політика щодо трудової підготовки учнів народних училищ у центральному регіоні України (XIX століття). *Історико-педагогічний альманах*. 2010. № 1. С. 50–60.
151. Карташов М. В. Імовірність, процеси, статистика: посібник. Київ: ВПЦ Київський університет, 2007. 504 с.
152. Карюк В. І. Вплив інноваційного потенціалу на соціально-економічний розвиток підприємства. *Ефективна економіка*. 2016. № 10. С. 176–182.
153. Кіндзерська С. Г. Модульно-компетентнісний підхід у формуванні навчальних планів та навчальних програм. *Розроблення Державних стандартів професійно-технічної освіти нового покоління: проблеми та перспективи*: матер. кругл. столу в рамках виставки «Інноватика в освіті України» м. Київ, 27-29 жовтня 2010 року)). Київ: Наук. світ, 2010. С.18–21.
154. Кісіль З. Р., Швець Д. В. Мотивація діяльності людини: навчальний посібник у схемах, таблицях, коментарях. Одеса: Вид-во ОДУВС, 2023. 155 с.
155. Кизим М. О., Дороніна М. Хаустова В. Методологія і технологія наукових досліджень. Економічні науки (у схемах, визначеннях, прикладах): навчальний посібник. Харків: ФОП Лібуркіна Л. М., 2022. 56 с.
156. Коберник О. М. Розробка творчих проєктів на уроках технічної праці. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2002. № 1. С. 41–45.
157. Коваль Л. Є. Методологічні підходи до організації професійного розвитку майстрів виробничого навчання. *Професійна освіта*. 2018. № 1 (178). С. 39–42.
158. Ковальчук В., Сорока В. Розвиток цифрової компетентності майбутніх майстрів виробничого навчання. *Professional Pedagogic* 1(20) 2020, С. 96-103 <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2020.20.96-103>
159. Ковальчук В.І. Впровадження інноваційних технологій навчання у процесі професійної підготовки студентів закладів вищої освіти. *Молодий вчений*. 2018. № 3. С. 543-547

160. Козловська І. М. Методологічні аспекти інтегративного підходу у професійній підготовці фахівців. *Педагогічні інновації у фаховій освіті*: зб. наук. праць. 2011. Вип. 2. С. 6–13.

161. Колупаєва Т. Особливості професійної готовності майбутнього вчителя до роботи в початковій школі, 2018 [Електронний ресурс]. URL: <https://OJS.ITUP.COM.UA/INDEX.PHP/PU/ARTICLE/DOWNLOAD/77/47/234> (дата звернення 31.05.2025)

162. Коляда М. Г. Педагогічне прогнозування: теоретико-методологічний аспект: монографія. Донецьк: Ноулідж, 2014. 268 с.

163. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / за заг. ред. О.В. Овчарук. Київ: «К.І.С.», 2004. 112 с.

164. Комісарова Л. О. Розвиток технологічної культури майстрів виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів швейного профілю: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2012. 20 с.

165. Концепція розвитку державно-приватного партнерства в Україні на 2013 – 2018 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.08.2013 року № 739-р. [Електронний ресурс]. URL: <https://me.gov.ua/view/a9487df9-eea5-4498-8852-ddf6bd1209e5> (дата звернення: 10.03.2025).

166. Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 р. № 660-р: станом на 19.07.2022 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-%D1%80#Text> (дата звернення: 29.04.2025).

167. Коновал В. Сучасні тенденції інноваційного розвитку виробничого потенціалу підприємств легкої промисловості. *Науковий вісник Херсонського державного університету Серія: Економічні науки*. 2014. № 6(2). С. 206–209.

168. Копенгагенська Декларація з посилення європейської кооперації у професійній освіті [Електронний ресурс]. URL: <https://unba.org.ua/publications/3178-kopengagens-ka-deklaraciya.html> (дата звернення: 06.05.2025).

169. Коркіна О. І., Коркіна І. І., Цільник О. Я. Сучасні процеси розвитку дуальної освіти: запорука стабільності кадрового потенціалу. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2018. № 4(132). С. 90–94.

170. Короткова Л. І. Використання інноваційних технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців сфери послуг в умовах освітньовиробничого кластера. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*: зб. наук. праць. 2020. Вип. 57. С. 93–99.

171. Короткова Л. І. Модульно-компетентнісна технологія навчання як механізм впровадження професійних стандартів нового покоління у навчально-виробничий процес. *Розроблення Державних стандартів професійно-технічної освіти нового покоління: проблеми та перспективи*: матер. кругл. столу в рамках виставки «Інноватика в освіті України» (м. Київ, 27-29 жовтня 2010 року). Київ: Науковий світ, 2010. С. 22–29.

172. Короткова Л. Педагогічні умови створення професійних стандартів швейного профілю на основі компетентнісного підходу: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2012. 20 с.

173. Корницька Л. Значення художньо-естетичної культури у підготовці кваліфікованого робітника швейного профілю. *Теорія та методика управління освітою: електронне видання*. 2012. № 8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ttmuo_2012_8_10 (дата звернення: 11.01.2025).

174. Коханко О. М. Становлення і розвиток підготовки кваліфікованих робітничих кадрів з середньою освітою в Україні (1969–1994 рр.): дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Київ, 1995. 299 с.

175. Кравець С. Г. Компетентнісний підхід до стандартизації професійної підготовки молодших спеціалістів у коледжах і технікумах. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка. Серія: Педагогіка*. 2017. № 2. С. 129–138.

176. Кочубей Т. Д., Міщенко М. С. Сучасні підходи до проблеми профорієнтаційної роботи. *Габітус*. 2021. Вип. 26. С. 85–88.

177. Кравчук Г. Шлях до підвищення компетенції випускника. *ПрофтехОсвіта*. 2011. № 2(26). С. 45.
178. Креденець Н. Д. Формування професійної компетентності молодших спеціалістів легкої промисловості: теоретичні та методичні засади: монографія / за ред. дійс. члена НАПН України Н. Г. Ничкало; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. Кривий Ріг: Роман Козлов, 2015. 328 с.
179. Кремень В. Г. Модернізація освіти на новому етапі інформатизації. *Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи*: матер. III Міжнар. наук. -практ. конф.: [в 2 ч.]; за ред. М. М. Козяра, Н. Г. Ничкало. Львів: ЛДУ БЖД, 2012. Ч. 1. С. 3–8.
180. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору. Київ: Педагогічна думка, 2009. 520 с.
181. Кремень В. Сучасні світові тенденції і розвиток освіти. *Професійно-технічна освіта*. 2006. № 1. С. 19–22.
182. Кремень В. Педагогічна синергетика: понятійно-категоріальний синтез. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2013. № 3. С. 3–19.
183. Кримчак Л.Ю. Система дуальної освіти як умова якісної підготовки конкурентоспроможних професіоналів до ринку праці в Україні. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Т. 2. Вип. 11. С. 83–86.
184. Куликовський С. Генеза поняття «компетентність» у Європейській та Українській педагогічній науці. *Людинознавчі студії. Педагогіка*. 2014. Вип. 29(1). С. 92–103.
185. Кусело Т. В Європі зростає популярність професійно-технічної освіти [Електроний ресурс]. SVIT DU. UPL: <https://svitedu.com.ua/v-yevropi-zrostaye-populyarnist-prof-teh-osviti/> (дата звернення: 11.02.2025).
186. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень: курс лекцій. Тернопіль: Економічна думка, 2005. 124 с.

187. Кучинський М. Модернізація професійно-технічної освіти в контексті розвитку людського капіталу України на період до 2020 року. *Професійно-технічна освіта*. 2017. № 1. С. 5–9.

188. Кушнірецька О. В., Синюра-Ростун Н. Р. Особливості дуальної форми професійної підготовки кадрів у процесах освітньо-виробничої інтеграції. *Сучасний стан та пріоритети модернізації фінансово-економічної системи України*: матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Львів, 23 листопада 2017 р.). Київ [б. в.], 2017. С. 27–30.

189. Кюрчев В. М., Ломейко О. П. Впровадження дуального навчання в освітній процес. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в навчальному закладі*: збірник науково-методичних праць Таврійського державного агротехнологічного університету. 2018. № 21. С. 4–9.

190. Лаврентій Д. Публічно-приватне партнерство: категоріально-понятійний аналіз. *Державне управління: удосконалення та розвиток: електронне видання*. 2017. № 10. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1303> (дата звернення: 11.04.2025)

191. Левицький В. О. Розвиток легкої промисловості українських губерній Російської імперії в другій половині XIX – на початку XX століття: дис. д-ра істор. наук: 07.00.01. Тернопіль, 2019. 717 с.

192. Лейко С. В. Поняття «компетенція» та «компетентність»: теоретичний аналіз. *Педагогічний процес: теорія і практика*. 2013. Вип. 4. С. 128–135.

193. Лещенко Л. О. Мотивація праці як фактор підвищення прибутковості виробництва. *Ефективна економіка: електронний журнал*. 2016. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4917> (дата звернення: 23.12.2024)

194. Лікарчук І. Л. Проблеми підготовки робітничих кадрів в Україні (1920– 1929 рр.): монографія. Київ: Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України, 1996. 206 с.

195. Лікарчук І.Л. Управління системами підготовки кваліфікованих робітників в Україні: педагогічний аспект (1888–1998 роки): дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ, 1999. 475 с.
196. Локшина О. Розвиток компетентнісного підходу в освіті Європейського Союзу. *Шлях освіти*. 2007. № 1. С. 16–21.
197. Луговський О. Легка промисловість та надії на її відродження. *Легка промисловість*. 2007. № 2. С. 37–38.
198. Лузан П., Сопівник І., Виговська С. Основи науково-педагогічних досліджень: 4-те вид., допов. Київ: НАКККиМ, 2012. 368 с.
199. Лузан П. Г., Сопівник І. В., Виговська С. В. Методологія та організація науково-педагогічних досліджень: підручник. Київ: Компрінт, 2016. 491 с.
200. Лук'яненко Г.І. Сучасні підходи до розроблення професійних стандартів нового покоління. *Модернізація професійної освіти і навчання: проблеми, пошуки і перспективи*: зб. наук. праць. 2011. Вип. 1. С. 187–193.
201. Лях В. В. Інформаційне суспільство і пошуки нової освітньої парадигми. *Філософія освіти*. 2009. № 1–2(8). С. 24–38.
202. Мазаракі А., Мельник Т., Ізовіт В. Легка промисловість України: стан, проблеми експорту та імпорту товарів. *Вісник Київського торговельно-економічного університету*. 2011. № 3. С. 5–12.
203. Майковська В. І. Інтерактивні технології навчання (на прикладі дисципліни «Торгівельне підприємництво»): навчально-методичний посібник. Суми: Вид-во Сум ДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 97 с.
204. Майстро С. В. Державно–приватне партнерство як інструмент забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіону. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління*. 2016. Вип. 2. С. 243–249.
205. Майсюра О. М. Сутність та проблеми розвитку малого підприємства в економіці України. *Економіка та держава*. 2010. № 2. С. 61–63.

206. Макара О. В. Державно-приватне партнерство в контексті соціально орієнтованого розвитку країни. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2014. Вип. 24(1). С. 366–371.

207. Максименко І. О., Бокій В. І. Легка промисловість України: сучасний стан та перспективи розвитку. *Вісник Хмельницького університету*. 2009. № 3. Т. 2. С. 77–80.

208. Маргасова В. Г., Сіренко К. Ю. Державне регулювання інноваційного розвитку легкої промисловості в умовах трансформаційних змін в економіці України. *Бізнес Інформ*. 2013. № 5. С. 54–60.

209. Марковська О. Є. Педагогічні умови організації виробничого навчання і практики майбутніх інженерів-педагогів машинобудівного профілю: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Марковська Оксана Євгенівна; Ін-т проф.-техн. освіти НАПН України. – К., 2013. – 341 с.

210. Матійків І. М. Психологічні умови формування професійної компетентності учнів професійно-технічних навчальних закладів сфери обслуговування: дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07. Івано-Франківськ, 2008. 245 с.

211. Медведенко І. С., Дьолог О. Значення технологічної виробничої практики в умовах виробництва у становленні та вдосконаленні професійної майстерності майбутніх педагогів ПТНЗ швейного профілю. *Наукові записки Національного університету імені М. П. Драгоманова. Педагогічні науки*. 2018. Вип. 139. С. 172–179.

212. Мельник С. В. Ключові підходи до реформування освітніх і професійних стандартів у контексті викликів міжнародного та вітчизняного ринків праці. *Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали Всеукр. (звіт.) наук.-практ. конф. (м. Київ, 18–19 квітня 2011 р.)*. Київ: ПІТО НАПН України, 2011. С. 32–34.

213. Микитенко О. С. Організація виробничої практики у технічних училищах України (1954–1986 рр.). *Професійно-художня освіта України: зб. наук. праць*. 2007. Вип. IV. С. 227–233.

214 Микитенко О. С. Становлення і розвиток підготовки кваліфікованих робітників для легкої промисловості у технічних училищах України (1954–1984 рр.): дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2016. 296 с.

215. Мистецтво у розвитку особистості: монографія / за ред. Н. Г. Ничкало. Чернівці: Зелена Буковина, 2006. 224 с.

216. Михайличенко А. М. Професійна підготовка персоналу. *Модернізація професійної освіти і навчання: проблеми, пошуки і перспективи*: зб. наук. праць. 2011. Вип. 1. С. 188–189.

217. Молчанова А. О. Соціальне партнерство в діяльності ПТНЗ: Конспект лекції з курсу підвищення кваліфікації для керівників професійно-технічних навчальних закладів за очно-дистанційною формою навчання. Київ: ТОК, 2007. 44 с.

218. Москвічова О. С. Державно-приватне партнерство в Україні: проблеми розвитку. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2015. Вип. 13. Ч. 3. С. 50–52.

219. Москвічова О. С. Державно-приватне партнерство у сфері професійно-технічної та вищої освіти. *Економіка і організація управління*. 2016. № 2. С. 291–299.

220. Науменко І. П. Легка промисловість України: шляхи підвищення конкурентоспроможності та економічної ефективності. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2007. № 5. С. 92–96.

221. Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003:2010: Наказ Держспоживстандарту України від 28.07.2019 року № 327: станом на 31.12.2024 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text> (дата звернення: 08.09.2023).

222. Національне агентство кваліфікацій (2021, 10 січня). *Дослідження ринку праці*. <https://register.nqa.gov.ua/profstandart/majster-z-positta-odagu>.

223. Нікішіна О. Інноваційні підходи співпраці з підприємствами легкої промисловості. *ПрофтехОсвіта*. 2011. № 1(25). С. 26–27.

224. Нікітчина С. О. З історії становлення та розвитку національної системи виховання: монографія. Луцьк: Надстир'я, 2001. 162 с.
225. Нечіпор С. Компетентнісний підхід до підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю. *Професійно-технічна освіта*. 2010. № 4. С. 27–30.
226. Новіков В. Соціальне партнерство. *Соціальна політика і соціальна робота: український науковий і громадсько-політичний часопис*. 2000. № 1(13). С. 47–51.
227. Носова Н. І., Сараєва І. М. Стратегічні напрямки державної підтримки легкої промисловості України в умовах лібералізації міжнародної торгівлі. *Економічні інновації*. 2012. № 47. С. 165–177.
228. Ничкало Н. Г. Трансформація професійно-технічної освіти України: монографія. Київ: Педагогічна думка, 2008. 200 с.
229. Ничкало Н. Професійна освіта: словник: навч. посібник / укладачі С. У. Гончаренко та ін. / за ред. Н. Г. Ничкало. Київ: Вища школа, 2000. 380 с.
230. Ничкало Н. Г. Сучасні тенденції і проблеми неперервної професійної освіти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*: зб. наук. праць. 2000. Вип. 8. С. 10–15.
231. Ничкало Н. Г. Концепція розвитку професійно-технічної (професійної) освіти України. В кн.: *Енциклопедія освіти*. Київ: Юрінком, Інтер, 2008. С. 422–424.
232. Ничкало Н. Г. Теоретико-методологічні проблеми реформування професійно-технічної освіти. *Педагогіка і психологія*. 1997. №3. С. 105–114.
233. Ничкало Н. Розвиток професійної освіти в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів: монографія. Київ: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. 125 с.
234. Овчарук О. Розвиток компетентнісного підходу: стратегічні орієнтири міжнародної спільноти. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. Київ: «К.І.С.», 2004. 112 с.

235. Однорог Г. В. Експертне оцінювання ключових компетентностей для професій швейного профілю. *Молодь і ринок*. 2021. № 7-8. С. 193–194.
236. Однорог Г. Ключові компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю: попит і пропозиція на ринку праці. *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка*. 2019. № 2(19). С. 31–42.
237. Оксамитна С. Престиж професій і занять в українському суспільстві. *Наукові записки НаУКМА. Соціологічні науки* 2002. Т.20. С.39–47.
238. Оленцевич Н. В., Ковалева О. В. Державне-приватне партнерство у розвинених країнах світу: досвід для України. *Економічний аналіз праць*: зб. наук. праць. 2014. Том 15. № 1. С. 134–143.
239. Онопрієнко О. Концептуальні засади компетентнісного підходу в сучасній освіті. *Шлях освіти*. 2007. № 4. С. 32–37.
240. Орлов В. Педагогічний менеджмент: проблеми професійного становлення особистості управлінця. *Проблеми педагогічних технологій*: зб. наук. праць. 2001. Вип. 3. С. 168–174.
241. Орлов В. Ф. Професійне становлення майбутніх вчителів мистецьких дисциплін: теорія і технологія: монографія / за заг. ред. І.А.Зязюна. Київ: Наукова думка, 2003. 262 с.
242. Осадчий І. Педагогічне моделювання: що важливо знати педагогу? *Народна освіта*. 2016. Вип. 1. С. 60–68.
243. Освіта в Україні: виклики та перспективи. Інформаційно-аналітичний збірник [Електронний ресурс]. Інститут освітньої аналітики, Міністерство освіти і науки України. URL: <https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2020/08/Informatsijno-analitichnij-zbirnik-Osvita-v-Ukrayini-vikliki-ta-perspektivi.pdf> (дата звернення: 12.01.2024).
244. Освітня програма з підготовки кваліфікованих робітників. Професія 7436 «Швачка» [Електронний ресурс]. URL: <https://grunskiy.mn.vk.eddy.school/osvitni-programy-shho-realizuyutsya-v-zakladi/> (дата звернення: 11.01.2024).

245. Освітня програма з професії «Кравець» [Електронний ресурс]. URL: https://nzpo.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/OP_kravets_2023.pdf (дата звернення: 11.01.2024).

246. Освітня програма з професії «Закрійник» [Електронний ресурс]. URL: <https://design24.sumy.ua/osvitniy-proces/osvitni-programi/> (дата звернення: 10.01.2024).

247. Отенко І., Афанасьєва Л. Аналіз факторів впливу макросередовища на реалізацію державно-приватного партнерства в Україні. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету*. 2014. Вип. 37(3). С.119–126.

248. Отич О. М. Художньо-естетичний розвиток майбутнього фахівця у системі професійної освіти. *Теоретичні і методичні засади неперервної мистецької освіти*: зб. матеріалів наук.-методол. семінару. Чернівці: Зелена Буковина, 2007. С. 27–29.

249. Павлов В. І. Логіка у запитаннях, відповідях і аргументаціях: навч. посіб. Київ: Центр учбов. літ., 2008. 408 с.

250. Павлюк К. В., Павлюк С. М. Сутність і роль державно-приватного партнерства в соціально-економічному розвитку держави. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Серія: Економічні науки*. 2010. Вип. 17. С. 10–19.

251. Паливода О. М., Прима Ю. І. Формування економічної стійкості швейних підприємств України на основі кластерних мереж. *Технології та дизайн: електронний науковий журнал*. 2013. № 4. URL: <http://knutd.com.ua/ourpublikation> (дата звернення: 21.01.2025).

252. Пасько Я. І., Білецький В. В., Савенкова М. Є та ін. Логіка: навч.-метод. посіб. /; заг. ред. Буреги В. В. Донецьк: Дон ДДУ, 2004. 75 с.

253. Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року: Саміт ООН. [Електронний ресурс]. URL: <https://ukraine.un.org/uk> (дата звернення: 10.01.2024).

254. Пильтяй О. В. Фінансові механізми державно-приватного партнерства. *Вісник Київського національно-торговельного університету*. 2012. № 3. С. 63–74.
255. Пильтяй О. В. Державний сектор економіки: теорія, методологія, управління розвитком: монографія. Київ: КНТЕУ, 2010. 392 с.
256. Полоник О. ДПП в Україні: стан, виклики і перспективи. *Юридична газета*. 2014. № 31-32(425-426). 28 жовтня. С. 18–19.
257. Пометун О. І. Теорія та практика послідовної реалізації компетентісного підходу в досвіді зарубіжних країн. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / за заг. ред. О. В. Овчарук. Київ: «К.І.С.», 2004. С. 16–25.
258. Пометун О. І. Дискусія українських педагогів навколо питань запровадження компетентісного підходу в українській освіті. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / за заг. ред. О.В. Овчарук. Київ: «К.І.С.», 2004. С. 26–44.
259. Пономаренко Л., Стельмах Н., Ніколюк Л. Розвиток професійної орієнтації в Україні: науково-допоміжний бібліографічний покажик; наук. ред.: Рогова П. І., Чепурна Н. М.; наук. консультант Мельник О. В.; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О. Київ; Черкаси: [б. в.], 2009. 196 с.
260. Попова В. Економічні передумови запровадження державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти в Україні. *Professional Pedagogics*. 2022. № 1(24). С. 101–110.
261. Попова Т., Абрамова О. Формування фахових компетентностей майбутніх фахівців швейної галузі. *Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]*. Серія: Педагогічні науки. 2018. Вип. 173(2). С. 158–162.
262. Посторонко В. М. Тенденції розвитку підприємств легкої промисловості України. *Вісник Житомирського технологічного університету*. 2012. № 1(59). С. 188–191.

263. Пригодій М. А. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів технологій до профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ, 2011. 520 с.

264. Про іноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 року № 40-IV: станом на 19.12.2024 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T020040?an=531> (дата звернення: 12.04.2025).

265. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів професійної (професійно-технічної) освіти за компетентнісним підходом: Наказ Міністерства освіти і науки від 17.02.2021 року № 216: станом на 19.02.2023 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0216729-21#Text> (дата звернення: 20.04.2023).

266. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 року № 179: станом на 19.02.2022 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179> (дата звернення: 11.04.2025).

267. Про Концепцію розвитку професійно-технічної освіти України в умовах децентралізації: інформаційно-аналітичні матеріали. *Інформаційний збірник та коментарі Міністерства освіти і науки України*. 2015. № 1. С. 3–42.

268. Про професійну (професійно-технічну) освіту. Закон України від 16.04.2025 року №4358-IX [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4358-20#Text> (дата звернення: 10.05.2025).

269. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 року № 2145-VIII: станом на 19.12.2024 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 10.04.2025).

270. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Професійна освіта як складова забезпечення кваліфікованого кадрового потенціалу

України: проблеми та шляхи вирішення: Постанова Верховної Ради України від 07.09.2016 року № 1493-VIII: станом на 19.02.2023 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1493-VIII#Text> (дата звернення: 09.03.2025).

271. Про створення Державного комітету України з легкої і текстильної промисловості: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.12.1992 року № 708: станом на 27.09.1995 р. втратив чинність. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/708-92-%D0%BF#Text> (дата звернення: 09.03.2025).

272. Про фахову передвищу освіту: Закон України від 06.06.2019 року № 2745-VIII: станом на 19.12.2024 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text> (дата звернення: 10.04.2025).

273. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 року № 2404-VI: станом на 19.12.2024 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text> (дата звернення: 10.04.2025).

274. Про внесення змін до деяких законів України щодо усунення регуляторних бар'єрів для розвитку державно-приватного партнерства та стимулювання інвестицій в Україні: Закон України від 24.11.2015 року № 817-VIII: станом на 19.07.2024 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/817-19#Text> (дата звернення: 09.02.2025).

275. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення національної системи кваліфікацій відповідно до актуальних потреб ринку праці: Закон України від 01.04.2022 року №2179-IX: станом на 19.07.2024 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4353-20#Text> (дата звернення: 19.04.2025).

276. Програма розвитку ДПП AMP USAID [Електронний ресурс]. URL: <https://platforma-msb.org/programa-rozvytku-derzhavno-pryvatno/2014> (дата звернення: 09.03.2025).

277. Про затвердження Методики розроблення професійних стандартів: Наказ Міністерства соціальної політики України від 22.01.2010 року № 74: станом на 03.02.2023 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18#Text> (дата звернення: 04.05.2024).

278. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 року № 509: станом на 25.06.2020 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-2019-%D0%BF#n5> (дата звернення: 21.06.2022).

279. Про затвердження Положення про дуальну форму здобуття професійної (професійно-технічної) освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.12.2019 року № 1551: станом на 19.07.2024 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0193-20> (дата звернення: 09.02.2025).

280. Про затвердження «Положення про навчально-практичний центр (за галузевим спрямуванням) професійно-технічного навчального закладу: Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14.06. 2012 року № 694: станом на 19.02.2023 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z110912#Text> (дата звернення: 09.07.2023).

281. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України від 25 червня 2013 року № 344/2013: станом на 19.07.2023 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#Text> (дата звернення: 12.11.2023).

282. Про проведення дослідно-експериментальної роботи за темою «Професійна підготовка кваліфікованих робітників з використанням елементів дуальної системи навчання» на базі закладів професійно-технічної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 16 березня 2015 року № 298: станом на 19.02.2023 р. [Електронний ресурс]. URL: https://www.cpto.rv.ua/files/Nakaz_16_03_18.pdf (дата звернення: 11.09.2023).

283. Про схвалення Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 № 660-р: станом на 19.07.2024 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/660-2018-%D1%80> (дата звернення: 11.02.2025).

284. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 року № 419-р: станом на 19.07.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2019-%D1%80#Text> (дата звернення: 15.08.2024).

285. Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів: Закон України від 20 листопада 2012 року № 5499-VI: станом на 19.07.2024 р. [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5499-17> (дата звернення: 09.02.2025).

286. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019: станом на 19.07.2023 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> (дата звернення: 12.11.2023).

287. Професійна освіта: словник / укл. Гончаренко С. У. та ін. / за ред. Ничкало Н. Г. Київ: Вища школа, 2000. 380 с.

288. Професія творити моду: Е-посібник проєкту [Керівник Виноградська Г.Є. та творчі колективи ДНЗ Київське вище професійне училище технологій та дизайну одягу, ДНЗ «Хмельницький центр ПТО сфери послуг», ДНЗ «Регіональний центр професійної освіти швейного виробництва та сфери послуг Харківської області», Хустський професійний ліцей сфери послуг]. URL: <https://posibnyk.fashionglobusukraine.com/> (дата звернення: 20.12.2024).

289. Прусак В. Сучасна дизайнерська освіта: досвід, проблеми. Діалог культур: Україна у світовому контексті. *Художня освіта*: зб. наук. праць. 2000. № 5. С. 354–364.

290. Попова В. Економічні передумови запровадження державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти України УДК 377/378: [[33:005.33]-024.75:005.591.452-027.542-027.551] ISSN 2707-3092 (Online) <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2022.24.101-110> Професійна педагогіка / 1(24)'2022, ст. 101-110

291. Пузанов М. Ф., Терещенко Г. І. Нариси історії професійно-технічної освіти в Українській РСР. Київ: Вища школа, 1980. 232 с.

292. Пуховська Л. П. Професійна освіта та інновації: досвід країн ЄС. *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАНП України. Професійна педагогіка*. 2017. Вип. 14. С. 124–132.

293. Пуховська Л. П. Сучасні вектори розвитку професійної освіти і навчання в країнах ЄС. *Інтернаціоналізація та інтеграція в освіті в умовах глобалізації*: збірник матеріалів III Міжнародної конференції «Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта 2019» (м. Київ, 30 травня 2019 р.). Київ: Педагогічна думка. С.139–140.

294. Радкевич В. О. Компетентнісний підхід до професійного навчання персоналу підприємств. *Професійна освіта: педагогіка і психологія*: зб. наук. праць. 2012. Вип. XIV. С. 277–287.

295. Радкевич В. О. Компетентнісний підхід до розроблення державних стандартів професійно-технічної освіти. *Професійно-технічна освіта*. 2012. № 3(56). С. 8–10.

296. Радкевич В. О. Науково-методичне забезпечення розвитку професійної освіти і навчання: здобутки і перспективи. *Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання*: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф.: у 2 т. (м. Київ, 7, 19 квітня 2016 року). Київ: ІІТО НАПН України, 2016. Т. 1. С. 20–29.

297. Радкевич В. О. Принципи модернізації професійно-технічної освіти. *Модернізація професійної освіти і навчання: проблеми, пошуки і перспективи*: зб. наук. праць, 2011. Вип. 1. С. 7–22.

298. Радкевич В. О., Бородієнко О. В., Кравець С. Г. Професійна (професійно-технічна) освіта України в контексті євроінтеграційних процесів (порівняльний аналіз із країнами Європейського Союзу): науково-аналітичні матеріали. Київ: ТОВ «ТРОПЕА», 2021. 132 с.

299. Радкевич В. О., Лузан П. Г., Кравець С. Г. (2017). Стандартизація професійної освіти в контексті євроінтеграційних процесів, *Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики (до 25-річчя НАПН України)*: зб. наук. праць. Київ: Видавничий дім «САМ» С. 259–267.

300. Радкевич В. О., Бородієнко О. В., Романенко Є. О., Даций О. І., Щокін Р. Г., Мірошніченко О. В., Колишко Р. А., Притоманов С. О., Короткова Л. І. Моделі публічно-приватного партнерства у сфері професійної освіти в зарубіжному і вітчизняному досвіді. Публічне адміністрування та національна безпека: електронне наукове видання. 2020. № 5. URL: <https://www.inter-nauka.com/issues/administration2020/5/5964> (дата звернення: 20.12.2024).

301. Реєстр професійних стандартів. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. *Офіційний вебсайт*. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=ukUA&id=22469103-4e36-4d41-b1bf-288338b3c7fa&title=RestrProfesiinikhStandartiv> (дата звернення: 08.09.2023).

302. Ринок праці та професійно-технічна освіта: особливості взаємодії: монографія / за наук. ред. д-ра екон. наук В. В. Близнюк; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозування НАН України». Електронне видання. Київ, 2021. 309 с. URL: <https://ief.org.ua/publication/monohrafii/2021/rynok-praci-ta-profesiyno-tekhnichna-osvita-osoblyvosti-vzaemodii> (дата звернення: 20.12.2022).

303. Романова Г., Артюшина М., Славінська О. Педагогічні технології у професійній підготовці кваліфікованих робітників: довідник. Київ: Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, 2015. 87 с.
304. Романовська О. Організаційно-педагогічні умови підготовки конкурентноздатного фахівця в інженерно-педагогічному навчальному закладі. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2011. № 3. С. 57–65.
305. Ромусік Я. Конкурентоспроможність легкої промисловості України та механізми її підвищення. *Економіст*. 2007. № 3. С. 16–19.
306. Руденко В. М. Математична статистика: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 304 с.
307. Рукасов С. В. Аналіз систем мотивації персоналу з урахуванням досвіду провідних країн світу. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2009. № 5. С. 93–96.
308. Самойленко Н.Ю. Розвиток методичної компетентності майстрів виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів: методичні рекомендації /Н.Ю. Самойленко. – Суми: Видавництво: ПП Вінниченко М.Д., ФОП Литовченко Є.Б., 2012. – 70 с.
309. Савченко І. Методологічні підходи і організаційні особливості підготовки кваліфікованих робітників в умовах дуальної системи професійної освіти: досвід країн Євросоюзу та перші етапи реалізації в Україні [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/pto/dualna/7-savchenko-170217.pdf> (дата звернення: 12.01.2024).
310. Савченко В. А. Професійне навчання дорослого населення на виробництві. Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали Всеукр. (звіт.) наук.-практ. конф. (м. Київ, 18–19 квітня 2011 року). Київ: ПІТО НАПН України, 2011. С. 34–37.

311. Салтан Н. М. Розвиток індустріально-технічної освіти в Харкові у 20-х - на початку 30-х років XX століття: автореф. дис. ... канд. істор. наук: 07.00.01. Харків, 2014. 19 с.

312. Селецькій А. Періодизація розвитку систем професійної підготовки робітничих кадрів в Україні. *Молодь і ринок*. 2011. № 3. С. 30–36.

313. Сідуняк О. В. Державно-приватне партнерство: сутність, досвід та можливості використання у соціальній сфері. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту*. 2014. № 1. С. 46–52.

314. Сіренко К. Ю. Передумови впровадження інноваційної моделі розвитку легкої промисловості в Україні. *Актуальні проблеми імплементації інноваційно-орієнтованої моделі розвитку національної економіки: збірник матеріалів роботи круглого столу* (м. Чернігів, 05.04.2012 року). Чернігів: ЧДІЕУ, 2012. С. 58–60.

315. Сиско Н. М. Кваліфікація викладачів професійно-технічних навчальних закладів як наукова проблема. *Професійна освіта: проблеми і перспективи*. 2017. Вип. 13. С. 65–69.

316. Сисоєва С. О. Формування психолого-педагогічної компетентності студентів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю. *Проблеми освіти у Польщі та в Україні в контексті процесів глобалізації та євроінтеграції: зб. матеріалів Міжнар. наук-практ. конф., (м. Київ, 22–24 квітня, 2009 року)*. Київ; Житомир: КІМ, 2009. С. 192–201.

317. Система розвитку професійної компетентності педагогічних працівників фахових коледжів в умовах пандемії, воєнного та повоєнного часу: монографія / О. А. Тітова, П. Г. Лузан, Т. М. Пащенко, І. А. Мося, А. В. Остапенко, О. Ю. Ямковий. – За наук. ред. О. А. Тітової –. Київ: ІПО НАПН України, 2023. – 272 с.

318. Слюсаренко Н. В. Теорія і практика трудової підготовки дівчат у школах України (кінець XIX – XX століття): автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02. Київ, 2010. 60 с.

319. Солодаренко М. Сутнісно-теоретичні підходи до розуміння категорії державно-приватне партнерство. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2015. № 3. С. 156–172.

320. Стан здійснення державно-приватного партнерства в Україні. Міністерство економіки України. Офіційний вебсайт. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9fc90c5e-2f7b-44b2-8bf1-1ffb7ee1be26&title=StanZdiisnenniaDppVUkraini&isSpecial=true> (дата звернення: 12.01.2025).

321. Стратегія розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на період до 2023 року. Міністерство освіти і науки України. Офіційний вебсайт. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/kolegiya-ministerstva/2020/12/Proyekt%20Stratehiyi%20rozvytku%20proftekhosvity%20do%202023.pdf> (дата звернення: 10.09.2023).

322. Супрун В. Актуальні питання розвитку та модернізації професійної (професійно-технічної) освіти України. *Професійно-технічна освіта*. 2018. С. 10–13.

323. Стовба Т. А. Моделювання стратегії інноваційного розвитку підприємств легкої промисловості. *Таврійський науковий вісник: зб. наук. праць*. 2007. Вип. 50. С. 325–334.

324. Стовба Т. А. Система стратегічного управління великим текстильним підприємством: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.06.01. Одеса, 2002. 18 с.

325. Столярова В. Педагогічні умови підготовки майбутніх закрійників швейного виробництва з використанням комп'ютерних технологій. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія: Педагогічні науки*. 2019. № 1(64). С. 238–242.

326. Сурмін Ю. П. Майстерня вченого: підручник для науковця. Київ: навч.-метод. центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2006. 302 с.

327. Сучасні моделі професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу: порівняльний досвід: монографія / В. О. Радкевич, Л. П. Пуховська, О. В. Бородієнко, О. П. Радкевич, Н. В. Базелюк, Н. М. Корчинська, С. О. Леу, В. В. Артемчук; за заг. ред. В. О. Радкевич. Київ: ПІТО НАПН України, 2018. 223 с.

328. Тарасенко І. Сталий розвиток підприємств легкої промисловості: теорія, методологія, практика: монографія. Київ: КНТЕУ, 2010. 390 с.

329. Тверезовська Н. Т., Сидоренко В. К. Методологія педагогічного дослідження: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 440 с.

330. Теоретико-методичні засади організації підготовки робітничих кадрів з професій, що користуються попитом на ринку праці: монографія / Я. Г. Камінецький, М. В. Вачевський, М. П. Копельчак, Б. І. Клим, Л. Я. Криницька, Л. І. Кубська, Л. В. Сліпчишин, Г. В. Субтельна; за ред. Я. Г. Камінецького. Київ: Педагогічна думка, 2013. 256 с.

331. Теорія і практика впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників: монографія [Лузан П. Г. та ін.]; за заг. ред. Г. М. Романової. Київ: ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2014. 216 с.

332. Технології розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти у повоєнний час: практичний посібник / Кравець С. Г., Мордоус І. О., Попова В. В., Радкевич В. О., Рябова З. В., Царьова Є. С., Чепуренко Я. О.; за голов. ред. В. О. Радкевич. Київ: Інститут професійної освіти НАПН України, 2023. 195 с.

333. Тім Шоу Індустрія моди. Київ.: Баланс Бізнес Букс, 211 с.

334. Товканець О. С. Розвиток професійно-технічної освіти в Україні. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота.* 2011. Вип. 23. С. 183–185.

335. Технічний коледж Луцького НТУ. Історія і сьогодення (1978-2018). [Електронний ресурс]. UPL: https://tk.lntu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/10/40years_tk.pdf (дата звернення: 10.11.2023).
336. Управління розвитком професійно-технічної освіти в сучасних умовах: теорія і практика: монографія [Г.В. Єльнікова [та ін.]; за ред. В.І. Свистун. Київ: «НВП Поліграфсервіс», 2014. 338 с.
337. Україна збільшила виробництво товарів легкої промисловості. УНІАН. Офіційний вебсайт. UPL: <https://economics.unian.ua/industry/2206979-ukrajina-zbilshilavirobnitstvo-tovariv-legkoji-promislovosti>. (дата звернення: 12.04.2025).
338. Фалмер Р. Енциклопедія сучасного управління. Київ : Кондор, 2002. 320 с.
339. Фаріон Н. Сучасний стан легкої промисловості України: проблеми та шляхи їх вирішення. *Ефективна економіка: електронний журнал*. 2015. № 10. UPL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2015/68.pdf (дата звернення: 11.04.2025).
340. Федорак В. Сучасні тенденції інноваційного розвитку підприємств легкої промисловості в умовах глобалізації. *Вчені записки університету «КРОК». Серія: Економіка*. 2019. Вип. 2. С. 231–236.
341. Фурса О. Тенденції розвитку дизайн-освіти в Україні (друга половина ХХ–початок ХХІ століття): дис.... д-ра пед. наук: 13.00.01. Житомир, 2014. 492 с.
342. Фурса О. Основні напрями і чинники становлення дизайн-освіти. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. Вип. 23(18). С. 392–398.
343. Хєда С. Державно-приватне партнерство: світовий досвід і перспективи розвитку в Україні. *Юридична газета*. 2014. № 31-32 (425-426). 28 жовтня. С. 17, 20–21.
344. Хомишин І. Ю. Освіта і ринок праці: взаємний вплив та перетин інтересів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2017. Вип. 46, № 2. С. 47–49.

345. Хоржевська І. М. Професіоналізм та професійний розвиток особистості. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія». Серія: Державне управління.* 2013. Т. 214. Вип. 202. С. 110–113.

346. Хриков Є. М. Педагогічні умови структури наукового знання. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Педагогічні науки.* 2022. № 4. С. 5–10.

347. Царьова Є. Педагогічні умови розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної освіти сфери послуг. *Professional Pedagogics.* 2021. № 2(23). С. 36–45.

348. Царьова Є. Інтегративний підхід щодо формування професійних знань, вмінь, учнів ПТНЗ. *Проблеми і перспективи практичної реалізації наукових досліджень: матеріали XVIII Міжнар. наук. -практ. конф. Чернівці [б. в.], 2015.* С. 20–22.

349. Царьова Є., Дрозіч І. Прорив легкої промисловості України. Всеукраїнський конкурс професійної майстерності як запорука успішного розвитку економіки України. *ПрофтехОсвіта.* 2019. № 7 (127). С. 2–9

350. Царьова Є. С. Стан розвитку соціального партнерства у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. *Professional Pedagogics.* 2022. №2(25). С. 129–137.

351. Центральний державний історичний архів України в м. Києві, ф. 442, оп. 52, спр. 437, 62 арк.

352. Ціннісні орієнтації за методикою М. Рокича. *Всеосвіта. Офіційний вебсайт.* URL: <https://vseosvita.ua/library/cinnisni-orientacii-metodika-m-rokica-24028.html> (дата звернення: 15.10.2024).

353. Шевченко Б. Проблема теоретико-методичного забезпечення оцінки ефективності проектів державно-приватного партнерства. *Проблеми економіки.* 2015. № 1. С. 313–318.

354. Шелудько Е. І., Завгородня М. Ю. Організація неформального навчання в легкій промисловості: готовність до сучасних викликів.

KyivTex&Fashion: збірник матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф. текстильних та фешн технологій (м. Київ, 31 жовтня 2019 р.). Київ: КНУТД, 2019. С. 275–280.

355. Шемаєва Л. Розвиток державно-приватного партнерства у вимірі показників України у глобальних рейтингах. *Проблеми економіки*. 2019. № 2. С. 81–88.

356. Щодо розвитку державно-приватного партнерства як механізму активізації інвестиційної діяльності в Україні: аналітична записка [Електронний ресурс] / А. Павлюк, Д. Ляпін; Національний інститут стратегічних досліджень. 2012. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/816> (дата звернення: 15.10.2024).

357. Ягупов В. Педагогіка: навч. посіб. / В. Ягупов. Київ: Либідь, 2002. 560 с.

358. Ягупов В. Ключові компетентності: поняття, сутність, зміст, кваліфікація та вимоги до випускників професійно-технічної освіти *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка*. 2012. Вип. 4. С. 12–19.

359. Abusland T. Vocational education and training in Europe – United Kingdom. Cedefop ReferNet VET in Europe reports; 2016 [Electronic resource]. Cedefop ReferNet United Kingdom. URL: https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2016/2016_CR_UK.pdf (date of access: 12.01.2025).

360. Allinckx I. Monico D., ect. Vocational education and training in Europe – Belgium: Cedefop ReferNet VET in Europe reports [Electronic resource]. 2016. URL: http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2016/2016_CR_BE.pdf (date of access: 11.01.2025).

361. Analysis of the system of vocational education and training in Ukraine in the framework of the «Torino Process». European Training Foundation, 2022. 40 p.

362. Andersen O. D. Katrine K. Vocational education and training in Europe Denmark: Cedefop ReferNet VET in Europe reports [Electronic resource], 2016. URL: http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2016/2016_CR_DK.pdf (date of access: 11.01.2025).

363. Arvil V. Adams, Sara Johansson de Silva, Setareh Razmara. Improving skills development in the informal sector strategies for Sub-Saharan Africa. Directions in development|human development. Washington DC; World Bank, 2013. 295 p. UPL: <file:///C:/Users/Professional/Desktop/%D0%90%D0%A1%D0%9F%D0%98%D0%A0%D0%90%D0%9D%D0%A2%D0%A3%D0%A0%D0%90/%D0%B4%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F/English%20articuls/786870PUB0EPI10Box0377351B00PUBLIC0.pdf> (date of access: 10.01.2025).

364. Arnold R. Münch J. Questions and answers on the dual system of vocational training in Germany. Bonn: Federal Ministry of Education, Science, Research and Technology, 1996. 104 p.

365. Berduygina O. N., Vlasov A. I., Kuzmin E. A. Investment capacity of the economy during the implementation of projects of public-private partnership. *Investment Management and Financial Innovations*. 2017. № 14(3). P. 189–198.

366. Billett S. Learning through work: workplace affordances and individual engagement // *Journal of Workplace Learning*. – 2001. – Vol. 13, No 5. – P. 209–214. – DOI: 10.1108/EUM0000000005548.

367. Biemans H., Nieuwenhuis L., Poell R., Wesselink R., Mulder, M. Competence-based VET in the Netherlands: Background and pitfalls. *Journal of Vocational Education and Training*. 2014. №56(4). P. 523–538.

368. Boud D., Solomon N. Work as the curriculum: Pedagogical and identity implications. *UTS Research Centre Vocational Education & Training Working Knowledge: Productive learning at work Conference proceedings 10–13 December 2000*, University of Technology Sydney, New South Wales, Australia. Australia Working Paper 07 // University of Worcester. P. 12–19.

369. Brogaard L. Business Value in Public-Private Partnerships: The positive impact of trust and task-relevant competencies on business outcomes in PPPs. *International Public Management Journal*. 2018. № 22(4). P. 617–642.

370. Bull B. Public-private-partnerships: the United Nations experience. In: G. Hodge, C. Greve and A. Boardman (Eds). *International Handbook on Public-Private Partnerships*, Cheltenham: Edward Elgar, 2010. 108 p.

371. Bükki E. Domján K., Fekete L. V., Mártonfi G. Hungary VET in Europe – Country Report 2012 [Electronic resource]. Cedefop, 2012. URL: http://www.cedefop.europa.eu/files/2012_cr_hu.pdf (date of access: 12.03.2025).

372. CPD RMG Study «13 closed textiles mills to be rerun under public-private partnership» [Electronic resource]. URL: http://rmg-study.cpd.org.bd/13-closed-textiles-mills-rerun-183_public-private-partnership (date of access: 11.03.2025).

373. Council Directive 2005/36/EC of 7 September 2005 on the recognition of professional qualifications. *Official Journal*. L255/22. 2005. № 30.9. P. 5–17.

374. Cedefop. Terminology of European education and training policy: a selection of 130 key terms (second edition) [Electronic resource]. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2014. URL: http://www.cedefop.europa.eu/files/4117_en.pdf (date of access: 10.03.2025).

375. Cedefop European public opinion survey on vocational education and training: Cedefop research paper, № 62 [Electronic resource]. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017. URL: http://www.cedefop.europa.eu/files/5562_en.pdf. (date of access: 11.03.2025).

376. Cerkez E. B. Stroie D-C., Vlăduț Z.- E. Vocational education and training in Europe – Romania: Cedefop ReferNet VET in Europe reports [Electronic resource], 2016. URL: https://www.anc.edu.ro/wp-content/uploads/2020/04/VET-IN-EUROPE-ROMANIA-REFERNET-CEDEFOP-2016_CR_RO.pdf (date of access: 11.03.2025).

377. Cruz C. O., Sarmiento J. M. Reforming traditional PPP models to cope with the challenges of smart cities. *Competition and Regulation in Network Industries*. 2017. №1 8(1-2). P. 94–114.

378. Daija Z. Kinta G. Vocational education and training in Europe – Latvia: Cedefop ReferNet VET in Europe reports [Electronic resource], 2016. URL: http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2016/2016_CR_LV.pdf (date of access: 11.03.2025).

379. Damlund Peter Koudahl. Vocational education and training: dual education and economic crises. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. 2010. № 9. P. 1900–1905.

380. Declaration of the European Ministers for Vocational Education and Training, and the European Commission, on enhanced European cooperation in vocational education and training [Electronic resource]. URL: https://www.cedefop.europa.eu/files/copenhagen_declaration_en.pdf (date of access: 03.02.2025).

381. Definition and Selection of Competencies. Country Contribution Process: Summary and Country Report. OECD: University of Neuchatel, October 2001. 174 p.

382. Delmon J. Public-private partnership projects in infrastructure: an essential guide for policy makers. Cambridge: Cambridge University Press, 2017. 256 p.

383. Dominique S. Rychen and Laura H. Salganik (Editors) Definition and Selection of Competencies (DESECO): Theoretical and Conceptual Foundations. Strategy Paper. DEELSA/ED/CERI/CD (2002) 9. For Official Use. 27 p.

384. Elsayed Ahmed Elnashar. Stakeholders of education institutions between fashion design of seamless clothes. *Conference Global Sustainable Fashion week*. GSFw (7t-13-th June 2021). P. 12–19.

385. Eichhorst W. A., Rodríguez-Planas N., Schmidl R., Klaus. Zimmermann K.-F., Eichhorst W. Roadmap to Vocational education and training around the world

[Electronic resource], 2014. URL: www.iza.org/conference_files/worldb2014/1551.pdf. (Date of access: 12.02.2024).

386. Electronic Textbooks as Means for Developing Professional Competencies of Engineering Students Vitalii Svyrydiuk, Petro Luzan, Olha Svyrydiuk, Olena Titova & Oksana Popova Advanced Manufacturing Processes III (InterPartner 2021) First Online: 18

387. Emmanuel F., Xun Xu and Yuqian Lu. Human Capital 4.0: a workforce competence typology for Industry 4.0 The University of Auckland, Auckland, New Zealand [Electronic resource]. URL: <https://www.emerald.com/insight/1741-038X.htm> (Date of access: 22.03.2024).

388. Emrah O. An empirical test of herzburg's two-factor motivation theory. *Marketing and Management of Innovations*. 2019. Issue 1. P.11–20.

389. Eraut M. Informal learning in the workplace // *Studies in Continuing Education*. 2004. Vol. 26, No 2. P. 247–273. DOI: 10.1080/158037042000225245.

390. Fayot F. Stimulating collaborative R&D projects through public-private partnerships in Luxembourg. *Research Luxembourg. Faster. Further. Together*. [Electronic resource]. URL: <https://www.researchluxembourg.org/en/stimulating-collaborative-rd-projects-through-public-private-partnerships-ppps-in-luxembourg/> (Date of access: 31.08.2024).

391. Ferreira F. Vocational education and training in Europe – Portugal: Cedefop ReferNet VET in Europe reports [Electronic resource]. DGERT, 2016. URL: http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2016/2016_CR_PT.pdf (Date of access: 22.06.2023).

392. Finland. VET in Europe – Country report [Electronic resource]. CEDEFOP, 2014. URL: https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2014/2014_CR_FI.pdf (Date of access: 21.03.2024).

393. Fibre2Fashion News Desk – India. 13 closed textiles mills to be rerun under public-private partnership [Electronic resource]. URL:

<https://www.fibre2fashion.com/news/textile-news/bangladesh-to-revive-13-textiles-mills-under-ppp-mode-239701-newsdetails.htm> (Date of access: 21.03.2024).

394. Guidelines for Successful Public-Private Partnerships. European Commission, 2003. URL: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/ppp_en.pdf (Date of access: 10.07.2023).

395. Hefler G., Markowitsch J. Seven types of formal adult education and their organisational fields: towards a comparative framework. In: Saar, E.; Ure, O.B.; Holford, J. (eds). *Lifelong Learning in Europe*. 2013. P. 82–114.

396. Helping PPP practitioners connect: the Asia. *PPP Practitioners Network*. 2016. URL: <https://blogs.worldbank.org/ppps/helping-ppp-practitioners-connect-asia-ppp-practitioners-network> (Date of access: 16.06.2024).

397. Herzberg F. One more time: how do you motivate employees? [Electronic resource]. Harvard Business Review Press. URL: <https://hbr.org/2003/01/one-more-time-how-do-you-motivate-employees> (Date of access: 19.06.2024).

398. Hodge G., Greve C., Boardman, A. Public-Private Partnerships: The Way They Were and What They Can Become. *Australian Journal of Public Administration*. 2017. № 76(3). P. 273–282.

399. Hippach-Schneider U., Huisman A. Vocational education and training in Europe – Germany. Cedefop ReferNet VET in Europe reports [Electronic resource]. Cedefop ReferNet Germany. 2016. URL: https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2016/2016_CR_DE.pdf (Date of access: 20.06.2023).

400. Huang Y., Quibria M. G. The global partnership for sustainable development. *Natural Resources Forum*. 2015. № 39(3-4). P. 157-174.

401. Husak P. Ciągłość programów i procesów edukacyjnych w narodowej strategii edukacji na Ukrainie na lata 2012-2020. *Zamojskie stugia i materiały. Seria «Pedagogika»*. 2011. № 1. S. 141–147.

402. Innovative strategies for accelerated human resource development in South Asia: Public–Private Partnerships for Education and Training – Special Focus on Bangladesh, Nepal, and Sri Lanka [Electronic resource], 2017. URL: <https://www.adb.org/publications/innovative-strategies-ppp-education-bangladesh-nepal-sri-lanka> (Date of access: 21.04.2022).

403. Jørgensen C. H. Challenges for work-based Learning in Vocational Education and Training in the Nordic Countries / Working and Learning in Times of Uncertainty. Rotterdam: SENSE Publishers, 2015. 256 p.

404. Kaňáková M., Czesaná V., Zdeňka Š. Vocational education and training in Europe – Czech Republic. Cedefop ReferNet VET in Europe reports [Electronic resource]. Cedefop ReferNet Czech Republic, 2016. URL: https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2016/2016_CR_CZ.pdf (Date of access: 11.04.2022).

405. Katansky C. Quality and effectiveness of vocational training for adults (a socio-pedagogical interpretation). *Bulgarian Journal of Science and Education Policy*. 2008. № 2(1). P. 107–126.

406. Kivleniece, I., Quelin B. V. Creating and capturing value in public-private ties: a private actor's perspective. *Academy of Management Review*. 2012. № 32(2). P. 272–299.

407. Korelli Y., Mourouzides Y. Vocational education and training in Europe – Cyprus. Cedefop ReferNet VET in Europe reports [Electronic resource]. Cedefop ReferNet Cyprus, 2016. URL: https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2016/2016_CR_CY.pdf Date of access: 12.01.2022).

408. Koukku A., Paronen P. Vocational education and training in Europe – Finland [Electronic resource]. Cedefop ReferNet VET in Europe reports, 2016. URL: http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2016/2016_CR_FI.pdf (Date of access: 11.01.2022).

409. Kulalaieva N. Road map for employers on the introduction of a dual form of education. *Professional Pedagogics*. 2020. № 21(2). P. 5–11.

410. Latham M. Public-Private Partnerships in Education [Electronic resource]. *EdInvest*. 2010. URL: <http://www.ifc.org/ifcext/edinvest.nsf/Content/Resources> (Date of access: 10.01.2022).
411. Macina L., Wicht P. Public-private partnerships: A swiss perspective. In: Ladner, A., Soguel, N., Emery, Y., Weerts, S., & Nahrath, S. (eds). *Swiss Public Administration. Governance and Public Management*. 2018. P. 187–204.
412. Ministere De L’education Nationale et De La Jeunesse [Electronic resource]. URL: <https://www.education.gouv.fr/l-education-nationale-en-chiffres-edition-2022-342412> (Date of access: 21.01.2022).
413. Moodie G. From vocational to higher education: an international perspective [Electronic resource]. Berkshire: Open University Press, 2008. URL: <http://www.voced.edu.au/content/ngv%3A311> (Date of access: 20.01.2022).
414. NAVET. Vocational education and training in Europe – Bulgaria. Cedefop ReferNet VET in Europe reports, 2016. [Electronic resource]. URL: http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2016/2016_CR_BG.pdf (Date of access: 20.01.2022).
415. New priorities for European cooperation in education and training [Electronic resource]. URL: <https://eur-lex.europa.eu/en/legal-content/summary/strategic-framework-for-european-cooperation-in-education-and-training-towards-the-european-education-area-and-beyond.html> (Date of access: 23.06.2024).
416. Newman J. Governing Public-Private Partnerships. McGill-Queen's University Press, 2017. 200 p.
417. Niemeyer B. Between school and work – dilemmas in European comparative transition research. *European Journal of Vocational Training*. 2007. № 42. C. 116–137.
418. Olofsson J., Thunqvist P. The Swedish model of vocational education and training: *Establishment, Recent Changes and Future Challenges* [Electronic

resource]. Nord-VET, 2014. URL: <http://nord-vet.dk/indhold/uploads/Report-1A-The-Swedish-Model-of-VET-final-2014.pdf> (Date of access: 31.08.2024).

419. Pigeaud R. Vocational education and training in Europe – France: Cedefop ReferNet VET in Europe reports [Electronic resource]. Centre Inffo, 2016. URL: http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2016/2016_CR_FR.pdf. (Date of access: 31.08.2024)

420. The Public-private partnership law review: Italy. The law reviews. [Electronic resource]. URL: <https://thelawreviews.co.uk/title/the-public-private-partnership-law-review/italy> (Date of access: 30.08.2024).

421. Patrinos H.-A., Barrera-Osorio F., Guáqueta J. The role and impact of public-private partnerships in education. The World Bank, 2009. URL: <http://documents1.worldbank.org/curated/en/453461468314086643/pdf/479490PUB0Role101OFFICIAL0USE0ONLY1.pdf>. Date of access: 16.07.2024).

422. Public-private partnership monitor: Bangladesh. [Electronic resource]. URL: [HTTPS://WWW.ADB.ORG/PUBLICATIONS/PUBLIC-PRIVATE-PARTNERSHIP-MONITOR-BANGLADESH](https://www.adb.org/publications/public-private-partnership-monitor-bangladesh) (Date of access: 29.08.2024).

423. Public-private partnership monitor: Pakistan. [Electronic resource]. URL: <https://www.adb.org/publications/public-private-partnership-monitor-pakistan> (Date of access: 29.08.2024).

424. Public-private partnership monitor: Indonesia. [Electronic resource]. URL: <https://www.adb.org/publications/public-private-partnership-monitor-indonesia> (Date of access: 28.08.2024).

425. Public-private partnerships in China [Electronic resource]. URL: <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=f3db0113-4179-438f-a105-ffa9a7ceb786> (Date of access: 28.08.2024).

426. Pokhrel B. Public-private partnership in education in Nepalese perspective. *Private and Boarding Schools' Organizations of Nepal. Spotlight News*. 2012. № 5(18). 30 March (Chaitra 17, 2068).

427. Poulsen S., Eberhardt C. Approaching apprenticeship systems from a European perspective: *Discussion papers*. № 171 [Electronic resource] Bonn: Federal Institute for Vocational Education and Training, 2016. URL: <https://www.bibb.de/veroeffentlichungen/de/publication/download/7987> (Date of access: 27.08.2024).

428. Rojewski J. W. A conceptual framework for technical and vocational education and training. In: Maclean, R.; Wilson, D. (eds). *International handbook of education for the changing world of work*. Dordrecht: Springer, 2009. Vol.1. P.19–39. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-1-4020-5281-1_2 (Date of access: 25.08.2024).

429. Sancha I., Gutiérrez D. Vocational education and training in Europe – Spain. Cedefop ReferNet VET in Europe reports [Electronic resource] Cedefop, 2016. URL: https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2016/2016_CR_ES.pdf (Date of access: 22.08.2024).

430. Ng Kai Scene. Public-private partnerships: balancing project opportunities and risk [Electronic resource]. URL: <https://www.infrastructureasia.org/Insights/Public-Private-Partnerships> (Date of access: 22.08.2024).

431. Smulders H., Cox A., Westerhuis A., Smulders H. Vocational education and training in Europe – Netherlands. Cedefop ReferNet VET in Europe reports [Electronic resource]. Cedefop ReferNet Netherlands. 2016. URL: https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2016/2016_CR_NL.PDF (Date of access: 22.08.2024).

432. Stenström M.-L., Virolainen M. The current state and challenges of Vocational Education and Training in Finland: Research report [Electronic resource]. Finnish Institute for Educational Research. University of Jyväskylä. – Nord-VET, 2014. URL: http://nord-vet.dk/indhold/uploads/report1b_fi.pdf (Date of access: 20.08.2024).

433. Suraj V. Interview with a president Federation of Nepalese Chambers of Commerce & Industry (FNCCI) [Electronic resource]. URL:

https://www.fncci.org/old/cacci/president_fncci.php. (Date of access: 20.08.2024).

434. Tansen, M. PPP in the technical and vocational education and training sector in Bangladesh: Challenges and Prospects. [Electronic resource]. URL: <http://www.periglobal.org/public-private-partnerships/document/documentpublic-private-partnership-ppp-technical-vocational-ed> (Date of access: 19.08.2024).

435. Terminology of European education and training policy [Electronic resource]. URL: <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications/4117> (Date of access: 11.08.2024).

436. Thunqvist D., Hallqvist A. The current state of the challenges for VET in Sweden [Electronic resource]. Nord-VET – The future of VET in the Nordic Countries, 2014. URL: http://nord-vet.dk/indhold/uploads/report1b_se.pdf (Date of access: 10.08.2024).

437. The Bruges Communiqué on enhanced European Cooperation in Vocational Education and Training for the period 2011-2020 [Electronic resource]. *European Commission*, 2010. URL: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/policy/vocational-policy/doc/brugescom_en.pdf. (Date of access: 15.09.2024).

438. Tritscher-Archan S. Vocational education and training in Europe – Austria. Cedefop ReferNet VET in Europe reports [Electronic resource]. Cedefop ReferNet Austria, 2016. URL: https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2016/2016_CR_AT.pdf (Date of access: 12.09.2023).

439. Xueping Wu, Yiqun Ye. Technical and Vocational Education in China [Electronic resource]. Edition, Kindle Edition, 2018. URL: <https://www.amazon.com/Technical-Vocational-Education-China-Xueping-ebook/dp/B07HKX592J> (Date of access: 10.02.2023).

440. Yescombe E. R. Public-private partnerships: principles of policy and finance [UK First edition]. London: Yescombe Consulting Ltd, 2007. 368 p.

441. UNECE. Recommendation concerning technical and vocational education and training (TVET) [Electronic resource]. UNESCO–13 November 2015. URL: <https://unece.org/> (Date of access: 12.07.2023).

442. Vaitkutė L. Vocational education and training in Europe – Lithuania [Electronic resource]. Cedefop ReferNet Lithuania, 2016. URL: https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2016/2016_CR_LT.pdf (Date of access: 10.01.2025).

443. Vangen S., Huxham C. The Tangled Web: unraveling the principle of common goals in collaborations. *Journal of Public Administration Research and Theory*. 2012. № 22(4). P. 731–760.

444. Vynogradskaja G. Context technology of the targeted formation of the professional competence of qualified workers of the sewing profile on the basis of PPP. *Věda a perspektivy*. 2025. № 1(44). P. 75–83.

445. VNA. Public-private apparel firms link deal «Representatives from public private partnerships (PPP) in apparel and footwear yesterday signed a cooperation agreement for the two sectors' sustainable development in Vietnam» [Electronic resource]. Vietnam. 2016. URL: <https://en.vietnamplus.vn/publicprivate-apparel-firms-ink-deal/101401.vnp> (Date of access: 11.02.2025).

446. Vocational education and training in Estonia: short description [Electronic resource]. Cedefop. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017. URL: http://www.cedefop.europa.eu/files/4155_en.pdf (Date of access: 12.02.2025). ACC

447. Vries P. The Modern public-private demarcation: history and trends in PPP. *The Routledge Companion to Public-Private Partnerships*. Routledge, 2013. P. 31–50.

448. Wang Y. Public-private partnerships in the social sector: Issues and Country Experiences in Asia and the Pacific [Electronic resource]. Tokyo: Asian Development Bank Institute. url:

<https://www.adb.org/sites/default/files/publication/159396/adbi-ppp-social-sector-issues-country-experiences-asia-pacific.pdf> (Date of access: 10.02.2025).

ПЕРЕЛІК ДОДАТКІВ до дисертації

«Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства»

Додаток А	Періодизація розвитку текстильної та швейної промисловості в Україні	268
Додаток Б	Результати опитування роботодавців галузі 2021р.....	276
Додаток В	Різноманітність моделей систем освіти та навчання в країнах світу	280
Додаток Г	Опис ключових компетенцій, що становлять ядро системи професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю	282
Додаток Д	Перелік трудових функцій (професійних компетентностей за трудовою дією або групою трудових дій, що входять до них до ДСТО «Майстер з пошиття одягу» (код 7439)	284
Додаток Е	Наказ про затвердження професійного стандарту «Майстер з пошиття одягу» (код 7439)	291
Додаток Е1	Наказ про затвердження освітнього стандарту «Майстер з пошиття одягу» (код 7439)	292
Додаток Е2	Порівняльна таблиця підходів до тлумачення професійної компетентності	293
Додаток Є	Перелік закладів професійної (професійно-технічної) освіти, що здійснюють підготовку фахівців швейного профілю (виписка з ЄДБО станом на 08.04.2023)	294
Додаток Ж	Періодизація етапів розвитку професійної освіти України.....	316
Додаток З	Стажування майстрів трудового навчання.....	327
Додаток И	Типи ризиків, притаманні проектам публічно-приватного партнерства.....	332
Додаток К	Перелік закладів професійної (професійно-технічної) освіти, на базі яких створені НППЦ швейного профілю за рахунок коштів державного бюджету у 2016 – 2023 рр.....	333
Додаток К1	Положення про навчально-практичний центр швейних інноваційних технологій.....	336

Додаток Л	Зведені рекомендації щодо оптимізації напрямів співпраці в професійній освіті швейної галузі в Україні на засадах ДПП.....	339
Додаток М	Онлайн-опитування роботодавців, викладачів та майстрів виробничого навчання щодо педагогічних умов необхідних для розвитку професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ДПП	344
Додаток М1	Матриця результатів ранжування за значимістю педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О на засадах ДПП.....	346
Додаток М2	Зведена матриця рангів найбільш значущих педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О на засадах ДПП.....	347
Додаток Н	Критерії, показники та рівні розвитку професійно актуальних здатностей ключових компетентностей майбутніх кравців і закрійників.....	349
Додаток Н1	Етапи контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ДПП.....	354
Додаток Н2	Схема реалізації контексної технології.....	355
Додаток О	Перелік фільмів та серіалів присвячених Fashion-індустрії.....	356
Додаток П	Приклад самоперевірки знань	359
Додаток П1	Аспекти мотивації КРШП.....	363
Додаток Р	Оцінка рівня сформованості професійної компетентності за відповідними показниками випускниками З П(ПТ)О.....	366
Додаток Р1	Показники успішності процесу реалізації та успішності процесу запровадження проєктів державно-приватного партнерства.....	373
Додаток Р2	Програма експерименту.....	375
Додаток Р3	База проведення експерименту.....	378
Додаток Р4	Діагностичний інструментарій експерименту.....	379

Додаток Р5	Зведені результати формувального <i>етапу</i> експерименту...380
Додаток С	Діагностика реальної структури ціннісних орієнтацій особистості» за методикою С. Бубнова.....401
Додаток С1	Діагностування мотивації професійної діяльності, розроблене за методикою К.Замфір в модифікації А.Реана 405
Додаток С2	Авторська анкета для самооцінювання рівня професійних знань КРШП (інноваційно когнітивний компонент) 408
Додаток С3	Авторська анкета для самооцінювання рівня професійних знань КРШП (комунікаційно-інтегративний компонент) 411
Додаток С4	Діагностування рефлексивно-оцінного компонента за методикою М. Щукіна 414
Додаток С 5	Діагностування рівня розвитку рефлексивності за методикою А. Карпова..... 418
Додаток Т	Список публікацій здобувача за темою дисертації.... 420
Додаток У	Відомості про апробацію результатів дисертації..... 425
Додаток Ф	Довідки про впровадження результатів дисертаційного дослідження в освітній процес 431

Періодизація розвитку вітчизняної текстильної та швейної промисловості

Період історії	Основні характеристики періоду	Регіон України
Давні часи	Доморобне виробництво тканин було поширене на укр. теренах від неоліту. За часів Київ. Русі це ремесло, відокремившись, набуло деякої диференціації. Значним осередком ткац. ремесла і торгівлі тканинами був Київ, куди привозили ірано-візант. шовк. і золототкані матерії та суконні вироби із Західної Європи. Військові потреби княжих дружин впливали на поширення вироб-ва вітрил. полотна, шатер, теплого вовн. одягу тощо. Традиції швейної промисловості безпосередньо пов'язані з кравецьким ремеслом і сягають до часів Русі. За середньовіччя, як і пізніше, кравецтво було широко розвинене на українських землях.	Київщина
XV – XVII ст.	Після татаро-монгол. навали і занепаду Києва осередком текстильного виробництва стали міста Галичини і Волині, найбільше – Львів, у 16–17 ст. також Луцьк, Крем'янець, Володимир-Волинський й ін. міста, від серед. 17 ст. ще деякі міста Лівобережжя. Із заснуванням цехів техніку вироб-ва тканин значно удосконалили (серед іншого, сукно виготовляли за допомогою фоліюшів – великих ступ для збивання сукна, які ставили на водяних млинах), разом з тим почалася деяка спеціалізація виробництва. Ще 1629 року в ньому діяли цехові об'єднання кравців, теслярів, перукарів, ковалів, різників, мулярів.	Галичина, Волинь Лівобережжя
1800 – 1890 рр.	1826-відкриття Дунаєвецької суконної фабрики. В 1850 р. в Україні під час перепису було зареєстровано 126 підприємств легкої промисловості переважно з виробництва вовняних, бавовняних суконних тканин та переробки шкір. 1880-виникли шкіряні заводи в Бердичеві, Києві, Василькові, 1885 – джут. ф-ка в Одесі, 1896 – канат. з-д у Харкові та ін. Центром вовномийної галузі для мериносової вовни стало з другої половини XIX ст. місто Харків; в 1860 р. тут діяло 7 вовномийних фабрик, що за рівнем устаткування та кількістю промитої вовни посідали перше місце в Російській імперії. На початку 60-х рр. XIX ст. вовномийна галузь відігравала важливу роль у легкій промисловості Харкова, на усіх вовномийних	Хмельницька, Харківська, Одеська, Київська області

	фабриках працювало понад 2 тис.робітників. виробництво на Херсонщині постійно знижувалося, а на Харківщині, навпаки, зростало. Внаслідок реформи 1861 велика сировинна база на півдні України та легкість постачання сировини по судноплавних річках зумовила появу закладів, що виготовляли грубі армійські сукна. Від кін. 17 ст. гол. формою текстил. вироб-ва в Україні стала мануфактура. Наприкінці 18 ст. в Україні діяло 12 сукон. мануфактур, які випускали 216,6 тис. м сукна. Камвольні підприємства, включаючи панчішні що, розташовані в Волинській, Київській, Подільській, Таврійській та Чернігівській губерніях. Мануфактури цих губерній забезпечували продукцією місцевий середній клас та налагоджували її експорт. В Україні в шкіряній промисловості утворилося 2 найбільших осередки концентрації галузі: в Одесі та Бердичеві. Разом з тим відзначаємо наявність різкої диспропорції між шкіряною сировиною і виробництвом напівфабрикатів.	
1895 р.	194 суконних підприємства, вартість виробництва яких становила 3280 тис. крб. Київська губернія виробляла продукції на суму від 500 до 1800 тис. крб. У Подільській та Волинській губерніях вартість виготовлення вовняних виробів становила від 100 до 300 тис. крб. Полотняна промисловість була представлена відносно великими заводами, розміщувалась компактно, і в основному зосереджувалась на Полтавщині й Чернігівщині. Технічно суконні фабрики навіть Чернігівщини в другій половині XIX ст. не прогресували та зменшувалася якість виробів.	Київська, Полтавська, Чернігівська області
1900 р.	В Україні було 6 великих текстильних підприємств: 3 в Харкові, 2 в Одесі і 1 в Луганську, де вироблялось 68 млн пар шкір. взуття, 1817 млн м² бавовн., 121 млн м² лляних, 35 млн м² шовк., 138 млн м² вовн. тканин. В Харкові працювали дві вовномийки на українській та імпортованій з Кавказу сировині. Крім того один мішочно-канатний завод. В Одесі працював Чорноморський завод мотузяних виробів і джутова фабрика. В Луганську – завод з виробництва верблужих ременів, млинарських пасів, пресового сукна для олієнь. Під час Першої світової війни в Україну для потреб армії було перевезено значну частину текстильних підприємств з Росії. Згідно проведеного в 1920 р. Перепису було зареєстровано 126 підприємств (Харківська область 37, Одеська і Київська по 17). Через	Харківська, Одеська, Луганська області

	нестачу потрібного устаткування виробляли продукцію лише 68 підприємств. Найбільше підприємств з виробництва шкіряних виробів було в Київській, Чернігівській і Херсонській губерніях- 58 заводів в Київській губернії. Центрами шкіряної промисловості Київської губернії були міста Київ, Бердичів і Сміла. Завод Вироблено 3 млн шкір або 18,7 % від загального об'єму Російської імперії. Сумської суконної фабрики, продукція якої відома з 1916 і ще до 1918 основною формою виробництва були дрібні кустарні підприємства що нерідко працювали для більших торгових фірм. Кравецтво було найбільше розвинене по більших містах України, передовими осередками швейної промисловості були: Київ, Харків, Одеса, Львів, Чернівці та ін.	
1922 р.	Створення фабрики трикотажного одягу «Роза» у м. Києві спеціалізується на виготовленні трикотаж. полотен і є одним із найбільших виробників цієї продукції в Україні	Київ
1931 р.	Черкаська фабрика імені Лесі Українки (заснована 1931 як артіль художніх промислів)	Черкаси
1933 р.	Було прийнято рішення уряду СРСР про виробництво бавовняної пряжі для трикотажного і ткацького виробництва в Україні. Центром виробництва було вибрано м. Полтаву. В травні 1934 року розпочалося будівництво прядильної фабрики на 100 тисяч веретен.	Полтава
1935 р.	Житомирська панчішна фабрика	Житомир
до 1939 р.	Створено шовкове виробництво, освоєно випуск меланжевих, тонкосуконних тканин, капронових панчіх. Однак виробництво легкої і харчової промисловості не досягло довоєнного рівня (відповідно 79 і 80 %). Однією з причин було обмеження асигнувань і розпорошення їх на відбудову невеликих підприємств Артемівська, Переяслав-Хмельницька, Миколаївська (Львівська обл.) Кіровоградська швейні фабрики. Херсонський бавовняний, Житомирський і Рівненський льонокомбінати.	Херсон, Рівне Миколаїв Львівська область
	Реконструйовано й технічно переоснащено діючі підприємства, введено в дію 30 конопле- і льонозаводів, низку взуттєвих та швейних. Фабрик. Серед збудов. Підпр-в найбільші:	Харків Одеса

	Київ, Харків., Дніпроп. Взуттєва ф-ки, трикотажні ф-ки в Києві, Одесі, Харкові, швейна ф-ка та сукон. Комбінат у Києві, Полтав. Бавовнопрядил. Фабрика та ін. До другої світової війни збудовано в Україні близько 20 більших підприємств, у тому числі швейну фабрику імені Ф. Смирнова-Лавочкіна в Києві, імені В. Воровського в Одесі, імені Ю. Д. Тинякова в Харкові та інші. У 30-х рр. майже ліквідовано дрібні форми виробництва: 1940 85,2% виробництва припадало на великі підприємства, і до початку другої світової війни в Україні їх було близько 50. У загальному виробництві легкої промисловості ця галузь становила: 2,4% 1913, 24,8% 1927 — 28 і 37,8% 1940.	
1941 – 1944 рр.	Зруйновано більшість фабрик України	
1946 – 1957 рр.	За післявоєнні роки швидко відбудовано, введено в дію найбільший в СРСР Херсонський бавовняний комбінат, Тернопільський бавовняний комбінат («Текстерно»), Донец. Бавовн. Комбінат, Чернігівський. Камвол.-сукон. Комбінат ««Чексіл» Камвольно-суконна компанія»), Дарницький шовковий комбінат, Житомирський льонокомбінат, Рівнен. Льонокомбінат, бавовнопрядильні ф-ки в Києві і Львові, швейні ф-ки в Переяславі-Хмельницькому, Артемівську, Миколаєві, Дрогобичі, Кіровограді. 1946-Київський шовковий комбінат	Вся територія України
1957 – 1960 рр.	Об'єднано 800 фабрик і заводів у 400 укрупнених підприємств. У 1950-х рр. в Україні працювало 123 підприємства швейної промисловості, однак її географічне розміщення було дуже нерівномірне. 32% всієї продукції давали підприємства Києва і Харкова. У 1951 – 1970 рр. збудовано 10 нових великих підприємств, зокрема в Артемівську (Донецька область), Дрогобичі, Києві, Харкові, Львові, Кропивницькому та Миколаєві. Загальна кількість підприємств збільшилась до 152. Починаючи з 1970-х рр., в Україні створюються великі швацькі об'єднання на базі існуючих підприємств, наприклад, київська «Україна» (найбільше в УССР), одеське імені Воровського, харківське імені Тинякова, «Трембіта» у Чернівцях, дніпропетровське імені В. Володарського та інші. Рівень механізації швейної промисловості підноситься за 1970-х рр. до 58,2%, на той час створено також 6 будинків	

	для моделювання одягу у Львові, Києві, Донецькому, Дніпропетровську, Одесі й Харкові. 1957 Трикотажна фабрика «Киянка»	
1960 – 1965 рр.	Споруджено понад 300 нових і реконструйовано більш як 400 підприємств, певні досягнення були у легкій промисловості: створено шовкове виробництво, освоєно випуск меланжевих, тонкосуконних тканин, капронових панчіх, нетканих матеріалів, штучного хутра, трикотажних виробів із хімічних волокон. Текстильна промисловість складається з 9 підгалузей – бавовни, лляна, конопледжут., вовн., шовк., з вироб-ва нетканих матеріалів, валяльно-повстяна, трикотажна, текстил.-галантерейна.	Вся територія України
1965 – 1975 рр.	Збудовано 79 великих підприємств, 208 розширено й реконструйовано. Найважливіші новобудови: бавовн. Комбінат у Донецьку, ф-ки білизн. трикотажу в Мукачевому, трикотаж. полотна в Горлівці, шкіргалантерейна в Сімферополі, стрічковкац. У Марганці, швейні ф-ки у Ворошиловграді (нині Луганськ), Жовтих Водах, Долині, Кіровську. У Л. П. зростала якість виробленої продукції, розширювався асортимент. 1967 – ПАТ «Черкаський шовковий комбінат	Закарпаття та Донецька область
1978 р.	Функціонувало 110 об'єднань легкої промисловості, що виробляли 82 % продукції, у взуттєвій і трикотаж. – по 60 %, у шкір. – 91 %. Щороку на підпр-вах Л. П. впроваджували 9–10 тис. Моделей та зразків нових виробів, розширювали зони багатOVERSTAT. Обслуговування. Підвищувався рівень концентрації, спеціалізації та кооперування підпр-в В Україні виготовлено 28,4 % швей. Виробів, 17,5 % білизн. та верх. трикотажу, 23,5 % шкір. Взуття заг.-союз. Вироб-ва. Створ. Нові галузі Л. П., зокрема вироб-во штуч. Шкіри й хутра, льонопереробну пром-сть, виробництво нетканих матеріалів тощо. У вироб-во впроваджено високопродуктивні машини та устаткування з автом. Регулюванням, телемеханіку й обчислюв. Техніку, досконаліші методи технології, освоєно нові види сировини й матеріалів, здійснено комплексну механізацію та автоматизацію осн. Вироб-в, допоміж. І транспорт. Робіт, хімізацію вироб-ва. Збудовано трикотажні підпр-ва в Одеській., Кіровоградській та Миколаївській областях; швейні – в Черкасах, Хмельницькому, Сумах, Полтавській та Луганській областях	Черкаси, Хмельницький, Суми, Полтавська та Луганська області

1980 р.	Побудовано ВАТ Луцький шовковий комбінат 1984 швейна промисловість України виробила продукції на суму 4,9 млрд карб. (20% виробництва ССРСР) супроти 1,6 млрд карб. 1960 (19%) і 2,9 млрд карб. 1970 (18%).	Волинь
1992 р.	Створення Державного комітету України з легкої і текстильної промисловості Постанова Комітету Міністрів України №708 від 21.12.1992	Київ
1990 – 1992 рр.	разом з фірмою ІНФ, Великобританія, було створено спільне підприємство АТ «Демітекс» За роки спільної діяльності було встановлено близько 360 одиниць обладнання фірм Німеччини, Швейцарії, Італії, Японії та інших що дозволило виробляти ткацьку і трикотажну пряжу різної лінійної щільності від 62,5 текс до 7,5 текс (№№ 16/1-133/1, 40/2-133/2) високої якост	Полтава
1995 р.	Концерн «Ярослав» (засновано 1995) — національний лідер в текстильній галузі України. На 2020 у складі концерну діють 4 підприємства, які спеціалізуються на виробництві різноманітної продукції: постільної білизни, пледів, ковдр, матраців, махрових виробів, товарів для дітей, кухонного та ін. видах текстилю: ПП «Ярослав» (м. Київ), ТОВ «Фабрика Промінь» (смт Димер, Київська обл.), ОДО «Богуславська суконна фабрика» (м. Богуслав), ОДО «Стеблівська бавовняно-прядильно-ткацька фабрика» (Черкаська обл.). Промисловий холдинг «ТК-Груп» (1995) — об'єднує підприємства з виготовлення тканин, пошиву предметів одягу та домашнього текстилю.	Київ та Київська область
Кінець ХХ ст	Проте за роки незалежності України через втрату госп. зв'язків, неефективну приватизацію та структурні трансформації економіки вироб-во товарів Л. п., скоротилося у понад 10 разів. Кількість працівників від 750 тис. осіб (1990) скоротилася до 80 тис. осіб. Частка вироб-ва товарів Л. п. зменшилася відповідно від 20 до 1 % (2015) у структурі пром. вироб-ва. Нині кількість підпр-в, що здійснюють діяльність у Л. п., складає бл. 3 тис. од., з них – 11,7 % – середні, 25,4 % – малі, решта 62,9 % – мікропідприємства. На серед. підпр-вах працює 75 % осіб, на малих – майже 20 %, а на мікропідприємствах – лише 6 %. Характерна середня величина одного підпр-ва за кількістю зайнятих для Л. п. становить для серед. підпр-в – 180–250 осіб, для малих – 7–12 осіб, для мікропідприємств – 3 особи.	Вся територія України

	млн дол.), імпорт — на 5,6 %. Водночас на внутрішньому ринку України споживалося тільки 53,79 % продукції вітчизняних виробництв, тоді як імпортозалежність у сегменті кінцевого споживання товарів становила 87,22 %. У 2020 купівля одягу в Україні, за різними оцінками, скоротилося на 50–60 %. Замовлення іноземних компаній на виготовлення одягу в Україні впали на 30 %. Тільки за 2020 галузь орієнтовно втратила до 20 тис. робочих місць. Разом з тим підприємства легкої промисловості та приватні виробники швидко перепрофілювалися на виробництво засобів захисту.	
2022–2025 рр.	Легка промисловість України, як і багато інших галузей, опиналась перед викликами сьогодення: виживання підприємств від воєнного вторгнення РФ, релокація компаній в інші регіони країни, одночасне вирішення багатьох стратегічних та тактичних завдань розвитку виробництв на нових місцях. Швейні фабрики та навіть маленькі ательє змінили асортимент на розвантажувальні жилети, термобілизну, військовий одяг та інші текстильні вироби для потреб гуманітарних центрів і притулків розміщення біженців. Рішення щодо перепрофілювання є прикладом боротьби в тилу, яке не лише дозволяє продовжити функціонування підприємства, а й напряду допомагає країні. За оцінками експертів Інституту економічних досліджень та політичних консультацій через війну очікується падіння промисловості на 42,6% при зменшенні ВВП на 31%. Ще до 2021 р. легка промисловість, один зі стратегічних сегментів національної економіки, який забезпечував майже 5% бюджетних надходжень і 2,6% українського товарного експорту, за результатами опитувань у липні 2022 р. виявив що, лише 7% підприємств працюють на 100%.	Вся територія України

Створено автором за матеріалами державних архівів України [122; 123; 301; 356; 373].

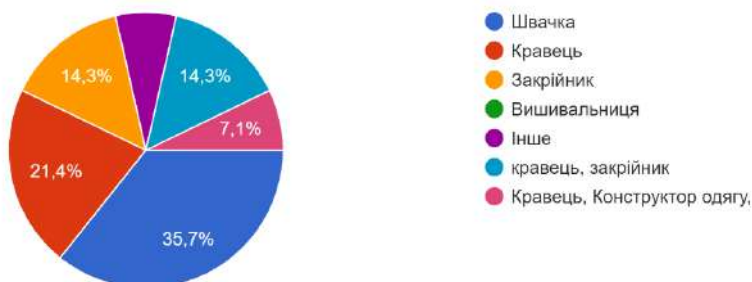
Результати опитування роботодавців швейної галузі 2021 р.

АНКЕТУВАННЯ РОБОТОДАВЦІВ

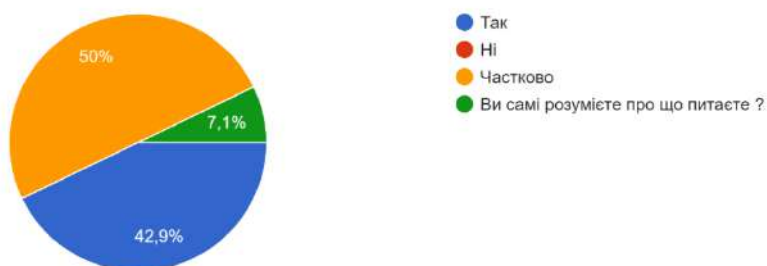
5. За якими із перелічених професій Ви співпрацюєте по підготовці кадрів із закладами професійної (професійно-технічної) освіти ?

14 ответов

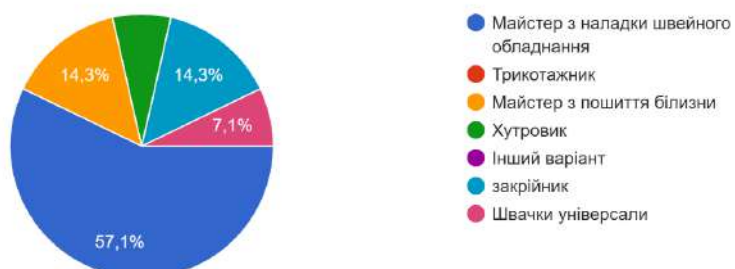
7. Як Ви вважаєте, чи відображено в освітніх стандартах/програмах професійної підготовки кваліфікованих робітників галузі легкої проми...вно-методичне забезпечення для її формування:

14 ответов

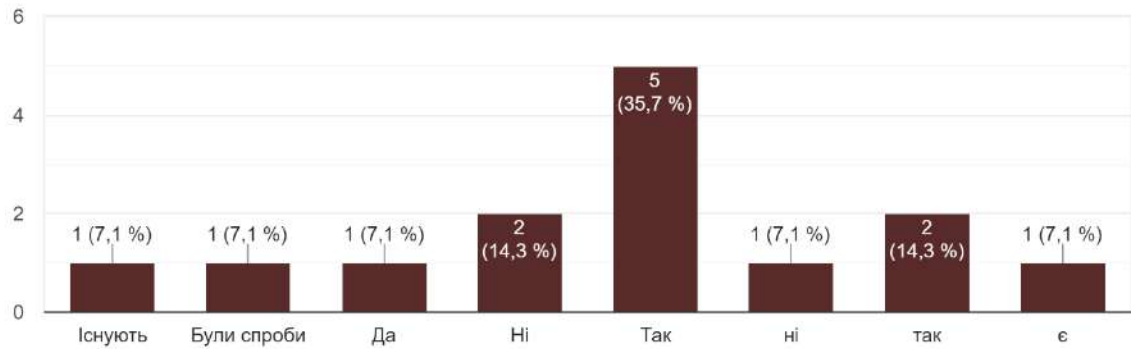
8. Професійні та освітні стандарти з яких професій легкої промисловості потребують перегляду та оновлення ? Наприклад

14 ответов

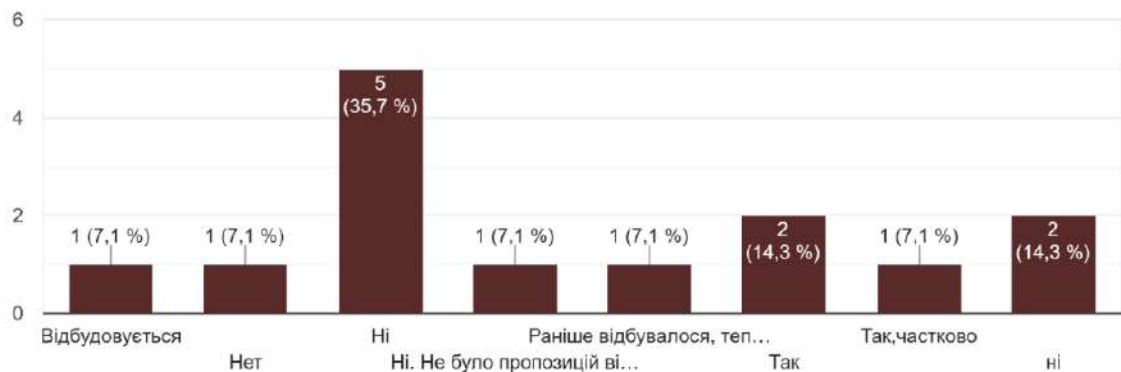
9. Чи існують проекти учнівства і наставництва між Вашою компанією та закладом П(ПТ)О?

14 ответов

10. Чи відбувається підвищення кваліфікації педагогічних працівників та стажування майстрів виробничого навчання закладів (П(ПТ)О на вашому підприємстві?

14 ответов

Чи вважаєте Ви достатніми результати навчання випускників закладів П(ПТ)О, що влаштувались до вас на виробництво?

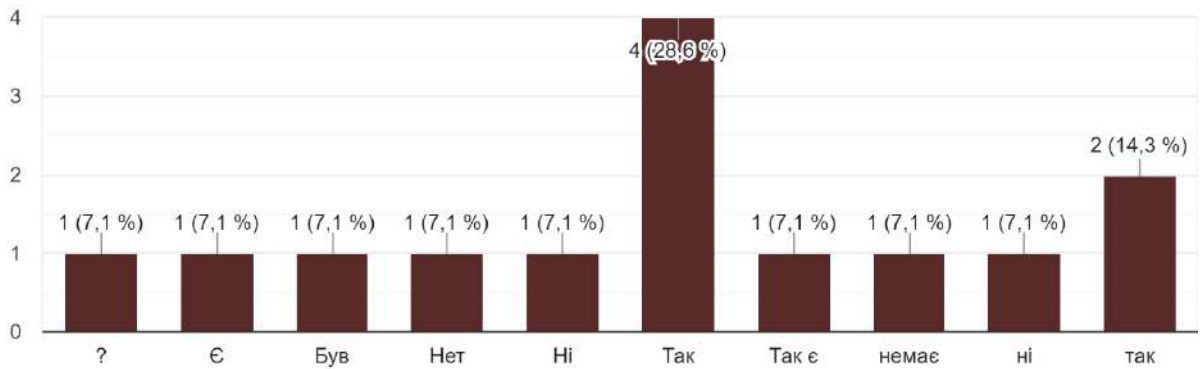
З яких предметів на Вашу думку доцільно оновити зміст навчання? (14 відповідей):

- Так
- Ні. Дуже мало практичних компетенцій та розуміння новітніх технологій в дизайні та виробництві одягу
- Так є достатнім, потребує оновлення сучасного обладнання для навчання учнів у швейних майстернях ЗП(ПТ)О
- Із предметів професійної спрямованості
- Немає достатнього практичного досвіду роботи із обладнання сучасних швейних підприємств
- Достатньо
- Недостатні
- Ні, не знання сучасного швейного обладнання
- З усіх

- Ні
- Пошиття легкого одягу, верхнього одягу.
- Ні, обладнання та технологія

Чи є досвід співпраці вашого підприємства із закладом (П(ПТ)О) щодо дуальної форми здобуття освіти?

14 ответов

Які педагогічні умови є ефективними для формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП?

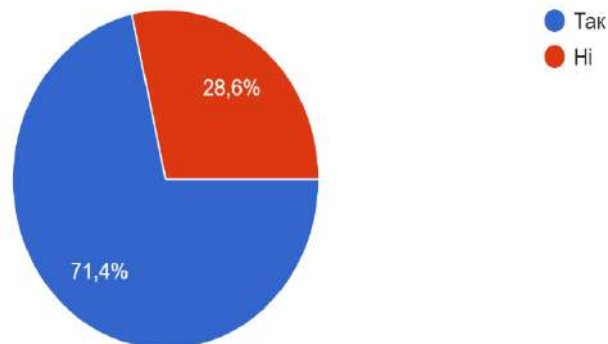
- Поглиблення кваліфікація та спрямованість до конкретного профілю навчання учнів.

- Можливо більш вузька спеціалізація.
 - Відпрацювання тем на корисній продукції
 - Швейне обладнання має відповідати сучасності і бути належним не тільки на підприємстві а і в навчальних закладах

- Працювати всім разом над єдиною метою
 - Кваліфіковані наставники, вчителі, майстри
 - отримання нових знань у швейній галузі
 - дуже позитивним є постійна можливість вчитися і вдосконалювати себе

- наставництво
 - практичні знання викладачів
 - Можливість максимально підлаштовуватись під потреби підприємств.
 - Майстер-класи, воркшопи із залученням підприємців
 - Обмін досвідом
 - Виробнича практика
 - Більше практичного навчання, на відміну від шкільних предметів

... Зазначте Вашу позицію щодо нової інтегрованої професії «Майстер з пошиття одягу» (код професії за Класифікатором професій ДК 003:20...ємство у підготовці кадрів за цією професією?
14 ответов

Які перспективи інтегрованих професій в галузі легкої промисловості?

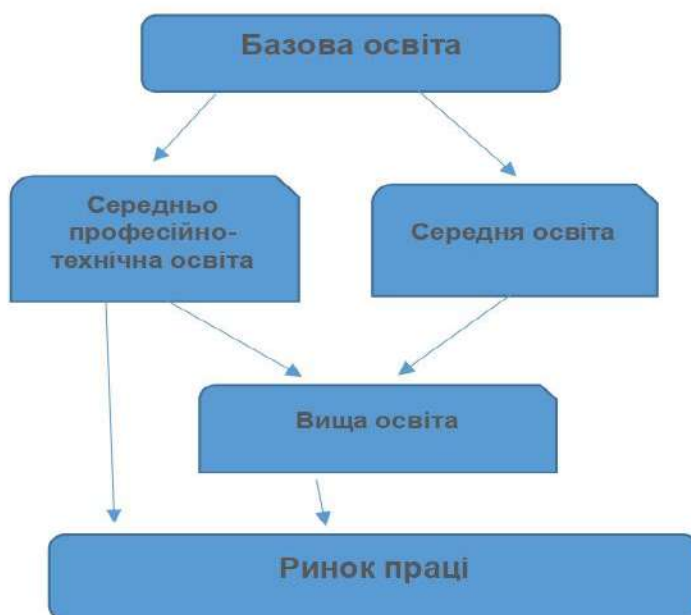
- Дуже високі, при відповідній кваліфікації
- Розвиватись в кращу сторону
- Розвивати та вдосконалювати
- Працівники, які навчалися за інтегрованою професією швидше адаптуються на робочих місцях, мають більше знань та навичок.
- Працівники та практиканти, які навчалися інтегрованим професіям більш мобільні актуальні, затребувані, перспективні великі
- Все залежить від рівня отриманих знань та вмінь.

Різноманітність моделей систем освіти та навчання в країнах світу

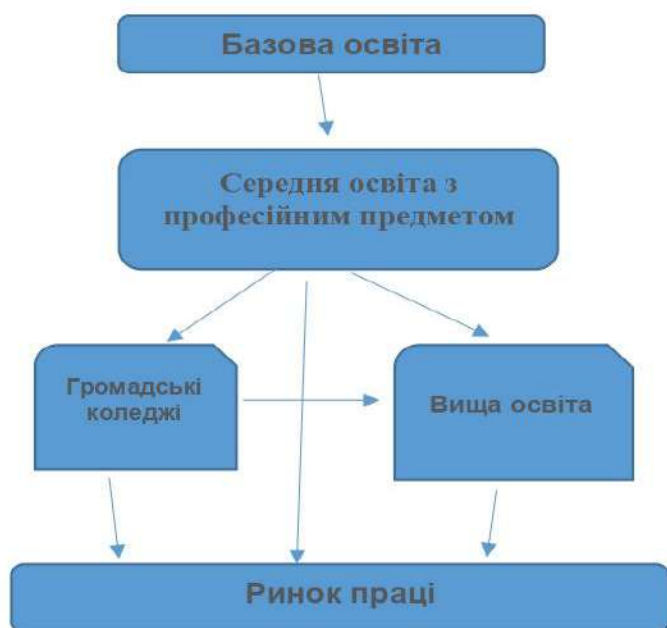
Система Німеччини

Система Франції та України

Система країн Північної Америки

Система Японії

Система країн Латинська Америка

Система Австралії

Пропозиції дослідників щодо розуміння суті та структури професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю
(укладено автором)

Джерело	Визначення сутнісних характеристик і структури професійної компетентності
Г. Однорог	«Ключові компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю пропонуємо розуміти як динамічний комплекс професійно актуальних здатностей, виражених у мотивах, цінностях, знаннях, уміннях і навичках, способах мислення та особистісних якостях майбутніх кравців і закрійників, необхідних для досягнення ними професійного успіху, підвищення конкурентоспроможності, формування професійної мобільності й адаптації на ринку праці швейної промисловості; ...система компетентностей, що в сукупності із професійними знаннями, вміннями та навичками дають робітнику швейної галузі здобути позитивні результати в особистому та професійному житті і забезпечити ефективну міжособистісну взаємодію в умовах швейного виробництва».
І. Гриценко	«Структура професійної компетентності кваліфікованого робітника швейного профілю є адекватною і динамічною з огляду на прогноз розвитку галузі швейного виробництва, а, отже, значною мірою визначається ґрунтовністю знань про фактичну професійну діяльність кваліфікованого робітника».
Т. Попова	«Фахова (спеціальна) компетентність майбутніх фахівців швейної галузі це система організаційних, проектувальних, технічних, технологічних знань, умінь і навичок, професійно важливих якостей, які забезпечують їх успішну реалізацію й адаптацію у професійній діяльності. Щоб забезпечити досягнення програмних результатів, необхідно удосконалювати модель методики навчання інженерів-педагогів швейного профілю у відповідності з рівнем розвитку швейної галузі, перспективами інноваційного розвитку легкої промисловості».
О.Дубницька	«Професійна компетентність передбачає оновлення знань, оволодіння новою інформацією для успішного розв'язання професійних завдань, можливостей оперувати

Джерело	Визначення сутнісних характеристик і структури професійної компетентності
	отриманими знаннями, й здатності пристосовуватися до потреб ринку праці. Бути компетентним – значить уміти мобілізувати у даній ситуації всі набуті знання і досвід. Компетентність не може бути ізольована від конкретних умов її реалізації. Вона органічно пов’язує одночасну мобілізацію знань, умінь і способів поведінки, спрямованих на умови конкретної діяльності».
В. Білик	«Модель формування професійної компетентності у майбутніх інженер-педагогів швейного профілю складається з чотирьох блоків, таких як цільовий, теоретичний, технологічний та результативний, які включають удосконалення та реструктурування фахових дисциплін, поєднання традиційного та інноваційного педагогічного інструментарію (організаційні форми, методи навчання та засоби навчання) тощо».
Є. Царьова	«Професійну компетентність витлумачено як інтегративну властивість особистості, що структурно та функціонально поєднує педагогічний і виробничо-технологічний складники професійної діяльності на основі збалансованого комплексу знань із конкретної професії в галузі сфери послуг, умінь кваліфіковано виконувати відповідні технологічні процеси й операції, навичок планувати й успішно організовувати освітній процес, відображає комплекс професійно важливих якостей(професійна відповідальність, організованість, пунктуальність, методичність, системність тощо), високих морально-духовних цінностей та зумовлює достатні рівні вихованості й навченості здобувачів професійної освіти»
Л. Короткова	«Професійна компетентність є інтегральною характеристикою, що має такі складові: - загальнокультурний компонент, який сприяє формуванню культури міжособистісних відносин, і дозволяє особистості оцінювати найвагоміші досягнення національної та світової науки; - соціально-комунікативний компонент як здатність проектування стратегії свого життя та інших людей відповідно до норм і правил соціальної взаємодії, - мотиваційно-ціннісний компонент, в якому інтегровано мотиви, бажання, позитивне ставлення учнів до навчальної та майбутньої професійної діяльності, їхнє прагнення до розвитку професійних здібностей;

Джерело	Визначення сутнісних характеристик і структури професійної компетентності
	- когнітивно-технологічний компонент, як сукупність знань і вмінь, що забезпечують ефективну професійну взаємодію».
М. Рябчиков	«Принципами формування компетентностей фахівця на основі функцій діяльності, що визначає роботодавець у галузі легкої промисловості виявлено проєктувальну, матеріальну, технологічну, інструментальну, менеджерську, бізнес функції».
С. Нечіпор	«Компетентність кваліфікованих робітників швейного профілю – це здатність особистості до виконання професійних обов’язків через сформовані знання, вміння, навички, досвід діяльності»
О. Єжова	До переліку компетентностей майбутнього інженера педагога професійної освіти, автор виокремлює загальні (інструментальна міжособистісна, системна, інформаційна, комунікативна, правова) та професійні (професійно-педагогічну і спеціалізовані за профілем: інженерно технічну та виробничо-технологічну) компетентності. Запропонована модель компетентностей побудована на урахуванні перспективи інноваційного розвитку легкої промисловості».

**Перелік трудових функцій (професійних компетентностей за
трудовою дією або групою трудових дій, що входять до них, згідно з
ДСТО «Майстер з пошиття одягу» (код 7439)**

Трудові функції	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)
Проведення підготовчих робіт для надання швейних послуг	Здатність визначати необхідне обладнання для виконання машинних та волого-теплових робіт
	Здатність виконувати найпростіші ручні роботи
	Здатність виконувати найпростіші машинні роботи
	Здатність виконувати технічне обслуговування обладнання та використовувати засоби малої механізації
	Здатність виконувати волого-теплову обробку виробу та клейові з'єднання
	Здатність виконувати обробку дрібних деталей виробів (клапани, пати, хместики, пояси, листочки тощо)
	Здатність виконувати обробку прорізнних кишень у легкому та верхньому одязі, кишень з основних деталей, накладних кишень у швах та підрізах основних деталей
	Здатність виконувати обробку технологічних вузлів виробу (петель, виточок, зборок, підрізів тощо) різними способами
Виробництво постільної, столової білизни, штор, ламбрекенів, аксесуарів та інших нескладних виробів	Здатність визначати асортимент натуральних (бавовняних, лляних) тканин, їх волокнистий склад та властивості для виготовлення постільної, столової білизни, штор, ламбрекенів, аксесуарів та інших нескладних виробів.
	Здатність виконувати розкрійні роботи для виготовлення постільної, столової білизни, штор, ламбрекенів, аксесуарів та інших нескладних виробів.
	Здатність виконувати пошиття постільної, столової білизни, штор, ламбрекенів, аксесуарів та інших нескладних виробів.
	Здатність здійснювати ремонт та оновлення постільної, столової білизни, штор, ламбрекенів, аксесуарів та інших нескладних виробів.

Трудові функції	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)
Виробництво натільної білизни, трикотажного та універсального спортивного одягу	Здатність визначати асортимент натільної білизни, трикотажного та універсального спортивного одягу.
	Здатність визначати властивості матеріалів та їх впливу на підбір матеріалів для натільної білизни, трикотажного та універсального спортивного одягу.
	Здатність визначати принцип застосування обладнання для розкрою та виготовлення натільної білизни, трикотажного та універсального спортивного одягу.
	Здатність виконувати розробку конструкції, моделювання та виготовлення лекал натільної білизни, трикотажного та універсального спортивного одягу.
	Здатність виконувати пошиття різного асортименту натільної білизни, трикотажного та універсального спортивного одягу.
	Здатність виконувати примірку на фігурі, внесення змін в лекала та здачу готового виробу замовнику.
	Здатність виконувати ремонт та оновлення натільної білизни, трикотажного та універсального спортивного одягу.
Виробництво жіночого легкого одягу (поясні та плечові вироби), корсетів та корсетних суконь	Здатність визначати асортимент виробів жіночого легкого одягу (поясні та плечові вироби), корсетів та корсетних суконь.
	Здатність визначати властивості матеріалів та їх впливу на підбір матеріалів для виробів жіночого легкого одягу
	Здатність визначати принцип застосування обладнання для розкрою та виготовлення жіночого легкого одягу (поясні та плечові вироби), корсетів та корсетних суконь
	Здатність виконувати розробку конструкції, моделювання та виготовлення лекал корсетних виробів (зокрема корсетних суконь)
	Здатність виконувати пошиття різного асортименту корсетних виробів (зокрема корсетних суконь)
	Здатність виконувати розробку конструкції, моделювання та виготовлення лекал жіночого легкого плечового одягу (сукня, блуза тощо)
	Здатність виконувати пошиття різного асортименту жіночого легкого плечового одягу

Трудові функції	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)
	Здатність виконувати розробку конструкції, моделювання та виготовлення лекал жіночого легкого поясного одягу (спідниця, брюки тощо)
	Здатність виконувати пошиття різного асортименту жіночого легкого поясного одягу
	Здатність виконувати ремонт та оновлення жіночого легкого одягу (поясні та плечові вироби), корсетів та корсетних суконь
Виробництво верхнього жіночого та чоловічого одягу (поясні та плечові вироби)	Здатність визначати асортимент верхнього жіночого та чоловічого одягу (поясні та плечові вироби)
	Здатність визначати властивості матеріалів та їх вплив на підбір пакету матеріалів для верхнього жіночого та чоловічого одягу
	Здатність визначати принцип застосування обладнання для розкрою та виготовлення верхнього жіночого та чоловічого одягу
	Здатність виконувати розробку конструкції, моделювання та виготовлення лекал верхнього жіночого та чоловічого одягу
	Здатність виконувати пошиття верхнього жіночого та чоловічого одягу різного асортименту
	Здатність виконувати ремонт та оновлення верхнього жіночого та чоловічого одягу
Виробництво дитячого одягу (поясні та плечові вироби)	Здатність визначати асортимент дитячого одягу
	Здатність визначати властивості матеріалів та їх вплив на підбір матеріалів для виготовлення дитячого одягу
	Здатність визначати принцип застосування обладнання для розкрою та виготовлення дитячого одягу
	Здатність виконувати розробку конструкції, моделювання та виготовлення лекал дитячого плечового одягу (розпашонки, боді, сукні тощо)
	Здатність виконувати пошиття різного асортименту дитячого плечового одягу
	Здатність виконувати розробку конструкції, моделювання та виготовлення лекал дитячого поясного одягу (повзунки, труси, штани, спідниці тощо)

Трудові функції	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)
	Здатність виконувати пошиття різного асортименту дитячого поясного одягу
	Здатність виконувати ремонт та оновлення дитячого одягу
Виробництво робочого одягу	Здатність визначати склад, властивості матеріалів та їх впливу на підбір пакету матеріалів для виготовлення робочого одягу
	Здатність розробляти конструкції та виготовляти лекала робочого одягу
	Здатність виконувати підготовку матеріалів до розкрою та розкрій робочого одягу
	Здатність аналізувати та визначати технології виготовлення робочого одягу
	Здатність виконувати технологічні операції на спеціальних швейних машинах, пристосуваннях (виконання петель, закріпок, пришивання гудзиків тощо)
	Здатність виконувати операції щодо зварювання плівкових термопластичних матеріалів для виготовлення робочого одягу
	Здатність виконувати ремонт та оновлення робочого одягу
Виробництво одягу зі шкіри та нетканих матеріалів	Здатність до попередньої роботи зі шкірою та нетканими матеріалами, видалення дефектів на виробках з них
	Здатність вимірювати конфігурації та площі шкіряної сировини, вирівнювати шкіряні деталі
	Здатність аналізувати та підбирати обладнання для пошиття виробів зі шкіри та нетканих матеріалів
	Здатність розробляти конструкції та виготовляти лекала виробів зі шкіри та нетканих матеріалів
	Здатність виконувати розкрій виробів зі шкіри та нетканих матеріалів перед пошиттям та перекроювати під час ремонту
	Здатність аналізувати та визначати технології пошиття виробів шкіряного асортименту (натурального, штучного, виготовлення виробів з овчини, виробленої під велюр, дублянки).
	Здатність виконувати ремонт та оновлення одягу зі шкіри та нетканих матеріалів

Трудові функції	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)
Виробництво одягу для тварин	Здатність визначати склад та властивості матеріалів одягу для тварин
	Здатність визначати обладнання для розкрою та пошиття одягу для тварин
	Здатність виконувати зняття розмірних ознак, будувати конструкції, виконувати художнє моделювання, виготовляти лекала одягу для тварин
	Здатність виконувати розкрій та пошиття одягу для тварин
Виробництво виробів за індивідуальним замовленням	Здатність самостійно виконувати ремонт, оновлення та пошиття постільної, столової білизни, штор, ламбрекенів, аксесуарів за індивідуальними замовленням (підвищеної складності)
	Здатність самостійно виконувати ремонт, оновлення та пошиття дизайнерських, ексклюзивних швейних, трикотажних, шкіряних виробів (або підвищеної складності) різного асортименту за індивідуальним замовленням
	Здатність виконувати художнє оздоблення відповідно до моделі, сучасного напрямку моди

**МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
(Мінекономіки)**

НАКАЗ

14 лютого 2022 року

№ 304-22

Київ

**Про затвердження професійного
стандарту “Майстер з пошиття
одягу”**

Відповідно до пунктів 27, 28 Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 року № 373 (зі змінами),

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити професійний стандарт “Майстер з пошиття одягу”, що додається.
2. Директорату зайнятості та трудової міграції передати затверджений професійний стандарт “Майстер з пошиття одягу” Національному агентству кваліфікацій для реєстрації.

**Перший віце-прем’єр-міністр
України – Міністр**

Юлія СВИРИДЕНКО

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

09 08 2023

м. Київ

№ 962**Про затвердження Державного
освітнього стандарту з професії
«Майстер з пошиття одягу»**

Відповідно до статті 32 Закону України «Про освіту», статті 32 Закону України «Про професійну (професійно-технічну) освіту», підпункту 15 пункту 4 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 630, враховуючи листи-погодження Міністерства економіки України від 23.06.2023 № 4703-03/30371-03 та Спільного представницького органу сторони роботодавців на національному рівні від 28.07.2023 № 23-2-319,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Державний освітній стандарт з професії «Майстер з пошиття одягу», що додається.
2. Установити, що стандарт, зазначений у пункті 1 цього наказу, упроваджується в освітній процес з 01 вересня 2023 року.
3. Директорату професійної освіти (Шумік І.) надавати закладам професійної (професійно-технічної) освіти методично-консультативну допомогу з питань упровадження цього стандарту.
4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Завгороднього Д.

Міністр

Оксен ЛІСОВИЙ

**Порівняльна таблиця узагальнених інтерпретацій розуміння
сутнісної природи професійної компетентності**
(розроблено автором)

Критерій	Інтегративна якість особистості	Сукупність знань, умінь, навичок і досвіду
Філософська основа	Гуманістична психологія, особистісно-орієнтований підхід	Професійна дидактика, компетентнісний підхід
Основна ідея	Компетентність як цілісне внутрішнє утворення особистості	Компетентність як структура, що складається з компонентів
Оцінювання	Важко формалізувати; переважно експертна оцінка	Можливе стандартизоване, кількісне оцінювання
Приклади в освіті	“Сформована особистість фахівця”	Освоєна кваліфікація згідно з професійним стандартом
Педагогічна дія	Непрямий вплив (через виховання, приклад, середовище)	Цілеспрямоване навчання, формування умінь, розвиток досвіду
Застосування у виробництві	Менш придатна до опису посадових вимог	Широко використовується в профстандартах, кваліфікаційних вимогах
Переваги	Ураховує глибинну сутність особистості, цінності, установки	Дає змогу чітко структурувати, формувати й оцінювати компетентності

Перелік закладів професійної (професійно-технічної) освіти швейного профілю
(джерело: ЄДЕБО станом на 08.02.2022)

Заклад освіти	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліценз.обс.	Рішення про видачу ліцензії	Сайт
ВІННИЦЬКА					
1. Вінницьке вище професійне училище сфери послуг	7433) Кравець (7435) Закрійник (8263) Швачка	другий (базовий) рівень	60 30	Рішення ДАК від 10.03.2011 протокол № 86, наказ МОНмолодьспорту від 31.03.2011 № 767	http://vvpusp.vn.ua/
2. Вінницький центр професійно-технічної освіти і дизайну	(7433) Кравець (7435) Закрійник (8262) В'язальник трикотажних виробів та полотна (7436) Швачка	другий (базовий) рівень другий (базовий) рівень перший (початковий) рівень	180 90	Рішення ДАК від 24.06.2010 протокол № 84, наказ МОН від 14.07.2010 № 1850-л Рішення ДАК від 10.03.2011 протокол № 86, наказ МОНмолодьспорту від 31.03.2011 № 767 Рішення АК від 27.06.2013 протокол № 105, наказ МОН від 01.07.2013 № 2494	http://vinprofcenter.org.ua/
3. Вище професійне училище № 7 м. Вінниця	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30	Рішення АК від 25.11.2014 протокол № 113, наказ МОН від 05.12.2014 № 309	http://vinvpu7.vn.ua/

Заклад освіти	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліценз.обс.	Рішення про видачу ліцензії	Сайт
4. ПТУ №14 смт. Вороновиця	(7436) Швачка (8263) Оператор швацького устаткування	другий (базовий) рівень	30	Рішення АК від 17.11.2015 протокол № 119, наказ МОН від 30.11.2015 № 1931	http://ptu14.vn.ua
5.ДНЗ «Крижопільський ПБЛ»	(7436) Швачка	другий (базовий) рівень	60		http://krlicey.vn.ua
6.Могилів-Подільська філія ДНЗ «Професійний ліцей сфери послуг м. Хмільник»	(7436) Швачка (7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30	Рішення ДАК від 24.06.2010 протокол № 84, наказ МОН від 14.07.2010 № 1850	http://hmlnyk.licey.org.ua
ВОЛИНСЬКА					
7.Володимир-Волинський центр професійної освіти	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	60	Рішення ДАК від 17.12.2009 протокол № 80, наказ МОН від 31.12.2009 № 3101-л	http://vvvpu.com.ua/
8.ДНЗ «Ковельський ЦПТО»	(7433) Кравець (8263) Вишивальник	другий (базовий) рівень	30 30	Рішення АК від 27.12.2013 протокол № 108, наказ МОН від 08.01.2014 № 1-л	http://www.kpl.volyn.ua/history.php
9.ДНЗ «Луцький центр професійно-технічної освіти»	(7433) Кравець (7435) Закрійник (8263) Вишивальник (8262) В'язальник трикотажних	другий (базовий) рівень другий (базовий) рівень другий (базовий) рівень	120 60 30	Рішення ДАК від 28.09.2011 протокол № 90, наказ МОНмолодьспорту від 30.09.2011 № 2660-л Рішення ДАК від 28.09.2011 протокол № 90, наказ	http://lcpto.lutsk.ua/

Заклад освіти	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліценз.обс.	Рішення про видачу ліцензії	Сайт
	виробів та полотна (7436) Швачка			МОНмолодьспорту від 30.09.2011 № 2660-л	
10. ДНЗ «Нововолинський ЦПТО»	(7433) Кравець 8263) Вишивальник	другий (базовий) рівень	30	Рішення ДАК від 10.03.2011 протокол № 86, наказ МОНмолодьспорту від 31.03.2011 № 767-л	http://dnznovcpto.volyn.sch.in.ua/
ДНІПРОПЕТРОВСЬКА					
11.ДПТНЗ «Дніпровський центр професійної освіти»	(7433) Кравець (7435) Закрійник	перший (початковий) рівень	60	Рішення АК від 26.04.2017 протокол № 125, наказ МОН від 27.04.2017 № 658	http://www.%20dcpo.dp.ua/
12. ВПУ № 55 м. Дніпро	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7436) Швачка	другий (базовий) рівень	150 90 90	Рішення ДАК від 24.06.2010 протокол № 84, наказ МОН від 14.07.2010 № 1850-л	http://vpu55.dp.ua/
13.Західно-Донбаський професійний ліцей	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30	Рішення АК від 30.06.2015 протокол № 117, наказ МОН від 03.07.2015 № 1683л	http://www.zdpl.at.ua/
14. Міжрегіональний центр професійної перепідготовки звільнених у запас військовослужбовців м. Кривого Рогу Дніпропетровської області	(7433) Кравець (7435) Закрійник (8262) В'язальник трикотажних виробів та полотна (7436) Швачка	другий (базовий) рівень другий (базовий) рівень	60 30	Рішення АК від 27.06.2013 протокол № 105, наказ МОН від 01.07.2013 № 2494-л Рішення ДАК від 26.12.2006 протокол № 64, наказ МОН від 16.01.2007 № 29-л	http://www.mcppv.ho.ua/

Заклад освіти	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліценз.обс.	Рішення про видачу ліцензії	Сайт
15.ДПТНЗ «Криворізький навчально-виробничий центр»	(7436) Швачка (7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	90 90	Рішення АК від 27.06.2013 протокол № 105, наказ МОН від 01.07.2013 № 2494-л	http://www.kr-nvc.edukit.dp.ua/
16. Нікопольський професійний ліцей	(7433) Кравець (7436) Швачка 8263) Вишивальник	другий (базовий) рівень	60 60	Рішення ДАК від 30.06.2011 протокол № 88, наказ МОНмолодьспорту від 01.07.2011 № 2487-л	http://nikopolprofli.cey.com.ua/
ДОНЕЦЬКА					
17. ДНЗ «Бахмутський центр професійно-технічної освіти»	(7436) Швачка	третій (вищий) рівень	60	Рішення ДАК від 27.11.2007 протокол № 68, наказ МОН від 04.12.2007 № 2144-л	http://cptobahmut.com.ua/
18. Слов'янський багатoproфільний регіональний центр професійної освіти імені П.Ф. Кривоноса	(7433) Кравець	перший (початковий) рівень	15	Наказ МОН від 09.11.2017 № 223-л	http://sbrcpo.osv.org.ua/
ЖИТОМИРСЬКА					
19. ДНЗ «Центр сфери обслуговування м. Житомира	(7436) Швачка (7433) Кравець (7435) Закрійник	перший (початковий) рівень	30	Рішення ДАК від 04.06.2009 протокол № 78, наказ МОН від 09.07.2009 № 2673-л	https://zvpusd.pp.ua/

Заклад освіти	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліценз.обс.	Рішення про видачу ліцензії	Сайт
20. ДНЗ «Центр легкої промисловості та побутового обслуговування населення м. Житомира»	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	25 15		http://www.zpllp.zt.sch.in.ua/
21. Новоград-Волинське вище професійне училище	(7436) Швачка (7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	30	Рішення АК від 27.06.2013 протокол № 105, наказ МОН від 01.07.2013 № 2494-л	http://nvvpu.ptu.in.ua
22. Малинський професійний ліцей	(7436) Швачка (7433) Кравець	другий (базовий) рівень	60		http://malyn.licey.org.ua/
ЗАКАРПАТСЬКА					
23.Берегівський професійний ліцей сфери послуг	(7436) Швачка (7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30 60	Рішення АК від 28.05.2015 протокол № 116, наказ МОН від 10.06.2015 № 1415л	http://www.bplsp.com.ua/index.php/ua/
24.Ужгородське вище комерційне училище Державного торговельно-економічного університет	(7436) Швачка (7433) Кравець (8263) Вишивальник	другий (базовий) рівень	30 30 30	Наказ МОН від 11.07.2022 № 130-л	http://uvku.uz.ua/

Заклад освіти	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліценз.обс.	Рішення про видачу ліцензії	Сайт
25.ДНЗ «Мукачівський центр ПТО»	(7436) Швачка (8263) Оператор швацького устаткування	другий (базовий) рівень	30 60	Рішення АК від 30.06.2015 протокол № 117, наказ МОН від 03.07.2015 № 1683л	http://www.dnzmcpto.com.ua
26. Міжгірський професійний ліцей	(7436) Швачка (8263) Вишивальник	другий (базовий) рівень	30	Рішення АК від 03.06.2014 протокол № 109, наказ МОН від 11.06.2014 № 2323л	https://mpl.com.ua/
27. Перечинський професійний ліцей	(7436) Швачка (7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30	Рішення ДАК від 17.12.2009 протокол № 80, наказ МОН від 31.12.2009 № 3101-л	http://www.ppl-13.uz.ua
28. Хустський професійний ліцей сфери послуг	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7436) Швачка	другий (базовий) рівень	90 30 30	Рішення ДАК від 25.05.2012 протокол № 96, наказ МОНмолодьспорту від 01.06.2012 № 2117-л	http://liceum.in.ua/
ЗАПОРІЗЬКА					
29.ДПТНЗ «Запорізьке училище моди і стилю»	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7436) Швачка	другий (базовий) рівень	120 30		https://modastil.com.ua/
30. ДНЗ «Запорізький професійний ліцей сервісу»	(7433) Кравець (7436) Швачка (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	90 30 30	Рішення АК від 02.03.2017 протокол № 124, наказ МОН від 13.03.2017 № 375 Рішення ДАК від 30.06.2011 протокол № 88, наказ	https://zpls.zp.ua/

Заклад освіти	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліценз.обс.	Рішення про видачу ліцензії	Сайт
				МОНмолодьспорту від 01.07.2011 № 2487-л Рішення ДАК від 27.02.2007 протокол № 65, наказ МОН від 07.03.2007 № 421-л	
31. ДНЗ «Мелітопольський ПАЛ»	(7436) Швачка	другий (базовий) рівень	60		https://mpal.zp.ua/
32. ДНЗ «Багатопрофільний центр ПТО»	(7433) Кравець	перший (початковий) рівень	15	Наказ МОН від 06.09.2017 № 189-л	http://bc-ptp.zp.ua/
Івано-Франківська					
33. ДНЗ «Войнилівський професійний ліцей»	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30		http://dnz-vpl.if.ua/
34. ДНЗ «Центр професійно-технічної освіти №1 м. Івано-Франківська»	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7433) Кравець 8263) Вишивальник	другий (базовий) рівень	120 60	Рішення АК від 28.05.2015 протокол № 116, наказ МОН від 10.06.2015 № 1415л Рішення АК від 08.07.2014 протокол № 110, наказ МОН від 15.07.2014 № 2642л	http://cpto1.if.ua/
35. ДНЗ «Коломийський професійний ліцей сфери послуг»	(7433) Кравець (7436) Швачка	другий (базовий) рівень	30 30	Наказ МОН від 15.02.2018 № 129-л	http://www.kplsp.com.ua/

Заклад освіти	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліценз.обс.	Рішення про видачу ліцензії	Сайт
КИЇВСЬКА					
36. ДНЗ «Білоцерківський коледж сервісу та дизайну»	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7436) Швачк	другий (базовий) рівень перший (початковий) рівень	95 50	Рішення АК від 16.06.2016 протокол № 121, наказ МОН від 21.06.2016 № 79-л	http://www.bcsd.org.ua/
37. Богуславське вище професійне училище сфери послуг	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7436) Швачка	другий (базовий) рівень	60 60 60	Рішення АК від 08.07.2014 протокол № 110, наказ МОН від 15.07.2014 № 2642-л	http://boguslav-vpusp.net.ua/
38. ДПТНЗ «Переяслав-Хмельницький центр професійно-технічної освіти»	(7436) Швачка (8263) Вишивальник	перший (початковий) рівень	45	Рішення АК від 27.06.2013 протокол № 105, наказ МОН від 01.07.2013 № 2494-л	http://bpl.ucoz.com
39. КНЗ КОР «Васильківський професійний ліцей»	(7436) Швачка (7433) Кравець (8263) Вишивальник	другий (базовий) рівень	30 30	Наказ МОН від 23.11.2017 № 285-л Рішення АК від 08.07.2014 протокол № 110, наказ МОН від 15.07.2014 № 2642-л	http://vasylkiv-litsei.com.ua
40. ДНЗ «Київське вище професійне училище технологій та дизайну одягу»	(7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	150	Рішення АК від 08.07.2014 протокол № 110, наказ МОН від 15.07.2014 № 2642	http://kvputdo.com/

Заклад освіти	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліценз.обс.	Рішення про видачу ліцензії	Сайт
41. «Центр професійної освіти інформаційних технологій, поліграфії та дизайну м. Києва»	(7433) Кравець (7435) Закрійник	перший (початковий) рівень	60 30	Наказ МОН від 30.06.2016 № 1397	https://www.kpkitp.kiev.ua/
42. ДНЗ «Київське вище професійне училище швейного та перукарського мистецтва»	(7433) Кравець (7435) Закрійник (8263) Вишивальник	другий (базовий) рівень	90 30	Рішення ДАК від 30.06.2011 протокол № 88, наказ МОНмолодьспорту від 01.07.2011 № 2487-	https://kvpushpm.wixsite.com/kvpu46
43.ДНЗ «Тетіївське професійно-технічне училище»	(7436) Швачка (7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30		https://www.ptu8.com.ua/
КІРОВОГРАДСЬКА					
44.ДНЗ «Благовіщенський професійний ліцей»	(7436) Швачка (7433) Кравець				
45.ДНЗ «Гайворонський професійний аграрний ліцей»	(7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	60	Рішення ДАК від 26.06.2007 протокол № 67, наказ МОН від 09.07.2007 № 1843	http://gpal-35.pp.ua/

Заклад освіти	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліценз.обс.	Рішення про видачу ліцензії	Сайт
46.ДНЗ «Кропивницький професійний ліцей»	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	60	Наказ МОН від 05.08.2016 № 1408-л	http://opl.com.ua/
ЛУГАНСЬКА					
47.Золотівський професійний ліцей	(7433) Кравець	перший (початковий) рівень	90	Рішення АК від 27.06.2013 протокол № 105, наказ МОН від 01.07.2013 № 2494-л	http://zplcey.ucoz.ua
48.Лисичанський професійний торгово-кулінарний ліцей	(8263) Швачка	другий (базовий) рівень	90		http://lptkl.com.ua/
49.ДПТНЗ"Привільський професійний ліцей"	(7433) Кравець	перший (початковий) рівень	30	Рішення ДАК від 26.12.2006 протокол № 64, наказ МОН від 16.01.2007 № 29-л	https://ppl55.lg.ua/
50.ДНЗ «Попаснянський професійний ліцей залізничного транспорту»	(7433) Кравець	перший (початковий) рівень	30	Рішення ДАК від 11.10.2005 протокол № 57, наказ МОН від 25.10.2005 № 1998-л	http://pplgt85.ucoz.ru/
51.Рубіжанський професійний хіміко-технологічний ліцей	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	90	Рішення ДАК від 21.04.2006 протокол № 60, наказ МОН від 03.05.2006 № 1105-л	http://rpxtl.in.ua/ru/

Заклад освіти	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліценз.обс.	Рішення про видачу ліцензії	Сайт
52.ДНЗ "Сєверодонецький професійний ліцей"	(7435) Модистка головних уборів (7436) Швачка (7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень перший (початковий) рівень	60 180 60	Рішення АК від 08.07.2014 протокол № 110, наказ МОН від 15.07.2014 № 2642л	http://dnz-spl.lg.ua
53.ВП "Регіональний центр професійної освіти ДЗ "Луганський національний університет імені Т. Шевченка"	(7433)Кравець	перший (початковий) рівень	30	Наказ МОН від 06.07.2016 № 1404-л	http://rcpo.luguniv.edu.ua
ЛЬВІВСЬКА					
54. ДНЗ «Золочівський професійний ліцей»	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	60	Рішення АК від 17.11.2015 протокол № 119, наказ МОН від 30.11.2015 № 1931л	https://zpl.lviv.ua/
55.Львівське вище професійне училище технологій та сервісу»	(7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	120 60	Рішення ДАК від 16.12.2008 протокол № 74, наказ МОН від 23.12.2008 № 2625-л	https://lvivproflicej.com.ua/
56."Львівське вище професійне училище побутового обслуговування	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7436) Швачка (7436) Швачка	перший (початковий) рівень	60 30 30	Рішення АК від 17.11.2015 протокол № 119, наказ МОН від 30.11.2015 № 1931л Наказ МОН від 22.05.2018 № 933-л	https://lvypupo.lviv.ua/

Заклад освіти	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліценз.обс.	Рішення про видачу ліцензії	Сайт
		перший (початковий) рівень (другий (базовий) рівень		Наказ МОН від 22.05.2018 № 933-л	
57.Міжрегіональний центр професійно-технічної освіти художнього моделювання і дизайну м. Львова	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7436) Швачка	другий (базовий) рівень другий (базовий) рівень	120 30	Рішення ДАК від 22.06.2006 протокол № 61, наказ МОН від 29.06.2006 № 2043-л	http://mcptoxmd.lviv.ua/
58.ДПТНЗ «Миколаївський професійний ліцей»	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	60	Рішення ДАК від 16.12.2008 протокол № 74, наказ МОН від 23.12.2008 № 2625-л	https://mykolai.vpl.org/
59.ДПТНЗ «Новороздільський професійний ліцей»	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	60	Рішення ДАК від 16.12.2008 протокол № 74, наказ МОН від 23.12.2008 № 2625-л	http://nrproflicey.org.ua/
60. ПТУ - інтернат професійної реабілітації учнів-інвалідів м.Самбір	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	90	Рішення ДАК від 10.03.2011 протокол № 86, наказ МОНмолодьспорту від 31.03.2011 № 767-л	https://sambirlic.lviv.ua/
61.Вище професійне училище №11 м.Червонограда	(7433) Кравець (7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень другий (базовий) рівень	60 60	Наказ МОН від 15.07.2022 № 138-л	https://vpu11.lviv.ua/

Заклад освіти	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліценз.обс.	Рішення про видачу ліцензії	Сайт
				Рішення АК від 01.03.2016 протокол № 120, наказ МОН від 14.03.2016 № 434л	
МИКОЛАЇВСЬКА					
62. ДНЗ «Професійно- технічне училище №42 Баштанського р- ну	(7436) Швачка (8263) Вишивальник (8263.2) Швачка	другий (базовий) рівень	30 60		http://ptu42.mk.ua/
63. Вознесенський професійний аграрний ліцей	(7433) Кравець (7436) Швачка	другий (базовий) рівень	30 60	Рішення АК від 03.06.2014 протокол № 109, наказ МОН від 11.06.2014 № 232-л Рішення АК від 20.12.2016 протокол № 123, наказ МОН від 26.12.2016 № 1613	http://vozpal.mksat.net/
64. Миколаївське вище професійне училище технологій та дизайну	(7433) Кравець (7435) Закрійник (8263) Вишивальник (7435) Закрійник	перший (початковий) рівень	60 30 160	Рішення АК від 03.06.2014 протокол № 109, наказ МОН від 11.06.2014 № 2323 Рішення ДАК від 04.06.2009 протокол № 78, наказ МОН від 09.07.2009 № 2673-л Рішення АК від 27.12.2013 протокол № 108, наказ МОН від 08.01.2014 № 1	http://vpu.mk.ua/

Заклад освіти	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліценз.обс.	Рішення про видачу ліцензії	Сайт
65. ДНЗ «Первомайський професійний промисловий ліцей»	(7436) Швачка (7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30		http://prpl.mk.ua/
ОДЕСЬКА					
66. Березівське вище професійне училище державного університету «Одеська політехніка»	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30	Наказ МОН від 01.07.2021 № 81-л	http://bvpuonpu.odessaedu.net/
67. ДНЗ «Захарівський професійний ліцей»	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	120	Рішення ДАК від 28.03.2008 протокол № 70, наказ МОН від 04.04.2008 № 868	https://zpl47.od.ua
68. ДНЗ Ісаєвський професійний аграрний ліцей»	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30	Рішення ДАК від 10.03.2011 протокол № 86, наказ МОНмолодьспорту від 31.03.2011 № 767-л	http://isaeve.inf.ua
69. ВП «Об'єднане вище ПТУ сфери послуг Національного університету «Одеська юридична академія»	(7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	210 210		http://ovptu.onua.edu.ua/

Заклад освіти	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліценз.обс.	Рішення про видачу ліцензії	Сайт
70.ДПТНЗ «Одеський професійний ліцей технологій та дизайну»	(7433) Кравець (7436) Швачка (8263) Вишивальник	перший (початковий) рівень	120 30 30	Наказ МОН від 19.12.2019 № 1015-л	http://www.nlicey.com.ua/
71.ДНЗ «ОПЛСП ПНПУ ім. К. Д. Ушинського»	(7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	65 30	Наказ МОН від 22.05.2017 № 100-л	http://www.oplsp.com.ua/
72.ДНЗ «Одеський технічний фаховий коледж»	(7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	80	Наказ МОН від 24.04.2019 № 356-л	https://otfk.od.ua/
ПОЛТАВСЬКА					
73.Регіональний центр професійно-технічної освіти М. Зіньків	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7435) Модистка головних уборів	другий (базовий) рівень	30	Рішення АК від 27.09.2013 протокол № 106, наказ МОН від 03.10.2013 № 2648-л	https://zrcpto.com
74.ДПТНЗ «Професійний аграрний ліцей» м. Кобеляки	(7436) Швачка (7433) Кравець	перший (початковий) рівень	30	Рішення АК від 30.06.2015 протокол № 117, наказ МОН від 03.07.2015 № 1683-л	https://pal-kobelyaki.pl.ua/
75.Професійно-технічне училище № 54 смт. Котельва	(7433) Кравець (7435) Закрійник	перший (початковий) рівень	30	Рішення АК від 27.12.2012 протокол № 100, наказ МОНмолодьспорту від 04.01.2013 № 1	https://ptu54.org

Заклад освіти	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліценз.обс.	Рішення про видачу ліцензії	Сайт
76.ДНЗ «Полтавський професійний ліцей сфери послуг»	(7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	60 60	Рішення ДАК від 25.05.2011 протокол № 87, наказ МОНмолодьспорту від 07.06.2011 № 2128	http://pplsp.org.ua/
77.Професійно-технічне училище № 31 м. Полтава	(7433) Кравець	перший (базовий) рівень	180	Рішення ДАК від 16.12.2008 протокол № 74, наказ МОН від 23.12.2008 № 2625-	http://ptu31p.at.ua
78. ДНЗ «Решетилівський художній професійний ліцей»	(8263) Вишивальник (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	30 30	Рішення ДАК від 10.03.2011 протокол № 86, наказ МОНмолодьспорту від 31.03.2011 № 767-л	http://rhpl.org.ua/
РІВНЕНСЬКА					
79. ДНЗ «Березнівське вище професійне училище»	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7433) Кравець (8263) Вишивальник	другий (базовий) рівень	30 60	Рішення ДАК від 26.06.2007 протокол № 67, наказ МОН від 09.07.2007 № 1843-л	http://vpu-berezne.rv.ua/
80. ДНЗ «Корецький професійний ліцей»	(7436) Швачка	другий (базовий) рівень	45	Рішення АК від 29.11.2012 протокол № 99, наказ МОНмолодьспорту від 06.12.2012 № 2688	http://www.profrad.org.ua/
81.Рівненський центр ПТО сервісу і дизайну	(7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень другий (базовий) рівень	90 90 30	Рішення АК від 03.06.2014 протокол № 109, наказ МОН від 11.06.2014 № 2323	http://rcptosd.rv.ua/

Заклад освіти	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліценз.обс.	Рішення про видачу ліцензії	Сайт
	(7433) Кравець 8263) Вишивальник (7436) Швачка	третій (базовий) рівень		Рішення АК від 03.06.2014 протокол № 109, наказ МОН від 11.06.2014 № 2323 Наказ МОН від 05.10.2018 № 1499-л	
82. ДНЗ» Сарненський професійний ліцей аграрний ліцей»	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30	Наказ МОН від 25.07.2019 № 946-л	http://spal.inf.ua/
СУМСЬКА					
83.ДПТНЗ «Кролевецьке ВПУ»	(7433) Кравець (7432) Ткач ручного художнього ткацтва (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	120 30 60	Рішення ДАК від 25.05.2011 протокол № 87, наказ МОНмолодьспорту від 07.06.2011 № 2128л Наказ МОН від 26.12.2019 № 1020	https://dptnzkrolev.jimdo.com
84. ДПТНЗ «Лебединське ВПУ лісового господарства	(7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	30	Наказ МОН від 24.01.2020 № 28-л	http://dnzocpto.okht.net
85.ДПТНЗ «Роменське ВПУ»	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7436) Швачка	другий (базовий) рівень третій (базовий) рівень	90 25	Наказ МОН від 07.07.2017 № 145 Наказ МОН від 01.04.2020 № 119	http://romnyvpu.com.ua

Заклад освіти	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліценз.обс.	Рішення про видачу ліцензії	Сайт
86.Сумське вище професійне училище будівництва і дизайну	(7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	60	Наказ МОН від 21.02.2019 № 158-л	http://vpu6.sumy.ua/
87.Сумський центр пто з дизайну та сфери послуг	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7436) Швачка	другий (базовий) рівень	60 25	Рішення АК від 30.06.2015 протокол № 117, наказ МОН від 03.07.2015 № 168	http://design24.sumy.ua/
ТЕРНОПІЛЬСКА					
88. ДНЗ «Заліщицьке вище професійне училище»	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	90	Рішення ДАК від 21.06.2005 протокол № 56, наказ МОН від 30.06.2005 № 1858	https://zvpu.osv.org.ua/
89. ДНЗ «Підволочиський професійний ліцей»	(7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	30	Рішення ДАК від 30.06.2011 протокол № 88, наказ МОНмолодьспорту від 01.07.2011 № 2487-	https://www.pplicej.com/
90.Тернопільське вище професійне училище сфери послуг та туризму»	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7433) Кравець (8263) Вишивальни	другий (базовий) рівень	90 60	Рішення АК від 17.11.2015 протокол № 119, наказ МОН від 30.11.2015 № 1931-л Рішення ДАК від 22.06.2006 протокол № 61, наказ МОН від 29.06.2006 № 2043	http://tvpu.adr.com.ua/
91. ДНЗ «Кременецький професійний ліцей»	(7433) Кравець (8263) Вишивальник (7436) Швачка	другий (базовий) рівень	30 25	Рішення АК від 27.12.2013 протокол № 108, наказ МОН від 08.01.2014 № 1-л	https://www.dnzkrp.l.pp.ua/

Заклад освіти	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліценз.обс.	Рішення про видачу ліцензії	Сайт
				Наказ МОН від 20.07.2018 № 1373-л	
ХАРКІВСЬКА					
92.Лозівський ЦПО Харківської області	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30	Рішення АК від 25.11.2014 протокол № 113, наказ МОН від 05.12.2014 № 3090л	https://loz-licey.in.ua/
93.ДНЗ «Регіональний центр професійної освіти швейного виробництва та сфери послуг Харківської області»	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7434) Кушнір-розкрійник (7436) Швачка	перший (базовий) рівень	60 60 30	Рішення ДАК від 01.07.2008 протокол № 72, наказ МОН від 07.07.2008 № 2180 Рішення АК від 20.12.2016 протокол № 123, наказ МОН від 26.12.2016 № 1613 Наказ МОН від 28.03.2018 № 323	http://mehovschic.ptu.org.ua/
94.ДНЗ «Харківське вище професійне училище швейного виробництва і побуту»	(7433) Кравець	перший (базовий) рівень	60	Наказ МОН від 22.08.2019 № 953-	http://liceyuiipa.ptu.org.ua/
95. ДНЗ «Харківське вище професійне училище сфери послуг»	(7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	120	Рішення ДАК від 28.09.2011 протокол № 90, наказ МОНмолодьспорту від 30.09.2011 № 2660л	http://www.vpu40.ptu.org.ua/
96. ДНЗ «Регіональний	(7436) Швачка		30 30	Наказ МОН від 07.07.2017 № 145	http://dnzregionalc entr.com.ua

Заклад освіти	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліценз.обс.	Рішення про видачу ліцензії	Сайт
механіко-технологічний центр професійної освіти Харківської області»	(8263) Оператор швацького устаткування	другий (базовий) рівень			
97.Чугуївський РЦПО Харківської області	(7436) Швачка	другий (базовий) рівень	30		http://chrcpo.com.ua
ХМЕЛЬНИЦЬКА					
98.ДНЗ «Вище професійне училище № 36 с. Балин Хмельницької област	(7436) Швачка (7433) Кравець	другий (базовий) рівень	60	Рішення АК від 08.11.2013 протокол № 107, наказ МОН від 18.11.2013 № 2830	https://vpu36balin.km.ua/
99. Вище художнє професійне училище №19 смт. Гриців	(7433) Кравець (7435) Закрійник (8263) Вишивальник (7436) Швачка	другий (базовий) рівень	60 30	Рішення ДАК від 02.07.2009 протокол № 79, наказ МОН від 16.07.2009 № 2675-	https://vhpu19.km.ua/
100.ДНЗ «Центр ПТО сфери послуг»	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7436) Швачка	другий (базовий) рівень	210 150	Рішення ДАК від 06.07.2012 протокол № 97, наказ МОНмолодьспорту від 13.07.2012 № 2325-л Наказ МОН від 03.10.2017 № 206-л	http://www.dcsp.km.ua/

Заклад освіти	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліценз.обс.	Рішення про видачу ліцензії	Сайт
101.Нетішинський професійний ліцей	(7436) Швачка (7433) Кравець	перший (базовий) рівень	60	Рішення ДАК від 24.06.2010 протокол № 84, наказ МОН від 14.07.2010 № 1850-л	http://netishyn-profilyceum.edukit.km.ua/
102. Подільський центр ПТО	(7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	60 30	Наказ МОН від 14.01.2021 № 2-л	https://podcpto.km.ua/
103.ДПТНЗ «Славутський професійний ліцей»	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30	Рішення АК від 22.09.2014 протокол № 112, наказ МОН від 02.10.2014 № 2866-л	https://zpospl101.km.ua/
105. ДНЗ «Хмельницький Професійний ліцей»	(7436) Швачка (7433) Кравець	другий (базовий) рівень	60	Рішення ДАК від 07.05.2009 протокол № 77, наказ МОН від 12.06.2009 № 2411-л	http://proflicey008.km.ua/6.html
106. ДНЗ «Шепетівський професійний ліцей»	(7436) Швачка (7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30	Рішення АК від 28.05.2015 протокол № 116, наказ МОН від 10.06.2015 № 1415	https://proflitsey020.km.ua/
107.ДНЗ «Ярмолинецький агропромисловий центр професійної освіти»	(7436) Швачка (7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30	Рішення ДАК від 26.12.2006 протокол № 64, наказ МОН від 16.01.2007 № 29	https://dnzyapcro.km.ua/
ХЕРСОНСЬКА					
108. ДНЗ «Херсонське вище професійне	(7433) Кравець (7435) Закрійник	перший (початковий) рівень	120	Рішення АК від 27.06.2013 протокол № 105, наказ МОН від 01.07.2013 № 2494-л	http://xvpusd.ks.ua/

Заклад освіти	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліценз.обс.	Рішення про видачу ліцензії	Сайт
училище сервісу та дизайну»					
109. ДПТНЗ «Херсонський професійний ліцей зв'язку та поліграфії»	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7436) Швачка	перший (початковий) рівень	60 60	Рішення АК від 27.06.2013 протокол № 105, наказ МОН від 01.07.2013 № 2494-л	http://www.hplztp.ks.ua
110. ДНЗ «Олешківський професійний ліцей»	(7436) Швачка (7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30	Рішення АК від 30.06.2015 протокол № 117, наказ МОН від 03.07.2015 № 1683л	https://oleshkyschool2.com/?cat=9
ЧЕРКАСЬКА					
111. ДНЗ «Золотоніський професійний ліцей»	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень перший (початковий) рівень	30	Рішення АК від 31.03.2015 протокол № 115, наказ МОН від 14.04.2015 № 553-л	https://sites.google.com/view/zololicey/
112. ДНЗ «Монастирищенський ПЛ»	(7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	60 60	Рішення ДАК від 31.10.2006 протокол № 63, наказ МОН від 21.11.2006 № 2237-л	https://www.mpl-dnz.ck.ua
113.БРЦПО у Черкаській області	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7436) Швачка	другий (базовий) рівень	125 125 30	Наказ МОН від 07.04.2022 № 59-л	https://vpl93.ucoz.ua/
ЧЕРНІВЕЦЬКА					
114. ВПУ № 3 м. Чернівці	(7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	240 210		http://www.vpu3.cv.ua/

Заклад освіти	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліценз.обс.	Рішення про видачу ліцензії	Сайт
	(7435) Модистка головних уборів		60	Рішення ДАК від 26.06.2007 протокол № 67, наказ МОН від 09.07.2007 № 1843	
115. Професійне училище №8 м.Чернівці	(7433) Кравець (8263) Швачка	третій (базовий) рівень	90 30	Рішення ДАК від 04.06.2009 протокол № 78, наказ МОН від 09.07.2009 № 2673	http://www.vpu3.cv.ua/
116. Кельменецький професійний ліцей	(7433) Кравець (8263) Швачка	третій (базовий) рівень	90 30	Рішення ДАК від 04.06.2009 протокол № 78, наказ МОН від 09.07.2009 № 2673	http://www.vpu3.cv.ua/
ЧЕРНІГІВСЬКА					
117.ДНЗ «Чернігівське вище професійне училище побутового обслуговування»	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7436) Швачка	другий (базовий) рівень	90 75	Рішення АК від 20.12.2016 протокол № 123, наказ МОН від 26.12.2016 № 1613 Наказ МОН від 17.04.2019 № 334-л	https://4vpuppo.org.ua/

Періодизація етапів розвитку професійної освіти України

Період	Нормативний документ (за наявності)	Особливості періоду
XI–XVIII ст.		Основи професійної освіти в Україні було закладено ще в часи Київської Русі – ширилися школи ремісничої майстерності та система індивідуальної професійної підготовки. Навчання ремеслам існувало з давніх часів, а володіння ремеслом передавалось від майстра учневі. Таке навчання пізніше стали називати «індивідуальним учнівством». Майстри, які працювали в майстернях, або майстри-надомники, набирали учнів віком 10-13 років. Навчання тривало 4 роки та здійснювалося в процесі виконання замовлень методом демонстрації, шляхом спроб і помилок. Учні під наглядом майстра виконували багаторазово окремі операції і за 3-4 роки опановували всі тонкощі ремісничої справи. Зміст навчання, як і готовність учня, визначав майстер. Перше жіноче училище в Київській Русі було засновано в 1086 р. в Києві, при Андріївському монастирі, княжною інокінею Анною (Янкою) Всеволодівною, там дівчата навчалися читанню, письму, співу та рукоділлю. Система індивідуальної професійної підготовки існувала у козацькому суспільстві на Слобожанщині в XVI – XVIII столітті.
1800–1880	«Попередні правила народної освіти» (1803)	Створення училищ з професійною освітою: 1.05.1804 відкрито Чернігівське ремісниче училище для навчання 244 дітей нижчих станів Чернігівської та Полтавської губерній (віком від 12 до 14 років, термін навчання становив шість років). Училище випускало майстрів різних ремесел». Майстри та підмайстри навчали ремісничим справам в училищі. Їх кандидатури ретельно відбирали серед працівників підприємств та залучали до роботи в училищі, попередньо провівши аналіз їх професійної майстерності (за часом – до двох років). Однією з головних вимог, яка

Період	Нормативний документ (за наявності)	Особливості періоду
		висувалася до майстрів, було володіння ними на високому рівні професійними навичками, щоб передати їх учням. Серед майстрів, які працювали в училищі, були навіть іноземці. Подальший розвиток системи професійної освіти, та, як наслідок, створення та збільшення закладів професійної освіти, зумовлюють нові вимоги до майстрів, які займаються професійною підготовкою учнів. 1825- На території України нараховувалося 674 промислових підприємств, для яких потрібно було підготувати відповідні робітничі кадри З 1859 року в Російській імперії почали відкриватися приватні недільні школи, серед яких тривалий час існувала Харківська жіноча недільна школа. Серед предметів, які вивчалися в недільних школах, можна визначити ремесла й рукоділля.
1888–1920	«Положення про жіночу професійну освіту» (1879) «Основні положення про промислові училища» (1888)	Створення училищ нового типу: навчальні майстерні, нижчі ремісничі школи, ремісничі училища, а також відділення та школи садівництва, городництва і домоводства, залізничні, сільськогосподарські, мореплавні та інші. Розпочалося створення систем промислової, сільськогосподарської та жіночої освіти, в Харкові в 1895 р. швацька справа почала викладатися для жінок-членів Харківського товариства взаємодопомоги учительок і виховательок, для оволодіння життєво необхідними навичками» Рукоділля на Україні входило до обов'язкових дисциплін усіх жіночих закладів освіти». Професійна освіта цього періоду ставила за мету допомогу жінці в покращенні економічних умов життя сім'ї, набуття умінь з рукоділля, крою та шиття, домогосподарювання, кулінарії. Вже тоді професійна (професійно-технічна) освіта була пристосована до різноманітних вимог промисловості того часу, що є актуальним і в наш час: теоретична підготовка проводилась у закладах професійної освіти, а практичне навчання проводилось як у закладах професійної освіти, так і на підприємствах.

Період	Нормативний документ (за наявності)	Особливості періоду
1920–1929	Постанова ЦВК та РНК СРСР «Про встановлення єдиної системи індустріально-технічної освіти» (1929)	Перебудова старої ремісничої школи, пошук нових форм підготовки кваліфікованої робочої сили. Період створення та становлення української системи нижчої професійної освіти. Формування державної системи профтехосвіти, перетворення школи фабрично-заводського учнівства (школи ФЗУ діяли при великих підприємствах для підготовки кваліфікованих робітників) у головну форму підготовки кваліфікаційної робочої сили, створення наукових і методичних центрів. Він закінчився прийняттям урядових та партійних рішень про уніфікацію освітніх систем Росії і України. В цей період в закладах професійної освіти активно використовується краєзнавчий принцип, який зазначав один з методів навчання: активно-трудовий, лабораторний та екскурсійний (11, 2009). В цей час практикувались акордні екскурсії на підприємства - відвідування виробництва із відповідними акцентами в залежності від об'єкту, що організована згідно із навчальним планом.
1929–1940	Документи Народного Комісаріату освіти «Положення про Єдину трудову школу УССР»	Розвиток професійно-технічної школи за професійним спрямуванням, децентралізація управління закладів освіти; підготовку робітничих кадрів було підпорядковано господарським наркоматам. В цей період існували галузеві системи підготовки кваліфікованих робітників.
1940–1959	Указ Президії Верховної Ради СРСР «Про державні Трудові	Період створення та розвитку державних трудових резервів як єдиної централізованої системи яка забезпечувала потреби народногосподарського комплексу країни в кваліфікованих робітничих кадрах з числа неповнолітніх, які замінили дорослих, які пішли на війну. Удосконалення та спеціалізація закладів освіти трудових резервів, посилення зв'язків між професійно-технічною освітою та загальною освітою.

Період	Нормативний документ (за наявності)	Особливості періоду
	Резерви СРСР (1940) Закон «Про зміцнення зв'язку школи з життям та подальшим розвитком системи народної освіти в СРСР» Постанови ЦК КПУ та РМ УРСР «Про поліпшення побутового обслуговування трудящих» (1956)	У 1940 р. було створено три типи навчальних закладів: 1) ремісничі училища з 2-річним терміном навчання для підготовки кваліфікованих робітників металістів, металургів, хіміків, гірників, нафтовиків, кваліфікованих робітників для морського транспорту, підприємств зв'язку та ін; 2) ж.-д. училища з 2-річним терміном навчання для підготовки помічників машиністів, слюсарів з ремонту паровозів та вагонів, котельників, бригадирів з ремонту колії та ін. робітників складних професій транспорту; 3) школи фабрично-заводського навчання (ФЗВ) з 6-місячним терміном навчання для підготовки робочих масових професій, насамперед для вугільної, гірничорудної, металургійної, нафтової промисловості та будівельної справи. Держава взяла на себе повне матеріальне забезпечення всіх учнів Станом на вересень 1954 р. в існуючій мережі навчальних закладів трудових резервів було тільки 3 училища, що здійснювали підготовку швейників: в м. Києві, Чернівцях, Кролевецькій Сумської обл. Раніше існуючі училища та школи, що здійснювали професійну підготовку кадрів для взуттєвої, текстильної, порцеляно-фаянсової, скляної та інших видів легкої промисловості впродовж 1946–49 рр., було ліквідовано внаслідок відсутності потреби в цих кадрах На виконання, Постанови міністерствами торгівельної, легкої, місцевої та паливної промисловостей УРСР і Українським республіканським управлінням трудових резервів було видано спільні накази, якими за училищами закріплювалися <u>базові підприємства</u> та передавалися обладнання, матеріали, інструмент, необхідні для оснащення навчально-виробничих майстерень і кабінетів; виділялися кошти на ремонт приміщень. Станом на 15.09.1956 р. Мінторгівлі та Мінлегпромом УРСР було виділено та передано училищам, закріплених за виробничою базою підприємств цих міністерств, 50 швейних машин, 60 промислових столів, електричні утюги та певна кількість іншого обладнання та матеріалів. До початку нового навчального року було відремонтовано навчальні та житлово-побутові приміщення навчальних закладів.

Період	Нормативний документ (за наявності)	Особливості періоду
		Після закінчення ТУ випускники направлялися за путівками ГУ трудових резервів при РМ СРСР на підприємства, будови, МТС та радгоспи, де вони зобов'язувалися пропрацювати не менше 3-х ро
1959–1968	Закон «Про реорганізацію державних трудових резервів у державну систему професійно-технічної освіти»	Перебудова системи трудових резервів, реорганізація закладів профтехосвіти у середні професійно-технічні училища, в міські та сільські ПТУ які дають можливість здобути професійну і загальну середню освіту одночасно; значне зростання кількості закладів професійної освіти і кількості учнів у зв'язку зі збільшенням підготовки спеціалістів для різних напрямів; створення і становлення гірничо-промислових профтехучилищ; пошук шляхів поєднання загальноосвітньої і професійної підготовки. 1955-1968 роки були найбільш сприятливими для розвитку в загальноосвітніх школах України трудової підготовки. Окрім уроків трудового навчання та різних форм позаурочної, позашкільної діяльності, суспільно корисної роботи, самообслуговування, виникли та отримали широке розповсюдження нові форми трудової підготовки – учнівська виробнича бригада, а також виробниче навчання.
1969–1975	«Положення про науково-технічну інформацію в системі ПТО» (1971)	Перехід до підготовки кваліфікованих робітників із середньою освітою та становлення навчальних закладів нового типу – СПТУ; удосконалення нормативно-правового забезпечення основних напрямів діяльності СПТУ. Створення Державного комітету професійно-технічної освіти (1969 р.); пошук організаційно-педагогічних форм загальноосвітньої підготовки і її поєднання з професійним навчанням, оптимізація виробничої практики у середніх профтехучилищах різного профілю; організація одночасного навчання учнів у профтехучилищах (з дворічним терміном навчання) і вечірніх (змінних) школах (починаючи з 1971–1972 навчального року); вдосконалення навчально-планової документації та обґрунтування вимог до навчально-методичної літератури.

Період	Нормативний документ (за наявності)	Особливості періоду
1976–1985	Постанова «Про даліше вдосконалення процесу навчання і виховання учнів системи професійно-технічної освіти» (1977) «Про внутрішній контроль; затвердження кваліфікаційних характеристик керівників та інженерно-педагогічних працівників» (1977) «Про методичну роботу» (1980) «Положення про майстра виробничого	Оновлення загальноосвітньої та професійної підготовки в ПТНЗ; зменшення кількості професійно-технічних навчальних закладів і їх випускників; упровадження нових навчальних програм; початок комп'ютеризації навчального процесу; удосконалення змісту і форм організації навчально-виховного процесу в СПТУ; організація середніх вечірніх (змінних) профтехучилищ (1978 р.); перехід до науково обґрунтованої організації методичної роботи (1976 рік); визначення порядку поширення передового досвіду в системі профтехосвіти (1979 р.); посилення уваги до самоосвіти інженерно-педагогічних працівників (1978 р.); надання педагогічним радам ПТНЗ права дозволу вступу випускників до денних навчальних закладів (1979 р.). 70-80 рр XX ст. характеризувались високими темпами росту технологій виробництва на швейних підприємствах зокрема. В цей період виробнича практика відбувалась на базових підприємствах (1 тиждень теорія в закладі\ 1 тиждень практика на підприємстві). Активно відбувалось стажування та підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання ПТНЗ на підприємствах галузі. 1981-85 підготовка майбутніх кваліфікованих робітників для підприємств легкої промисловості України здійснювалась в 39 училищах і 19 філіалах системи Держпрофосу УРСР, 32 відомчих ПТУ та безпосередньо на виробництві, в т. ч. в 39 НКК. Однак, у галузі був ряд комплексів училищ системи Держпрофосу, побудованих з урахуванням сучасних вимог, що здійснювали підготовку кадрів не для базових підприємств і навіть не для підприємств галузі (Луцьке ТУ № 2, Миколаївське МПТУ № 10, Київське ТУ № 12 та ін.). Щорічна підготовка робітників для легкої промисловості України складала понад 70 тис. чол., у т. ч. 21 тис. у ПТУ, з них понад 70 % в училищах системи ПТО УРСР. У 18 ПТУ системи Держпрофосу УРСР підготовка робітників здійснювалась з одночасним отриманням загальної середньої освіти; у 21 училищі – на базі 10 класів. Тільки 40 % училищ системи ПТО, що

Період	Нормативний документ (за наявності)	Особливості періоду
	навчання» (1978); «Про визначення порядку навчально-методичного забезпечення ПТНЗ» (1977) «Основні напрями реформи загальноосвітньої професійної школи», Постанова ЦК КПРС і РМ СРСР «Про дальший розвиток системи професійно-технічної освіти і підвищення її ролі в підготовці кваліфікованих робітничих кадрів»	здійснювали підготовку робітників для легкої промисловості, та 1 училище системи Мінлегпрому, на базі Херсонського бавовняного комбінату, мали НМБ, що відповідала сучасним вимогам. Більшість відомчих ПТУ мало слабку НМБ. Це були 3 ПТУ Донецького виробничо-швейного об'єднання «Донбасс», ПТУ Київської бавовнопрядильної фабрики, Київського виробничо-взуттєвого об'єднання «Спорт», Криворізької взуттєвої фабрики, Харківського канатного заводу та інш. Недостатньо забезпечувалися гуртожитками та їдальнями: ПТУ швейної промисловості Дніпропетровського виробничого швейного об'єднання ім. М. М. Володарського, ПТУ взуттєвої промисловості Криворізької взуттєвої фабрики, ПТУ текстильної промисловості Черкаського шовкового комбінату ім. 60-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції, Береговське ПТУ швейної промисловості. До 1.08.1985 р. передані ПТУ мали реорганізуватися в СПТУ або їх філіали з відповідними відділеннями за професіями та строками навчання залежно від рівня освіти молоді, яка вступала на навчання. У реорганізованих СПТУ прийом учнів із числа випускників 10-х класів здійснювався зі строком навчання 1 рік; на базі 8 класів– у 11 СПТУ зі строками навчання від 2-х до 3-х років. Прийом учнів на базі 10 класів у цих СПТУ здійснювався за такими професіями: апретурник тканини; помічник майстра; прядильниця; слюсар ремонтник (швейне виробництво); ткач, кравець.
1985–1986	«Положення про СПТУ»,	Утвердження СПТУ як єдиного типу ПТНЗ (1984 р.); подальше вдосконалення нормативно-правової бази шляхом; перехід до комп'ютеризації навчального процесу

Період	Нормативний документ (за наявності)	Особливості періоду
	«Положення про базове підприємство», «Положення про виробничу практику», «Положення про класного керівника»	(1985 р.); затвердження підготовки за новим переліком професій (1987 р.); розробка уніфікованих програм із споріднених професій (1987 р.); впровадження нових навчальних програм (1988 р.); надання профтехучилищам права здійснювати перепідготовку робітничих кадрів; передача відомчих училищ до системи Держкомітету з ПТО.
1991–1997	«Положення про міжшкільний навчально-виробничий комбінат» (1993)	З 1991 р. в Україні має місце тенденція до зменшення мережі закладів професійно-технічної освіти і зменшення кількості учнів, з наступних причин: демографічними процесами в Україні, зокрема зменшенням кількості народжуваності (населення України скоротилося з 52 млн. до 49 млн.); кризою в економіці, яка призвела до скорочення кількості підприємств та, відповідно, зменшення державного замовлення на підготовку робітничих кадрів; відсутністю науково обґрунтованого прогнозування потреб у робітничих кадрах тощо. Порушуються зв'язки ПТО з підприємствами, тому що багато з них припиняє свою діяльність, це означає втрату баз практик. В цей період пто починають створювати свої навчально-виробничі комбінати. Починаючи з 1991 року відбувається зниження уваги до системи ПТО з боку державної влади, погіршується загальноосвітня підготовка учнів у профтехучилищах, зменшується кількість абітурієнтів та випускників ПТНЗ; здійснюється перехід до багаторівневої ступеневої системи навчання в закладах профтехосвіти. В період 1991-1997рр відбувається реформування

Період	Нормативний документ (за наявності)	Особливості періоду
		професійно-технічної освіти відповідно до програми «Освіта Україна ХХІ століття» та переорієнтація ПТНЗ на запити суспільства та ринку праці.
1998–2010	Закон «Про професійно-технічну освіту» (1998) «Концепція розвитку професійно-технічної (професійної) освіти в Україні» (2004) «Положення про вище професійне училище та центр професійно-технічної освіти»	ПТУ поступово стали перетворюватися у багатофункціональні регіональні та галузеві професійні освітні центри(ЦПТО), діяльність яких спрямована на підвищення кваліфікації і перепідготовку робітників і молодших спеціалістів, які впроваджують нові технології виробництва або сфери послуг. У ВПУ та ЦПТО, які пройшли акредитацію, також здійснюється підготовка молодших спеціалістів, що передбачено Законом України «Про професійно-технічну освіту» (статті 15, 16). Крім того, почала функціонувати мережа галузевих навчально-курсівих комбінатів, в яких здійснюється початкова професійна підготовка та підвищення кваліфікації робітників. Більшість з них оснащені сучасною технікою, використовують новітні інформаційні, виробничі та педагогічні технології з метою формування високого рівня професійної підготовки. Створюються нові організаційно-педагогічні форми підготовки кваліфікованих робітничих кадрів.
2010–2020	«Державна цільова програма розвитку професійно-технічної освіти на 2011–2015 рр»	Станом на 2010 рік в країні функціонувало 874 державних професійно-технічних навчальних закладів (ПТНЗ) різних типів, в яких навчалось понад 423 тис. учнів і працювало понад 57 тис. педагогічних працівників. На підставі отриманих ліцензій кваліфікованих робітників готують понад 1 тис. відомчих та приватних навчальних закладів.

Період	Нормативний документ (за наявності)	Особливості періоду
	(2011) Розпорядження КМУ від 19.09.2018 № 660-р та Наказ МОН №1551 від 12.09.2018	У ПТНЗ формується триступенева професійна освіта. Кожен ступінь навчання визначається теоретичною та практичною завершеністю та закріплюється присвоєнням випускникам ПТНЗ відповідної кваліфікації. Випускники нижчого ступеня за власним бажанням можуть продовжити навчання на вищому. Державна програма передбачає: утворення ефективної та гнучкої системи підготовки робітничих кадрів орієнтованої на соціально-економічний розвиток країни; оновлення якості професійно-технічної освіти шляхом розроблення державних стандартів професійно-технічної освіти нового покоління, впровадження у навчальний процес інформаційно-комунікаційних технологій, сучасного обладнання, устаткування та техніки; посилення ролі місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, роботодавців щодо визначення напрямів та обсягів підготовки кваліфікованих робітників, збільшення обсягів фінансування та інвестицій; підвищення престижності робітничих професій. Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів Схвалено «Концепцію підготовки фахівців за дуальною формою здобуття професійної (професійно-технічної) освіти». Важливим є створення умов для поєднання роботи з навчанням як у форматі здобуття освіти за вечірньою або заочною формою навчання, так і у форматі практичної підготовки здобувачів вищої освіти денної форми навчання та здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти на робочих місцях. У Законі України «Про освіту» передбачено, що особа має право здобути освіту в різних формах або поєднуючи їх, та визначено такі основні форми здобуття освіти: інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева); індивідуальна (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж,

Період	Нормативний документ (за наявності)	Особливості періоду
		на робочому місці (на виробництві); дуальна (спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації, як правило, на основі договору про здійснення навчання за дуальною формою здобуття освіти.
2022–2024		650 Закладів ПТО

Джерело: узагальнено автором на основі джерел Веселов А. (1961), Зельман Л.Н. (2017) (Н. Брехунець, М. Харламов), П.Кухарчук, Лікарчук І.Л. (1996), (В. Зайчук, О. Коханко О.М. (2001), О.Микитенко), (Н. Михайловська), (Н.Падун, Т. Попова, Н.Смоляна), Єжова О. (2016), Калиниченко Н. (100, 2010), Нікітчина С.О. (2001), Ничкало Н.Г. (177, 2008), Пузанов М.Ф. (1980), Салтан Н. М. (2014), Селецький А. (2012) та державних історичних архівів України [271], Технічний коледж Луцького НТУ Історія і сьогодення (1978-2018) [335], [271]

ДОДАТОК 3

Стажування майстрів виробничого навчання ЗП(ПТ)О швейного профілю на підприємствах галузі

Організація стажування на підприємствах сприяє підвищенню професійного рівня майстрів виробничого навчання та забезпечує відповідність навчального процесу сучасним вимогам швейної галузі. Стажування майстрів виробничого навчання швейних училищ України на підприємствах галузі є важливою складовою підвищення їхньої кваліфікації та забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців. Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 749 від 14 серпня 2009 року, стажування майстрів виробничого навчання проводиться на базі профільних професійно-технічних навчальних закладів.

Підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів швейного профілю в Україні здійснюється відповідно до загальних нормативно-правових актів, що регулюють професійний розвиток освітян. Основні аспекти цієї системи включають:

1. Нормативно-правова база: «Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників». Цей документ визначає процедури, види, форми, обсяг та умови підвищення кваліфікації освітян. Він охоплює різні форми професійного розвитку, включаючи стажування, участь у семінарах, тренінгах, вебінарах та інших заходах.

2. Форми підвищення кваліфікації: *стажування:* передбачає набуття практичного досвіду в закладах освіти, наукових установах або на підприємствах і може проводитися як за місцем роботи працівника, так і в інших установах, зокрема на підприємствах швейної галузі; *участь у професійних заходах:* семінари, практикуми, тренінги, вебінари і майстер-класи дають змогу ознайомитися з новітніми технологіями та методиками в галузі швейного виробництва; *самоосвіта:* педагоги можуть самостійно вивчати нові матеріали, технології та методики, що також визнається як форма підвищення кваліфікації.

3. Процедура зарахування результатів: результати підвищення кваліфікації, зокрема стажування, підлягають визнанню педагогічними (вченими) радами відповідних закладів освіти. Обсяг підвищення кваліфікації визначається в годинах або кредитах ЄКТС, залежно від тривалості та інтенсивності програми.

4. Основні аспекти організації стажування на швейних підприємствах:

4.1. Вибір підприємств для стажування: перевагу слід надавати провідним підприємствам швейної галузі, які впроваджують сучасні технології та мають належну матеріально-технічну базу.

4.2. Укладання договорів про співпрацю: необхідно укласти договори між навчальними закладами та підприємствами, в яких визначаються умови та терміни стажування, права та обов'язки сторін.

4.3. Розроблення індивідуальних планів стажування: для кожного майстра розробляється план стажування з урахуванням специфіки підприємства та індивідуальних потреб у підвищенні кваліфікації.

4.4. Контроль та оцінка результатів: після завершення стажування проводиться аналіз його результатів, оцінюються набуті знання та навички, а також визначаються можливості впровадження нового досвіду в навчальний процес.

Мета стажування: оновлення та вдосконалення професійних знань, умінь і навичок майстрів виробничого навчання, ознайомлення з новітніми технологіями у швейному виробництві, підвищення якості підготовки учнів.

Тривалість стажування: 3-4 тижні (за узгодженням із закладом-організатором).

Програма стажування:

1. Ознайомчий етап (1-2 дні): вступна зустріч з адміністрацією закладу, ознайомлення з матеріально-технічною базою; вивчення навчальних програм та методичних матеріалів; ознайомлення з внутрішніми регламентами та правилами безпеки.

2. Теоретичний блок (4-5 днів): сучасні тенденції розвитку швейного виробництва; вивчення новітнього обладнання та програмного забезпечення; сучасні методики викладання у професійній освіті; основи стандартизації та контролю якості виробів.

3. Практичний блок (10-15 днів): відпрацювання навичок роботи на сучасному швейному обладнанні; ознайомлення з новими технологіями розкрою та пошиття; участь у виробничому процесі (виготовлення виробів, контроль якості, робота з лекалами); ознайомлення з технологією автоматизованого розкрою тканини; робота з професійними програмами для конструювання та моделювання одягу.

4. Педагогічний модуль (5-7 днів): спостереження за заняттями досвідчених майстрів; проведення власних навчальних занять під керівництвом наставника; аналіз уроків та коригування методики викладання; використання інтерактивних методів навчання у професійній освіті.

5. Підсумковий етап (1-2 дні): аналіз результатів стажування, обмін досвідом; оформлення звітної документації; обговорення шляхів впровадження нових знань у навчальний процес; вручення сертифікатів про проходження стажування.

Очікувані результати:

- підвищення професійного рівня майстрів виробничого навчання;
- упровадження сучасних технологій у навчально-виробничий процес;
- підвищення якості підготовки учнівської молоді до роботи у швейній галузі;
- покращення організації освітнього процесу в закладі П(ПТ)О.

Методи контролю:

- анкетування та тестування після теоретичних модулів;
- оцінка практичних навичок під час виконання завдань;
- обговорення та аналіз навчальних занять;
- звіт про проходження стажування.

За результатами стажування рекомендується проводити внутрішньо училищні семінари для передавання отриманого досвіду іншим викладачам і майстрам виробничого навчання. У країнах Європи стажування майстрів виробничого навчання у швейній галузі має свої особливості, які відображають загальні тенденції професійно-технічної освіти та співпраці з промисловістю.

Основні особливості європейської системи стажування:

1. Дуальна система освіти:

У багатьох європейських країнах, таких як Німеччина, Австрія та Швейцарія, широко застосовується дуальна система освіти, яка поєднує теоретичне навчання в освітніх закладах з практичною підготовкою на підприємствах. Майстри виробничого навчання в таких системах тісно співпрацюють з індустрією, що забезпечує актуальність навчальних програм та адаптацію до потреб ринку праці.

2. Постійне підвищення кваліфікації:

Європейські країни приділяють велику увагу безперервному професійному розвитку педагогічних працівників. Майстри виробничого навчання регулярно проходять стажування на сучасних підприємствах швейної галузі, беруть участь у семінарах, тренінгах та конференціях для оновлення своїх знань та навичок.

3. Співпраця з підприємствами:

Європейські освітні заклади активно співпрацюють з підприємствами швейної галузі, що дозволяє організовувати стажування для майстрів виробничого навчання безпосередньо на виробництві. Це сприяє обміну досвідом, впровадженню новітніх технологій у навчальний процес та підвищенню якості підготовки студентів.

4. Європейські програми та ініціативи:

Існують різні європейські програми, такі як Erasmus+, які підтримують мобільність та обмін досвідом серед педагогічних працівників. Майстри виробничого навчання можуть брати участь у міжнародних стажуваннях, що

дозволяє ознайомитися з передовими практиками інших країн та впроваджувати їх у своїй діяльності.

Загалом, європейська система стажування майстрів виробничого навчання у швейній галузі характеризується тісною інтеграцією освіти та виробництва, постійним професійним розвитком та активною міжнародною співпрацею.

Стажування майстрів виробничого навчання у швейній галузі в країнах Азії, таких як Китай, Індія та Пакистан, має свої особливості, зумовлені специфікою освітніх систем, економічного розвитку та традицій кожної країни. У Китаї професійно-технічна освіта тісно інтегрована з промисловістю. Майстри виробничого навчання часто проходять стажування на державних або приватних підприємствах, де впроваджуються сучасні технології та методи виробництва. Це дозволяє їм оновлювати свої знання та адаптувати навчальні програми відповідно до потреб ринку праці. В Індії існує розгалужена система професійно-технічної освіти, яка включає стажування на підприємствах. Майстри виробничого навчання співпрацюють з текстильними та швейними фабриками для отримання практичного досвіду. Урядові ініціативи, такі як "Skill India", спрямовані на підвищення кваліфікації працівників та педагогів у різних галузях, включаючи швейну. У Пакистані професійна освіта також включає стажування на підприємствах. Майстри виробничого навчання проходять практику на текстильних фабриках, що дозволяє їм ознайомитися з сучасними виробничими процесами та технологіями. Це сприяє підвищенню якості навчання та підготовки студентів до реальних умов роботи. Загалом, у цих країнах стажування МВН орієнтоване на тісну співпрацю з промисловістю, що забезпечує актуальність та практичну спрямованість професійної освіти.

Українські педагоги мають можливість проходити стажування за кордоном. Наприклад, Асоціація міжнародного освітнього та наукового співробітництва організовує стажування в європейських країнах, що дозволяє ознайомитися з міжнародними практиками в галузі швейного виробництва.

ДОДАТОК И

Таблиця 1.7.

Типи ризиків, притаманні проєктам державно-приватного партнерства

Тип ризику	Характеристика ризику	Носій ризику
Ризик наявності	Неможливість надання обсягу послуг, який був передбачений контрактом	Приватний партнер
Ризик попиту	Ризик того, що попит на послуги виявиться нижчим запланованого або прогнозованого	Приватний партнер
Ризик проектування	Ризик того, що внаслідок недоліків проектування не вдасться надавати послуги з продуктивністю і якістю, які вимагаються	Обидва партнери
Макроекономічні (або фінансові) ризики	Ризики того, що темпи інфляції, обмінні курси та відсоткові ставки будуть іншими, ніж передбачалося	Приватний партнер
Операційні ризики	Ризики того, що операційні витрати та вартість підтримання об'єкта у належному стані будуть вищі, ніж планувалося	Приватний партнер
Ринковий ризик	Ризик недоотримання доходу внаслідок зміни ринкової ситуації	Приватний партнер
Юридичний ризик	Ризик змін у законодавстві, що погіршать становище приватного партнера	Публічний партнер
Політичний ризик	Зміни у політиці, що негативно впливатимуть на приватного партнера	Публічний партнер
Ризик форс-мажорних обставин	Настання непередбачуваних обставин	Обидва партнери
Екологічний ризик	Пов'язаний з погіршенням стану навколишнього середовища у зв'язку з реалізацією проєкту	Обидва партнери
Ризик передачі активів	Ризик неналежного стану і невизначеності вартості активів, що передаються наприкінці контракту	Публічний партнер

Джерела: узагальнено автором на основі Л. Афанасьєва та І. Отенко [281], І.Бовсунівська [25], О. Бойко [26], О. Бородієнко [30], І. Брайловський [31], Б. Винницький [44], М. Гедз [83], Б.Данілішин [117], К.Дубич [139], Н. Дутко [141], І.Дьоміна [142], С.Єгорічева [145], І. Запатріна [158], Д. Лавренцій [205], Л. Козарезенко [175], Г. Комарницька [178], С.Майстро [219], О.Макара [221], В. Маргасова Б. [223], О. Москвічова [244], Н. Оленцевич [272], Г. Павлова [284], К. Павлюк [285], О. Пильтій [291], О. Полоник [293], О.Сідуняк [335], М.Солодаренко [341], Б.Шевченко [375], С.Хеда [365], L. Brogaard [392], С. Cruz [399], Husak P [424], E. Yescombe [464], Y. Wang [472]), матеріали [416], [419]

Перелік закладів професійної (професійно-технічної) освіти, на базі яких створені НПЦ швейного профілю

№ з/п	Область	Рік створення	ЗП(ПТ)О	Професії
1.	Вінницька	2016	ДПТНЗ «Вінницьке вище професійне училище сфери послуг»	«Швачка. Кравець. Закрійник»
2.	Волинська	2016	Луцький центр професійно-технічної освіти	«Швачка. Кравець. Закрійник»
3.	Дніпропетровська	2017	ДПТНЗ «Криворізький навчально- виробничий центр»	«Швачка. Кравець. Закрійник»
4.	Донецька	2017	ДНЗ «Артемівський центр професійно-технічної освіти»	«Швачка. Кравець. Закрійник»
5.	Житомирська	2016	ДПТНЗ «Житомирське вище професійне училище сервісу і дизайну»	«Швачка. Кравець. Закрійник»
6.	Закарпатська	2017	Хустський професійний ліцей сфери послуг	«Швачка. Кравець. Закрійник»
7.	Запорізька	2016	ДНЗ «Запорізький вище професійне училище моди і стилю»	«Швачка. Кравець. Закрійник»
8.	Івано-Франківська	2020	Центр професійно-технічної освіти № 1 м. Івано-Франківська	«Швачка. Кравець. Закрійник. Вишивальник»
9.	Київська	2016	ДПТНЗ «Богуславське вище професійне училище сфери послуг»	«Швачка. Кравець. Закрійник»
10.	Київська	2017	ДНЗ «Тетіївське професійно-технічне училище»	«Швачка. Кравець. Закрійник»
11.	Луганська	2017	Рубіжанський професійний хіміко-технологічний ліцей	«Швачка. Кравець. Закрійник»

№ з/п	Область	Рік створення	ЗП(ПТ)О	Професії
12.	Львівська	2016	Вище професійне училище № 11 м. Червоноград	«Швачка. Кравець. Закрійник»
13.	Львівська	2020	ДНЗ «Львівське вище професійне училище технологій та сервісу»	«Кравець. Закрійник»
14.	Львівська	2021	ДНЗ «Львівське вище професійне училище побутового обслуговування»	«Швачка», «Кравець», «Закрійник»
15.	Миколаївська	2016	ДНЗ «Миколаївське вище професійне училище технологій та дизайну»	«Швачка. Кравець. Закрійник»
16.	Миколаївська	2017	ДНЗ «Первомайський професійний промисловий ліцей»	«Швачка. Кравець. Закрійник»
17.	Одеська	2017	Березівське вище професійне училище Одеського національного політехнічного університету	«Швачка. Кравець. Закрійник»
18.	Полтавська	2016	Полтавський професійний ліцей сфери послуг	«Швачка. Кравець. Закрійник»
19.	Полтавська	2017	Професійно-технічне училище № 25 м. Зіньків	«Швачка. Кравець. Закрійник»
20.	Рівненська	2016	ДПТНЗ «Рівненський центр професійно-технічної освіти сервісу та дизайну»	«Швачка. Кравець. Закрійник»
21.	Сумська	2017	ДПТНЗ «Сумський центр професійно-технічної освіти з дизайну та сфери послуг»	«Швачка. Кравець. Закрійник»
22.	Тернопільська	2017	ДНЗ «Кременецький професійний ліцей»	«Швачка. Кравець. Закрійник. «Вишивальник»

№ з/п	Область	Рік створення	ЗП(ПТ)О	Професії
23.	Харківська	2016	Харківський професійний ліцей швейного і хутрового виробництва	«Швачка. Кравець. Закрійник»
24.	Херсонська	2017	ДНЗ «Херсонське вище професійне училище сервісу та дизайну»	«Швачка», «Кравець», «Закрійник»
25.	Хмельницька	2016	ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг»	«Швачка. Кравець. Закрійник»
26.	Черкаська	2017	ДНЗ «Золотоніський професійний ліцей»	«Швачка. Кравець. Закрійник»
27.	Чернівецька	2016	Вище професійне училище № 3 м. Чернівці	«Технології виготовлення одягу», «Закрійник», «Кравець», «Квіткар», «Модистка головних уборів»
28.	Чернігівська	2016	ДПТНЗ «Чернігівське вище професійне училище побутового обслуговування»	«Швачка», «Кравець», «Закрійник»
29.	м. Київ	2016	Київське вище професійне училище технологій та дизайну	«Швачка. Кравець. Закрійник»

***Положення про навчально-практичний центр швейних
інноваційних технологій***

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Навчально практичний центр швейних інноваційних технологій (далі НПЦ ШТ) – це структурний підрозділ КВПУ ТДО. НПЦ ШТ здійснює підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації робітників-швейного галузі за новітніми технологіями із застосуванням сучасних матеріалів, інструментів та обладнання.

1.2. Головне завдання НПЦ ШТ полягає в здійсненні зв'язку між підприємствами-виробниками сучасної швейної продукції для прискорення передачі інформації з новітніх прогресивних технологій і впровадження їх у навчальний процес та виробництво.

1.3. НПЦ ШТ у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про професійно-технічну освіту». Положенням про організацію навчально-виробничого процесу в професійно-технічних навчальних закладах, іншими нормативно-правовими актами Міністерства освіти і науки України та примірним положенням.

1.4. Організаційне керівництво НПЦ ШТ здійснює директор КВПУ ТДО. Науково-методичне супроводження роботи здійснюють Науково-методичний центр професійно-технічної освіти Міністерства освіти і науки України та регіональна методична установа професійно-технічної освіти.

1.5. Матеріально-технічне забезпечення роботи НПЦ ШТ здійснюється швейними підприємствами-виробниками на засадах, визначених двосторонніми угодами між цими підприємствами та КВПУ ТДО.

II. НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ НПЦ ШТ

2.1. Вивчення та впровадження передового досвіду з професійної підготовки робітників для швейної галузі.

2.2. Вдосконалення організації виробничого навчання учнів (слухачів) з метою освоєння ними технологій по виготовленню швейних виробів.

2.3. Організація роботи з підвищення кваліфікації педагогічних працівників ПТНЗ регіону, робітників та спеціалістів швейних підприємств по вивченню та відпрацюванню технологій, набуття умінь та навичок роботи з перспективними сучасними матеріалами.

2.4. Внесення (в межах своєї компетенції) пропозицій стосовно поліпшення підготовки та підвищення кваліфікації робітників-швейного напрямку, майстрів виробничого навчання та викладачів спеціальних предметів професійно-технічних навчальних закладів.

2.5. Налагодження співпраці із виробниками тканин, з швейними організаціями, зацікавленими установами, швейними підприємствами тощо.

III. Функції НПЦ ШТ

3.1. Участь у реалізації державних, освітніх та економічних програм.

3.2. Надання професійно-технічним навчальним закладам регіону консультативну, експериментальну, посередницьку допомогу з питань

практичного освоєння учнями, слухачами новітніх швейних матеріалів та технологій.

3.3. Налагодження ділових контактів з навчальними закладами, підприємствами, фондами на регіональному, міжрегіональному рівнях з метою поліпшення підготовки та підвищення кваліфікації робітників швейного напрямку.

3.4. Забезпечення відповідного рівня стажування майстрів виробничого навчання та викладачів спеціальних предметів у професійно-технічних навчальних закладах швейної галузі.

3.5. Надання консультативної, практичної та методичної допомоги професійно-технічним навчальним закладам регіону з питань впровадження в навчальний процес новітніх технологій і матеріалів швейного напрямку.

3.6. Внесення пропозицій щодо вдосконалення навчальних робочих програм із спеціальних предметів та виробничого навчання по вивченню новітніх матеріалів і технологій.

3.7. Надання своєї матеріально-технічної бази, обладнання та необхідного навчально-матеріального забезпечення для стажування майстрів виробничого навчання і викладачів спеціальних предметів професійно-технічних навчальних закладів швейного профілю регіону з освоєння ними новітніх швейних технологій та використання сучасних матеріалів.

3.8. Організація навчання працівників швейних підприємств та організацій з метою освоєння ними новітніх швейних технологій та матеріалів.

3.9. Формування своєї навчально-матеріальної та методичної бази для забезпечення навчання з освоєння новітніх технологій у швейному напрямку та застосування сучасних матеріалів.

3.10. Участь в організації та проведенні семінарів-практикумів, конференцій, засідань обласних (міських) методичних секцій з питань впровадження в навчальний процес новітніх матеріалів та технологій при підготовці робітників швейних професій.

3.11. Співпраця з іншими навчально-практичними центрами з питань удосконалення своєї діяльності.

IV. УПРАВЛІННЯ. СТРУКТУРА ТА ШТАТИ

4.1. НПЦ ШТ створюється як структурний підрозділ професійно-технічного навчального закладу наказом управління освіти і науки за погодженням з Міністерством освіти і науки України.

4.2. Загальне керівництво НПЦ ШТ здійснює директор навчального закладу, в структурі якого він функціонує.

Директор ПТНЗ:

- відповідає за роботу НПЦ ШТ(затверджує річні плани та звіти), видає відповідні накази та розпорядження щодо його діяльності;
- розробляє штатний розпис НПЦ ШТ;
- укладає угоди з швейними організаціями, підприємствами та установами про надання навчально-виробничих послуг з боку НПЦ ШТ;
- забезпечує цільове використання коштів, отриманих від навчально-

виробничої діяльності НПЦ ШТ, спонсорської допомоги швейних підприємств інших організацій, установ на розвиток навчально-матеріальної бази НПЦ ШТ, на ефективну реалізацію державних програм у сфері підготовки робітників-швейного напрямлення;

- створює необхідні умови для роботи НПЦ ШТ: забезпечує потрібними службовими та виробничими приміщеннями, інструментом, обладнанням та матеріалами, комп'ютерною технікою й технічними засобами навчання, необхідними матеріалами;

- забезпечує здійснення господарсько-побутового обслуговування НПЦ ШТ у складі професійно-технічного навчального закладу.

4.3. Витрати на утримання НПЦ ШТ передбачаються в загальному кошторисі витрат професійно-технічного навчального закладу з урахуванням бюджетних асигнувань, спеціальних коштів, а також доходів від його діяльності.

4.4 Бухгалтерія КВПУ ТДО веде самостійний баланс НПЦ ШТ.

4.5 Структура та штат НПЦ ШТ затверджуються регіональним органом управління освітою в межах лімітів видатків на утримання професійно-технічного навчального закладу та штатного розпису.

4.6. Орієнтовний штатний розпис НПЦ ШТ КВПУ ТДО передбачає три штатні одиниці: методист-викладач (1 одиниця), майстер виробничого навчання (2 одиниці).

4.7. На працівників НПЦ ШТ поширюються всі права і обов'язки працівників КВПУ ТДО.

**Напрями партнерської взаємодії на засадах державно-приватного
партнерства у підготовці кадрів для швейної галузі**

Напрями	Рекомендації	Очікувані результати
Організаційний	1.Вдосконалення форм і механізмів мотивації роботодавців галузі для організації на своїх базах різних видів навчально-виробничої діяльності	- підвищення кваліфікації педагогічних працівників для підняття престижності професійної освіти; - реалізація інноваційних освітніх програм професійної підготовки та перепідготовки персоналу для галузі легкої промисловості, у тому числі шляхом дуальної освіти; - організація стажування педагогів та майстрів виробничого навчання на швейних підприємствах із інноваційним обладнанням та над сучасними технологіями; - практика для студентів та випускників для отримання практичних навичок та досвіду роботи в організація виробничої практики на базі підприємств галузі; - проведення курсів та тренінгів для підвищення кваліфікації працюючих робітників; - екскурсії на підприємства галузі; - розвиток учнівства; - спільні конкурси професійної майстерності; -менторство (наставництво).
	2. Залучення роботодавців галузі до спільних процесів підготовки кадрів	- оновлення змісту виробничого навчання з урахуванням змінних вимог у швейному виробництві, -оцінювання кваліфікаційних характеристик, -розроблення та впровадження програм навчання для підготовки

Напрями	Рекомендації	Очікувані результати
		робітників у швейній галузі що відповідає потребам ринку праці, запровадження інноваційних форм і методів виробничого навчання, методики оцінювання успішності здобувачів освіти
	3.Вдосконалення систем моніторингу ринку праці галузі легкої промисловості.	- відстеження процесів переходу від навчання до працевлаштування, зворотного зв'язку закладам професійної освіти щодо відповідності підготовки випускників вимогам сучасного виробництва і їх працездатності в цілому.
	3.Зосередження на модернізації мережі закладів професійної (професійно-технічної) освіти	- готовність педагогів до пошуку нових форм досконалого здійснення професійної підготовки й розвитку ключових компетентностей у здобувачів освіти швейного профілю.
	4.Якісна та дієва сучасна профорієнтація як спільний проєкт освітян та роботодавців	- заходи з підвищення привабливості швейних професій на підприємствах через збільшення оплати праці й продуктивності праці та відкриття можливостей підвищення кваліфікації працівникам та кар'єрного просування, по збереженню мотивацій та бажання жити та працювати в Україні.
	5. Осучаснення матеріально-технічної бази навчально-виробничих майстерень закладів П(ПТ)О швейного профілю	
	6. Проведення на загальнонаціональному та регіональному рівнях оцінювання готовності держави до впровадження проєктів ДПП на основі єдиної моделі, розробленої із урахуванням міжнародного досвіду.	- визначення нормативного показника готовності органу державної влади чи органу місцевого самоврядування до проєктів ДПП дозволить порівнювати їхні значення і аналізувати «вузькі місця».
	7. Розроблення та запровадження сучасних	- унормована реалізація проєктів ДПП дозволить мінімізувати

Напрями	Рекомендації	Очікувані результати
	методик для ініціювання та управління проектами ДПП, зокрема із розробки ТЕО, оцінювання й розподілу ризиків, системи моніторингу та оцінювання ефективності проектів ДПП.	фінансові ризики для держави та сприятиме відстежунню ключових показників ефективності (KPIs).
	8.Розроблення та видання навчальнометодичних матеріалів щодо реалізації проектів ДПП для державних службовців та фахівців органів місцевого самоврядування	- підвищення обізнаності представників влади сприятиме фаховому діалогу між державою, бізнесом і громадою щодо актуальних проблем територій шляхом проектів ДПП.
	9. Впровадження системи підтвердження професійних кваліфікацій професій легкої промисловості відповідно до європейських практик;	
Правовий	1. Внесення доповнень до Закону України «Про державно-приватне партнерство» № 2404-VI (2010) з метою залучення громадських організацій чи об'єднань до розробки проектних пропозицій, їх реалізації, обґрунтування соціальноекономічних та екологічних наслідків здійснення ДПП й моніторингу ефективності.	- збільшення соціально-економічного ефекту від проектів ДПП; - зменшення корупціогенних чинників під час реалізації проектів ДПП; - стимулювання прозорості органів державної влади.
	2. Розроблення пакету типових документів для створення й управління проектами ДПП.	- розроблення типових документів, наприклад, форми запиту щодо участі у проекті, форми оцінювання ризиків, типового ТЕО, форми моніторингу й оцінювання, значно прискорить та уніфікує

Напрями	Рекомендації	Очікувані результати
	3.Внести зміни до Податкового кодексу України доповнивши його статтями щодо віднесення витрат підприємств на професійну підготовку учнів, за для до валових витрат, що не оподатковуються:	процеси підготовки проектів ДПП в освіті. - зміцнення навчально-виробничої бази, - безоплатна передача для навчальних цілей закладам П(ПТ)О приміщень, споруд, обладнання, техніки, інструменту, матеріалів, енергоносіїв, науково-технічної інформації, нових технологій виробництва тощо; - надання консультаційної технічної і технологічної допомоги та стажування на виробництві викладачів, майстрів виробничого навчання, інструкторів виробничого навчання; - проведення роботи з професійної орієнтації молоді.
Інституційний	1.Розроблення та затвердження системи державних пріоритетів у сфері ДПП на коротко- та середньострокову перспективу із переліком конкретних проектів, до реалізації яких будуть залучатися приватні партнери.	- запровадження практики визначення сфер ДПП у довгострокових державних та регіональних стратегічних/програмних документах.
	2. Розроблення та затвердження оптимальної моделі управління ДПП відповідно до галузі економіки	- запровадження методичних рекомендацій щодо вибору формату юридичного партнерства між державою і приватним партнером-інвестором.
	3. Формування офісів з ДПП на місцевому рівні, які працюють за принципом «єдиного вікна».	- постійне спрямування потенційних інвесторів до представників влади та координація їх з іншими учасниками потенційного партнерства.

Напрями	Рекомендації	Очікувані результати
Бюджетний та інвестиційний	1. Створення системи фінансових гарантій для приватних партнерів, зокрема щодо залучення іноземних кредиторів, відшкодування збитків, що виникають із незалежних від інвестора причин (наприклад, через спад попиту)	- забезпечення більш сприятливих інвестиційних умов для впровадження проєктів ДПП; -підвищення довіри інвесторів до держави.
	2. Розширення практики середньо- та довгострокового бюджетного планування за програмно-цільовим принципом на всіх рівнях влади.	- передбачення та гарантування фінансових зобов'язань держави і місцевого самоврядування при реалізації проєктів ДПП.
	3. На законодавчому рівні забезпечення збільшення доходів місцевих бюджетів, призначених для фінансування капітальних видатків, тобто бюджетів розвитку.	- збільшення ресурсів, що можуть використовуватися для ініціювання та реалізації проєктів ДПП на місцевому рівні
	4. Розроблення критеріїв надання та методики обчислення податкових пільг і преференцій, які надаватимуться приватним партнерам при реалізації ними проєктів ДПП, які мають пріоритетне суспільне значення (автошляхи, мости, об'єкти енергетики, соціальної інфраструктури тощо).	-підвищення зацікавленості приватних партнерів у проєктах ДПП, та, як наслідок, активізація розвитку ДПП в Україні; -забезпечення зростання кількості якісних нових об'єктів інфраструктури.

Джерело: USAID, Л. Афанасьєва та І. Отенко, Г. Павлова, О. Пильтай, О. Полоник, О.Сідуняк, М.Солодаренко, Б.Шевченко, С.Хеда, L. Brogaard, C. Cruz, Husak P, E. Yescombe, Y. Wang

Анкета експертного оцінювання педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих кадрів швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства

Прізвище та ініціали

Посада

Стаж педагогічної діяльності

Науковий ступінь

Вчене звання

Інструкція. Будь-ласка, висловіть свою думку щодо педагогічних умов, які позитивно впливатимуть на сформованість професійної компетентності майбутніх кваліфікованих кадрів швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства. Оцініть педагогічні умови, застосувавши 14-бальну шкалу, де найвищий пріоритет відповідав рангу «1», а найменш значущий – рангу «14». Не присвоюйте однаковий ранг кільком педагогічним умовам. Якщо із наведеними педагогічними умовами Ви не погоджуєтесь, то вкажіть, будь-ласка, власне формулювання педагогічної умови.

№ з/п	Педагогічні умови	Ранг
1	Оновлення змісту професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю спільно з представниками підприємств галузі легкої промисловості	
2	Впровадження сучасних форм і методів виробничого навчання на підприємствах швейної галузі	
3	Створення і використання комплексного навчально-методичного забезпечення професійно-практичної підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю	
4	Проведення модернізації матеріально-технічної бази навчально-виробничих (швейних) майстерень	
5	Залучення учнів до участі в конкурсах фахової (професійної) майстерності	
6	Спільне розроблення матеріалів про індустрію моди роботодавцями та освітянами про перспективу професій швейного профілю професійну освіту	

№ з/п	Педагогічні умови	Ранг
7	Розширення участі роботодавців-замовників кадрів в організації виробничого навчання учнів	
8	Створення позитивної мотивації до оволодіння інноваційними виробничими технологіями здобувачами освіти	
9	Впровадження методики рейтингового оцінювання навчальних досягнень учнів	
10	Створення практико-орієнтованого освітнього середовища в закладах професійної освіти з максимальним використанням можливостей матеріально-технічної бази підприємств легкої промисловості	
11	Інтеграція гуманітарної, науково-дослідницької та професійно-практичної підготовки	
12	Забезпечення стажування майстрів виробничого навчання на сучасних підприємствах швейної галузі	
13	Застосування контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю	
14	Стимулювання рефлексивної позиції на етапах удосконалення, самовдосконалення та саморозвитку	
15	Ваш варіант	

Дуже цінуємо думку викладачів і майстрів виробничого навчання.

Вдячні за приділений Вами час!

Матриця результатів ранжування за значимістю педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства

Пед. умова	Експерти															Сума	Ранг
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
1.	2	1	1	1	3	1	1	3	1	2	1	1	1	1	1	21	1
2.	8	8	5	9	8	9	5	9	9	7	5	8	9	8	8	115	7
3.	9	6	10	7	9	10	6	6	8	8	7	7	5	9	6	113	6
4.	6	9	6	8	14	7	8	8	11	12	12	13	13	12	5	144	9
5.	10	14	8	14	10	12	14	13	10	9	13	9	8	7	7	158	11
6.	7	7	14	13	7	13	13	7	7	10	8	12	11	14	10	153	10
7.	5	5	3	2	6	3	3	4	4	4	4	6	2	3	9	63	4
8.	4	4	7	5	4	5	9	5	5	5	9	4	6	5	4	81	5
9.	12	10	11	6	5	6	7	11	6	6	6	5	7	6	12	116	8
10.	1	2	4	3	1	2	4	1	2	3	2	2	3	4	2	36	2
11.	11	11	13	12	13	14	10	10	12	14	10	11	14	13	14	182	14
12.	14	13	12	10	12	8	11	12	13	13	14	14	12	10	11	179	13
13.	3	3	2	4	2	4	2	2	3	1	3	3	4	2	3	41	3
14.	13	12	9	11	11	11	12	14	14	11	11	10	10	11	13	173	12
Сума:	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	1575	

**Зведена матриця рангів найбільш значущих педагогічних умов
формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих
робітників швейного профілю на засадах державно-приватного
партнерства**

№	Педагогічні умови	Статистичні показники при $W=0,736$; $\chi^2=143,52$; $p<0,05$			
		Середній бал, $\bar{x}$	Сума рангів	Відхилення суми рангів від середньої	Квадрат відхилення суми рангів, d^2
1	Оновлення змісту професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю спільно з представниками підприємств галузі легкої промисловості	1,40	21	-91,5	8372,25
2	Впровадження сучасних форм і методів виробничого навчання на підприємствах швейної галузі	7,67	115	2,5	6,25
3	Створення і використання комплексного навчально-методичного забезпечення професійно-практичної підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю	7,53	113	0,5	0,25
4	Проведення модернізації матеріально-технічної бази навчально-виробничих (швейних) майстерень	9,60	144	31,5	992,25
5	Залучення учнів до участі в конкурсах фахової (професійної) майстерності	10,53	158	45,5	2070,25
6	Спільне розроблення матеріалів про індустрію моди роботодавцями та	10,20	153	40,5	1640,25

	освітянами про перспективу професій швейного профілю професійну освіту				
7	Розширення участі роботодавців-замовників кадрів в організації виробничого навчання учнів	4,20	63	-49,5	2450,25
8	Створення позитивної мотивації до оволодіння інноваційними виробничими технологіями здобувачами освіти	5,40	81	-31,5	992,25
9	Впровадження методики рейтингового оцінювання навчальних досягнень учнів	7,73	116	3,5	12,25
10	Створення практико-орієнтованого освітнього середовища у закладах професійної освіти з максимальним використанням можливостей матеріально-технічної бази підприємств легкої промисловості	2,40	36	-76,5	5852,25
11	Інтеграція гуманітарної, науково-дослідницької та професійно-практичної підготовки	12,13	182	69,5	4830,25
12	Забезпечення стажування майстрів виробничого навчання на сучасних підприємствах швейної галузі	11,93	179	66,5	4422,25
13	Застосування контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю	2,73	41	-71,5	5112,25
14	Стимулювання рефлексивної позиції на етапах удосконалення, самовдосконалення та саморозвитку	11,53	173	60,5	3660,25
$\sum d^2=S$					40413,5

Критерії, показники та рівні сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства

Компоненти	Ціннісно-мотиваційний	Інноваційно-когнітивний	Комунікативно-діяльнісний	Рефлексивно-оцінний
Критерії	<i>мотиваційний</i>	<i>когнітивний</i>	<i>діяльнісний</i>	<i>рефлексивний</i>
Характеристика кожного компонента	усвідомлення власної користі від економічних та соціальних переваг професійної діяльності	володіння способами раціонального використання ресурсів у професійній діяльності та постійне їхнє удосконалення у зв'язку із появою нових технологій виробництва	здатність використовувати технологічні прийоми і способи роботи, практичні вміння під час дуального навчання в рамках ДПП	критичне та інноваційне рефлексування та прогнозування результатів діяльності
Показники кожного критерія	сформованість особистісних, суспільних та професійних цінностей (здатність усвідомлювати технологічні основи у швейній галузі; здатність усвідомлювати єдність	активність у вирішенні завдань (активність при вирішенні нестандартних ситуацій; активне використання критичного та творчого мислення; активність при долатті труднощів);	готовність робітників швейного профілю забезпечувати ефективність виробничих процесів, самостійність дій, уміння працювати в команді; у контексті державно-приватного	самооцінка і рефлексія власної діяльності); відповідальність (самоконтроль і саморозвиток); уміння свідомо контролювати результати своєї діяльності та рівень власного розвитку,

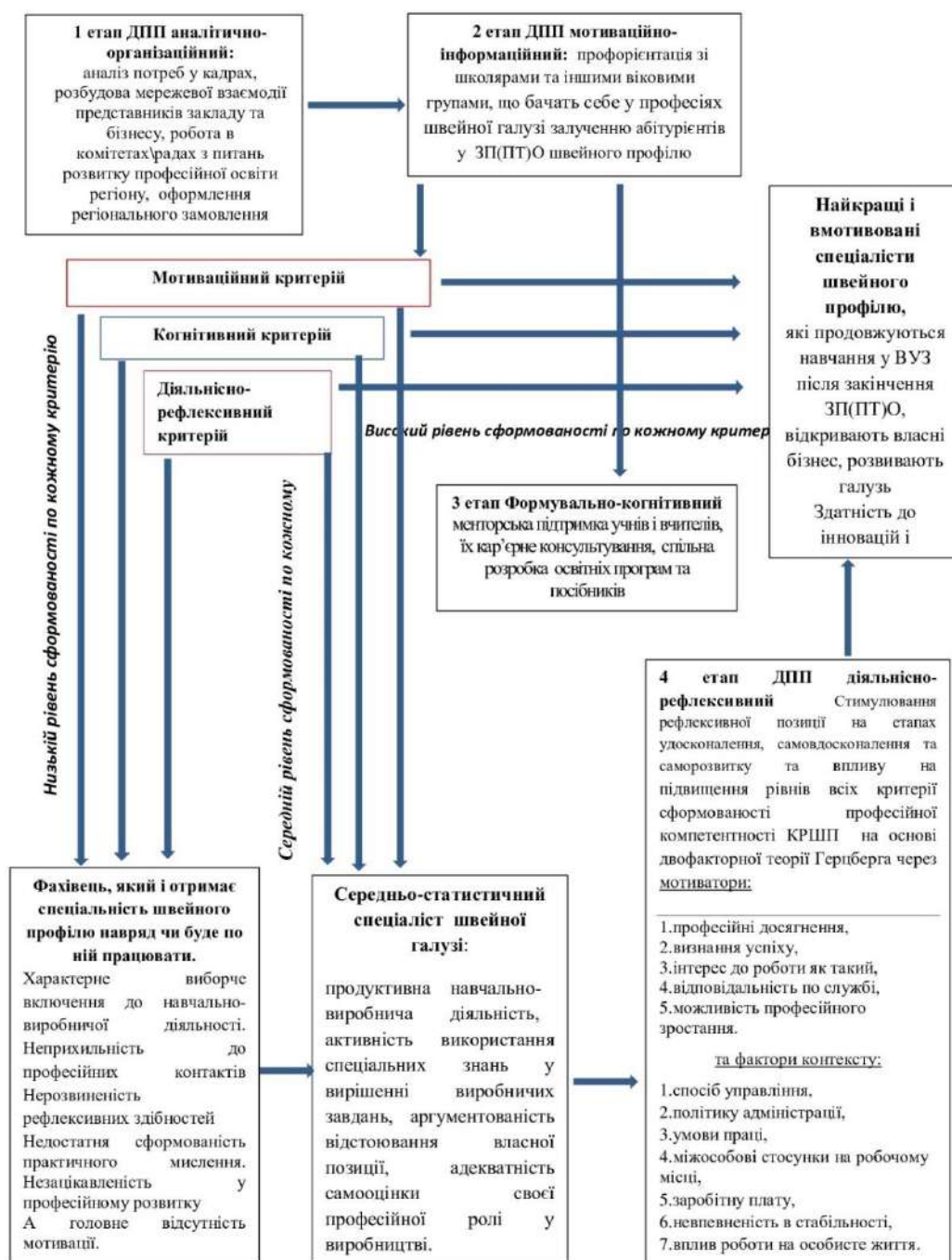
Компоненти	Ціннісно-мотиваційний	Інноваційно-когнітивний	Комунікативно-діяльнісний	Рефлексивно-оцінний
	професійних цінностей кравців і закрійників із загальнолюдськими та суспільними цінностями); сформованість мотивів до навчальної і професійної діяльності, саморозвитку (здатність виражати власні ідеї і почуття у процесі розроблення та виготовлення одягу; здатність визначати і ставити перед собою цілі щодо професійного вдосконалення та розвитку кар'єри у швейній галузі, мотивувати себе до професійного успіху та розвивати в собі стійкість і впевненість	активність у використанні цифрових технологій (активне використання електронних ресурсів для пошуку інформації, саморозвитку; -активність у співпраці та взаємодії (активність у роботі в команді; дотримання професійної етики)	партнерства цей критерій включає здатність засвоювати, аналізувати, реалізовувати раціональну інформацію, встановлювати міжособистісні зв'язки на виробництві, вибирати оптимальний стиль спілкування в різних ситуаціях, здатність використовувати технологічні прийоми і способи роботи, практичні вміння під час дуального навчання	особистісних досягнень; сформованість таких якостей, як креативність, ініціативність, спрямованість на співробітництво, впевненість у собі, схильність до самоаналізу, здатність до ініціативного, критичного та інноваційного рефлексування та прогнозування результатів діяльності, професійно значущих знань, вмінь та навичок, -осмислення всіх технологічних нюансів, співставлення та порівняльного аналізу отриманих результатів з

Компоненти	Ціннісно-мотиваційний	Інноваційно-когнітивний	Комунікативно-діяльнісний	Рефлексивно-оцінний
	у доланні труднощів швейної справи), відчувати відповідальність до результатів своєї професійної діяльності, наприклад: коли від результату праці одного фахівця залежить результат всього потоку на виробництві.			еталонним взірцем на виробництві.
Методики і методи діагностування	«Ціннісні орієнтації» М. Рокича; Методика С. Бубнова «Діагностика реальної структури ціннісних орієнтацій особистості» на визначення схильностей і інтересів особистості; Методика М. Щукіної «Оцінка рівня розвитку суб'єктності	контрольні зрізи; комплексне опитування майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю з метою отримання об'єктивної інформації щодо рівня сформованості компонентів професійної компетентності;	спостереження майстрів трудового навчання у процесі професійної підготовки з метою засвоєння навичок та знань технологічних процесів швейного виробництва.	

Компоненти	Ціннісно-мотиваційний	Інноваційно-когнітивний	Комунікативно-діяльнісний	Рефлексивно-оцінний
	особистості»; мотивація професійної діяльності методика К.Замфір в модифікації А. Реана	педагогічні спостереження під час проведення виробничої практики		
Мета, завдання	<i>Мета:</i> мотивувати майбутніх робітників швейного профілю до розвитку компетентностей і саморозвитку. - <i>сформованість особистісних, суспільних та професійних цінностей</i> (здатність усвідомлювати технологічні основи у швейній галузі, а також усвідомлювати єдність професійних загальнолюдських і суспільних цінностей); - <i>сформованість мотивів до навчальної</i>	<i>Мета:</i> засвоєння знань, вмінь навичок про технології швейного виробництва	<i>Мета:</i> активізувати практичні вміння та навички щодо комунікативних здібностей, критичного та творчого мислення, уміння працювати в команді, здібностей до саморозвитку, уміння вирішувати проблеми та брати відповідальність за прийняті рішення тощо. <i>Завдання:</i> забезпечити розвиток: особистісних якостей, критичного та творчого мислення, здібностей роботи в команді, уміння діяти в конфліктних ситуаціях,	<i>Мета:</i> сформувати знання про власні риси особистості, шляхи розвитку особистості, про механізми самопізнання. <i>Завдання:</i> забезпечити набуття знань щодо власних рис особистості, шляхів розвитку особистості

Компоненти	Ціннісно-мотиваційний	Інноваційно-когнітивний	Комунікативно-діяльнісний	Рефлексивно-оцінний
	<i>і професійної діяльності, саморозвитку</i> (здатність виражати власні ідеї і почуття у процесі розроблення та виготовлення одягу; <i>Завдання:</i> сприяти усвідомленню цінностей, спрямованих на самореалізацію у професійному та суспільному житті; мотивувати майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю до активної навчальної та позанавчальної діяльності та саморозвитку.		здатності до саморозвитку, комунікативних навичок; спонукати учнів до активності у навчальній та виробничій діяльності.	

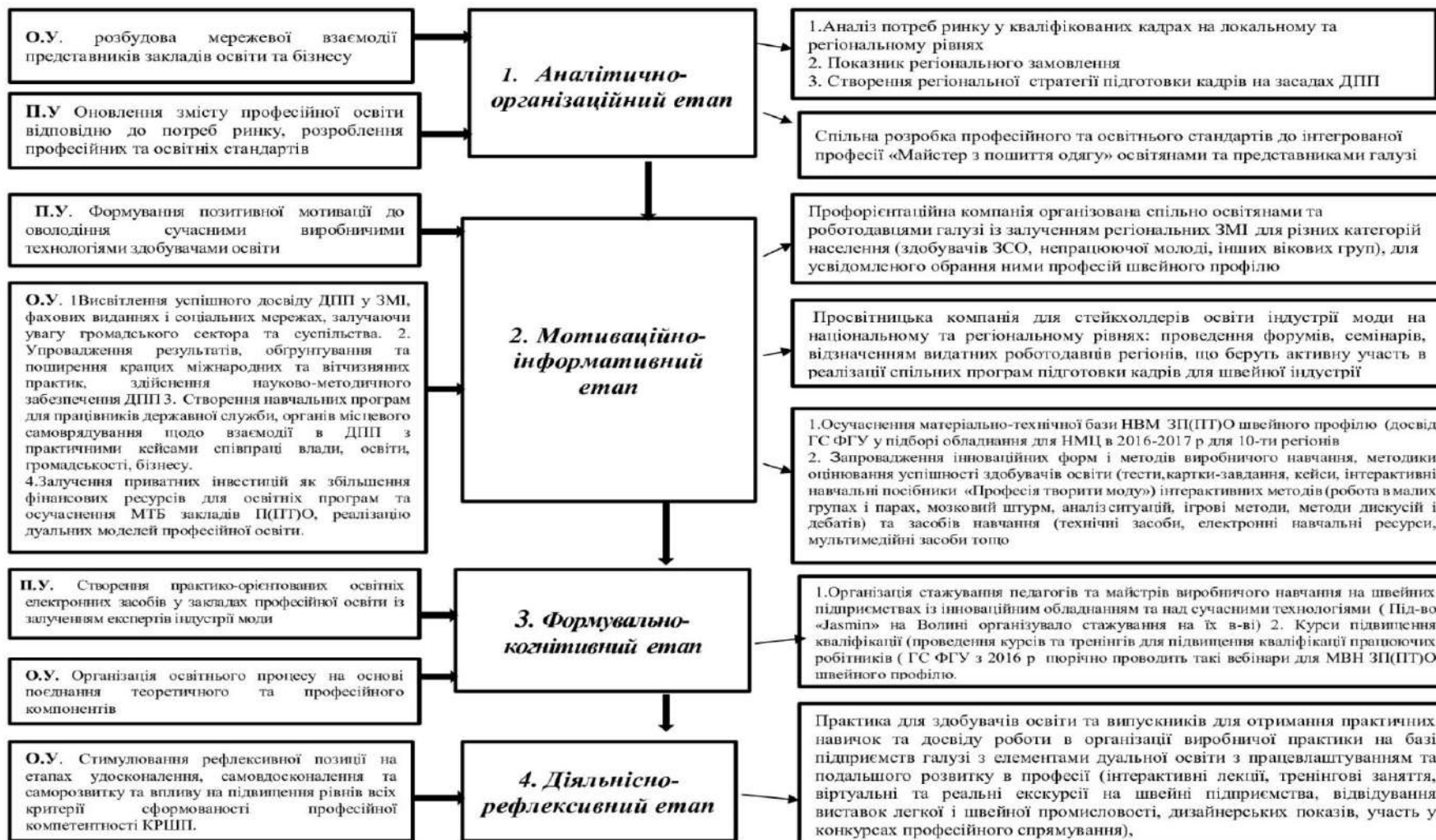
Етапи контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства

ПЕДАГОГІЧНІ (П.У) та ОРГ (О.У) УМОВИ

ЕТАПИ ТЕХНОЛОГІЇ

ПРИКЛАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ

**Перелік документальних, художніх фільмів та серіалів,
присвячених Fashion-індустрії**

- The New Look -Новий образ (2024)
- Фантастичні українці. МОДА | Документальний серіал (2022)
- Висока мода 2021
- Голстон (2021)
- Кеті Кін (2020)
- Круелла (2021)
- Дім Гуччі (2021)
- Снікерхеди (2020)
- Зроблено в Італії (2019)
- Будинок моди Кардена (2019)
- «8 подруг Оушена» (2018)
- «Американська історія злочинів: Вбивство Джанні Версаче» (2018)
- Вествуд: Панк, ікона, активіст (2018)
- Александр МакКвін» (2018)
- Дріс Ван Нотен» (2017)
- «We Margiela» (2017)
- Маноло: хлопчик, який робив взуття для ящірок (2017)
- Примарна нитка (2017)
- Жирним шрифтом (2017)
- Династія (2017)
- Любовь а прет-а-порте (2017)
- Мода для народу в СРСР (2018)
- Модель (2016)
- Неоновий демон (2016)
- Франка. Хаос та творчість (2016)
- Бал (2016)
- Персональний покупець (2016)
- Топ-модель (2016)
- На стилі (2015)
- Кравчиня. Помста від кутюр (2015)
- Реальна ціна моди (2015)
- У стилі (2015)
- Діор і я (2014)
- Модна штучка (2014)
- Святий Лоран. Стиль – це я (2014)
- Айріс (2014)
- Королівський кравець (2014)
- Після балу (2014)
- Париж за будь-яку ціну (2013)
- Високий вінтаж в Лос-Анджелес (2013р.)

- Бергдорф Гудман: Більше століття на вершині модного Олімпу (2013)
- Ів Сент Лоран (2013)
- Будинок Версаче (2013)
- Директор: еволюція в 3-х актах (2013)
- Мадемуазель С (2013)
- Діана Вріленд: око має подорожувати (2011)
- Ательє Фонтана – сестри моди (2011)
- Ів Сен-Лоран. Гімн жінками (2011)
- Том Форд (2011р.)
- Бізнес заради кохання (2010)
- Том Форд (2011р.)
- Білл Каннінгем Нью-Йорк (2010)
- Зізнання шопоголіка (2009)
- Вересневий випуск (2009)
- Зізнання шопоголіка (2009)
- Коко до Chanel (2009)
- Квітка пустелі (2009)
- Валентино: Останній імператор (2008)
- Мадемуазель Шанель (2008)
- Пліткарка (2007)
- Секрети Лагерфельда (2007)
- Histoire du Look -Історія моди (2007)
- Марк Джейкобз і Луї Віттон (2007р.)
- Диявол носить Прада (2006)
- Енні Лейбовіц: життя через об'єктив фотоапарата (2006р.)
- Я спокусила Єнді Уорхел (2006)
- Любов та інші катастрофи (2005)
- Верушка: життя перед камерою (2005)
- Модна матуся (2004)
- Справжні жінки завжди в тілі (2002)
- Блондинка в законі (2001)
- Джіа (1998)
- Секс у великому місті (1998)
- UNZIPPED (1995)
- Ів Сен-Лоран. Все жахливо (1994)
- Prêt-à-Porter (1994)
- Будинок сестер Еліотт (1991)
- Дівчина зі швейною машиною (1980)
- Червоне дерево (1975)
- Фото збільшення (1966)
- Хто Ви, Поллі Маггу (1966)
- Сніданок у Тіффані (1961)
- Кумедна мордочка (1957)

Книги про моду та її творців:

1. Зеновія Тканко «Мода в Україні ХХ століття»
2. Анна Сеник «Українська традиційна мода»
3. Оленка Мартинюк «Хочу в fashion»
4. Зінаїда Васіна «Еволюція українського вбрання. Сторінки історії»
5. Огюст Росіне «Історія костюма»
6. Майя Тульчинська «Балачки навколо шафи»
7. Зінаїда Васіна «Українська мода: від трипільців до покоління скла»
8. Донн Керен «Твій щасливий одяг»
9. Діана фон Фюрстенберг "Жінка, якою я хотіла стати"
10. Мері Чемберлен «Англійська кравчиня»
11. ЕміОдел «Біографія Анни Вінтур»
12. Лорен Ален Карон «Тайна на ім'я Лагерфельд»
13. Даніель Ботт «Chanel»
14. Голлі Смейл «Модель незграба» та «Дівчина- гік»
15. Єміль Золя «Дамське щастя»
16. Розалі Хем «Помста від кутюр»
17. Пол Геліко «Квіти для місіс Харіс»
18. Лорен Вейсберг «Диявол носить Прада»
19. Аньєс Марі Люган «Щастя в моїх руках»
20. Ірен Роздобутько «Зів'ялі квіти викидають»
21. Марія Сердюк «Коко Шанель»
22. 100 відомих людей моди
23. Марія Фогг «100 суконь, які змінили світ»
24. Айріс Апфель «Ікона по волі випадку»
25. О.Костюченко, Л.Дихнич «Проектна діяльність в індустрії моди»
26. Каролін Балі «1000 порад бути стильною»
27. Анн-Селін Єгер «Творці моди»
28. Anna Grasskamp, Цзюаньцзюань У, Саллі Юй Люн «Coiture Fatasy»

Приклади запитань для самоперевірки здобувачів освіти:

1) Які різновиди блуз існують?

2) Назвіть класифікацію блуз:

-за силуетом

-за видами рукавів

-за видами комірів

-за видами застібок

-за стилем

3) Назвіть класифікацією комірів?

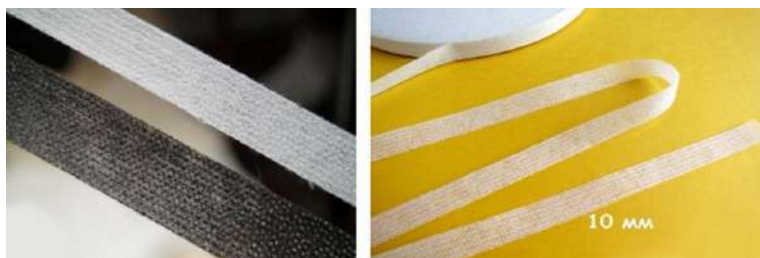

4) Як називають таку форму коміра?

5) Що таке композиція?

6) Які Ви знаєте стадії проектування виробу?

- 7) Як Ви розумієте поняття система «колекції»?
- 8) Які існують типи колекцій одягу?
- 9) На які групи поділяються колекції в залежності від призначення?
- 10) За якими ознаками диференціюють типи колекцій?
- 11) Які операції відносять до дрібного ремонту?
- 12) Які засоби застосовують при ремонті латками?
- 13) Як ремонтують прорізні кишені?
- 14). Що таке штуківка?
- 15) Яким чином поділяються швейні машини залежно від обсягу виконуваних робіт?
- 16). Яке призначення універсальної швейної машини Juki DDL-7000A ?
Яка її комплектація?
- 17). При виконанні якої операції при виготовленні жіночих брюк застосовується машина Juki MB-1800B?
- 18). Які спеціальні швейні машини ланцюжкового стібка використовуються при виготовленні чоловічих штанів? Дайте їм характеристику.
- 19) Як класифікують тканини за призначенням?
- 20) Назвати властивості тканин?
- 21) Дайте характеристику цим прокладковим матеріалам:

- 22) Що таке «лекало»?
- 23) Як роль контрольних лекал?
- 24) Які позначення наносять на лекала?
- 25) Що таке САПР одягу?
- 26) Яку сучасні програми САПР одягу набрали широкого використання в Україні?

27) Чи вірно розміщені лекала при розкроюванні цього виробу з тканини в клітинку:

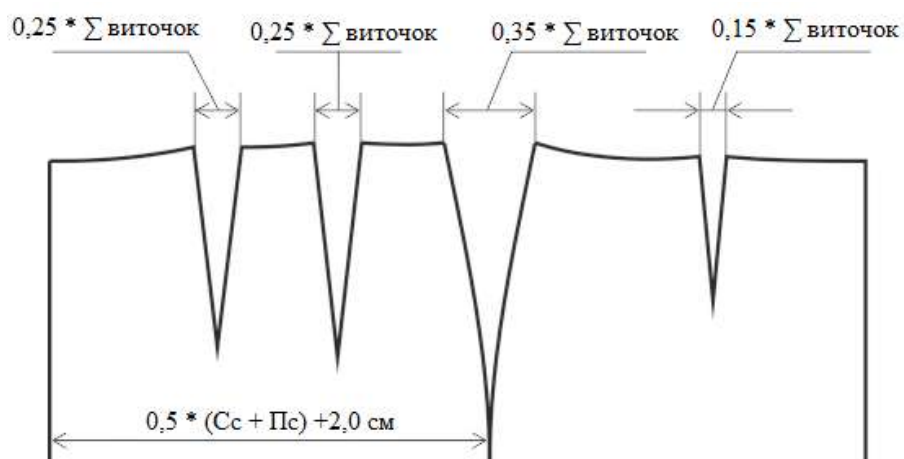
ШИРИНА ТКАНИНИ СКЛАДЕНОЮ НАВПІЛ 0,75 СМ.

28) Як називаються горизонтальні лінії базисної сітки прямої спідниці?

29) Як називаються вертикальні лінії базисної сітки прямої спідниці?

30) Яке призначення прибавок при розрахунку креслення спідниці?

31) Чи вірно розподілено сумарний розхил виточок по лінії талії:

- 32) З якої кількості клинців може складатися клиновидна спідниця?
- 33) Від чого залежить ширина клина у багатошовних спідницях?
- 34) У чому особливості побудови конічних спідниць, які складаються з клинців?

- 35) Назвіть вид виточки на даному малюнку:
- Виточки на талії,
 - Виточки на грудях,
 - Французькі виточки,
 - Ліктові виточки,
 - Виточки у вигляді складок,
 - Контурні виточки.
- 36) Які по способу обробки бувають рельєфи?
- 37) Назвіть способи обробки горловини у виробках без коміра.
- 38) Назвіть види рукавів.
- 39) Як здійснюється обробка низу суконь?

АСПЕКТИ МОТИВАЦІЇ ПРИ ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ НА ЗАСАДАХ ДПП

Питання мотивації – одвічне. Ще Аристотель у творі «Поетика і риторика» зазначав: «Все, що люди роблять, вони роблять з семи причин: випадково, відповідно до вимог природи, з примусу, за звичкою, під впливом роздумів, гніву та пристрасті». Всі кадрові питання тісно зв'язано з темою мотивації, а тема формування нової свідомості, менталітету, а отже, і методів мотивації вважаємо науковою проблематикою сучасної соціології та педагогіки. Мотивація - це процес спонукування кожного співробітника і всіх членів його колективу до активної діяльності для задоволення своїх потреб і для досягнення цілей організації. Основними задачами мотивації є формування у кожного співробітника розуміння сутності і значення мотивації в процесі праці; навчання персоналу і керівного складу психологічним основам спілкування в середині компанії; формування в кожного керівника демократичних підходів до керування персоналом із використанням сучасних методів мотивації [410].

Найпершим і найбільше поширеним методом був метод покарання і заохочення, так називана політика «батога і пряника», який використовувався для досягнення бажаних результатів і проіснував досить довго в умовах адміністративно-командної системи. Поступово він трансформувався в систему адміністративних і економічних санкцій і стимулів. Такий метод був ефективний при повторюваних рутинних операціях, незначної змістовної частини роботи, неможливості поміняти місце роботи (по різних причинах), а також в умовах бригадних і колективних підрядів, де діяли регламентовані надвишки й утримання.

З підвищенням ролі людського чинника з'явилися психологічні методи мотивації. У основі цих методів лежить твердження, що основним чинником, що модифікує, є не тільки матеріальні стимули, але і нематеріальні мотиви,

такі, як самоповага, визнання з боку навколишніх членів колективу, моральне задоволення роботою і гордість своєю фірмою. Такі методи мотивації базуються на вивченні потреб людини, тобто усвідомленого відчуття нестачі в чим-небудь. Відчуття нестачі в чим-небудь має цілком визначену ціль, що і служить засобом задоволення потреб. Вивчення потреб людини привело до появи двох глобальних теорій мотивації: змістовної теорії і процесуальної.

Стимулювання рефлексивної позиції на етапах удосконалення, самовдосконалення, саморозвитку та впливу на підвищення рівнів всіх критерії сформованості професійної компетентності КРШП відбувається на основі двофакторної теорії Ф.Герцберга (1960) через гігієнічні та мотиваційні фактори. Гігієнічні фактори, як мотиватори, діють в короткостроковій перспективі, до них належать: умови праці, розмір заробітної плати, стабільність виплати заробітної плати, безпека праці, статус, гарантії (чому для багатьох працівників важливе медичне, пенсійне страхування), політика компанії, відносини з керівництвом, стиль управління.

Герцберг спростував думку, що гроші та інші матеріальні блага здатні мотивувати працівників на більш ефективну роботу. Хоча відсутність цих факторів може викликати незадоволеність працівників, однак, щоб стимулювати трудові зусилля, потрібні ще й мотиваційні фактори, до яких належать: досягнення, визнання, професійний та кар'єрний ріст, успіх, змістовна робота, визнання людини як особистості, відповідальність за доручену справу.

Автор теорії зазначав, що зростання одного фактору і зменшення іншого – це два незалежні один від одного процеси. І те, що діє на один процес, необов'язково буде діяти на інший. Виходячи із теорії Герцберга, при розробці системи мотивації слід брати до уваги обидва фактори. Досвід ГС «Національне галузеве партнерство в легкій промисловості Україні «ФЕШЕН ГЛОБУС ЮКРЕЙН», як асоціації дизайнерів та виробників одягу під час опитування робітників галузі та випускників ЗП(ПТ)О виявив такі важливі фактори на думку респондентів:

- забезпечення працівників комфортними умовами праці (освітлення; система кондиціонування, вентиляції, опалення; ергономічне робоче місце, автоматизація виробничих процесів);
- піклування про безпеку на робочих місцях (проведення інструктажів, вчасно проведенні профілактичні роботи щодо устаткування, вилучання пристроїв, що вийшли з ладу або термін експлуатації яких закінчився);
- оптимізація графіку роботи (перевага надається гнучкості робочого графіку);
- відповідність рівня заробітної плати працівників ринковим пропозиціям (проведення моніторингу та аналізу ситуації на ринку праці);
- демонстрація кожному працівнику пряму залежності рівня його заробітної плати від результатів його роботи;
- соціальні гарантії.

Тим не менш важливе значення мають мотиваційні фактори тому на підприємствах швейної галузі важливо:

- створювати сприятливий соціально-психологічний клімат в колективі; пропонувати працівникам більш змістовну роботу;
- показувати працівникам цінність їхньої роботи, досягнутих результатів; створювати умови для розвитку та навчання;
- проводити зустрічі один-на-один з працівниками їхнє майбутнє в компанії (професійний та кар'єрний розвиток);
- разом з кожним працівником прописати його індивідуальний план розвитку; нагороджувати за досягнення.

Тест на визначення рівня сформованості професійної компетентності
випускників закладів освіти швейного профілю
(розроблено автором)

Шановний випускнику!

Вітаємо Вас із успішним закінченням закладу освіти і початком цікавого, сповненого великих можливостей професійного шляху. Пропонуємо самостійно визначити Ваш рівень сформованості професійної компетентності. Із наданих у тесті варіантів відповідей, підкресліть такий, що, на Вашу думку, максимально відповідає дійсності.

Обираючи варіант відповіді, будь ласка:

- а) уважно прочитайте кожне твердження;
- б) ознайомтесь з усіма варіантами;
- в) зосередьтеся на виконанні завдання;
- г) не відволікайтесь, працюйте самостійно.

1.МОТИВАЦІЙНИЙ КРИТЕРІЙ

1. Яку професію швейного профілю Ви отримали?

2. Чи плануєте продовжувати навчання та будувати свою кар'єру в сфері легкої промисловості?

- а) так;
- б) ні;
- в) ще не визначився(лась)

3. Ви вступали на навчання у ЗП(ПТ)О швейного профілю за:

- а) покликанням;
- б) скрутних життєвих обставин;
- в) обмежених ресурсів вибору.

4. Чим Вас приваблюють професії швейного профілю?

5. Оберіть твердження, яке найбільше відображає Ваше ставлення до майбутньої професійної діяльності:

- а) волю стати професіоналом у галузі
- б) мрію приносити користь суспільству
- в) хотів(ла) б стати відомим фахівцем і здобути визнання
- г) стабільний матеріальний дохід
- д) тимчасовий період мого життя

е) Ваш варіант відповіді

6. Чи мрієте Ви розробляти власні колекції одягу?

а) так;

б) ні;

в) можливо.

7. Як уявляєте своє майбутнє в легкій промисловості:

а) працюватиму найманим фахівцем на підприємстві в Україні;

б) відкрию власну справу;

в) не працюватиму в сфері легкої промисловості;

г) Ваш варіант відповіді

8. Чи вважаєте престижною опановану професію?

а) так;

б) ні;

в) частково.

9. Відзначте, будь ласка, за ступенем важливості фактори, що впливатимуть на Вашу професійну діяльність, зокрема, на робочому місці:

а) політика адміністрації;

б) заробітна плата;

в) умови праці;

г) міжособистині взаємини у колективі;

д) невпевненість у стабільності;

е) вплив роботи на особисте життя.

10. Яким Ви бачите майбутнє швейної промисловості України?

2. ДІЯЛЬНІСНИЙ КРИТЕРІЙ

Професійні уміння і навички	Дуже добре	Добре	Задовільно
1. Знаю основні робочі деталі швейних машин, їх функції та взаємодію			

Професійні уміння і навички	Дуже добре	Добре	Задовільно
2. Знаю технічні вимоги до виконання машинних швів			
3. Володію термінологією волого-теплових робіт, знаю вимоги до їх виконання			
4. Вмію добирати клейові матеріали, залежно від різновиду виробу й основного матеріалу, ділянки дублювання, призначення операції			
5. Зможу розрахувати витрати матеріалів на виготовлення виробу			
6. Підберу та застосую засоби малої механізації для обробки вузлів			
7. Зможу виконати підготовку виробу до примірки			
8. Відремонтую жіночий легкий одяг шляхом вклеювання, вшивання, пришивання, настрочування вставок, доточок, накладок тощо			
9. Знаю особливості обробки прорізних кишень у легкому та верхньому одязі			
10. Вмію виконувати всі види робіт з виготовлення жіночого одягу			

3. РЕФЛЕКСИВНИЙ КРИТЕРІЙ

1. Чи був Ваш вибір професії усвідомлений?

- а) так;
- б) ні;
- в) можливо.

2. Чи працює (працював) хтось з Ваших рідних, друзів в індустрії моди?

- а) так;
- б) ні;
- в) інше _____

3. Чи давали Вам поради у виборі професії:

- а) батьки;
- б) родичі;
- в) знайомі;
- г) друзі;
- д) однокласники;
- е) педагоги;
- ж) інше _____

4. Чи тотожні Ваші очікування від обраної професії на початку навчання та по закінченню закладу освіти швейного профілю?

- а) так;
- б) ні;
- в) інше _____

5. Чи навчались Ви за програмами з елементами дуальної освіти (теорія в закладі освіти, практика на підприємстві)? Якщо навчалися, то зазначте, який приблизно відсоток часу Ви перебували на підприємстві?

- а) так;
- б) ні;
- в) _____ %

6. Під час виробничої практики на підприємстві у сфері легкої промисловості Ви:

- а) відчули себе на «своєму місці»;
- б) зрозуміли, що професії швейного профілю – не для Вас;
- в) Ваш _____ варіант _____ відповіді

7. Які якості необхідні фахівцю професії швейного профілю:

- а) професійні знання, вміння, навички;
- б) особистісні якості (терпіння, працьовитість, відповідальність, допитливість, старанність тощо);
- в) розвинене творче мислення;
- г) Ваш варіант відповіді _____

8. Ознайомившись із останніми колекціями одягу на сезонах моди, я:

- а) завжди тривалий час розмірковую про ті вироби, речі (моделі), які сподобались;
- б) намагаюсь обговорити з викладачами, однокурсниками, знайомими ті вироби, речі (моделі), які сподобались;
- в) не цікавлюсь модою.

9. Якщо Вам сподобався виріб, одяг, ескіз, чи будете Ви розмірковувати, як краще і з якої тканини його зшити, як обробити певні вузли?

- а) так;
- б) ні;
- в) можливо.

10. Чи навчилися Ви шити все, чого хотіли і зможете реалізувати будь-яку мрію пов'язану із пошиттям одягу?

- а) так;

- б) ні;
- в) можливо.

4. КОГНІТИВНИЙ КРИТЕРІЙ

Яке обладнання відносять до ВТО?

- а) праска, прасувальний стіл;
- б) універсальна швейна машина;
- г) колодки, парогенератор.

2. Для чого проклеюють підборт?

- а) для міцності;
- б) для формостійкості;
- в) для збільшення товщини;
- г) для пружності;

3. Яка відповідь не характеризує рукав по крою:

- а) вшивний рукав;
- б) рукав реглан;
- в) суцільно кроєний рукав;
- г) прямий рукав.

4. Якими швами небажано обробляти краї воланів?

- а) обкантовуваними;
- б) у підгин;
- в) обшивними в розкол;
- г) запошивними;

5. Обробка країв бейкою, це те саме, що і:

- а) обкантовування косою смужкою;
- б) обшивання обшивкою;

в) обробка деталлю у вигляді оздоблювальної смужки, яка викроєна відповідно до форми основної деталі, і яку видно з лицевого боку, її ширину визначають згідно моделі;

- г) вузька кольорова смужка, вшита між деталями одягу;

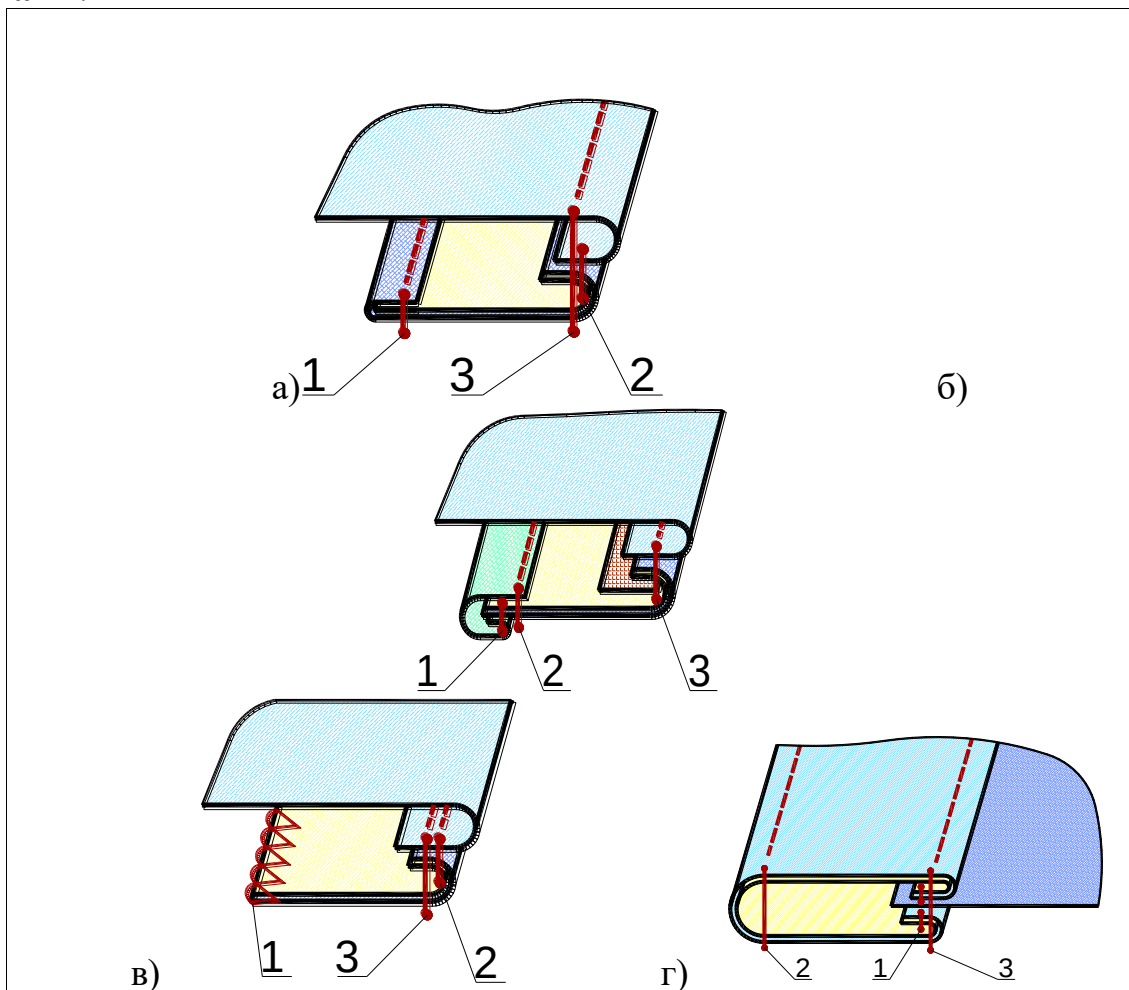
6. Для чого потрібно використовувати клейовий матеріал в манжетах?

- а) для міцності;
- б) для формостійкості;
- в) для збільшення товщини;
- г) для пружності;

7. Процес розробки лекал нової моделі на основі базової конструкції або її графічному зображенню з використанням силуетної основи виробу називається:

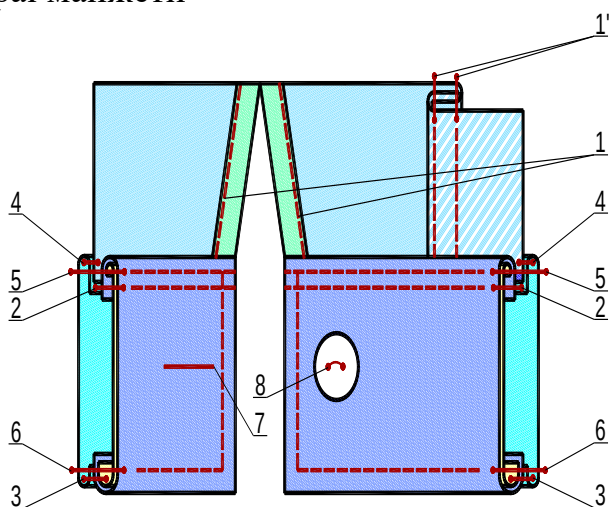
- а. моделювання одягу;
- б. проєктування одягу;
- в. градація лекал;
- г. конструювання одягу

8. Оберіть із запропонованих схем варіанти обробки застібок планками.

9. Як називається операція (4)?

- а) пришити нижню манжету до низу рукава
- б) настрочити верхню манжету на шов пришивання нижньої манжети до рукава
- в) застрочити верхній край манжети
- г) обшити краї манжети

10. Назвіть основні властивості тканин?

а) Фізико - механічні:

б) Гігієнічні:

в) Технологічні:

г) Експлуатаційні:

д) Геометричні:

Дякуємо Вам за приділений час та увагу у заповненні цієї анкети!
Завдяки цьому дослідженню ми спробуємо покращити рівень освітніх програм для підготовки фахівців швейного профілю.
Тому Ваша думка є цінною для нашої команди.

**Показники успішності процесу реалізації та успішності процесу
запровадження проєктів державно-приватного партнерства**

Відображення відповідних ефектів:

– *економічний* (показники витрат та ресурсного забезпечення для досягнення певних соціальних наслідків; витрати на виплату допомоги з тимчасової непрацездатності або у зв'язку з безробіттям; визначення впливу рівня інфляції на соціальну ефективність проєкту (розраховується у кінці періоду його реалізації відносно початкового моменту за допомогою індексу змін у цінах на використанні для реалізації цього проєкту ресурси);

– *екологічний* (показники можливого негативного впливу на довкілля: рівень забруднення повітря, води при застосуванні технологій легкої промисловості, вплив змін у довкіллі на умови праці (оцінюється у балах за санітарно-гігієнічними нормами та психологічними умовами праці);

– *соціальний* (підвищення рівня зайнятості населення у працездатному віці, зміни у кількості робочих місць, умовах праці, рівень задоволення працею; привабливість праці; зміни у кількості робочих місць в установі, де впроваджуються даний проєкт ДПП; зміни у структурі виробничого персоналу; зміни у компетентності та кваліфікації персоналу; зміни у загальній чисельності працівників; зміни кількості жінок; зміни кількості жінок, задіяних на шкідливих виробництвах; зміни чисельності працівників у розрізі кваліфікацій, у тому числі тих, що потребують її підвищення; зміни у здоров'ї працівників;

– *науково-технічний* (дослідження, розробки, технології, матеріали, нормативні технічні матеріали, у тому числі соціально-кадрові показники, які впливають на науково-технічний тієї або іншої сфери діяльності).

У процесі дослідження показників оцінювання проєктів ДПП країн Південної Азії, де розвинута швейна галузь, виокремлені наступні аспекти, які можуть застосовуватись для вітчизняної економіки:

1) *Аспект задоволеності зацікавлених сторін* розглядає навчання як допомоги студентам П(ПТ)О практикувати навички з реального досвіду роботи, що складається з компонента ставлення до впровадження ДПП, управління співробітництвом, та думкою студентів і випускників дуальної системи;

2) *Внесок зацікавлених сторін у впровадження ДПП* для підготовки кадрів та розвитку між професійними коледжами та промисловим сектором. Він відповідає керівним принципам спільного управління системою дуальної професійної освіти та складається з компоненту участі в управлінні дуальними системами професійної освіти, обміну інформацією та знаннями між навчальними закладами та промисловістю, а також ролі уряду;

3) *Стратегічний аспект*, який є найважливішою стратегією для досягнення мети спільних дій, в якому студенти можуть отримати досвід у навичках, знаннях і ставленнях з професійного навчання, які відповідають потребам ринку праці, що складається з компонентів бачення шкільних адміністраторів та керівників галузі, які планують домовленості про співпрацю;

4) *Аспект ефективності впровадження політики ДПП* у заохоченні співпраці між державним і приватним секторами щодо участі в дуальній системі навчання державного сектору, у якості співпраці між навчальними закладами та урядовими секторами в технологічній співпраці.

5) *Аспекти можливостей ДПП*, як в професійній освіті так і в промисловості, викладені керівними принципами публічно-приватного співробітництва: будь то підготовка персоналу, участь в успішному впровадженні двосторонньої системи професійної освіти, передачею бізнесом інструментів, обладнання та технологій, необхідних для навчання, сприяння передачі знань між собою та постійна оцінка співпраці [55, 65], [414], [416], [425].

**Програма дослідно-експериментальної роботи з перевірки
результативності контекстної технології формування професійної
компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю
у ЗП(ПТ)О на засадах ДПП**

Етапи	Заходи	Методи
Пошуковий 2020-2021 рр.	Формулювання проблеми дослідження; визначення його актуальності; встановлення наявних суперечностей; окреслення мети та постановка ключових завдань; визначення об'єкта та предмета дослідження; формулювання робочої гіпотези та прогнозування очікуваних результатів. Уточнення понять «компетентність» і «професійна компетентність КРШП». Розроблення контекстної технології формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О на засадах ДПП; обґрунтування педагогічних умов; розроблення моделі формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О на основі державно-приватного партнерства.	Опрацювання літератури (складання бібліографії, анотування, цитування), аналіз (нормативно-правових документів, наукової, навчально-методичної, психолого-педагогічної літератури, філософських, загальнонаукових, дидактико-технологічних знань, наукових праць вітчизняних та зарубіжних авторів, основних категорій дослідження, навчальної документації та результатів навчальної діяльності учнів), контент-аналіз, синтез, декомпозиція,

Етапи	Заходи	Методи
		абстрагування, порівняння, зіставлення, систематизація, узагальнення, індукція, дедукція, аналогія
Констатувальний 2021-2022 рр.	Складання програми дослідження, методики проведення експерименту; складання діагностичного інструментарію дослідження. Розроблення моделі формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О на основі ДПП; розроблення технології формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О на засадах ДПП. Визначення етапів експерименту; визначення вимірювальних величин, методів збирання та обробки емпіричних даних. Визначення експериментальної бази дослідження; визначення вибіркової сукупності; добір учасників експерименту; перевірка стану сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О.	Тестування, опитування, бесіда, педагогічний експеримент, експертна оцінка, ранжування, коефіцієнт конкордації Кендалла. Синтез, аналіз, порівняння, зіставлення, систематизація, узагальнення, індукція, дедукція, прогностична екстраполяція, моделювання.
Формувальний 2022-2023 рр.	Визначення експериментальної бази дослідження; добір учасників експерименту; перевірка гіпотези дослідження. Запровадження контекстної технології формування	Тестування, опитування, бесіда, анкетування, педагогічний експеримент,

Етапи	Заходи	Методи
	професійної компетентності у професійну підготовку майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О на засадах ДПП	спостереження, порівняння
Узагальнювальний 2023-2024 рр.	Узагальнення, систематизація, розрахунок статистичних показників; оформлення отриманих результатів дослідження; визначення перспектив подальшого наукового пошуку окресленої проблеми.	Узагальнення, систематизація. Критерій χ^2 Пірсона для перевірки статистичних гіпотез. Табличне представлення, графічне зображення результатів

Табл.3.2 База проведення констатувального етапу педагогічного експерименту (2021 – 2022 рр.):

№	Заклад П(ПТ)О	Область України
1	ДНЗ «Вінницький центр професійно технічної освіти і дизайну»	Вінницька
2	ДНЗ «Луцький центр професійно-технічної освіти»	Волинська
3	ДНТНЗ «Криворізький навчально-виробничий центр»	Дніпропетровська
4	ДНЗ "Бахмутський центр професійно-технічної освіти»	Донецька
5	ДНЗ «Центр сфери обслуговування м. Житомира	Житомирська
6	ДНЗ «Хустський професійний ліцей сфери послуг»	Закарпатська
7	ДПТНЗ «Запорізьке училище моди і стилю»	Запорізька
8	ДНЗ " Центр професійно-технічної освіти №1 м. Івано-Франківська	Івано-Франківська
9	ДНЗ «Центр професійної освіти інформаційних технологій, поліграфії та дизайну м. Києва»	Київська
10	ДНЗ «Сєвєродонецький професійний ліцей»	Луганська
11	ДНЗ «Львівське вище професійне училище побутового обслуговування»	Львівська
12	ДПТНЗ «Одеський професійний ліцей технологій та дизайну»;	Одеська
13	ДНЗ «Рівненський центр ПТО сервісу і дизайну»	Рівненська
14	ДПНТЗ «Сумське вище професійне училище будівництва і дизайну»	Сумська
15	ДПТНЗ «Тернопільське вище професійне училище сфери послуг і туризму»	Тернопільська
16	ДПТНЗ «Харківське вище професійне училище швейного виробництва та побуту»	Харківська
17	ДНЗ «Херсонське вище професійне училище сервісу та дизайну»	Херсонська
18	ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг»	Хмельницька
19	ВПУ № 3 м. Чернівці	Чернівецька
20	ДНЗ «Чернігівське вище професійне училище побутового обслуговування»	Чернігівська

Діагностичний інструментарій для оцінювання сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ДПП

Критерії	Методики діагностування	Показники
ціннісно-мотиваційний	«Діагностика реальної структури ціннісних орієнтацій особистості» (за С. Бубновим). Додаток С.	Ступінь вираженості та структура ціннісних орієнтацій (11 цінностей)
	Мотивація професійної діяльності» (за К. Замфір, модифікація А. Реана). Додаток С1.	Внутрішня мотивація, зовнішня позитивна і зовнішня негативна мотивація
інноваційно-когнітивний	Авторська анкета для самооцінювання рівня професійних знань КРШП щодо інновацій в швейній галузі. Додаток С2.	Сформованість професійних знань щодо інновацій в швейній галузі
комунікативно-діяльнісний	Авторська анкета «Професійні вміння кваліфікованого робітника швейного профілю». Професійно орієнтовані вправи. Додаток С3.	Сформованість професійних вмінь та навичок
рефлексивно-оцінний	«Оцінка рівня розвитку суб'єктності особистості» (за М. Щукіною). Додаток С4.	Профіль суб'єктності-об'єктності особистості
	«Методика діагностування рівня розвитку рефлексивності» (за А. Карповим) Додаток С5.	Рівень розвитку рефлексивності

Додаток Р5

Порівняємо емпіричні розподіли отриманих на вхідному вимірюванні даних в ЕГ і КГ, щоб визначити, чи ці групи максимально схожі і чи немає між ними статистично значущих відмінностей. Використовуючи відповідні формули, виконаємо обчислення. Для обчислень використаємо значення в середньому за всіма критеріями.

Результати обчислень даних КГ та ЕГ в середньому за всіма критеріями професійної компетентності майбутніх КРШП подано у табл. 3.9.

Частка показників КГ збігається з часткою ЕГ і становить $390/780=0,5$. Для визначення табличного значення $\chi^2_{кр}$ необхідно розрахувати кількість ступенів свободи. За формулою 3.4 отримуємо $k=(3-1)(2-1)=2$.

Таблиця 3.9.

Емпіричні та теоретичні частоти (КГ та ЕГ, вхідні дані в середньому за всіма критеріями професійної компетентності майбутніх КРШП)

Рівні	Емпіричні частоти		Сума	Теоретичні частоти		Сума
	КГ, вхідні дані	ЕГ, вхідні дані		КГ, вхідні дані	ЕГ, вхідні Дані	
низький	142	142	284	142	142	284
середній	216	214	430	215	215	430
високий	32	34	66	33	33	66
Всього	390	390	780	390	390	780

Далі проведемо необхідні розрахунки та оформимо їх у табл. 3.10.

Таблиця 3.10.

**Розрахунок емпіричного значення критерію Пірсона $\chi^2_{\text{емп}}$
(КГ та ЕГ, вхідні дані в середньому за всіма критеріями
професійної компетентності майбутніх КРШП)**

Рівні	Групи	Емпірич ні частоти	Теорети чні частоти	Різниц я п Е- ПТ	$(n_E - n_T)^2$	$\chi^2_{\text{емп}}$
низький	КГ, вхідні дані	142	142	0	0	0
	ЕГ, вхідні дані	142	142	0	0	0
середній	КГ, вхідні дані	216	215	1	1	0,005
	ЕГ, вхідні дані	214	215	-1	1	0,005
високий	КГ, вхідні дані	32	33	-1	1	0,03
	ЕГ, вхідні дані	34	33	1	1	0,03

Сума:		780	780	0	—	0,07

Для ступенів свободи $k=2$ табличне значення $\chi^2_{кр}=5,991$, при рівні статистичної значущості $p=0,05$.

Отримали, що $0,07 < 5,991$, тобто $\chi^2_{емп} < \chi^2_{кр}$.

Таким чином, порівняння емпіричних розподілів даних, отриманих на вхідному вимірюванні в ЕГ і КГ в середньому за всіма критеріями професійної компетентності майбутніх КРШП, свідчить про рівнозначність ЕГ і КГ та відсутність статистично значущих відмінностей між групами ЕГ і КГ при рівні статистичної значущості $p=0,05$. Ми довели статистичну достовірність того, що *ЕГ і КГ перед початком формувального етапу експерименту не відрізнялись* за вхідними даними в середньому за всіма критеріями професійної компетентності майбутніх КРШП.

Порівняємо емпіричні розподіли отриманих *на вихідному вимірюванні даних в ЕГ і КГ*, щоб визначити, чи результати в цих групах різні і чи є між ними статистично значущі відмінності. Використовуючи відповідні формули, виконаємо обчислення. Для обчислень використаємо значення *в середньому за всіма критеріями*.

Результати обчислень даних КГ та ЕГ в середньому за всіма критеріями професійної компетентності майбутніх КРШП подано у табл. 3.11.

Таблиця 3.11.

**Емпіричні та теоретичні частоти
(КГ та ЕГ, вихідні дані в середньому за всіма критеріями
професійної компетентності майбутніх КРШП)**

Рівні	Емпіричні частоти		Сума	Теоретичні частоти		Сума
	КГ, вихідні Дані	ЕГ, вихідні дані		КГ, вихідні Дані	ЕГ, вихідні Дані	

низький	126	32	158	79	79	158
середній	228	282	510	255	255	510
високий	36	76	112	56	56	112
Всього	390	390	780	390	390	780

Далі проведемо необхідні розрахунки та оформимо їх у табл. 3.12.

Таблиця 3.12.

**Розрахунок емпіричного значення критерію Пірсона $\chi^2_{\text{емп}}$
(КГ та ЕГ, вихідні дані в середньому за всіма критеріями
професійної компетентності майбутніх КРШП)**

Рівні	Групи	Емпірич ні частоти	Тео ретичні частоти	Різниця $n_E - n_T$	$(n_E - n_T)^2$	$\chi^2_{\text{емп}}$
низький	КГ, вихідні дані	126	79	47	2209	27,962
	ЕГ, вихідні дані	32	79	-47	2209	27,962
середній	КГ, вихідні дані	228	255	-27	729	2,859
	ЕГ, вихідні дані	282	255	27	729	2,859
високий	КГ, вихідні дані	36	56	-20	400	7,143

	ЕГ, вихідні дані	76	56	20	400	7,143
Сума:		780	780	0	—	75,928

Частка показників КГ збігається з часткою ЕГ і становить $390/780=0,5$. Для визначення табличного значення $\chi^2_{кр}$ необхідно розрахувати кількість ступенів свободи. За формулою 3.4 отримуємо $k=(3-1)(2-1)=2$.

Для ступенів свободи $k=2$ табличне значення $\chi^2_{кр}=5,991$, при рівні статистичної значущості $p=0,05$.

Отримали, що $75,928 > 5,991$, тобто $\chi^2_{емп} > \chi^2_{кр}$.

Порівняємо емпіричні розподіли отриманих на вихідному вимірюванні даних в ЕГ і КГ, щоб визначити, чи результати в цих групах різні і чи є між ними статистично значущі відмінності. Використовуючи відповідні формули, виконаємо обчислення. Для обчислень використаємо значення в середньому за всіма критеріями.

Результати обчислень даних КГ та ЕГ в середньому за всіма критеріями професійної компетентності майбутніх КРШП подано у Додатку Р2.

Таблиця 3.11.

**Емпіричні та теоретичні частоти
(КГ та ЕГ, вихідні дані в середньому за всіма критеріями
професійної компетентності майбутніх КРШП)**

Рівні	Емпіричні частоти		Сума	Теоретичні частоти		Сума
	КГ, вихідні Дані	ЕГ, вихідні дані		КГ, вихідні дані	ЕГ, вихідні Дані	
низький	126	32	158	79	79	158
середній	228	282	510	255	255	510

високий	36	76	112	56	56	112
Всього	390	390	780	390	390	780

Далі проведемо необхідні розрахунки та оформимо їх у табл. 3.12.

Таблиця 3.12.

**Розрахунок емпіричного значення критерію Пірсона $\chi^2_{\text{емп}}$
(КГ та ЕГ, вихідні дані в середньому за всіма критеріями
професійної компетентності майбутніх КРШП)**

Рівні	Групи	Емпірич ні частоти	Теоретич ні частоти	Різниця $p_E - p_T$	$(p_E - p_T)^2$	$\chi^2_{\text{емп}}$
низький	КГ, вихідні дані	126	79	47	2209	27,962
	ЕГ, вихідні дані	32	79	-47	2209	27,962
середній	КГ, вихідні дані	228	255	-27	729	2,859
	ЕГ, вихідні дані	282	255	27	729	2,859
високий	КГ, вихідні дані	36	56	-20	400	7,143

	ЕГ, вихідні дані	76	56	20	400	7,143
Сума:		780	780	0	—	75,928

Частка показників КГ збігається з часткою ЕГ і становить $390/780=0,5$. Для визначення табличного значення $\chi^2_{кр}$ необхідно розрахувати кількість ступенів свободи. За формулою 3.4 отримуємо $k=(3-1)(2-1)=2$.

Для ступенів свободи $k=2$ табличне значення $\chi^2_{кр}=5,991$, при рівні статистичної значущості $p=0,05$.

Отримали, що $75,928 > 5,991$, тобто $\chi^2_{емп} > \chi^2_{кр}$.

Далі порівняємо емпіричні розподіли отриманих на вхідному і вихідному вимірюванні даних в КГ, щоб визначити, чи є статистично значущі відмінності в рівнях сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП, які навчалися за традиційними для ЗП(ПТ)О програмами, без запровадження технології формування їхньої професійної компетентності на засадах ДПП. Використовуючи відповідні формули, виконаємо обчислення. Для обчислень використаємо значення в середньому за всіма критеріями.

Результати обчислень даних на вхідному і вихідному вимірюванні в КГ в середньому за всіма критеріями професійної компетентності майбутніх КРШП подано у табл. 3.14.

Таблиця 3.14.

**Емпіричні та теоретичні частоти
(КГ, вхідні та вихідні дані в середньому за всіма критеріями
професійної компетентності майбутніх КРШП)**

Рівні	Емпіричні частоти	Сума	Теоретичні частоти	Сума

	КГ, вхідні Дані	КГ, вихідні дані		КГ, вхідні дані	КГ, вихідні Дані	
низький	142	126	268	134	134	268
середній	216	228	444	222	222	444
високий	32	36	68	34	34	68
Всього	390	390	780	390	390	780

Далі проведемо необхідні розрахунки та оформимо їх у табл. 3.15.

Таблиця 3.15.

**Розрахунок емпіричного значення критерію Пірсона $\chi^2_{\text{емп}}$
(КГ, вхідні та вихідні дані в середньому за всіма критеріями
професійної компетентності майбутніх КРШП)**

Рівні	Групи	Ем піричні частоти	Теорети чні частоти	Різниця п_Е- п_Т	(п_Е- п_Т)²	$\chi^2_{\text{е}}$ мп
низький	КГ, вхідні дані	142	134	8	64	0,478
	КГ, вихідні дані	126	134	-8	64	0,478
середній	КГ, вхідні дані	216	222	-6	36	0,162
	КГ, вихідні дані	228	222	6	36	0,162

високий	КГ, вхідні дані	32	34	-2	4	0,118
	КГ, вихідні дані	36	34	2	4	0,118
Сума:		780	780	0	—	1,516

Частка показників вхідного вимірювання КГ збігається з часткою вихідного вимірювання КГ і становить $390/780=0,5$. Для визначення табличного значення $\chi^2_{кр}$ необхідно розрахувати кількість ступенів свободи. За формулою 3.4 отримуємо $k=(3-1)(2-1)=2$.

Для ступенів свободи $k=2$ табличне значення $\chi^2_{кр}=5,991$, при рівні статистичної значущості $p=0,05$. Отримали, що $1,516 < 5,991$, тобто $\chi^2_{емп} < \chi^2_{кр}$.

Порівнюємо емпіричні розподіли отриманих на вхідному і вихідному вимірюванні даних в ЕГ, щоб визначити, чи є статистично значущі відмінності в рівнях сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП, які навчалися із застосуванням контекстної технології формування їхньої професійної компетентності на засадах ДПП. Використовуючи відповідні формули, виконаємо обчислення. Для обчислень використаємо значення в середньому за всіма критеріями. Результати обчислень даних на вхідному і вихідному вимірюванні в ЕГ в середньому за всіма критеріями професійної компетентності майбутніх КРШП подано у табл. 3.16.

Таблиця 3.16.

**Емпіричні та теоретичні частоти
(ЕГ, вхідні та вихідні дані в середньому за всіма критеріями
професійної компетентності майбутніх КРШП)**

Рівні	Емпіричні частоти		Сума	Теоретичні частоти		Сума
	ЕГ, вхідні Дані	ЕГ, вихідні		ЕГ, вхідні	ЕГ, вихідні	

		Дані		дані	Дані	
низький	142	32	174	87	87	174
середній	214	282	496	248	248	496
високий	34	76	110	55	55	110
Всього	390	390	780	390	390	780

Далі проведемо необхідні розрахунки та оформимо їх у табл. 3.17.

Таблиця 3.17.

**Розрахунок емпіричного значення критерію Пірсона $\chi^2_{\text{емп}}$
(ЕГ, вхідні та вихідні дані в середньому за всіма критеріями
професійної компетентності майбутніх КРШП)**

Рівні	Групи	Емпіричні частоти	Теоретичні частоти	Різниця $p_E - p_T$	$(p_E - p_T)^2$	$\chi^2_{\text{емп}}$
низький	ЕГ, вхідні дані	142	87	55	3025	34,770
	ЕГ, вихідні дані	32	87	-55	3025	34,770
середній	ЕГ, вхідні дані	214	248	-34	1156	4,661
	ЕГ, вихідні дані	282	248	34	1156	4,661
високий	ЕГ, вхідні дані	34	55	-21	441	8,018

	ЕГ, вихідні дані	76	55	21	441	8,018
Сума:		780	780	0	—	94,898

Частка показників вхідного вимірювання ЕГ збігається з часткою вихідного вимірювання ЕГ і становить $390/780=0,5$. Для визначення табличного значення $\chi^2_{кр}$ необхідно розрахувати кількість ступенів свободи. За формулою 3.4 отримуємо $k=(3-1)(2-1)=2$.

Для ступенів свободи $k=2$ табличне значення $\chi^2_{кр}=5,991$, при рівні статистичної значущості $p=0,05$.

Отримали, що $94,898 > 5,991$, тобто $\chi^2_{емп} > \chi^2_{кр}$.

Порівняємо емпіричні розподіли отриманих на вхідному і вихідному вимірюванні даних в ЕГ за ціннісно-мотиваційним критерієм, щоб визначити, чи є статистично значущі відмінності в рівнях сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП, які навчалися із застосуванням контекстної технології формування їхньої професійної компетентності на засадах ДПП. Використовуючи відповідні формули, виконаємо обчислення.

Результати обчислень даних на вхідному і вихідному вимірюванні в ЕГ за ціннісно-мотиваційним критерієм професійної компетентності майбутніх КРШП подано у табл. 3.18.

Таблиця 3.18.

Емпіричні та теоретичні частоти
(ЕГ, вхідні та вихідні дані за ціннісно-мотиваційним критерієм професійної компетентності майбутніх КРШП)

Рівні	Емпіричні частоти		Сума	Теоретичні частоти		Сума
	ЕГ, вхідні дані	ЕГ, вихідні Дані		ЕГ, вхідні дані	ЕГ, вихідні Дані	
низький	138	28	166	83	83	166
середній	214	282	496	248	248	496
високий	38	80	118	59	59	118
Всього	390	390	780	390	390	780

Далі проведемо необхідні розрахунки та оформимо їх у табл. 3.19.

Частка показників вхідного вимірювання ЕГ збігається з часткою вихідного вимірювання ЕГ і становить $390/780=0,5$. Для визначення табличного значення $\chi^2_{кр}$ необхідно розрахувати кількість ступенів свободи. За формулою 3.4 отримуємо $k=(3-1)(2-1)=2$.

Таблиця 3.19.

Розрахунок емпіричного значення критерію Пірсона $\chi^2_{\text{емп}}$
(ЕГ, вхідні та вихідні дані за ціннісно-мотиваційним критерієм
професійної компетентності майбутніх КРШП)

Рівні	Групи	Ем піричні частоти	Теоре тичні частоти	Різниця $p_E - p_T$	($p_E - p_T$)²	$\chi^2_{\text{емп}}$
низький	ЕГ, вхідні дані	138	83	55	3025	36,446
	ЕГ, вихідні дані	28	83	-55	3025	36,446
середній	ЕГ, вхідні дані	214	248	-34	1156	4,661
	ЕГ, вихідні дані	282	248	34	1156	4,661
високий	ЕГ, вхідні дані	38	59	-21	441	7,475
	ЕГ, вихідні дані	80	59	21	441	7,475
Сума:		780	780	0	—	97,164

Для ступенів свободи $k=2$ табличне значення $\chi^2_{\text{кр}}=5,991$, при рівні статистичної значущості $p=0,05$.

Отримали, що $97,164 > 5,991$, тобто $\chi^2_{\text{емп}} > \chi^2_{\text{кр}}$.

Таким чином, порівняння емпіричних розподілів даних, отриманих на вхідному та вихідному вимірюванні в ЕГ за ціннісно-мотиваційним критерієм професійної компетентності майбутніх КРШП, свідчить, що відмінності в ЕГ за рівнями сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП, які навчалися із застосуванням контекстної технології формування їхньої професійної компетентності на засадах ДПП, статистично значущі й свідчать про наявність позитивної динаміки формування професійної компетентності майбутніх КРШП (при рівні статистичної значущості $p=0,05$).

Порівняємо емпіричні розподіли отриманих *на вхідному і вихідному вимірюванні даних в ЕГ за інноваційно-когнітивним критерієм*, щоб визначити, чи є статистично значущі відмінності в рівнях сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП, які навчалися із застосуванням контекстної технології формування їхньої професійної компетентності на засадах ДПП. Використовуючи відповідні формули, виконаємо обчислення.

Результати обчислень даних на вхідному і вихідному вимірюванні в ЕГ за інноваційно-когнітивним критерієм професійної компетентності майбутніх КРШП подано у табл. 3.20.

Далі проведемо необхідні розрахунки та оформимо їх у табл. 3.21.

Частка показників вхідного вимірювання ЕГ збігається з часткою вихідного вимірювання ЕГ і становить $390/780=0,5$. Для визначення табличного значення $\chi^2_{\text{кр}}$ необхідно розрахувати кількість ступенів свободи. За формулою 3.4 отримуємо $k=(3-1)(2-1)=2$.

Для ступенів свободи $k=2$ табличне значення $\chi^2_{\text{кр}}=5,991$, при рівні статистичної значущості $p=0,05$.

Таблиця 3.20.

**Емпіричні та теоретичні частоти
(ЕГ, вхідні та вихідні дані за інноваційно-когнітивним критерієм
професійної компетентності майбутніх КРШП)**

Рівні	Емпіричні частоти		Сума	Теоретичні частоти		Сума
	ЕГ, вхідні дані	ЕГ, вихідні Дані		ЕГ, вхідні дані	ЕГ, вихідні Дані	
Низький	150	34	184	92	92	184
Середній	214	280	494	247	247	494
Високий	26	76	102	51	51	102
Всього	390	390	780	390	390	780

Таблиця 3.21.

**Розрахунок емпіричного значення критерію Пірсона $\chi^2_{\text{емп}}$
(ЕГ, вхідні та вихідні дані за інноваційно-когнітивним критерієм
професійної компетентності майбутніх КРШП)**

Рівні	Групи	Емпіричні частоти	Теоретичні частоти	Різниця $n_E - n_T$	$(n_E - n_T)^2$	$\chi^2_{\text{емп}}$
Низький	ЕГ, вхідні дані	150	92	58	3364	36,565
	ЕГ, вихідні дані	34	92	-58	3364	36,565
Середній	ЕГ, вхідні дані	214	247	-33	1089	4,409

	ЕГ, вихідні дані	280	247	33	1089	4,409
Високий	ЕГ, вхідні дані	26	51	-25	625	12,255
	ЕГ, вихідні дані	76	51	25	625	12,255
Сума:		390	390	0	—	106,458

Отримали, що $106,458 > 5,991$, тобто $\chi^2_{\text{емп}} > \chi^2_{\text{кр}}$.

Таким чином, порівняння емпіричних розподілів даних, отриманих на вхідному та вихідному вимірюванні в ЕГ за інноваційно-когнітивним критерієм професійної компетентності майбутніх КРШП, свідчить, що відмінності в ЕГ за рівнями сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП, які навчалися із застосуванням контекстної технології формування їхньої професійної компетентності на засадах ДПП, статистично значущі й свідчать про наявність позитивної динаміки формування професійної компетентності майбутніх КРШП (при рівні статистичної значущості $p=0,05$).

Порівняємо емпіричні розподіли отриманих на вхідному і вихідному вимірюванні даних в ЕГ за комунікативно-діяльним критерієм, щоб визначити, чи є статистично значущі відмінності в рівнях сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП, які навчалися із застосуванням контекстної технології формування їхньої професійної компетентності на засадах ДПП. Використовуючи відповідні формули, виконаємо обчислення.

Результати обчислень даних на вхідному і вихідному вимірюванні в ЕГ за комунікативно-діяльним критерієм професійної компетентності майбутніх КРШП подано у табл. 3.22.

Таблиця 3.22.

**Емпіричні та теоретичні частоти
(ЕГ, вхідні та вихідні дані за комунікативно-діяльнісним критерієм
професійної компетентності майбутніх КРШП)**

Рівні	Емпіричні частоти		Сума	Теоретичні частоти		Сума
	ЕГ, вхідні дані	ЕГ, вихідні дані		ЕГ, вхідні Дані	ЕГ, вихідні Дані	
низький	140	32	172	86	86	172
середній	216	282	498	249	249	498
високий	34	76	110	55	55	110
Всього	390	390	780	390	390	780

Далі проведемо необхідні розрахунки та оформимо їх у табл. 3.23.

Частка показників вхідного вимірювання ЕГ збігається з часткою вихідного вимірювання ЕГ і становить $390/780=0,5$. Для визначення табличного значення $\chi^2_{кр}$ необхідно розрахувати кількість ступенів свободи. За формулою 3.4 отримуємо $k=(3-1)(2-1)=2$.

Для ступенів свободи $k=2$ табличне значення $\chi^2_{кр}=5,991$, при рівні статистичної значущості $p=0,05$.

Таблиця 3.23.

**Розрахунок емпіричного значення критерію Пірсона $\chi^2_{емп}$
(ЕГ, вхідні та вихідні дані за комунікативно-діяльнісним критерієм
професійної компетентності майбутніх КРШП)**

Рівні	Групи	Емпіричні частоти	Теоретичні частоти	Різниця $p_E - p_T$	$(p_E - p_T)^2$	$\chi^2_{емп}$

низький	ЕГ, вхідні дані	140	86	54	2916	33,907
	ЕГ, вихідні дані	32	86	-54	2916	33,907
середній	ЕГ, вхідні дані	216	249	- 33	1089	4,374
	ЕГ, вихідні дані	282	249	33	1089	4,374
високий	ЕГ, вхідні дані	34	55	-21	441	8,018
	ЕГ, вихідні дані	76	55	21	441	8,018
Сума:		780	780	0	—	92,598

Отримали, що $92,598 > 5,991$, тобто $\chi^2_{\text{емп}} > \chi^2_{\text{кр}}$.

Таким чином, порівняння емпіричних розподілів даних, отриманих на вхідному та вихідному вимірюванні в ЕГ за комунікативно-діяльнісним критерієм професійної компетентності майбутніх КРШП, свідчить, що відмінності в ЕГ за рівнями сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП, які навчалися із застосуванням контекстної технології формування їхньої професійної компетентності на засадах ДПП, статистично значущі й свідчать про наявність позитивної динаміки формування професійної компетентності майбутніх КРШП (при рівні статистичної значущості $p=0,05$).

Порівняємо емпіричні розподіли отриманих на вхідному і вихідному вимірюванні даних в ЕГ за рефлексивно-оцінним критерієм, щоб визначити, чи є статистично значущі відмінності в рівнях сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП, які навчалися із застосуванням контекстної технології формування їхньої професійної компетентності на засадах ДПП. Використовуючи відповідні формули, виконаємо обчислення.

Результати обчислень даних на вхідному і вихідному вимірюванні в ЕГ за рефлексивно-оцінним критерієм професійної компетентності майбутніх КРШП подано у табл. 3.24.

Таблиця 3.24.

**Емпіричні та теоретичні частоти
(ЕГ, вхідні та вихідні дані за рефлексивно-оцінним критерієм
професійної компетентності майбутніх КРШП)**

Рівні	Емпіричні частоти		Сума	Теоретичні частоти		Сума
	ЕГ, вхідні дані	ЕГ, вихідні Дані		ЕГ, вхідні дані	ЕГ, вихідні Дані	
низький	144	32	176	88	88	176
середній	212	282	494	247	247	494
високий	34	76	110	55	55	110
Всього	390	390	780	390	390	780

Далі проведемо необхідні розрахунки та оформимо їх у табл. 3.25.

Частка показників вхідного вимірювання ЕГ збігається з часткою вихідного вимірювання ЕГ і становить $390/780=0,5$. Для визначення табличного значення $\chi^2_{кр}$ необхідно розрахувати кількість ступенів свободи. За формулою 3.4 отримуємо $k=(3-1)(2-1)=2$.

Для ступенів свободи $k=2$ табличне значення $\chi^2_{кр}=5,991$, при рівні статистичної значущості $p=0,05$.

Таблиця 3.25.

Розрахунок емпіричного значення критерію Пірсона $\chi^2_{\text{емп}}$
(ЕГ, вхідні та вихідні дані за рефлексивно-оцінним критерієм
професійної компетентності майбутніх КРШП)

Рівні	Групи	Емпіричні частоти	Теоретичні частоти	Різниця $n_E - n_T$	$(n_E - n_T)^2$	$\chi^2_{\text{емп}}$
низький	ЕГ, вхідні дані	144	88	56	3136	35,636
	ЕГ, вихідні дані	32	88	-56	3136	35,636
середній	ЕГ, вхідні дані	212	247	-35	1225	4,960
	ЕГ, вихідні дані	282	247	35	1225	4,960
високий	ЕГ, вхідні дані	34	55	-21	441	8,018
	ЕГ, вихідні дані	76	55	21	441	8,018
Сума:		780	780	0	—	97,228

Отримали, що $97,228 > 5,991$, тобто $\chi^2_{\text{емп}} > \chi^2_{\text{кр}}$.

Таким чином, порівняння емпіричних розподілів даних, отриманих на вхідному та вихідному вимірюванні в ЕГ за рефлексивно-оцінним критерієм

професійної компетентності майбутніх КРШП, свідчить, що відмінності в ЕГ за рівнями сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП, які навчалися із застосуванням контекстної технології формування їхньої професійної компетентності на засадах ДПП, статистично значущі й свідчать про наявність позитивної динаміки формування професійної компетентності майбутніх КРШП (при рівні статистичної значущості $p=0,05$).

Ціннісно-мотиваційний компонент

Методика С. Бубнова «Діагностика реальної структури ціннісних орієнтацій особистості»

Інструкція: Вам пропонується розглянути певну кількість тверджень, спрямованих на вивчення реалізації ціннісних орієнтацій в реальних умовах Вашої життєдіяльності. Відповідайте, по можливості, швидко, довго не замислюючись над кожним запитанням. Пам'ятайте, що поганих чи хороших відповідей немає, є тільки Ваша власна думка. Відповідати потрібно «так» або «ні». У бланку відповідей це, відповідно, «+» чи «-», які потрібно поставити поруч із номером запитання.

Запитання методики

1. Чи любите Ви лежати на дивані, нічого не роблячи?
2. Чи любите Ви заробляти гроші й отримувати від цього задоволення?
3. Чи часто Вас навідує думка, що хочеться сходити в театр чи на виставу?
4. Чи часто Ви допомагаєте близьким по господарству?
5. Чи вважаєте Ви, що любов – визначальне почуття в житті?
6. Чи любите Ви читати військові книги про щось нове і невідоме Вам?
7. Чи хочете Ви стати начальником, рангом вищим, ніж Ви?
8. Чи хочете Ви, щоб Вас поважали друзі за Ваші особисті якості?
9. Чи хочете Ви самі брати участь у будь-яких громадських заходах (мітингах) на користь близьких Вам людей?
10. Чи вважаєте Ви, що без спілкування з друзями Ваше життя буде тьмяним і безрадісним?
11. Чи вважаєте Ви, що було би здоров'я, а все інше докладеться?
12. Чи часто Вам хочеться розслабитися (наприклад, послухати легку музику)?
13. Ви обрали свою професію, в основному, тому, що вона може приносити великий матеріальний зарібок?
14. Чи вважаєте Ви, що в житті важливо вміти грати на музичних інструментах, малювати?
15. Якщо хтось з Ваших знайомих захворів, чи знайдете час, щоб його відвідати?
16. Ваш шлюб укладено (буде укладено) по любові?
17. Чи зі всіма керівними документами Ви ознайомлюєтесь?
18. Чи хотіли Ви у школі бути організатором?

19. Якщо Ви зробили непорядний вчинок по відношенню до друзів чи співробітників, чи будите Ви переживати з цього приводу?

20. Чи вважаєте Ви, що шляхом громадських дій (мітингів, зборів) можна що-небудь змінити в суспільному житті?

21. Чи можете Ви спокійно обійтися без частого спілкування зі своїми знайомими?

22. Чи вважаєте Ви, що необхідно будь-яким чином зміцнювати своє здоров'я (плавати, бігати, грати в теніс)?

23. Головне для Вас – Ваш настрій на даний момент, а що буде потім – не важливо?

24. Чи вважаєте Ви, що головне – це придбати житло, машину та інші матеріальні блага?

25. Чи любите Ви прогулюватися у лісі, в парку?

26. Як Ви вважаєте, чи потрібно допомагати матеріально тим, хто просить милостиню, чи ні?

27. Любов – це почуття, яке народжується і вмирає?

28. Хотіли би Ви стати військовим вченим чи науковим співробітником?

29. Влада – це почесно і значимо, чи від неї більше клопоту і всіляких неприємностей?

30. Чи хотіли б Ви, щоб у Вас було більше друзів?

31. Чи спадало Вам на думку зайнятися перебудовою будь-якої громадської організації (клубу, консультаційного пункту, інституту)?

32. Чи багато вільного часу Ви бажали би приділяти спілкуванню?

33. Чи часто Ви замислюєтеся про своє здоров'я?

34. Чи вважаєте Ви, що дуже важливо вміти отримувати задоволення?

35. Якби все почати спочатку, чи вибрали б Ви тепер більш високооплачувану роботу, ніж ту, яка є?

36. Чи хотіли б Ви зайнятися фотографією?

37. Чи вважаєте Ви, що потрібно обов'язково допомогти людині, яка впала?

38. Почуття любові для Вас – це першооснова життя, чи ні?

39. Чи часто Ви задаєте собі запитання: «А чому саме так?»

40. Хотіли б Ви «робити» політику?

41. Чи часто Ваш внутрішній голос задає вам запитання: «А чи поважають мене ті, які мене оточують?»

42. Чи є для Вас суспільні явища предметом обговорення на роботі чи вдома?

43. Якщо Ви три дні проведете на безлюдному острові, чи помрете від самотності?

44. Чи катаєтесь Ви на лижах, щоб зміцнити своє здоров'я?

45. Чи часто Ви довго мрієте, лежачи із закритими очима?

46. Головне в житті – це заробляти гроші, створювати власний бізнес?

47. Чи часто Ви купуєте картини та інші художні твори, а чи хотіли б їх купити?

48. Якщо хтось із Ваших близьких надовго захворів, чи будете Ви без його прохання виконувати обов'язки по господарству?
49. Чи любите Ви маленьких дітей?
50. Хотіли б Ви досягти значних успіхів у військовій професії?
51. Хотіли б Ви бути схожим на будь-яку відому людину (актора, політика, бізнесмена)?
52. Чи важливо Вам, щоб Вас поважали товариші по службі за Ваші професійні знання?
53. Хотіли б Ви у даний час що-небудь самі зробити в політиці?
54. Ви рішуча людина?
55. Чи ходите Ви у сауну, до басейну, у лазню, чи займаєтеся аеробікою для підтримки хорошого фізичного стану?
56. Нормальний відпочинок – це надзвичайно важливо, чи не так?
57. Чи вважаєте Ви, що дуже важливо накопичувати матеріальні засоби і передавати їх дітям?
58. Хотілося б Вам коли-небудь самому намалювати картину чи створити музику?
59. Коли маленька дитина плаче – це «крик про допомогу»?
60. Для Вас важливіше любити самому, ніж бути коханим?
61. «У всьому хочеться дійти до самої суті» – це про Вас?
62. Ви хотіли б, щоб Ваші діти стали знаменитими людьми?
63. Хотіли б Ви, щоб товариші по службі зверталися до Вас за допомогою в особистих питаннях, як до людини?
64. У суспільному житті нехай залишається все, так як є?
65. Спілкування – це лише марна трата часу?
66. Здоров'я – це не найголовніше в житті, чи не так?

Номер запитання										
									0	1
2	3	4	5	6	7	8	9	0	1	2
3	4	5	6	7	8	9	0	1	2	3
4	5	6	7	8	9	0	1	2	3	4
5	6	7	8	9	0	1	2	3	4	5
6	7	8	9	0	1	2	3	4	5	6
									0	1

Перерахуємо ці цінності в узагальненому вигляді:

- стовбець 1 – приємне проведення часу, відпочинок;
- стовбець 2 – високий матеріальний добробут;
- стовбець 3 – пошук і насолода прекрасним;
- стовбець 4 – допомога і милосердя до інших людей;
- стовбець 5 – любов, кохання;
- стовбець 6 – пізнання нового у світі, природі, людині;
- стовбець 7 – високий соціальний статус і управління людьми;
- стовбець 8 – визнання і повага людей і вплив на оточуючих;
- стовбець 9 – соціальна активність для досягнення позитивних змін в суспільстві;
- стовбець 10 – спілкування;
- стовбець 11 – здоров'я.

Оброблення та інтерпретація результатів.

Ступінь виразності кожної з полі структурності ціннісних орієнтацій особистості визначається за допомогою ключа, представленого в бланку відповідей. Відповідно до цього підраховується кількість позитивних відповідей у всіх одинадцяти шпальтах цінностей (описані нижче по тексту). За результатами оброблення персональних даних будується графічний профіль, що відображає вираженість кожної цінності. Для цього по вертикалі фіксується кількісна вираженість цінностей (по шість – бальною системою), а по горизонталі – види цінностей.

Ціннісно-мотиваційний компонент

МОТИВАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (МЕТОДИКА К. ЗАМФІР В МОДИФІКАЦІЇ А. РЕАНА)

Методика застосовується для діагностики мотивації професійної діяльності.

В основу покладена концепція про зовнішню та внутрішню мотивацію. Про внутрішній тип мотивації потрібно говорити, коли для особистості має значення сама діяльність. Якщо ж основою мотивації професійної діяльності є прагнення до задоволення інших зовнішніх потреб по відношенню до змісту самої діяльності (мотиви соціального престижу, зарплатні тощо), то в цьому випадку прийнято говорити про зовнішню мотивацію.

Самі ж зовнішні мотиви тут диференціюються на зовнішні позитивні та зовнішні негативні. Зовнішні позитивні мотиви, безперечно, більш ефективні та бажані ніж негативні мотиви.

Інструкція

Прочитайте перераховані нижче мотиви професійної діяльності та дайте оцінку їх значущості для Вас за п'ятибальною шкалою.

№ з\п		У дуже незначній мірі	У достатньо незначній мірі	У невеликій, але значній мірі	У достатньо великій мірі	У дуже значній мірі
1	Грошове забезпечення					
2	Прагнення до просування по роботі					
3	Прагнення уникнення критики зі сторони керівника чи колег					
4	Прагнення уникати можливих					

	покарань чи неприємностей					
5	Потреба у досягненні соціального престижу та поваги оточуючих					
6	Задоволення від самого процесу та результату роботи					
7	Можливість найбільш повної самореалізації саме в цій діяльності					

Обробка

Підраховуються показники внутрішньої мотивації (ВМ), зовнішньої позитивної (ЗПМ) та зовнішньої негативної (ЗНМ) у відповідності до наступних ключів:

$$ВМ = (\text{оцінка пункту 6} + \text{оцінка пункту 7}) / 2$$

$$ЗПМ = (\text{оцінка п. 1} + \text{оцінка п. 2} + \text{оцінка п.5}) / 3$$

$$ЗНМ = (\text{оцінка п. 3} + \text{оцінка п.4}) / 2$$

Показником значущості кожного типу мотивації буде число, яке знаходиться у межах від 1 до 5 (у тому числі можливо і дробове).

Інтерпретація

На підставі отриманих результатів визначається мотиваційний комплекс особистості. Він уявляє собою тип співвідношення між собою трьох видів мотивації: ВМ, ЗПМ, ЗНМ. До найкращих, оптимальних мотиваційних комплексів слід відносити два типи сполучення:

$$ВМ > ЗПМ > ЗНМ \text{ та } ВМ = ЗПМ > ЗНМ.$$

Найгіршим мотиваційним комплексом є тип $ЗНМ > ЗПМ > ВМ$.

Між цими комплексами заключні проміжні з точки зору їх ефективності інші мотиваційні комплекси.

Потрібно враховувати не тільки тип мотиваційного комплексу, але й те, наскільки сильно один тип мотивації превалює над іншим по ступеню значущості.

Наприклад, неможливо два нижче приведені мотиваційних комплекси вважати абсолютно однаковими:

	ВМ	ВПМ	ЗНМ
1.	1	2	5
2.	2	3	4

І перший, і другий мотиваційний комплекс відносяться до одного і того ж неоптимального типу: ЗНМ >ЗПМ>ВМ. У першому випадку мотиваційний комплекс особистості є значно негативним, ніж у другому. У другому випадку в порівнянні з першим має місце зниження показника негативної мотивації та підвищення показників зовнішньої позитивної і внутрішньої мотивації.

Задоволеність професією тим вища, чим оптимальніший мотиваційний комплекс: значна перевага внутрішньої позитивної мотивації і низька – зовнішньої негативної.

Чим оптимальніший мотиваційний комплекс, чим більша активність, мотивована самим змістом діяльності, прагненням досягти в цій діяльності певних позитивних результатів, тим нижча емоційна нестабільність. І навпаки, чим більша діяльність досліджуваного, яка обумовлена мотивами уникнення (що починають превалювати над мотивами, що пов'язані з цінністю самої діяльності, а також над зовнішньою позитивною мотивацією), тим вище рівень емоційної нестабільності.

Інноваційно-когнітивний компонент
Авторська анкета для самооцінювання рівня професійних знань

КРШП

1. Назвіть основні властивості тканин?

- а) Фізико - механічні: _____
- б) Гігієнічні: _____
- в) Технологічні: _____
- г) Експлуатаційні: _____
- д) Геометричні: _____

2. Яке обладнання відносять до ВТО?

- а) праска, прасувальний стіл;
- б) універсальна швейна машина;
- г) колодки, парогенератор.

3. Для чого проклеюють підборт?

- а) для міцності;
- б) для формостійкості;
- в) для збільшення товщини;
- г) для пружності;

4. Яка відповідь не характеризує рукав по покрою:

- а) вшивний рукав;
- б) рукав реглан;
- в) суцільно кроєний рукав;
- г) прямий рукав.

5. Якими швами небажано обробляти краї воланів?

- а) обкантовуваними;
- б) у підгин;
- в) обшивними в розкол;
- г) запошивними;

6. Обробка країв бейкою, це те саме, що і:

- а) обкантовування косою смужкою;
- б) обшивання обшивкою;
- в) обробка деталлю у вигляді оздоблювальної смужки, яка викроєна відповідно до форми основної деталі, і яку видно з лицевого боку, її ширину визначають згідно моделі;
- г) вузька кольорова смужка, вшита між деталями одягу;

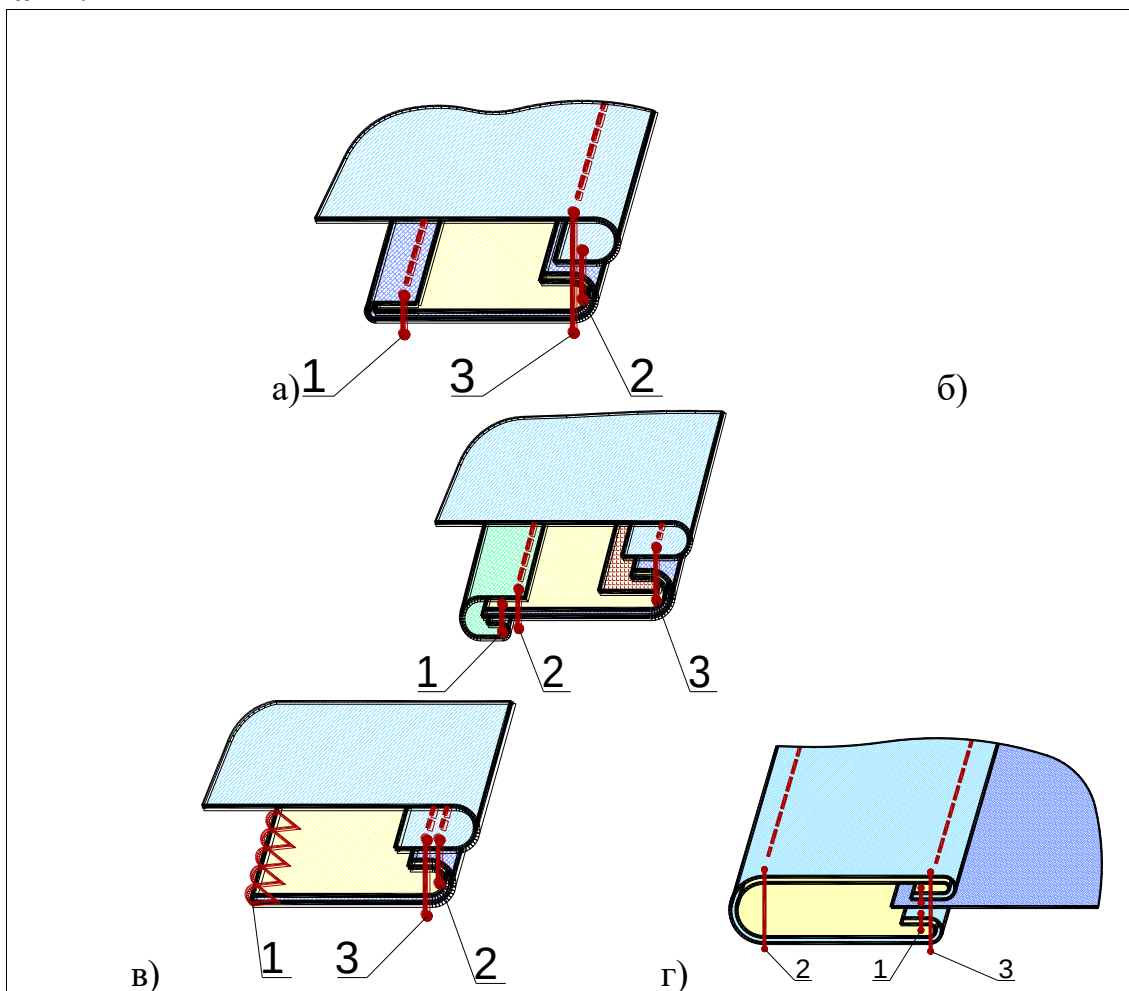
7. Для чого потрібно використовувати клейовий матеріал в манжетах?

- а) для міцності;
- б) для формостійкості;
- в) для збільшення товщини;
- г) для пружності;

8. Процес розробки лекал нової моделі на основі базової конструкції або її графічному зображенню з використанням силуетної основи виробу називається:

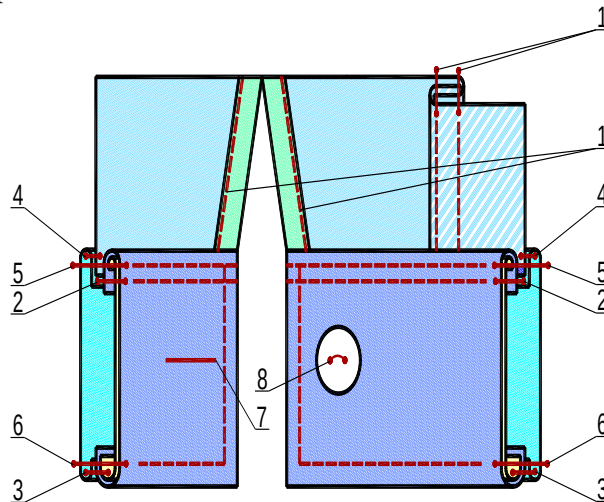
- а. моделювання одягу;
- б. проєктування одягу;
- в. градація лекал;
- г. конструювання одягу

9. Оберіть із запропонованих схем варіанти обробки застібок планками.

10. Як називається операція (4)?

- а) пришити нижню манжету до низу рукава
- б) настрочити верхню манжету на шов пришивання нижньої манжети до рукава
- в) застрочити верхній край манжети
- г) обшити краї манжети

Дякуємо Вам за приділений час та увагу у заповненні цієї анкети.

Комунікативно-діяльнісний компонент

Приклади авторських професійно орієнтованих вправ для практичних занять зі спеціальних предметів на розвиток мовленнєвих навичок (уміння висловлювати думки, аргументувати, переконувати); соціальних навичок (активне слухання, емпатія, ведення діалогу) засобами когнітивних процесів (аналіз ситуації, швидке прийняття рішень у спілкуванні); невербальної комунікації (жести, міміка, інтонація); гнучкості й адаптивності у спілкуванні.

Вправа 1. «Опис виробу»

Мета: розвинути швидкість мислення і формулювання думок, навчитися чітко та професійно описувати вироби, що важливо при роботі з клієнтами та колегами.

Як проводити:

1. Один учасник отримує зображення готового виробу (наприклад, сукні, костюма, пальта).
2. Він має детально описати його (матеріал, крій, особливості, можливі варіанти декору).
3. Інші учасники повинні за описом намалювати або знайти схожий виріб у каталозі.

Вправа 2. «Діалог з клієнтом»

Мета: навчити логічно і ввічливо вибудовувати діалог, розвинути навички професійного спілкування з клієнтами.

Як проводити:

1. Один учасник грає роль клієнта, інший – швачки/закрійника.
2. Клієнт описує свої побажання (наприклад, «Хочу літню сукню з легкої тканини з квітковим принтом»).
3. Швачка повинна правильно з'ясувати всі деталі (тип тканини, фасон, терміни виконання).

Обговорюється, які формулювання були вдалим, а які варто покращити

Вправа 3. «Вирішення виробничих ситуацій»

Мета: навчити аргументовано відстоювати свою думку, навчитися ефективно вирішувати робочі конфлікти та проблеми.

Як проводити:

1. Група отримує проблемну ситуацію (наприклад, «Клієнт незадоволений якістю виробу» або «Тканини не вистачає для замовлення»).
2. Учасники повинні знайти оптимальне рішення, обговорюючи можливі варіанти.
3. Обговорюється, які комунікативні навички допомогли швидко знайти вихід.

Вправа 4. «Майстер-клас»

Мета: розвинути гнучкість мовлення, навчитися передавати знання та досвід.

Як проводити:

1. Один учасник грає роль майстра, інші – учнів.

2.Завдання майстра – навчити інших певному процесу (наприклад, як правильно зробити виточки або як налаштувати швейну машину).

3.Учасники ставлять запитання, а майстер має відповідати максимально доступно.

Вправа 5. «Виробничий інструктаж»

Мета: навчитися чітко пояснювати процеси та давати інструкції колегам.

Як проводити:

1. Один учасник отримує інструкцію з пошиття (наприклад, «Як правильно обробити краї тканини»).

2. Він повинен пояснити цю інструкцію іншому учаснику так, щоб той зміг виконати її без додаткових запитань.

3. Після виконання завдання обговорюється, наскільки зрозумілим було пояснення.

Вправа 6. «Реклама свого виробу» **Мета:** розвинути невербальну комунікацію, навчитися презентувати та продавати свою продукцію.

Як проводити:

1. Кожен учасник вибирає один зі своїх виробів або уявляє його.

2. Він має за 1–2 хвилини презентувати виріб так, щоб зацікавити покупця.

3. Інші учасники ставлять питання, висловлюють свої зауваження та пропозиції щодо покращення презентації.

Анкета щодо основних професійних вмінь кваліфікованого робітника швейного профілю

Мета: Визначити рівень професійних навичок, знань і вмінь працівників швейної галузі.

Інструкція: Дайте відповідь на запитання, вибираючи варіант або вписуючи власну відповідь.

1. Як ви оцінюєте свій рівень володіння швейною технікою?
- Високий – впевнено працюю на різних типах машин
 - Середній – працюю на базових машинах, потребую навчання на спеціальних
 - Низький – маю мінімальні навички роботи

2. Чи вмієте ви виконувати різні види швів і обробок тканини?
- Так, володію всіма основними технологіями
 - Частково, знаю деякі види швів, інші потребують навчання
 - Ні, маю слабкі навички в цій сфері

3. Чи вмієте ви правильно вибирати матеріали та нитки відповідно до виробу?

- Так, знаю особливості тканин та їхню відповідність технологічним вимогам
- Частково, маю загальні знання, але інколи вагаюся у виборі
- Ні, потребую додаткового навчання

4. Чи маєте ви навички розкрою тканини?
- Так, вмію працювати з викрійками та самостійно виконувати розкрій
 - Частково, можу працювати за готовими викрійками, але самостійно їх не

створюю

- Ні, не маю такого досвіду

5. Як добре ви орієнтуєтеся в конструюванні одягу?

- Впевнено працюю з кресленнями та лекалами, можу їх коригувати
- Розумію основи, але потребую додаткових знань
- Не володію цими навичками

6. Як ви оцінюєте свою здатність до швидкого та якісного виконання замовлень?

- Висока – працюю оперативно, якісно та відповідно до технічних вимог
- Середня – інколи потребую більше часу або додаткових пояснень
- Низька – часто виникають труднощі під час виконання

7. Чи вмієте ви усувати типові несправності швейного обладнання?

- Так, можу самостійно регулювати та ремонтувати базові несправності
- Частково, знаю основи, але складні проблеми не вирішую
- Ні, не маю таких навичок

8. Як ви комунікуєте з клієнтами та колегами?

- Легко знаходжу спільну мову, вмію аргументувати свою думку
- Спілкуюся на достатньому рівні, але бувають труднощі в окремих ситуаціях
- Відчуваю складнощі у комунікації

9. Чи володієте ви навичками моделювання одягу?

- Так, можу самостійно змінювати фасон та створювати унікальні моделі
- Частково, можу вносити невеликі коригування в готові викрійки
- Ні, не маю таких навичок

10. Чи готові ви до навчання та підвищення кваліфікації у своїй професії?

- Так, постійно розвиваюся та вдосконалюю свої навички
- Можливо, якщо буде така необхідність
- Ні, мене влаштовує мій поточний рівень

Рефлексивно-оцінний компонент

Методика М. Щукіної «Оцінка рівня розвитку суб'єктності особистості»

Інструкція. Вам пропонується кілька тверджень про те, як поведуть себе люди, коли щось роблять чи відчують. Прочитайте уважно твердження і прийміть рішення, наскільки воно правильне по відношенню до Вас. Навпроти твердження поставте «галочку» в клітинку, залежно від того, наскільки часто так із Вами буває: постійно, часто, іноді, винятково, ніколи.

№ з/п	Твердження	Пос	Час	Іноді	Вин	Нік
	2					
1.	Я сповнений енергії і бажання діяти.					
2.	Я чудово лагоджу із собою. Я знаю, яку роботу хочу виконувати, яких друзів мати, і взагалі, що для мене важливо.					
3.	Я замислююся, як впливають мої вчинки на оточуючих людей.					
4.	Буває, що люди висувають мені такі вимоги, які мене обурюють, але я, як виявилось, не в змозі захищати себе, стверджувати своє право на власні бажання та думки.					
5.	Я суворо дотримуюся тих правил, які вважаю справедливими, і борюся з тими, які вважаю несправедливими.					
6.	У житті я маю дуже чіткі цілі і наміри.					
7.	Мої стосунки з людьми, які мене оточують, викликають у мене занепокоєння й розгубленість.					
8.	У мене на все є власна думка.					
9.	Я хвилююся, що не зможу подбати про себе, якщо залишусь без важливої у своєму житті людини.					
10.	Те, що я роблю, і те, що відбувається в моєму житті, є досить значущим для мене.					
11.	У складних обставинах я вважаю за краще почекати, поки проблеми будуть вирішені самі по собі.					
12.	Якщо для досягнення моїх цілей доводиться «переступати» через інших людей, я відмовляюся					

	від таких цілей чи шукаю інші шляхи їх досягнення.					
13.	Мій настрій – чутливий прилад, мене легко вибити з колії.					
14.	В очікуванні важливих подій я прагну заздалегідь уявити послідовність своїх дій при тому чи іншому розвитку ситуації.					
15.	Я думаю, що в моєму житті не було б стільки проблем, якби деякі люди змінили ставлення до мене.					

№ з/п	Твердження	Пості	Часто	Іноді	Винят	Ніколі
1	2					
16.	Я самостійно приймаю рішення.					
17.	Буває, я ловлю себе на думці, що нічого не роблю, чекаю, поки справи вирішаться самі по собі.					
18.	При суперечці найкраще задовольнити інтереси всіх сторін в їх спільній точці.					
19.	Мені багато чого не подобається у моїх відносинах з оточуючими, але я не в силах що-небудь змінити.					
20.	Я – автор своїх вчинків, свого життя.					
21.	Я думаю, що в мені немає нічого особливого.					
22.	Якщо відбувається конфлікт, то, розмірковуючи хто в ньому винен, я починаю із себе.					
23.	Я порівнюю себе з іншими людьми і доводжу собі, що я кращий, чи, принаймні, не гірший за інших.					
24.	Я не надто вірю в себе, іноді відчуваю себе просто нікчемним.					
25.	Мені подобається спілкуватися з незвичайними людьми.					
26.	Я досить легко піддаюся навіюванням, потрапляю під вплив оточуючих.					
27.	Я замислююся над тим, якими будуть наслідки моїх вчинків.					
28.	У мене таке відчуття, що я себе до кінця не розумію.					
29.	У спілкуванні з людьми ініціатива знаходиться в моїх руках.					

30.	Я боюся самотності.					
31.	Мені цікаво жити.					
32.	Якщо трапляється невдача, я аналізую, де ж я вчинив неправильно.					
33.	У мене буває таке відчуття, що я не відповідаю очікуванням, які інші висувають до мене.					
34.	У мені мирно уживаються мої достоїнства й недоліки.					
35.	Я відчуваю себе некомфортно в ситуації невизначеності					
36.	У товаристві я відчуваю себе впевнено, спокійно розмовляю, без страху можу вказати на якусь дурницю чи виявлені прогалини у знаннях інших.					
37.	У важкі хвилини я будую плани на майбутнє.					
38.	Я легко «заражаюсь» почуттями оточуючих: веселощами, смутком, роздратуванням.					
39.	Для мене ясно, чого я хочу і до чого прагну.					
40.	Необхідність дотримання правил ввічливості обтяжує та дратує мене.					
41.	Я сумніваюся, що здатний знайти покликання і цікаві цілі в житті.					
42.	Розумніше робити будь-що звичним способом.					
№ з/п	Твердження	Пості	Част	Іноді	Виня	Ніко
1	2					
43.	У спілкуванні з людьми мені вдається відстоювати своє право на свободу.					
44.	Буває, що я застаю себе в очікуванні, що люди зателефонують чи напишуть мені.					
45.	Моя думка має вагу в очах оточуючих.					
46.	Буває, про мене говорять, що я сиджу і чекаю з моря погоди.					
47.	Кожна людина підпорядковується якимось правилам і законам.					
48.	Я сам коваль свого щастя.					
49.	Мені важко протистояти думкам друзів, навіть якщо я вважаю, що вони неправі.					
50.	Гадаю, я заслуговую поваги.					
51.	Мені важко бути настільки вільним, щоб бути самим собою.					

52.	Буває, я вимагаю від людей того, на що й сам неспроможний.					
53.	Мене дратує, якщо хтось думає не так, як я.					
54.	Я боюся відрізнятись від інших.					
55.	Мені не подобається, коли хтось одягається не так, як я.					
56.	Я живу сьогоднішнім днем, і мене мало хвилює, яким насправді виявиться моє майбутнє.					
57.	Я відчуваю себе нікому не потрібним.					
58.	Обставини сильніші за нас.					
59.	Люди, які мене оточують, набагато привабливіші, ніж я.					
60.	Я боюся виявитися «білою вороною», тому веду себе так, як мої друзі.					
61.	Буває спіймаю себе на думці, що спочатку роблю щось, а потім думаю.					

Ключ до опитувальника:

активність-реактивність – 1, 4, 5, 7, 11, 13, 17, 19, 26, 29, 38, 46, 48;

автономність-залежність – 8, 9, 15, 16, 22, 30, 43, 44, 49, 51, 54;

цілісність-неінтегративність – 3, 12, 18, 22, 34, 52, 53, 55;

опосередкованість-неопосередкованість – 2, 6, 14, 27, 28, 32, 37, 39, 40, 47, 56, 58, 61;

креативність-репродуктивність – 20, 25, 31, 35, 41, 42, 54, 60;

самоцінність-малоцінність – 10, 21, 23, 24, 33, 36, 41, 45, 50, 57, 59.

Опрацювання даних. Для порівняння рівнів шести шкал при аналізі результатів показники з кожної шкали помножуються на коригуючі коефіцієнти: $k=1$ для шкал активність – реактивність і опосередкованість – неопосередкованість, $k=1,18$ для шкал автономність – залежність і самоцінність – малоцінність, $k=1,63$ для шкал цілісність – неінтегративність, креативність – репродуктивність.

За результатами діагностування визначається профіль суб'єктності-об'єктності особистості, який характерний для респондента. При цьому мінімальний бал за шкалою (0 балів) буде означати об'єктний полюс шкали, а максимальний бал (52 бали) – суб'єктний.

Таким чином, чим більшу кількість балів за шкалою набрав респондент, тим вищий рівень його суб'єктності:

0-19 балів – низький рівень (відповідає 50-69 балам загальної шкали);

20-39 балів – середній рівень (відповідає 70-89 балам загальної шкали);

40-52 балів – високий рівень (відповідає 90-100 балам загальної шкали).

Рефлексивно-оцінний компонент

**МЕТОДИКА ДІАГНОСТУВАННЯ РІВНЯ РОЗВИТКУ
РЕФЛЕКСИВНОСТІ
(А. Карпов)**

Інструкція. Вам пропонується відповісти на кілька тверджень опитувальника. У бланку відповідей навпроти номера питання поставте, будь ласка, цифру, відповідну до варіанту вашої відповіді: 1 - абсолютно неправильно; 2 - неправильно; 3 - скоріше неправильно; 4 - не знаю; 5 - скоріше правильно; 6 - правильно; 7 - абсолютно правильно. Не думайте довго над відповідями. Пам'ятайте, що правильних або неправильних відповідей в даному випадку бути не може.

Текст опитувальника

1. Прочитавши хорошу книгу, я завжди потім довго думаю про неї; хочеться її з ким-небудь обговорити.
2. Коли мене раптом несподівано про щось запитують, я можу відповісти перше, що спало на думку.
3. Перш подзвонити по справі, я зазвичай подумки планую майбутню розмову.
4. Зробивши якийсь промах, я довго потім не можу відволіктися від думок про нього.
5. Коли я розмірковую над чимось або розмовляю з іншою людиною, мені буває цікаво раптом згадати, що стало початком ланцюжка думок.
6. Беручись до важкого завдання, я намагаюся не думати про майбутні труднощі.
7. Головне для мене – уявити кінцеву мету своєї діяльності, а деталі мають другорядне значення.
8. Буває, що я не можу зрозуміти, чому хто-небудь незадоволений мною.
9. Я часто ставлю себе на місце іншої людини.
10. Для мене важливо в деталях уявляти собі хід майбутньої роботи.
11. Мені було б важко написати серйозний лист, якби я заздалегідь не склав план.
12. Я віддаю перевагу діям, а не розмірковуванням щодо причин своїх невдач.
13. Я досить легко приймаю рішення щодо дорогої покупки.
14. Як правило, коли я щось задумав, я прокручую в голові свої задуми, уточнюючи деталі, розглядаючи всі варіанти.
15. Я турбуюся про своє майбутнє.
16. Думаю, що в більшості ситуацій треба діяти швидко, керуючись першою ж ідеєю, яка виникла.
17. Часом я приймаю необдумані рішення.
18. Закінчивши розмову, я, буває, продовжую її подумки, наводячи все нові і нові аргументи на захист своєї точки зору.

19. Якщо відбувається конфлікт, то в першу чергу я вважаю винним себе.
20. Перш ніж прийняти рішення, я завжди намагаюся все ретельно обміркувати і зважити.
21. У мене бувають конфлікти через те, що я часом не можу передбачити, якої поведінки очікують від мене інші люди.
22. Буває, що, обмірковуючи розмову з іншою людиною, я подумки веду з нею діалог.
23. Я намагаюся не замислюватися над тим, які думки і почуття викликають у інших людей мої слова і вчинки.
24. Перш ніж зробити зауваження іншій людині, я обов'язково подумаю, якими словами це краще зробити, щоб не образити її.
25. Вирішуючи важке завдання, я думаю над ним навіть тоді, коли займаюся іншими справами.
26. Якщо я з кимось сварюся, то в більшості випадків не вважаю себе винним.
27. Рідко буває так, що я шкодую про сказане.

Ключ. З цих 27 тверджень 15 є прямими (номера питань: 1, 3, 4, 5, 9, 10, 11, 14, 15, 18, 19, 20, 22, 24, 25). Решта 12 – обернені твердження. Для отримання підсумкових балів в прямих питаннях підсумовуються цифри, отримані з відповідей опитуваних. У зворотних питаннях значення замінюють на ті, що отримують після інверсії шкали відповідей.

Переклад тестових балів в Стени

тени											0
али від	0	1	01	08	14	23	31	40	48	57	72
до	ни жч е	00	07	13	22	30	39	47	56	71	ище

Під час інтерпретації результатів доцільно виходити з розподілу опитуваних на три основні категорії.

Результати методики, рівні або більші, ніж сім Стен, свідчать про високорозвинену рефлексивність.

Результати в діапазоні від чотирьох до семи Стен – індикатори середнього рівня рефлексивності.

Нарешті, показники, менші чотирьох Стен свідчать про низький рівень розвитку рефлексивності.

Список публікацій за темою дисертації
Виноградської Голди Євгеніївни

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ ШВЕЙНОГО
ПРОФІЛЮ НА ЗАСАДАХ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО
ПАРТНЕРСТВА**

Праці, в яких представлені основні наукові результати дисертації

Статті у вітчизняних фахових наукових виданнях з педагогічних наук:

1. Виноградська Г. Є. Сучасний стан підготовки кадрів для легкої промисловості на засадах державно-приватного партнерства. *Professional Pedagogics*. 2022. № 1(24). С. 203-214. Посилання на публікацію: <https://jrnls.ivet.edu.ua/1/article/view/725>

DOI: [10.32835/2707-3092.2022.24.203-214](https://doi.org/10.32835/2707-3092.2022.24.203-214)

2. Виноградська Г. Є. Вдосконалення підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення легкої промисловості. *Professional Pedagogics*. 2022. № 2(25). С. 66-73. Посилання на публікацію: <https://jrnls.ivet.edu.ua/1/article/view/802>

DOI: [10.32835/2707-3092.2022.25.66-73](https://doi.org/10.32835/2707-3092.2022.25.66-73)

3. Виноградська Г. Є. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства. *Professional Pedagogics*. 2023. № 2(27). С. 128-137. Посилання на публікацію: <https://jrnls.ivet.edu.ua/1/article/view/886>

DOI: [10.32835/2707-3092.2023.27.128-137](https://doi.org/10.32835/2707-3092.2023.27.128-137)

4. Виноградська Г. Модель формування професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2024. №3(137). С. 294-303. Посилання на публікацію: <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/06/%D0%92%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B4%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0.pdf>
DOI: [10.24139/2312-5993/2024.03/294-303](https://doi.org/10.24139/2312-5993/2024.03/294-303)

Стаття в зарубіжному науковому періодичному виданні:

5. Vynogradska G. (2025). Context technology of the targeted formation of the professional competence of qualified workers of the sewing profile on the basis of PPP. *Věda a perspektivy*. № 1(44). P. 75-83. Посилання на публікацію: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vp/article/view/18887/18907>
DOI: [10.52058/2695-1592-2025-1\(44\)-75-83](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2025-1(44)-75-83)

Опубліковані праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

6. Виноградська Г. Реалізація політики державно-приватного партнерства в оновленні професійних та освітніх стандартів швейної галузі: *Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи*: збірник матеріалів XI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 25-26 листопада 2021 р.). Хмельницький: ХНУ, 2021. С. 121-122.

7. Виноградська Г. Є. Пропозиції роботодавців щодо підготовки кваліфікованих фахівців легкої промисловості. *Професійна освіта для сталого розвитку: виклики в умовах воєнного стану, результати і перспективи*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (20 жовтня 2022 р.). Київ: ІО НАПН України, 2022. С. 31-35.

8. Виноградська Г. Є. Стратегії державно-приватного партнерства для розвитку людського капіталу в професійній освіті галузі легкої промисловості країн Південної Азії. *Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання*: матеріали XVII Всеукраїнської науково-практичної конференції (звітної) Інституту професійної освіти НАПН України (м. Київ, 27-30 березня 2023 р.). Київ: ПО НАПН України, 2023. С. 178-183.

9. Виноградська, Г. (2023). Особливості викладання бізнес-дисциплін для формування фахівців з дизайну та мистецтв: брендинг креативних проєктів *Тенденції розвитку дизайну, дизайн-освіти та мистецтвознавства*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 19 травня 2023 р.). Київ: Арт академія сучасного мистецтва імені Сальвадора Далі, УДК 331.41

10. Виноградська Г. Проблеми формування професійної компетентності кваліфікованих робітників швейної галузі на засадах публічно-приватного партнерства у науковій літературі. *Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця (НПК-2023)*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 7-8 грудня 2023 р.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2023. С. 19-21.

11. Виноградська Г. Суть і структура професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП. *Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти*: збірник матеріалів IX Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції: у 2-х частинах (м. Біла Церква, 14 грудня 2023 р.). Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, м. Біла Церква, Україна, 2023. Ч. 1. С. 87-94.

12. Виноградська Г. Профорієнтація та популяризація професій легкої промисловості на засадах державно-приватного партнерства. *Наука та освіта в умовах викликів сьогодення*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 16 грудня 2023 р.). Чернігів: Research Europe, 2023. С. 49-53.

13. Виноградська Г. Досвід публічно-приватного партнерства у сфері професійної освіти швейного профілю країн Південної Азії. *Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (звітної) Інституту професійної освіти НАПН України (26 лютого – 07 березня 2024 р.)*. Київ: ПО НАПН України, 2024. С. 74-78.

14. Виноградська Г. Модель формування професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства. *Технологічна і професійна освіта: проблеми і перспективи: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Глухів, 9 травня 2024 р.)*. Глухів: Глухівський НПУ імені Олександра Довженка, 2024. С. 15-18.

15. Виноградська Г. Етапи розвитку професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП. *Орієнтири національної освіти в умовах сьогодення: збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції (м. Луцьк, 19 травня 2024 р.)*. Луцьк: ВППО, 2024. С. 10-15.

16. Виноградська Г. Технологія співпраці освітян та роботодавців під час підготовки кадрів на засадах ДПП. *Інноваційний розвиток сучасної науки та освіти: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Житомир, 11 червня 2024 р.)*. Житомир: Research Europe, 2024. С. 28-33.

17. Виноградська Г. Стан формування професійної компетентності кваліфікованих робітників згідно опитування випускників ЗП(ПТ)О швейного профілю. *Тенденції забезпечення якості освіти: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 23 червня 2024 р.)*. Дніпро: Research Europe, 2024. С. 13-17.

18. Виноградська Г. Стейкхолдери як суб'єкти впливу на підготовку кадрів для індустрії моди України. *Проблеми та перспективи економіки та менеджменту: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Черкаси, 15 серпня 2024 р.)*. Черкаси: Research Europe, 2024. С. 45-48.

19. Виноградська Г. Міжнародний проєкт 3D4U – приклад ефективного державно-приватного партнерства в індустрії моди України. *Achievements of Science and Education in the Modern World: Proceedings of the International Scientific Conference* (2024, June 17). UK: Bookmundo, с. Birmingham, 2024. С. 84-88.

20. Виноградська Г. Мистецькі проєкти як засіб профорієнтації та підвищення престижу професій індустрії моди. *Новітні підходи до забезпечення економічної стабільності: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Суми, 14 червня 2024 р.). Суми: Research Europe, 2024. С. 102-107.

21. Виноградська Г. Проблеми ранньої профорієнтації молоді в індустрії моди: з досвіду Fashion Globus Ukraine. *Тенденції розвитку дизайну та дизайн-освіти у вимірах сучасності: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Київ, 27-28 березня 2024 р.). Київ: Арт Академія сучасного мистецтва імені Сальвадора Далі, 2024. С. 9-13.

22. Виноградська Г. Практико-орієнтовані проєкти у співпраці освітян та роботодавців на засадах ППП. *Модернізація освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти в контексті глобальних і національних викликів: матеріали VI Всеукраїнського науково-практичного семінару* (м. Київ. 10 грудня 2024 р.). Київ: ІПО НАПН України, 2024, С. 377-380.

Опубліковані праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

23. Виноградська Г. Співпраця освітян і роботодавців: розроблення професійного стандарту. *Професійна освіта*. 2022. № 4(97). С. 22-25.

24. Виноградська Г. Є. Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства: методичні рекомендації. Київ: Видавництво «Людмила», 2024. 135 с.

**Відомості про апробацію результатів дисертаційного дослідження
«Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих
робітників швейного профілю на засадах державно-приватного
партнерства» Виноградської Голди Євгеніївни**

Масові науково-практичні заходи міжнародного рівня:

- 1.ІІІ Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми сучасного дизайну» (м. Київ, 15.10.2021). Форма участі – виступ на секційному засіданні на тему: «Професійний розвиток дизайнерів».
- 2.Міжнародна науково-практична конференція «Дуальна форма здобуття освіти: успіхи та проблеми другого року запровадження пілотного проєкту у закладах вищої та фахової передвищої освіти України» (м. Київ, 18.11.2021). Форма участі – виступ на секційному засіданні на тему: «Позиція роботодавців щодо впровадження дульної форми здобуття освіти».
- 3.Х Міжнародна науково-практична конференція «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи» (м. Хмельницький 25-26.11.2021 р. Форма участі – виступ на секційному засіданні на тему: «Реалізація політики державно-приватного партнерства в оновленні професійних та освітніх стандартів швейної галузі».
- 4.Міжнародна конференція «Професійна освіта для сталого розвитку: виклики в умовах воєнного стану, результати і перспективи» (м. Київ, 20.10.2022). Форма участі – виступ на секційному засіданні на тему: «Пропозиції роботодавців щодо підготовки кваліфікованих фахівців легкої промисловості».
- 5.Міжнародна науково-практична конференція «Тенденції розвитку дизайну, дизайн-освіти та мистецтвознавства» (м. Київ, 19.05.2023). Форма участі – виступ на секційному засіданні на тему: «ДПП в дизайн-освіті Формування підприємницької компетентностей у студентів напрямку дизайну».
- 6.ХІІ Міжнародна науково-практична конференція «Професійне становлення

особистості: проблеми і перспективи» (м. Хмельницький, 20.10.2023). Форма участі виступ на секційному засіданні на тему: "ДПП у популяризації професійної освіти України»

7. International Scientific Conference Пленарне засідання "KyivTex&Fashion" (м. Київ, 19.10.2023). Форма участі – виступ на секційному засіданні на тему: "Досвід співпраці роботодавців легкої промисловості із освітою галузі».

8. Міжнародний Форум «3D моделювання в індустрії моди» (м. Салоніки 10-13 грудня 2023р.) Форма участі – виступ з доповіддю на тему «The international project 3D4U is an example of effective public-private partnership in the Ukrainian fashion industry»

9. Міжнародний Форум «Партнерство освіти, бізнесу та влади заради відновлення та розвитку України: місія (не) здійснена» (м. Львів 13.08.24). Форма участі – виступ з доповіддю на тему «Пропозиції роботодавців щодо підсилення ДПП у підготовці кадрів»

10. Міжнародна конференція International Conference on Innovation in Clothing CLOTECH 2024 (м. Дрезден, 5 - 6 вересня 2024). Форма участі виступ на секційному засіданні на тему: «Міжнародний проєкт 3D4U – приклад ефективного державно-приватного партнерства в індустрії моди України».

11. Міжнародний форум «EU4Business: відновлення, конкурентоспроможність та інтернаціоналізація МСП», спільно фінансований Європейським Союзом та урядом Німеччини та реалізований «Deutsche Gesellschaft für» Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH". (м. Париж 10 лютого 2025). Форма участі – доповідь під час підписання угоди з L'Union des Industries Textiles UIT на тему «Можливості ДПП в міжнародній діяльності громадських організацій».

12. Міжнародний форум «Дні України у Норвегії» (м. Осло 24.04.2025). Форма участі – доповідь на тему «Співпраця в освіті та бізнесі в індустрії моди між Україною та Норвегією».

13. Міжнародний форум «Fashion for Freedom» (м. Мілан 24-25 травня 2025р.) Форма участі - виступ з доповіддю на тему «Міжнародна співпраця між закладами професійної освіти України та Італії в індустрії моди»

14. Міжнародна конференція виробників швейної промисловості та стартапів конкурсу Fashion Business серед ЗП(ПТ)О (м. Люксембург, 06-07 червня 2025р.) Форма участі - виступ з доповіддю на тему «Розвиток підприємницької компетентності серед учасників конкурсу Fashion ПРОРИВ»

Масові науково-практичні заходи всеукраїнського рівня:

15. Всеукраїнська науково-практична конференція «Професійний розвиток та управління людськими ресурсами в системі післядипломної педагогічної освіти в контексті трансформації освіти» (м. Київ, 2021). Форма участі – виступ на секційному засіданні на тему: «Організація методичної роботи у ПТНЗ як один із шляхів реформування системи професійної освіти».

16. Всеукраїнська науково-практична конференція «Кар’єрна компетентність майбутніх кваліфікованих робітників у постіндустріальному суспільстві: проблеми та перспективи розвитку» (м. Хмельницький, 2021). Форма участі – виступ на секційному засіданні на тему: «Досвід забезпечення педагогічних умов формування готовності до планування і реалізації кар’єри у майбутніх робітників швейної галузі».

17. Науково-практичний семінар «Професійний розвиток педагогічних працівників закладів професійної освіти» (м. Хмельницький, 24.11.2021 доповідь на тему «Співпраця з роботодавцями як чинник розвитку професійної компетентності педагогічних працівників закладів професійної освіти».

18.V Всеукраїнська науково-практична конференція «Формування професійно-мобільного фахівця: європейський вимір» (м. Дніпро, 2022). Форма участі – виступ на секційному засіданні на тему: «Формування професійної мобільності майбутнього кваліфікованого робітника».

19.III Всеукраїнський науково-методичний семінар «Підготовка майстра виробничого навчання, викладача професійного навчання до впровадження в освітній процес інноваційних технологій» (м. Глухів, 2022). Форма участі – виступ на секційному засіданні на тему: «Діяльність навчально-практичного

центру за галузевим спрямуванням як засіб вдосконалення професійної підготовки у закладі професійної (професійно-технічної) освіти».

20. Всеукраїнська науково-практична конференція «Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання» (м. Київ, 2022). Форма участі – виступ на секційному засіданні на тему: «Професійний розвиток майстрів виробничого навчання як умова формування кваліфікованого робітника».

21. Всеукраїнський науково-практичний семінар «Освітній консалтинг як інструмент підвищення ефективності управління закладом професійної освіти» (м. Київ, 28.04.2022). Доповідь на тему: «Роль соціальних партнерів у підвищенні якості професійної підготовки майбутніх фахівців для галузі легкої промисловості».

22. Всеукраїнський вебінар «Переможні обрії освіти. Актуальні проблеми державно-громадського управління освітою» (м. Київ, 14.05.2022). Доповідь на тему: «Законодавство в сфері державно-приватного партнерства в системі освіти».

23. Всеукраїнський науково-практичний вебінар «Застосування цифрових технологій у підготовці майбутніх кваліфікованих робітників» (м. Київ, 13.10.2022). Доповідь на тему: «Можливості «Глобального проекту модернізації освіти у світі» для професійної освіти України».

24. Всеукраїнський вебінар «Легка промисловість у ЗПТО під час воєнного стану: виклики, досягнення, перспективи» (м. Луцьк, 15.02.23). Доповідь на тему: «Сьогодення легкої промисловості України».

25. Всеукраїнський науково-практичний вебінар «Державно-приватне партнерство у розвитку професійної освіти: виклики та перспективи (м. Київ, 16.02.2023). Доповідь на тему: «Передумови та етапи створення галузевої ради у галузі легкої промисловості».

26. XVII Всеукраїнська науково-практична конференція «Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання» (м. Київ, 27-30.03.2023). Доповідь на тему: «Результати дослідження підготовки кадрів у галузі легкої промисловості України».

27.ІІ Всеукраїнська конференція «Сучасна підготовка кваліфікованих робітників легкої промисловості у закладах професійної (професійно-технічної) освіти» (м. Полтава, 07.06.2023). Доповідь на тему: «Фестиваль «Велич і героїзм професійної освіти України» як приклад спільної профорієнтації від освітян та роботодавців».

28.Всеукраїнський вебінар «Fashion-панорама Українська вишиванка - етнічний бренд, перевірений історією» (м. Рівне, 25-26 жовтня 2023) Доповідь на тему: «Українська вишивка в сучасних трендах фешн індустрії».

29.Всеукраїнський навчальний вебінар «Технологічні аспекти застосування державно-приватного партнерства у закладах професійної (професійно-технічної) освіти» (м. Київ, 14.12.2023). Форма участі: доповідь на тему: «Ефективність ДПП при підготовці кадрів для швейної промисловості».

30. Всеукраїнський вебінар «Організація дистанційного та змішаного навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти» (м. Київ, 25.11.2021) доповідь на тему: Презентація електронного підручника «Професія творити моду».

31.Міжрегіональний вебінар «Формування м'яких навичок (soft skills) майбутніх кваліфікованих робітників в освітньому середовищі закладу професійної освіти» (м. Харків, 20.01.2022). Доповідь на тему: «Ефективність приватного національного партнерства в формуванні м'яких навичок (soft skills) майбутніх кваліфікованих робітників для легкої промисловості України».

32.Вебінар «Професійний стандарт - підґрунтя результатів праці та ефективності компанії» (м. Київ, 03.06.2022). Доповідь на тему: «Майстер пошиття одягу» професійний стандарт розроблений освітянами та роботодавцями.

33.Конференція «Впровадження дуальної форми здобуття освіти: партнерство бізнесу та закладів освіти» 14.11.2022 Науково-методичний центрі ВФПО доповідь на тему: «Питання потенційного партнерства між підприємствами та закладами освіти».

- 34.Круглий стіл «Розвиток людського капіталу в Україні: погляд роботодавців» (м. Київ, 24.05.2023) Доповідь на тему: «Досвід ДПП у підготовці кадрів для швейної промисловості України».
- 35.Вебінар «День відкритих дверей ДНЗ «Херсонське вище професійне училище сервісу і дизайну» 25.05.2023 доповідь на тему: «Перспективність професій швейного профілю в Україні».
- 36.Fashion-коворкінг «Професія і війна: як освітні та виробничі виклики перетворити на можливості» (м. Хмельницький, 17.10.2023). Доповідь на тему: "Реалії та перспективи співпраці стейкхолдерів та закладів освіти у процесі підготовки конкурентоспроможного фахівця».
- 37.IX Науково-методична інтернет конференція «Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих в системі неперервної освіти» (м. Біла Церква, 14.12.2023). Доповідь на тему: «Суть і структура професійної компетентості кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП».
- 38.Коуч-зустріч із студентами факультета індустрії моди КНУТ (м. Київ, 16.10.2024 доповідь на тему: «Свій шлях у фешн».

ДОВІДКИ ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ
Виноградської Голди Євгеніївни «Формування професійної
компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю» зі
спеціальності 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти»
(СКАНОВАНІ КОПІЇ)

УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ОДЕСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ ЛІЦЕЙ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ»
(ДПТНЗ «ОПЛТД»)

65088, м. Одеса, вул. О. Невського, 39; тел. 374247, 359700, 327400; e-mail: nliceu@ukr.net; ЄДРПОУ 41621693

Віл. 23.01.2025 р. № 23/1
 на № _____ від _____

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертації
Виноградської Голди Євгеніївни

на тему «Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників
 швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства»

Проблема підвищення якості професійної підготовки майбутніх робітників є однією з актуальних, оскільки трудовий потенціал розглядається як важливий стратегічний ресурс будь-якої держави, що передбачає його відповідність соціально-економічним вимогам сьогодення та сучасного ринку праці. Вирішення зазначеного питання залежить від модерізації не тільки змісту, форм, методів, а також від принципів П(П)О, оптимізації способів і технологій організації освітнього процесу, переосмислення мети та кінцевого результату професійної підготовки майбутніх робітників у співпраці із стейкхолдерами. Виноградська Г.Є. протягом 8 років займається темою покращення державно-приватного партнерства в освіті кадрів для підприємств легкої промисловості.

У період з 2021 по 2024 рр. в Державному професійно-технічному навчальному закладі «Одеський професійний ліцей технологій та дизайну» було проведено послідовний педагогічний експеримент, основною метою якого стало визначення достовірних змін у рівнях сформованості професійної компетентності робітників швейного профілю до та після реалізації формувального етапу в рамках дисертаційного дослідження Виноградської Голди Євгеніївни на тему: «Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю (далі КРШП) на засадах державно-приватного партнерства (далі ДПП)».

Результати проведеного формувального експерименту свідчать про позитивні зміни у сформованості професійної компетентності працівників швейного профілю у закладі освіти на основі ДПП. Це підтверджується помітним зростанням кількості учнів, які досягли середнього та високого рівнів сформованості компетентності після

впровадження педагогічних умов та контекстної технології формування професійної компетентності, що значно відрізняється від початкових показників експерименту та має статистично підтверджену значущість.

Теоретичні та практичні розробки Виноградської Голди Євгеніївни щодо формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства були впроваджені в освітній процес Державного професійно-технічного навчального закладу «Одеський професійний ліцей технологій та дизайну» та сприяли сформованості професійної компетентності учнів, а також навчально-виробнича робота у закладі професійної освіти була організована на засадах державно-приватного партнерства.

Основні положення і результати дисертаційної роботи Виноградської Голди Євгеніївни на тему «Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства» обговорено та схвалено на засіданні методичної комісії професійного циклу (протокол №6 від 23.01.2025 р.)

Директор ДПТНЗ «ОПЛТД»

Наталія ШАПОШНІКОВА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«СЄВЕРОДОНЕЦЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ ЛІЦЕЙ»

Код ЄДРПОУ 02540738

Юридична адреса: 93400, Луганська область, м. Северодонецьк, проспект Хіміків, 5

Фактична адреса: 10005, Житомирська обл., м. Житомир, вул. Чуднівська, 102а

E-mail: spl_53@ukr.net тел. +380937718553

№ 5 від 27.01.2025р.

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертації

Виноградської Голди Євгеніївни

на тему «Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих
робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства»
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності спеціальність – 015 Професійна освіта

Соціально-економічні перетворення, що відбуваються в Україні, зумовили необхідність пошуку принципово нових підходів до здійснення професійної підготовки фахівців швейного профілю в освітньому процесі ЗП(ПТ)О. Успішність професійної діяльності випускників професійної (професійно-технічної) освіти залежить від того, наскільки процес навчання орієнтований на потреби ринку праці, готовності до безперервного навчання, здатності до наукового пізнання, необхідність в якому зумовлена зростаючими темпами розвитку науки і техніки, перебудовою суспільної свідомості і відносин, зміною змісту і методів виробничого навчання.

У період з 2022 по 2024 р. в освітній процес Державного навчального закладу «Сєвєродонецький професійний ліцей» було впроваджено результати дисертаційного дослідження Виноградської Голди Євгеніївни на тему: «Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю (далі КРШП) на засадах державно-приватного партнерства (далі ДПП)». Авторські методичні напрацювання дослідниці «Контекстна технологія цілеспрямованого формування

професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ДПП» успішно використані в освітньому процесі підготовки здобувачів освіти швейного профілю.

За результатами формувального експерименту встановлено, що педагогічні умови та контекстна технологія сприяли позитивним змінам у рівнях сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О на засадах ДПП.

Основні положення і результати дисертаційної роботи Виноградської Голди Євгенівни на тему «Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства» обговорено та схвалено на засіданні методичної комісії Державного навчального закладу «Сєверодонецький професійний ліцей» (протокол № 4 від 23 січня 2025 року).

Директор
ДНЗ «Сєверодонецький ПЛ»

Валентина ГРОШЕВА

Міністерство освіти і науки України
Державний професійно-технічний навчальний заклад
«Сумське вище професійне училище будівництва і дизайну»
вул. Охтирська, 28, м. Суми, 40007, тел./факс (0542) 332 022, 335 207
E-mail: sumyvrub@ukr.net Код ЄДРПОУ 02547323

27.01.2025 № 98/1

На № _____ від _____

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертації

Виноградської Голди Євгеніївни

на тему «Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю» на засадах державно-приватного партнерства» на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності спеціальність – 015 Професійна освіта (спеціалізація – Теорія і методика професійної освіти)

У період з 2021 по 2024 р. в освітній процес ДПТНЗ «Сумське ВПУ будівництва та дизайну» було впроваджено результати дисертаційного дослідження Виноградської Голди Євгеніївни на тему: «Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю (далі КРШП) на засадах державно-приватного партнерства (далі ДПП)».

Авторські методичні напрацювання дослідниці «Контекстна технологія цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ДПП» успішно використані в освітньому процесі підготовки здобувачів освіти швейного профілю в межах виробничої практики та процесів співпраці закладу освіти із роботодавцями галузі.

Швидкий розвиток технологій на сучасних виробництвах одягу в світі, потребує постійного оновлення змісту освіти фахівців галузі із врахуванням прогнозованого стану розвитку індустрії, що лежить в основі авторської методики підвищення професійної компетентності персоналу дослідниці. Вона обґрунтовує впровадження організаційно-педагогічних умов і контекстної технології, які суттєво і позитивно впливають на формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О.

Основні положення і результати дисертаційної роботи Виноградської Голди Євгеніївни на тему «Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства» обговорено та схвалено на засіданні методичної комісії професій «Кравець, закрійник» (протокол № 6 від 14.01.2025 року.

Директор

Сергій СІКІРНЦЬКИЙ

10 січня 2025 року

№ 15

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертації

Виноградської Голди Євгеніївни

на тему «Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих
робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства»
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності спеціальність – 015 Професійна освіта (спеціалізація – Теорія і
методика професійної освіти)

У період з 2021 по 2024 р. в освітній процес ДПТНЗ «Тернопільського вищого професійного училища сфери послуг та туризму» було впроваджено результати дисертаційного дослідження Виноградської Голди Євгеніївни на тему: «Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю (далі КРШП) на засадах державно-приватного партнерства (далі ДПП)».

Авторські методичні напрацювання дослідниці «Контекстна технологія цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ДПП» успішно використані в освітньому процесі підготовки здобувачів освіти швейного профілю в межах виробничої практики та процесів співпраці закладу освіти із роботодавцями галузі.

Швидкий розвиток технологій на сучасних виробництвах одягу в світі, потребує постійного оновлення змісту освіти фахівців галузі із врахуванням прогнозованого стану розвитку індустрії, що лежить в основі авторської методики підвищення професійної компетентності персоналу дослідниці. Вона обґрунтовує впровадження організаційно-педагогічних умов і контекстної

технології, які суттєво і позитивно впливають на формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О.

Основні положення і результати дисертаційної роботи Виноградської Голди Євгеніївни на тему «Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства» обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії викладачів професійно-теоретичної підготовки та майстрів виробничого навчання професії «Кравець, закрійник» (протокол № 4 від 09 січня 2025 року).

Директор ТВПУ
сфери послуг та туризму

Галина ГРУШКО

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ НАУКИ І ОСВІТИ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ДЕРЖАВНИЙ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКЕ ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ СФЕРИ ПОСЛУГ»

вул. Тюрінська, буд.5, м. Харків, 1, Україна, 61001 732-33-28
E-mail: pr.vpusfposlug@ptukh.org.ua

26.02.2025 №102

ДОВІДКА
про впровадження результатів дисертації
Виноградської Голди Євгеніївни

на тему «Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства»
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності спеціальність – 015 Професійна освіта

Якісна підготовка майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю можлива на основі гармонійної взаємодії між складниками сучасних форм державно-приватного партнерства, що містять у собі усі типи зв'язку між ними, носять універсальний характер, заснований на принципах інтеграції, корпоративності, саморозвитку, соціальної адаптації. Єдність науки, освіти та виробництва передбачає взаємний вплив усіх компонентів структури професійної підготовки на організацію освітнього процесу та на якість професійної підготовки майбутніх фахівців швейного профілю на засадах ДПП.

У період з 2021 по 2024 р. в освітній процес Державного професійно-технічного навчального закладу "Харківське вище професійне училище сфери послуг" було впроваджено результати дисертаційного дослідження Виноградської Голди Євгеніївни на тему: «Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю (далі КРШП) на засадах державно-приватного партнерства (далі ДПП)». Авторські методичні напрацювання дослідниці «Контекстна технологія цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП» підтвердили, що якість професійної підготовки фахівців підвищується при плідній співпраці освітян та роботодавців галузі над вдосконаленням організаційно-педагогічних умов такої професійної підготовки, які б запровадили:

- формування позитивної мотивації майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю до підприємницької діяльності з метою їх самореалізації в умовах сучасної інноваційної економіки;
- забезпечення формування знань, умінь, навичок, оволодіння якими, сприяє здатності до бізнес-діяльності та фінансовій успішності у швейній галузі.

- володіння способами раціонального використання ресурсів у професійній діяльності та постійне їхнє удосконалення у зв'язку із появою нових технологій виробництва;
- усвідомлення власної користі від економічних та соціальних переваг професійної діяльності, критичне та інноваційне рефлексування та прогнозування результатів діяльності.

Основні положення і результати дисертаційної роботи Виноградської Голди Євгеніївни на тему «Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства» обговорено та схвалено на засіданні методичної комісії педагогічних працівників швейного профілю, протокол №6 від 13 січня 2025 року.

Директор Державний професійно-технічний навчальний заклад
«Харківське вище професійне училище сфери послуг»

Лариса Матвійчук

Лариса МАТВІЙЧУК

УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД

**"ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ
СФЕРИ ПОСЛУГ"**

ЄДРПОУ 03063283 розрахунковий рахунок UA278201720344250003000003930,
UA438201720344241003200003930, UA708201720344251003300003930
в Державній казначейській службі України м.Київ

E-mail: **hcptosp@ukr.net** Тел./факс (0382) 63-05-43,
вул. Панаса Мирного, 5, м. Хмельницький, 29017
тел.: 63-05-43, 63-05-44, 63-05-45, 63-23-67

№ 530

від 17.06.2024 року

ДОВІДКА

**про впровадження результатів дисертаційного дослідження
Виноградської Голди Євгеніївни на тему: «Формування професійної
компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю
на засадах державно-приватного партнерства»**

ГС «Національне галузеве партнерство в легкій промисловості України «Fashion Globus Ukraine» є багаторічним партнером Державного навчального закладу «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг» в реалізації державно-приватного партнерства в підготовці кадрів для легкої промисловості. В 2021 році дисертантка Виноградська Голда Євгеніївна ініціювала та організувала спільний проєкт створення електронного посібника «Професія творити моду» за підтримки Українського Культурного Фонду. Розробка та впровадження в освітній процес закладів професійної освіти електронних засобів навчання є вимогою сьогодення. Проєкт «Професія творити моду» є прикладом співпраці освіти, громадськості та бізнесу – як ідеологічний підхід для переосмислення питання браку кадрів, якісної профорієнтації та популяризації високого рівня професійної (професійно-технічної) освіти швейного профілю України. Практична

цінність е-посібників полягає в тому, що вони дозволяють здобувачам освіти та широкому колу бажаючих навчитись швейної справи, усвідомити основи швейного виробництва, роботу кравця щодо правильних прийомів виконання робіт з використанням інноваційних технологій та систематизувати знання в послідовності виконання операцій при виготовленні виробу. Створені е-посібники на високому професійному рівні з представленими засобами перевірки та контролю знань, спрямовані на підвищення самостійності і активності здобувачів освіти в процесі навчання і сприяють засвоєнню компетентностей, дають можливість викладачам, а також майстрам виробничого навчання поєднувати індивідуальну і колективну роботу з учнями. З 2021 в освітній процес ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг» було впроваджено результати дисертаційного дослідження Виноградської Голди Євгеніївни на тему: «Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства». Основні положення і результати дисертаційної роботи Виноградської Голди Євгеніївни на тему «Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства» обговорено та схвалено на засіданні педагогічної ради (протокол № 10 від 22.05.2024 року).

Григорієва В. О. директора,
заступник директора з НВР

Олена ЗАГОРОДНЯ